

SUOMEN RITARIKUNNAT 100 VUOTTA

FINLANDS ORD NAR 100 ÅR
FINNISH ORDERS OF MERIT: 100 YEARS

NÄYTTELY KANSALLISARKISTOSSA
4.12.2018–20.12.2019
UTSTÄLLNING I RIKSARKIVET
EXHIBITION AT THE NATIONAL ARCHIVES

SUOMEN RITARIKUNNAT 100 VUOTTA

FINLANDS ORDNAR 100 ÅR

FINNISH ORDERS OF MERIT: 100 YEARS

SUOMEN RITARIKUNNAT 100 VUOTTA
NÄYTTELY KANSALLISARKISTOSSA 4.12.2018–20.12.2019

FINLANDS ORDNAR 100 ÅR
UTSTÄLLNING I RIKSARKIVET 4.12.2018–20.12.2019

FINNISH ORDERS OF MERIT: 100 YEARS
EXHIBITION AT THE NATIONAL ARCHIVES
4 DECEMBER 2018–20 DECEMBER 2019

HELSINKI - HELSINGFORS

Kuraattori / Kurator / Curator:

PhD **Antti Matikkala**

Ohjausryhmä / Styrgrupp / Steering Group:

Pääjohtaja / Generaldirektör / Director General **Jussi Nuorteva**, puheenjohtaja / ordförande / Chair

Kenraaliluutnantti / Generallöjtnant / Lieutenant General **Olavi Jäppilä**

Kontra-amiraali / Konteramiral / Rear Admiral **Antero Karumaa**

Tutkimusjohtaja / Forskningsdirektör / Research Director **Päivi Happonen**, sihteeri / sekreterare / Secretary

Näyttelytyöryhmä / Arbetsgrupp för utställningen / Working Group for the Exhibition:

Tutkimusjohtaja **Päivi Happonen**, puheenjohtaja / ordförande / Chair

PhD **Antti Matikkala**

Sisällöntuottaja / Innehållsproducent / Content Producer **Wilhelm Brummer**

Kultaseppämestari / Guldsmedmästare / Master Goldsmith **Tuomas Hyrsky**

Kehittämispäällikkö / Utvecklingschef / Development Manager **Anne Wilenius**

Erikoistutkija / Specialforskare / Senior Research Officer **John Strömberg**

Erikoissuunnittelija / Specialplanerare / Senior Planning Officer **Jenni Einola**

Julkaisijat / Utgivare / Publishers:

Kansallisarkisto / Riksarkivet / National Archives of Finland

Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikunnat / Finlands Vita Ros' och Finlands Lejons ordnar /

The Orders of the White Rose of Finland and the Lion of Finland

Vapaudenristin ritarikunta / Frihetskorsets orden / The Order of the Cross of Liberty

Graafinen suunnittelu / Grafisk utformning / Graphic design: Mainostoimisto Matikka Oy

Liitteet / Bilagor / Appendices: SVR ja SL / FVR och FLO / FWR and FL / Laura Noponen

Kansallisarkiston toimituksia 21

ISBN 978-952-7323-00-7

ISBN 978-952-7323-01-4 (Flip Book)

ISSN 2489-7167

Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino Oy

Tampere

2018

"On tärkeää, että sata vuotta täyttävä järjestelmä elää ajassa ja tunnistaa yhteiskunnan muutokset. On voitava palkita myös ne henkilöt, jotka eivät etsi huomiota, mutta antavat paljon lähimmäistensä tukemiseksi ja yhteiskunnan kehittämiseksi. Julkisen arvonannon osoittaminen kannustaa meitä rakentamaan Suomesta entistä vahvemman, tasa-arvoisemman ja paremman maan elää."

SAULI NIINISTÖ

Tasavallan presidentti, ritarikuntien suurmestari

"Det är viktigt att det hundra år gamla systemet lever med sin tid och beaktar förändringarna i samhället. Man måste kunna belöna också de personer som inte söker uppmärksamhet, men som offrar mycket för att hjälpa sina närmaste och utveckla samhället. Då vi offentligt visar uppskattning sporrar det oss att göra Finland till ett starkare, mera jämlikt och bättre land att leva i."

SAULI NIINISTÖ

Republikens president, stormästare för ordnarna

"It is important that a system which celebrates its centenary adapts over time and recognises the changes in society. One must be able to decorate also those persons, who do not seek attention, but give much for the support of their neighbours and for the development of society. Giving public recognition and respect encourages us to make Finland an ever stronger, more equal and better country to live in."

SAULI NIINISTÖ

President of the Republic, Grand Master of the Orders

SUOMEN RITARIKUNNAT SATA VUOTTA

Oikeus antaa valtiollisia kunniamerkkejä on yksi suvereenin valtion päämiehelle kuuluvista oikeuksista. Kaikissa valtioissa ei ole valtiollisia ritarikuntia, mutta jokaisella valtiolla on omat tapansa palkita kansalaisiaan ja niitä ulkomaalaisia, jotka ovat toiminnallaan erityisen merkittävästi tukeneet valtiota tai olleet rakentamassa sen suhteita muihin valtioihin tai kansainvälisiin toimijoihin. Suomella on kolme valtiollista ritarikuntaa, Vapaudenristin ritarikunta (1918), Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunta (1919) ja Suomen Leijonan ritarikunta (1942). Vapaudenristien ja Vapaudenmitalien perustamisesta tuli kuluneeksi sata vuotta maaliskuussa 2018 ja Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunta juhlii satavuotisjuhlaansa tammikuussa 2019. Ritarikunnat ja niiden kunniamerkit muodostavat keskeisimmän osan Suomen valtiollisesta palkitsemisjärjestelmästä.

Suomen valtiollinen palkitseminen muotoutui Ruotsin ja Venäjän ajan perinteen muodostamalta pohjalta. Suomen itsenäistymisen 6.12.1917 tapahtui tilanteessa, jossa vallankumous oli romahduttanut Venäjän keisarikunnan valtarakenteet. Suomella ei ollut valtionpäämiestä, ei omaa ulkoasiainhallintoa eikä armeijaa. Ylin valtioelin oli eduskunta ja maan hallituksena toimi senaatti, jonka puheenjohtaja oli maan pääministeri. Itsenäistymistä seuranneiden vuosien aikana Suomi loi omat valtioelimensä, pyysi ulkovalloilta tunnustusta suvereniteetilleen ja solmi monien maiden kanssa diplomaattisuhteet. Kunniamerkkien vaihdosta muodostui nopeasti myös osa valtioiden välistä kohteliaisuusdiplomatiaa.

Suomen tie itsenäisyyteen oli vaikea. Maassa oli sen itsenäistytessä vielä kymmeniä tuhansia venäläisiä sotilaita. Venäjä oli tuolloin sodassa Saksaa vastaan ja Suomessa olevilla tukikohdilla, linnoitusrakennelmilla ja joukoilla oli tärkeä asema etenkin pääkaupunki Pietarin puolustuksessa. Vaikka Neuvosto-Venäjä tunnusti Suomen itsenäisyyden tammikuun 4. päivänä 1918, sujui venäläisten joukkojen vetäytyminen hitaasti. Tilanne Suomessa vaikeutui entisestään tammikuun lopulla, kun vallankumousta kannattaneet suomalaiset punakaartit ryhtyivät venäläisten tuella taisteluun hallituksen joukkoja vastaan.

Alkaneessa sisällissodassa hallituksen joukoissa syntyi tarve palkita kunnostautuneita upseereita ja sotilaita ja kannustaa heidän esimerkillään muita tekemään parhaansa isänmaan puolesta. Hallituksen joukkojen ylipäällikön, kenraali Gustaf Mannerheimin, aloitteesta Suomen senaatti päätti 4.3.1918 perustaa Vapaudenris-

tit ja Vapaudenmitalit. Niiden jakaminen päätettiin lopettaa vapaussodan alkamisen ensimmäisenä vuosipäivänä 28.1.1919. Samana päivänä perustettiin Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunta. Nuori valtio oli näin saanut oman palkitsemisjärjestelmänsä.

Sata vuotta näiden tapahtumien jälkeen Suomessa on kolme valtiollista ritarikuntaa. Talvisodan sytyttyä Neuvostoliiton ja Suomen välillä marraskuussa 1939 Vapaudenristejä ja Vapaudenmitaleita ryhdyttiin antamaan uudelleen. Vapaudenristin ritarikunnasta säädettiin asetuksella 16.12.1940. Sodan aikana palkitsemistarve lisääntyi, minkä vuoksi 11.9.1942 perustettiin Suomen Leijonan ritarikunta. Tilanne vakiintui rauhan jälkeen. Kaikkien kolmen valtiollisen ritarikunnan kunniamerkkejä voidaan nykyisin antaa sekä sota-ajan että rauhanajan ansioista.

Suomen valtiollinen palkitsemisjärjestelmä rakennettiin kansainvälisten mallien pohjalta. Sadan vuoden aikana se on kuitenkin löytänyt oman muotonsa, joka on kansainvälisestikin ainutlaatuinen. Vuosittain myönnettyjen kunniamerkkien määrä on suuri. Ylimpien kunniamerkkien osuus kokonaismäärästä on kuitenkin pieni. Lähes 80 % vuosittain annettavista kunniamerkeistä on ansioristejä tai mitaleita. Suurmestarit ovat presidentti Urho Kekkonesta alkaen korostaneet, että palkitsemisen on katettava koko yhteiskunta. Jokainen kansalainen ja Suomen hyväksi toiminut ulkomaan kansalainen, joka on antanut erityisen merkittävän panoksen toiminnassaan, voi saada tunnustusta myös Suomen valtiolta.

Suomalaisen palkitsemisjärjestelmän tavoitteena on heijastaa koko yhteiskuntaa ja tavoittaa sen erilaiset ansioituneet, ajassa muuttuvat toimijat. Tähän perustuu sen arvostus tänä päivänä. Tälle pohjalle on rakennettava sen toiminta myös tulevana vuosikymmeninä. Palkitsemisen on seurattava herkästi aikaansa ja heijastettava yhteiskunnan yhteisiä, ajassa muuttuvia arvoja. Silloin se voidaan aidosti kokea osaksi yhteiskuntaa ja se voi säilyttää sen yleisen arvostuksen, jonka se on työllään sadan vuoden aikana saavuttanut.

Osana satavuotisjuhliiaan ritarikunnat järjestävät yhdessä Kansallisarkiston kanssa näyttelyn. Se on yleisölle avoinna vuoden 2019 loppuun saakka. Tuona aikana Suomi toimii sekä Euroopan neuvoston (Council of Europe) ministerikomitean puheenjohtajamaana että Euroopan unionin neuvoston (Council of the European Union) puheenjohtajamaana. Vuoteen sijoittuu myös Suomen

ja monien ulkovaltojen diplomaattisuhteiden satavuotisjuhlia. Näyttelyn ja sen vaihtuvan osuuden avulla tarkoituksemme on kertoa valtiollisen palkitsemisjärjestelmän välityksellä Suomen historiasta, yhteiskunnallisesta kehityksestä ja suhteista ulkovaltoihin.

Oman erillisen osansa muodostaa edesmenneen tasavallan presidentti Mauno Koiviston (1923–2017) saamia suomalaisia ja ulkomaisia kunniamerkkejä esittelevä näyttely. Siihen kuuluu useita korkeita ulkomaisia kunniamerkkejä, jotka tullaan kansainvälisesti yleisen käytännön mukaisesti palauttamaan antajamaihinsa näyttelyn päätyttyä. Näyttely oli erikseen esillä Turun linnassa ja sitä on esitelty erillisessä näyttelyjulkaisussa *Kahden presidenttikauden kunnia – Mauno Koiviston kunniamerkit* (2018). Näyttelyn järjestämisestä ja julkaisun toimittamisesta vastasivat Turun museokeskuksen tutkija Tom C. Bergroth, filosofian maisteri Wilhelm Brummer ja PhD Antti Matikkala. Näyttelyn järjestämistä tuki Suomen marsalkka Mannerheimin sotatieteellinen rahasto.

Kansallisarkistossa joulukuusta 2018 alkaen avoinna olevan näyttelyn valmistelua on koordinoanut ritarikuntien yhteinen ohjausryhmä, johon ovat kuuluneet puheenjohtajana Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntien kansleri, pääjohtaja Jussi Nuorteva, Vapaudenristin ritarikunnan varakansleri, kenraaliluutnantti Olavi Jäppilä, Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntien sihteeri, kontra-amiraali Antero Karumaa sekä sihteerinä Kansallisarkiston tutkimusjohtaja, dosentti Päivi Happonen. Näyttelyn varsinaisesta valmistelusta on vastannut tutkimusjohtaja Happonen johdolla toiminut näyttelytyöryhmä. Näyttelyn kuraattorina on toiminut PhD Antti Matikkala. Ruotsiksi tekstit on kääntänyt erikoistutkija, dosentti John Strömberg ja AAC Global. Englanninkielisistä käännöksistä ovat vastanneet AAC Global, FM Merja Hykkönen ja PhD Antti Matikkala ja käännöksen kieliasun on tarkistanut Cambridge University Heraldic and Genealogical Societyn varapuheenjohtaja, BA David Broomfield. Näyttelyjulkaisun ja muun näyttelyaineiston graafisesta suunnittelusta on vastannut Mainostoimisto Matikka Oy. Työtä ovat laajasti tukeneet monet alan asiantuntijat. Kiitämme kaikkia heitä lämpimästi heidän tärkeästä panoksestaan.

Ritarikunnat toimivat pienillä voimavaroilla. Sen vuoksi ulkopuolinen tuki on ollut tärkeää näyttelyn toteuttamisessa. Näyttelyn tärkeimpinä rahoittajina ovat toimineet Jenny ja Antti

Wihurin rahasto, Maanpuolustuksen kannatussäätiö sekä Suomen marsalkka Mannerheimin sotatieteellinen rahasto. Kiitämme lämpimästi kaikkia niitä museoita, arkistoja ja yksityishenkilöitä, jotka ovat lainanneet näyttelyä varten aineistoja. Uskomme, että ritarikuntien satavuotisnäyttely antaa monipuolisen kuvan Suomen valtiollisen palkitsemisjärjestelmän vaiheista ja merkityksestä. Näyttelyjulkaisun tehtävänä on ikuistaa tämä näyttely, jonka aineisto sen päätyttyä palaa lainaajille. Näyttelystä on toteutettu myös 3D-esittely. Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntien kotisivuille on koottu laajasti ritarikuntien historiasta kertovaa aineistoa.

Helsingissä Suomen Leijonan ritarikunnan perustamisen vuosipäivänä 11. syyskuuta 2018

Ari Puheloinen
Kenraali
Vapaudenristin ritarikunnan
kansleri

Jussi Nuorteva
Pääjohtaja,
valtioneuvostonhoitaja
Suomen Valkoisen Ruusun ja
Suomen Leijonan ritarikuntien
kansleri

FINLANDS ORDNAR HUNDRA ÅR

Rätten att förläna statliga utmärkelsetecken är en av de rättigheter som tillkommer statsöverhuvudet för en suverän stat. Alla länder har inte statliga förtjänstordnar, men varje land har sina egna sätt att belöna de medborgare och de utlänningar som på ett särskilt betydelsefullt sätt gett sitt stöd åt landet eller bidragit till att utveckla dess relationer till andra stater eller internationella aktörer. Finland har tre statliga förtjänstordnar, Frihetskorsens orden (1918), Finlands Vita Ros' orden (1919) och Finlands Lejons orden (1942). I mars 2018 hade det förflutit hundra år sedan Frihetskorsen och Frihetsmedaljerna instiftades medan Finlands Vita Ros' orden firar hundraårsjubileum i januari 2019. Förtjänstordnarna och deras utmärkelsetecken utgör den mest centrala delen av det statliga belöningssystemet i Finland.

Att utdela statliga belöningar i Finland bygger på traditioner från svenska och ryska tiden. Finland blev självständigt 6.12.1917 vid en tidpunkt då det ryska kejsardömet saktade och hade inte heller en egen utrikesförvaltning eller armé. Riksdagen utgjorde landets högsta statsorgan och som regering fungerade senaten, vars ordförande var landets statsminister. Under åren efter självständigheten skapade Finland sina egna statsorgan, anhöll om att utrikes makter skulle erkänna landets suveränitet och upprättade diplomatiska förbindelser med flera länder. Utbyte av ordnar blev snabbt också en del av staternas diplomatiska artighetssed.

Finlands väg till självständighet var svår. Det fanns tiotusentals ryska soldater i landet vid tidpunkten för självständigheteten. Ryssland var i krig med Tyskland och de förläggningar, befästningar och trupper som fanns i landet spelade en viktig roll för försvaret av huvudstaden S:t Petersburg. Fastän Sovjetryssland erkände Finlands självständighet den 4 januari 1918 utfördes tillbakadragandet av de ryska trupperna långsamt. Situationen i Finland försvårades ytterligare i slutet av januari då de röda garderna som i Finland understödde revolutionen med stöd av bolsjevikerna inledde en kamp mot regeringens trupper.

Inom regeringssidans trupper uppstod i det krig som brutit ut ett behov att belöna förtjänstfulla officerare och soldater så att de genom sina exempel skulle uppmuntra andra att göra sitt bästa för fosterlandet. På initiativ av truppernas överbefälhavare, general Gustaf Mannerheim beslöt Finlands senat den 4.3.1918 instifta Frihetskorsen och Frihetsmedaljerna. Man beslöt senare att upp-

höra med förläningen av dessa på årsdagen av frihetskrigets utbrott 28.1.1919. Samma dag instiftades Finlands Vita Ros' orden. Man hade på så sätt skapat ett belöningssystem för den unga staten.

Hundra år efter dessa händelser har Finland tre statliga riddarordnar. Efter att vinterkriget mellan Sovjetunionen och Finland brutit ut i november 1939 började man på nytt förläna Frihetskors och Frihetsmedaljer. Frihetskorsens orden inrättades genom en förordning 16.12.1940. Behovet att utdela belöningar tilltog under kriget och som ett resultat av detta instiftades 11.9.1942 Finlands Lejons orden. Situationen normaliserades efter kriget. Utmärkelsetecken från alla tre statliga ordnar kan nuförtiden förlänas för både krigstida och fredstida förtjänster.

Det offentliga belöningssystemet i Finland skapades utgående från internationella förebilder. Under de hundra år som förflutit har det i alla fall antagit sin egen form, vilken också i internationell jämförelse är unik. Antalet årligen förlänade utmärkelsetecken är stort. De högsta ordenstecknens andel av hela antalet är emellertid liten. Nästan 80 % av de årligen förlänade ordnarna är förtjänstkors eller medaljer. Stormästarna har sedan president Urho Kekkonen betonat att belöningarna måste omfatta hela samhället. Varje medborgare eller utländsk medborgare, vars insats varit särskilt betydelsefull för det finländska samhället, skall kunna erhålla erkänsla också av staten.

Det finländska belöningssystemets mål är att återspegla hela samhället och att nå alla som av olika orsaker gjort sig förtjänst av belöningar vid olika tidpunkter. Den uppskattning belöningssystemet i dag åtnjuter baserar sig på dessa faktorer. De är också på denna grund som verksamheten under de kommande årtiondena måste vila. Belönandet skall på ett smidigt sätt följa med sin tid och återspegla de gemensamma och med tiden föränderliga värderingarna. Då kommer det på ett genuint sätt att uppfattas som en del av samhället och även i fortsättningen åtnjuta den allmänna uppskattning som belöningssystemet under hundra år av arbete kommit i åtnjutande av.

Som en del av hundraårsjubiléet anordnar riddarordnarna tillsammans med Riksarkivet en utställning. Den är öppen för allmänheten till slutet av år 2019. Under denna tid fungerar Finland både som ordförandeland för Europeiska rådets (Council of Europe) ministerkommitté och för Europeiska unionens råd (Council of the European Union). Under året har det också förflutit hundra

år sedan Finland och flera utländska stater upprättade diplomatiska förbindelser. Vår avsikt är att genom både själva basutställningen och de delar som byts ut utgående från belöningssystemet förmedla en bild av Finlands historia, samhälleliga utveckling och relationer till utländska makter.

Den utställning som visar den tidigare presidenten Mauno Koivistos (1923–2017) finländska och utländska utmärkelsetecken utgör en separat del. Den omfattar flera höga utländska ordnar som enligt allmän internationell praxis kommer att återbördas till det land som förlänat dem efter utställningen. Utställningen har tidigare visats på Åbo slott och den har presenterats i en särskild publikation *Två presidentperioders heder – Mauno Koivistos ordnar och utmärkelsetecken* (2018). Forskaren Tom C. Bergroth, filosofie magister Wilhelm Brummer och PhD Antti Matikkala har ansvarat för utställningen och publikationen. Utställningen erhöll stöd av marskalk Mannerheims krigsvetenskapliga fond.

Planeringen av den utställning som i december 2018 öppnades i Riksarkivet har koordinerades av en ledningsgrupp som varit gemensam för förtjänstordnarna. Medlemmarna i denna var som ordförande kanslern för Finlands Vita Ros' orden och för Finlands Lejons orden, generaldirektör Jussi Nuorteva, vicekanslern för Frihetskorsets orden, generallöjtnant Olavi Jäppilä, sekreteraren för Finlands Vita Ros' orden och Finlands Lejons orden konteramiral Antero Karumaa och som sekreterare forskningsdirektören, docent Päivi Happonen. För det egentliga planeringsarbetet har en arbetsgrupp med forskningsdirektör Päivi Happonen som ordförande ansvarat. PhD Antti Matikkala har verkat som kurator för utställningen. Texterna har översatts till svenska av specialforskaren, doc. John Strömberg och AAC Global. Till engelska har texterna översatts av AAC Global, fil.mag. Merja Hykkönen och PhD Antti Matikkala, språkgranskningen har utförts av viceordföranden för Cambridge University Heraldic and Genealogical Society, BA David Broomfield. Reklambyrå Matikka Oy har burit ansvaret för den grafiska formgivningen av utställningspublikationen och det övriga utställningsmaterialet. Utställningsarbetet har i stor utsträckning erhållit stöd av flera sakkunniga. Vi riktar ett varmt tack till samtliga för deras viktiga bidrag.

Ordensväsendet verkar med små ekonomiska resurser. Därför har stöd utifrån varit viktigt för att kunna förverkliga utställningen. De viktigaste finansiärerna av utställningen har varit Jenny och

Antti Wihuris stiftelse, Understödsstiftelsen för landsförsvaret och marskalk Mannerheims krigsvetenskapliga fond. Vi riktar ett varmt tack till alla de muséer, arkiv och kontaktpersoner som bidragit med föremål och dokument till utställningen. Vi är övertygade om att förtjänstordnarnas hundraårsutställning ger en mångsidig bild av det finländska statliga belöningssystemets betydelse under olika tider. Syftet med utställningspublikationen är att för eftervärlden bevara det utställda materialet, vilket returneras till långivarna. Utställningen har även fotograferats i tredimensionellt. På Finlands Vita Ros' ordens och Finlands Lejons ordnars hemsidor presenteras ett omfattande material som belyser ordensväsendets historia.

Helsingfors på årsdagen av instiftandet av Finlands Lejons orden den 11 september 2018

Ari Puheloinen
General
Kansler för Frihetskorsets orden

Jussi Nuorteva
Generaldirektör, riksarkivarie
Kansler för Finlands Vita Ros' och
Finlands Lejons ordnar

FINNISH ORDERS OF MERIT: ONE HUNDRED YEARS

The right to confer state decorations is one of the prerogatives belonging to the head of a sovereign state. Not all states have state orders of merit, but every state has its ways to reward both its own citizens and those foreigners, who have with their conduct significantly supported the state or have been involved in building its relations to other states or international bodies.

Finland has three state orders of merit; the Order of the Cross of Liberty (1918), the Order of the White Rose of Finland (1919) and the Order of the Lion of Finland (1942). In March 2018 one hundred years had passed since the foundation of the Crosses of Liberty and the Medals of Liberty. The Order of the White Rose of Finland will celebrate its centenary in January 2019. The orders of merit and their decorations form the most important part of the Finnish state honours system.

The Finnish practice of state honours was formed on the basis of the tradition of the Swedish and Russian era. Finland declared its independence on 6 December 1917 in a situation, where the revolution had led to the collapse of the structures of the Russian Empire. Finland did not have a head of state, nor administration of foreign affairs or army. The highest state body was the Parliament and the Senate acted as the government. The chairman of the Senate was the Prime Minister of the country. During the years following the declaration of independence Finland created its own state institutions, sought recognition for its sovereignty from the foreign powers and established diplomatic relations with several states. The exchange of decorations soon became a part of the interstate courtesy of diplomacy.

Finland's road to independence was difficult. When Finland became independent, there were still tens of thousands of Russian soldiers in the country. Russia was in a war against Germany and the military bases, fortifications and troops in Finland had an important role especially in the defence of the capital, St Petersburg. Although Soviet-Russia recognised the independence of Finland on 4 January 1918 the withdrawal of the Russian troops happened slowly. The situation in Finland further worsened at the end of January, when the revolutionary Finnish red guards started to fight against the government troops.

When civil war broke out there emerged a need to reward officers and soldiers, who had distinguished themselves and to encourage others to do their best for the Fatherland. By the initiative of the

Commander-in-Chief of the government troops, General Gustaf Mannerheim, the Senate of Finland established the Cross of Liberty and the Medal of Liberty. Their conferral was discontinued on the first anniversary of the War of Independence 28 January 1919. The Order of the White Rose of Finland was founded on the same day. Thus, a young state had founded its own honours system.

A century after these events there are three state orders of merit in Finland. When the Winter War broke out between the Soviet Union and Finland in November 1939, the conferral of the Crosses and Medals of Liberty was started anew. A decree on the Order of the Cross of Liberty was ratified on 16 December 1940. During the war the need to reward increased and therefore the Order of the Lion of Finland was established on 11 September 1942. The situation stabilised after peace was restored. The decorations of all three state orders can now be given for merit both in time of peace and war.

The Finnish state honours system was built following international models. However, during a century it has found its own model, which is unique even internationally. The number of decorations awarded annually is large. Alas, the share of the highest classes is very small. Out of the total number of decorations conferred annually, almost 80 % are Crosses of Merit or Medals. Grand Masters beginning with Urho Kekkonen have emphasised that rewards must encompass the whole of society. Every citizen and foreigner, who has acted for the good of Finland by giving an especially significant contribution, can receive recognition from the state of Finland.

The aim of the Finnish honours system is to mirror the whole of society and to reward different people for their meritorious actions down the ages. The respect and appreciation accorded to the system is based on this. In the future the system must develop on this basis. Conferral of honours must closely evolve over time and reflect the shared values of the society, which change over time. Then it can truly be regarded as part of society and it can maintain that general estimation, over the last 100 years.

As a part of their centenary celebrations the Orders have arranged an exhibition together with the National Archives of Finland. It is open to the public until the end of 2019. During that period Finland chairs both the Council of Europe and the Council of the European Union. Several centenaries of diplomatic relations between Finland and many foreign countries also take place during the year.

With the exhibition and its changing elements our intention is to record Finnish history, societal development and foreign relations through the state honours system.

The exhibition presenting the Finnish and foreign decorations given to the late President of the Republic Mauno Koivisto (1923–2017) forms a separate part. It includes several high-ranking foreign decorations, which will be returned to their country of origin following the usual international custom after the end of the exhibition. The exhibition was formerly on display at Turku Castle and it has been presented in a separate exhibition publication *Kahden presidenttikauden kunnia* (The Honour of Two Presidential Terms, 2018), which includes an English text. The exhibition was arranged and the publication edited by; Tom C. Bergroth, Researcher of the Turku Museum Centre; Wilhelm Brummer, MA; and Dr Antti Matikkala. The Marshal of Finland Mannerheim Foundation for Military Sciences supported the arranging of the exhibition.

The preparation of the exhibition, which is open at the National Archives of Finland from December 2018, has been co-ordinated by a joint steering group of the Orders chaired by the Chancellor of the Orders of the White Rose of Finland and the Lion of Finland, Director General Jussi Nuorteva. Vice Chancellor of the Order of the Cross of Liberty, Lieutenant General Olavi Jäppilä and Secretary of the Orders of the White Rose of Finland and the Lion of Finland, Rear Admiral Antero Karumaa have served as members of the group and Research Director of the National Archives Dr Päivi Happonen as its secretary. An exhibition group, under the leadership of Research Director Happonen has been responsible for the actual preparation of the exhibition. Dr Antti Matikkala has acted as Curator of the exhibition. Swedish translations are by Senior Research Officer, Dr John Strömberg and AAC Global. AAC Global, Merja Hykkönen, MA; and Dr Antti Matikkala have been responsible for English translations, which have been checked by David Broomfield, BA, Vice President of the Cambridge University Heraldic and Genealogical Society.

Advertising Agency Matikka Ltd has been responsible for the graphic design of the exhibition publication and other exhibition materials. The work has been widely supported by several specialists in the field. We thank them all warmly for their important contributions.

The Orders operate with small resources. Therefore, external sup-

port has been essential for the preparation of the exhibition. The main sponsors of the exhibition have been the Jenny and Antti Wihuri Foundation, the Support Foundation for National Defence and the Marshal of Finland Mannerheim Foundation for Military Sciences. We warmly thank all those museums, archives and private persons, who have loaned exhibits.

We believe that the centenary exhibition of the Orders gives a multifaceted view of the different phases and the significance of the Finnish state honours system. The purpose of the exhibition publication is to perpetuate this exhibition, the exhibits of which will return to the lenders after it has ended. A 3D presentation of the exhibition has been produced. Plenty of material illustrating the history of the Orders has been gathered on the website of the Orders of the White Rose of Finland and the Lion of Finland.

Helsinki, on the anniversary of the foundation of the Order of the Lion of Finland, 11 September 2018

Ari Puheloinen
*General
Chancellor of the Order
of the Cross of Liberty*

Jussi Nuorteva
*Director General,
National Archivist,
Chancellor of the Orders of
the White Rose of Finland and
the Lion of Finland*

SISÄLLYS

1. Suomen ritarikunnat	14
2. Ruotsin ja Venäjän ajan palkitsemisperinne	26
3. Oma palkitsemisjärjestelmä muotoutuu	32
4. Vakiintumisen vuosikymmenet ..	50
5. Ritarikuntien perustaja Suomen marsalkka Gustaf Mannerheim ..	62
6. Kunniamerkkien käyttö	70
7. Kunniamerkkien valmistus	76
<i>Muotokuvia</i>	86
8. Isänmaan puolesta 1939–1945 ..	90
9. Laajeneva ja monipuolistuva palkitseminen	116
10. Arjen ritarit	124
11. Valtiollinen palkitseminen elää ajassa	134
<i>Mauno Koiviston kunniamerkit</i>	164
<i>Liitteet</i>	172

INNEHÅLL

1. Finlands ordnar	15
2. Belöningstraditionerna från svenska och ryska tiden	27
3. Finlands belöningssystem utformas	33
4. Etableringens årtionden	51
5. Instiftaren av förtjänstordnarna marskalken av Finland Gustaf Mannerheim	63
6. Användningen av utmärkelsestecken	71
7. Tillverkningen av utmärkelsestecken	77
<i>Porträtt</i>	87
8. För fosterlandet 1939–1945	91
9. Ordensverksamheten utvidgas och blir mångsidigare	117
10. Vardagens riddare	125
11. Det statliga ordensväsendet lever i tiden	135
<i>Mauno Koivistos ordnar och utmärkelsestecken</i>	165
<i>Bilagor</i>	172

CONTENTS

1. Finnish orders of merit	15
2. The award tradition of the Swedish and Russian era	27
3. Forming Finland's own honours system is forming	33
4. Decades of stabilisation	51
5. The founder of the orders: the Marshal of Finland Gustaf Mannerheim	63
6. Wearing decorations	71
7. The making of decorations	77
<i>Portraits</i>	87
8. For the Fatherland 1939–1945	91
9. Expanding and broadening the honours system	117
10. Everyday knights	125
11. The Finnish state honours system adapts over time	135
<i>Orders and decorations of Mauno Koivisto</i>	165
<i>Appendices</i>	172

1. SUOMEN RITARIKUNNAT

Suomessa on kolme valtiollista ritarikuntaa. Niistä vanhin on Suomen sisällissodan aikana vuonna 1918 alkunsa saanut Vapaudenristin ritarikunta. Sodan aikana ja sota-ansioista sodan jälkeen jaettiin Vapaudenristejä ja Vapaudenmitaleja. Aloitteen kunniamerkkien antamisesta teki hallituksen joukkojen ylipäällikkönä 1918 toiminut kenraali Gustaf Mannerheim. Vapaudenristien antaminen lopetettiin sodan alkamisen ensimmäisenä vuosipäivänä 28.1.1919, jolloin perustettiin Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunta. Sen tehtävä oli palkita rauhan aikana Suomen ja ulkomaiden kansalaisia Suomen hyväksi tehdyistä ansioista.

Vapaudenristin kunniamerkkien jakaminen aloitettiin uudelleen Suomen jouduttua marraskuussa 1939 sotaan Neuvostoliittoa vastaan. Vuonna 1940 Vapaudenristin asema vakiinnutettiin, kun siitä tehtiin pysyvä ritarikunta, jolla oli oma hallitus. Ritarikunnan perustaja Suomen marsalkka Gustaf Mannerheim toimi sen suurmestarina kuolemaansa saakka. Sen jälkeen suurmestarin tehtävä siirtyi tasavallan presidentille.

Toisen maailmansodan aikana vuonna 1942 perustettiin Suomen Leijonan ritarikunta, josta tuli kolmas valtiollinen ritarikunta. Perustamisen syynä oli sodan aikana laajentunut palkitsemistarve. Sodan päätyttyä 1945 kaikki kolme ritarikuntaa jatkoivat toimintaansa. Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikunnilla on yhteinen hallitus. Tasavallan presidentti toimii kaikkien kolmen ritarikunnan suurmestarina ja johtaa puhetta ollessaan paikalla. Muuten ritarikuntien hallitusten puheenjohtajana toimii kansleri ja hänen sijaisenaan varakansleri. Puolustusvoimain komentaja ja ulkoministeriön valtiosihteeri ovat virassa ollessaan Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntien hallituksen jäseniä. Suurmestari nimittää kaikki ritarikuntien hallitusten jäsenet. Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntien valmistelutyöstä ja kanslian toiminnasta vastaa ritarikuntien sihteeri. Vapaudenristin ritarikunnan yhteysupseerin johtama kanslia Pääesikunnassa hoitaa ritarikunnan asioiden valmistelun.

Suomen kaikkien valtiollisten ritarikuntien kunniamerkkejä jaetaan nykyisin sekä siviili- että sotilasansioista. Vapaudenristin ritarikunnan kunniamerkkejä jaetaan siviileille kuitenkin pääasiassa vapaaehtoisesta maanpuolustustyöstä ja erityisen merkittävästä turvallisuuspoliittisista ansioista.

Virallisilla kunniamerkeillä palkitseminen on Suomessa laajaa.

2. luokan Vapaudenristi miekkoineen rauhanajan ansioista

Frihetskorsset av 2. klass med svärd för fredstida förtjänster

Cross of Liberty 2nd Class with swords for peacetime merit

Suomen Valkoisen Ruusun I luokan ritarimerkki

Riddartecknet av I klass av Finlands Vita Ros' orden

Knight First Class of the Order of the White Rose of Finland

1. FINLANDS ORDNAR

Finland har tre statliga förtjänstordnar. Av dessa är Frihetskorsets orden som instiftades under inbördeskriget 1918 den äldsta. Under själva kriget och för militära förtjänster genast efter kriget förlänades Frihetskors och Frihetsmedaljer. Det var överbefälhavaren för regeringens trupper 1918 general Gustaf Mannerheim som tog initiativet till att utdela utmärkelsetecknen. Man beslöt att upphöra med förlänningen av Frihetskorsen och Frihetsmedaljerna på årsdagen av krigsutbrottet 28.1.1919 då Finlands Vita Ros' orden instiftades. Man hade på så sätt skapat en orden för att under fredstid ha möjlighet att belöna finländska och utländska medborgare för de tjänster de gjort Finland.

Man började på nytt förläna Frihetskors och Frihetsmedaljer efter det att Finland i november 1939 råkat i krig med Sovjetunionen. Frihetskorsets ställning institutionaliserades 1940 då man inrättade en orden med ett eget kapitel. Instiftaren av orden marskalken av Finland Gustaf Mannerheim verkade som stormästare fram till sin död. Efter det har republikens president verkat som stormästare.

Medan andra världskriget pågick 1942 inrättades Finlands Lejons orden, vilken blev landets tredje statliga förtjänstorden. Orsaken till att denna instiftades var det ökade behovet av belöningar under kriget. Efter att kriget upphört 1945 fortsatte samtliga tre förtjänstordnar verksamheten. Finlands Vita Ros' orden och Finlands Lejons orden hade ett gemensamt ordenskapitel. Republikens president verkar som stormästare för alla tre ordnar och leder ordet i ordenskapitlet då han är närvarande. För övrigt är det kanslern och i dennes frånvaro vicekanslern som leder ordet. Försvarsmaktens kommandör och statssekreteraren i utrikesministeriet är under sin tjänstgöringstid medlemmar av ordenskapitlet för Finlands Vita Ros' orden och Finlands Lejons orden. Stormästaren utnämner samtliga medlemmar i kapitlet. För beredningsarbetet och kansliets verksamhet inom Finlands Vita Ros' och Finlands Lejons ordnar ansvarar ordenssekreterare. Vid Frihetskorsets ordens kansli vid huvudstaben, som sköter ordens ärenden, leds arbetet av en förbindelseofficer.

Utmärkelsetecknen från alla tre statliga förtjänstordnar används numera som belöningar för både civila och militära förtjänster. Frihetskors utdelas åt civila i huvudsak för arbete inom de frivilliga försvarsorganisationerna och för särskilt betydelsefulla säkerhetspolitiska meriter.

1. FINNISH ORDERS OF MERIT

There are three state orders in Finland. The oldest one is the Order of the Cross of Liberty which was established during the Finnish Civil War in 1918. The Crosses of Liberty and the Medals of Liberty were conferred during the war and after the war for military merit. The proposal was put forward by General Gustaf Mannerheim, Commander-in-Chief of the Finnish Military Forces in 1918. The conferral of the Crosses of Liberty was discontinued on the anniversary of the outbreak of the war on 28 January 1919, when the Order of the White Rose of Finland was founded. The decorations of the Order of the White Rose of Finland were conferred during peacetime to Finnish and foreign citizens, who had distinguished themselves in the service of Finland.

The Cross of Liberty was reinstated when the Winter War broke out between Finland and the Soviet Union in November 1939. In 1940, the position of the Cross of Liberty was confirmed as it was made a permanent Order with its own Chapter. The founder of the Order, the Marshal of Finland Gustaf Mannerheim acted as Grand Master of the Order until his death. After that the President of the Republic of Finland became Grand Master.

The Order of the Lion of Finland was established during the Second World War in 1942 and it became the third state Order. The reason for the establishment of a new Order was that during the war there was a need to expand the rewards available. After the war in 1945 all three Orders continued to be awarded.

The Orders of the White Rose of Finland and the Lion of Finland have a joint Chapter. The President of the Republic of Finland serves as the Grand Master of all three Orders and is the Chair when present. Otherwise the Chancellor – or in his or her absence the Vice Chancellor – serves as the Chair of the Chapter of the Orders. The Chief of Defence and the Secretary of State of the Ministry for Foreign Affairs are members of the Chapter of the Orders of the White Rose of Finland and the Lion of Finland. The Grand Master appoints all members of the Chapter. The Secretary of the Orders of the White Rose of Finland and the Lion of Finland is responsible for all the preparatory work and the operations of the Chancery. The Chancery of the Order of the Cross of Liberty at the Defence Command, led by the Order's liaison officer, prepares the issues of this Order.

Decorations of the Finnish state Orders are awarded today in recognition of civilian and military merit. The decorations of the

Ritarikuntien suurmestarina toimiva tasavallan presidentti antaa valtiollisia kunniamerkkejä pääsääntöisesti kahdesti vuodessa, Puolustusvoimain lippujuhlan päivänä 4. kesäkuuta ja itsenäisyyspäivänä 6. joulukuuta. Vuosittain jaettavien kunniamerkkien määrä on noin 5 000. Vuosina 2015–2019 aiemmin palkitsematta jääneille vuosien 1939–1945 sotaveteraaneille annettujen mitalien ansiosta määrä on noussut jopa yli 8 000:een. Näyttelyn ensimmäisessä osassa ovat esillä kaikkien kolmen ritarikunnan antamat kunniamerkit.

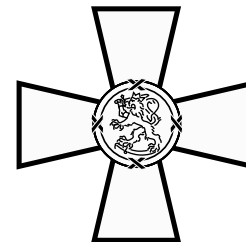
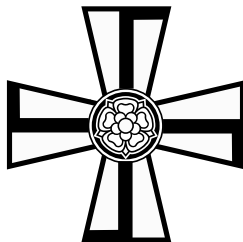
Kaikki kolme valtiollista ritarikuntaa olivat alkujaan viisiluokaisia. Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikunnissa luokat olivat: suurristi, I luokan komentaja, komentaja, I luokan ritari ja ritari. Suomen Valkoisen Ruusun suurristi ketjuineen on tasavallan presidentille ritarikunnan suurmestarina kuuluva tunnus, jonka hän saa tehtävään astuessaan. Suomen Valkoisen Ruusun suurristi ketjuineen voidaan antaa myös ulkomaisille valtionpäämiehille. Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikunnilla on myös ansioristi ja Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnalla lisäksi kolme mitaliluokkaa. Kulttuurin alalla erityisen arvostettu on Suomen Leijonan ritarikunnan Pro Finlandia -mitali, joka sijoittuu kunniamerkkien keskinäisessä järjestyksessä Suomen Leijonan I luokan ritarimerkin yläpuolelle. Olympia- ja paralympiavoittajille voidaan yksilölajeissa antaa Suomen Leijonan ritarimerkki olympiarenkaita kuvaavan kultaisen soljen kera. Joukkuelajien olympiavoittajille voidaan antaa Suomen Leijonan ritarimerkki olympiarenkaita kuvaavan hopeisen soljen kera. Kunniamerkkejä voidaan eri tapauksissa antaa solkineen, miekkoineen tai muista erityisansioista kertovilla tunnuksilla. Vapaudenristin ritarikunnan ristien luokat ovat Vapaudenristin suurristi, 1. luokan Vapaudenristi rintatähtineen, 1. luokan Vapaudenristi, 2. luokan Vapaudenristi, 3. luokan Vapaudenristi ja 4. luokan Vapaudenristi. Vapaudenristin ritarikunnalla on neljä mitaliluokkaa. Lisäksi on kuusi erikoiskunniamerkkiä, muun muassa Mannerheim-risti ja Vapaudenristin sururisti.

*Suomen Leijonan
I luokan ritarimerkki*

*Riddartecknet av I klass av
Finlands Lejons orden*

*Knight First Class of the
Order of the Lion of Finland*

Att utdela belöningar i form av statliga utmärkelsetecken är i Finland en utbredd företeelse. Republikens president som är förtjänstordnarnas stormästare förlämnar regelbundet utmärkelsetecken två gånger om året, på Försvarsmaktens flaggdag den 4 juni och på självständighetsdagen den 6 december. Antalet årligen utdelade utmärkelsetecken är omkring 5 000. De medaljer som åren 2015–2019 förlänades de krigsveteraner från åren 1939–1945 som tidigare inte erhållit belöningar medförde att antalet årligen utdelade medaljer tidvis uppgått till över 8 000. Utställningens första del visar utmärkelsetecken som förlänas inom alla tre ordnar.

De tre statliga förtjänstordnarna bestod till en början av fem klasser. Inom Finlands Vita Ros' och Finlands Lejons ordnar var klasserna storkors, kommendör av I klass, kommendör, riddare av I klass och riddare. Storkorset med kedja av Finlands Vita Ros' orden är ett ordenstecken som tillhör republikens president i egenkap av stormästare och som denne tar emot vid ämbetsinträde. Finlands Vita Ros' ordens storkors med kedja kan förlänas även utländska statsöverhuvuden. Finlands Vita Ros' orden och Finlands Lejons orden omfattar även förtjänstkors och Finlands Vita Ros' orden dessutom tre medaljklasser. På kulturens område är Pro Finlandia-medaljen av Finlands Lejons orden särskilt uppskattad, och den placerar sig i rang ovan om Finlands Lejons ordens riddartecken av I klass. Till olympia- och paralympiasegrare i individuella tävlingsgrenar kan Finlands Lejons ordens riddartecken av I klass med olympiaringarna i ett guldspänne förlänas. Till segrare i lagidrottsgrenar kan Finlands Lejons ordens riddartecken med olympiaringarna i ett silverspänne utdelas. Utmärkelsetecken kan i olika fall förlänas med spänne, med svärd eller andra symboler som vittnar om speciella förtjänster. Korsenas klasser inom Frihetskorsets orden är Frihetskorsets storkors, Frihetskorset av 1. klass med kraschan samt Frihetskorset av 1., 2., 3. och 4. klass. Frihetskorsets orden har fyra medaljklasser. Ytterligare finns det sex specialdekorationer, bland andra Mannerheimkorset och Frihetskorsets sorgekorset.

Order of the Cross of Liberty are awarded for military merit and to civilians for distinguished actions in support of the Finnish Defence Forces.

The official decorations are widely awarded in Finland. The Grand Master of the Orders, the President of the Republic, confers state decorations mainly twice a year on the Flag Day of the Finnish Defence Forces, 4 June, and on Independence Day, 6 December. Around 5 000 decorations are awarded annually. Because of the medals given to veterans of the wars 1939–1945, who had not previously been decorated, the amount rose over 8 000 during 2015–2019. The decorations conferred by all the three Orders are to be seen in the first part of the exhibition.

All three state Orders had five classes originally. In the Orders of the White Rose of Finland and the Lion of Finland the classes were: Grand Cross, Commander First Class, Commander, Knight First Class and Knight. The Grand Cross with Collar of the Order of the White Rose of Finland belongs to the President of Finland as Grand Master of the Order. It is given to the President when he takes office. The Grand Cross with Collar can also be awarded to foreign heads of state. The Orders of the White Rose of Finland and the Lion of Finland also have a Cross of Merit, and the Order of White Rose of Finland has in addition three medal classes. The Pro Finlandia Medal is particularly valued in the area of culture. In the order of precedence of decorations, this medal ranks above the Knight First Class of the Order of the Lion of Finland. Individual winners in the Olympic Games and the Paralympic Games can be awarded the Knight of the Order of the Lion of Finland with a clasp, in the shape of the golden Olympic rings. Olympic winners in team sports can be awarded the Knight of the Order of the Lion of Finland with a silver clasp. In different cases, orders may be awarded with a clasp, swords or insignia related to special merit. The classes of the crosses of the Order of the Cross of Liberty are: Grand Cross, 1st Class with star, 1st Class, 2nd Class, 3rd Class and 4th Class. There are four medal classes in the Order of the Cross of Liberty. In addition, there are six special decorations, among others, the Mannerheim Cross and the Cross of Mourning of the Cross of Liberty.

SEINÄTAULU 1A

Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan kunniamerkit

- ① Suomen Valkoisen Ruusun suurristi ketjuineen (vuodesta 1963 käytössä ollut malli)
- ② Suomen Valkoisen Ruusun suurristi miekkoineen
- ③ Suomen Valkoisen Ruusun suurristi
- ④ Suomen Valkoisen Ruusun I luokan komentajamerkki miekkoineen
- ⑤ Suomen Valkoisen Ruusun I luokan komentajamerkki
- ⑥ Suomen Valkoisen Ruusun komentajamerkki miekkoineen
- ⑦ Suomen Valkoisen Ruusun komentajamerkki
- ⑧ Suomen Valkoisen Ruusun I luokan ritarimerkki miekkoineen
- ⑨ Suomen Valkoisen Ruusun ritarimerkki miekkoineen
- ⑩ Suomen Valkoisen Ruusun pronssinen ansiomerkki (lakkautettiin 1993)
- ⑪ Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitali kultaristein solkineen

VÄGGTAVLA 1A

Utmärkelsetecken av Finlands Vita Ros' orden

- ❶ Storkorset med kedja av Finlands Vita Ros' orden (modell i bruk sedan 1963)
- ❷ Storkorset med svärd av Finlands Vita Ros' orden
- ❸ Storkorset av Finlands Vita Ros' orden
- ❹ Kommendörstecknet av I klass med svärd av Finlands Vita Ros' orden
- ❺ Kommendörstecknet av I klass av Finlands Vita Ros' orden
- ❻ Kommendörstecknet med svärd av Finlands Vita Ros' orden
- ❼ Kommendörstecknet av Finlands Vita Ros' orden
- ❽ Riddartecknet av I klass med svärd av Finlands Vita Ros' orden
- ❾ Riddartecknet med svärd av Finlands Vita Ros' orden
- ❿ Finlands Vita Ros' tecken i brons (upphävdes 1993)
- ⓫ Medalj av I klass med guldkors och spänne av Finlands Vita Ros' orden
- ⓬ Medalj av I klass med spänne av Finlands Vita Ros' orden
- ⓭ Medalj med spänne av Finlands Vita Ros' orden
- ⓮ Riddartecknet av I klass av Finlands Vita Ros' orden
- ⓯ Riddartecknet av Finlands Vita Ros' orden
- ⓰ Förtjänstkorset av Finlands Vita Ros' orden (instiftades 1993, tidigare Finlands Vita Ros' tecken)
- ⓱ Medalj av I klass med guldkors av Finlands Vita Ros' orden
- ⓲ Medalj av I klass av Finlands Vita Ros' orden
- ⓳ Medalj av Finlands Vita Ros' orden

WALL DISPLAY 1A

Decorations of the Order of the White Rose of Finland

- ❶ Grand Cross with Collar of the Order of the White Rose of Finland (model in use since 1963)
- ❷ Grand Cross of the Order of the White Rose of Finland with swords
- ❸ Grand Cross of the Order of the White Rose of Finland
- ❹ Commander First Class of the Order of the White Rose of Finland with swords
- ❺ Commander First Class of the Order of the White Rose of Finland
- ❻ Commander of the Order of the White Rose of Finland with swords
- ❼ Commander of the Order of the White Rose of Finland
- ❽ Knight First Class of the Order of the White Rose of Finland with swords
- ❾ Knight of the Order of the White Rose of Finland with swords
- ❿ Badge of Merit in bronze (abolished 1993)
- ⓫ Medal First Class with Gold Cross of the Order of the White Rose of Finland with clasp
- ⓬ Medal First Class of the Order of the White Rose of Finland with clasp
- ⓭ Medal of the Order of the White Rose of Finland with clasp
- ⓮ Knight First Class of the Order of the White Rose of Finland
- ⓯ Knight of the Order of the White Rose of Finland
- ⓰ Cross of Merit of the Order of the White Rose of Finland (established 1993, formerly Badge of Merit)
- ⓱ Medal First Class with Gold Cross of the Order of the White Rose of Finland
- ⓲ Medal First Class of the Order of the White Rose of Finland
- ⓳ Medal of the Order of the White Rose of Finland

- 12 Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitali solkineen
- 13 Suomen Valkoisen Ruusun mitali solkineen
- 14 Suomen Valkoisen Ruusun I luokan ritarimerkki
- 15 Suomen Valkoisen Ruusun ritarimerkki
- 16 Suomen Valkoisen Ruusun ansioristi
(perustettiin 1993, aiemmin ansiomerkki)
- 17 Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitali kultaristein
- 18 Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitali
- 19 Suomen Valkoisen Ruusun mitali

SEINÄTAULU 1B

Suomen Leijonan ritarikunnan kunniamerkit

1 Suomen Leijonan suurristi miekkoineen 2 Suomen Leijonan suurristi 3 Suomen Leijonan I luokan komentajamerkki miekkoineen 4 Suomen Leijonan I luokan komentajamerkki	5 Suomen Leijonan komentajamerkki miekkoineen 6 Suomen Leijonan komentajamerkki 7 Suomen Leijonan Pro Finlandia -mitali 8 Suomen Leijonan I luokan ritarimerkki miekkoineen 9 Suomen Leijonan ritarimerkki miekkoineen 10 Suomen Leijonan ansioristi miekkoineen 11 Suomen Leijonan I luokan ritarimerkki 12 Suomen Leijonan ritarimerkki 13 Suomen Leijonan ansioristi

VÄGGTAVLA 1B

Utmärkelsetecken av Finlands Lejons orden

- ① Storkorset med svärd av Finlands Lejons orden
- ② Storkorset av Finlands Lejons orden
- ③ Kommendörstecknet av I klass med svärd av Finlands Lejons orden
- ④ Kommendörstecknet av I klass av Finlands Lejons orden
- ⑤ Kommendörstecknet med svärd av Finlands Lejons orden
- ⑥ Kommendörstecknet av Finlands Lejons orden
- ⑦ Pro Finlandia-medaljen av Finlands Lejons orden
- ⑧ Riddartecknet av I klass med svärd av Finlands Lejons orden
- ⑨ Riddartecknet med svärd av Finlands Lejons orden
- ⑩ Förtjänstkorset med svärd av Finlands Lejons orden
- ⑪ Riddartecknet av I klass av Finlands Lejons orden
- ⑫ Riddartecknet av Finlands Lejons orden
- ⑬ Förtjänstkorset av Finlands Lejons orden

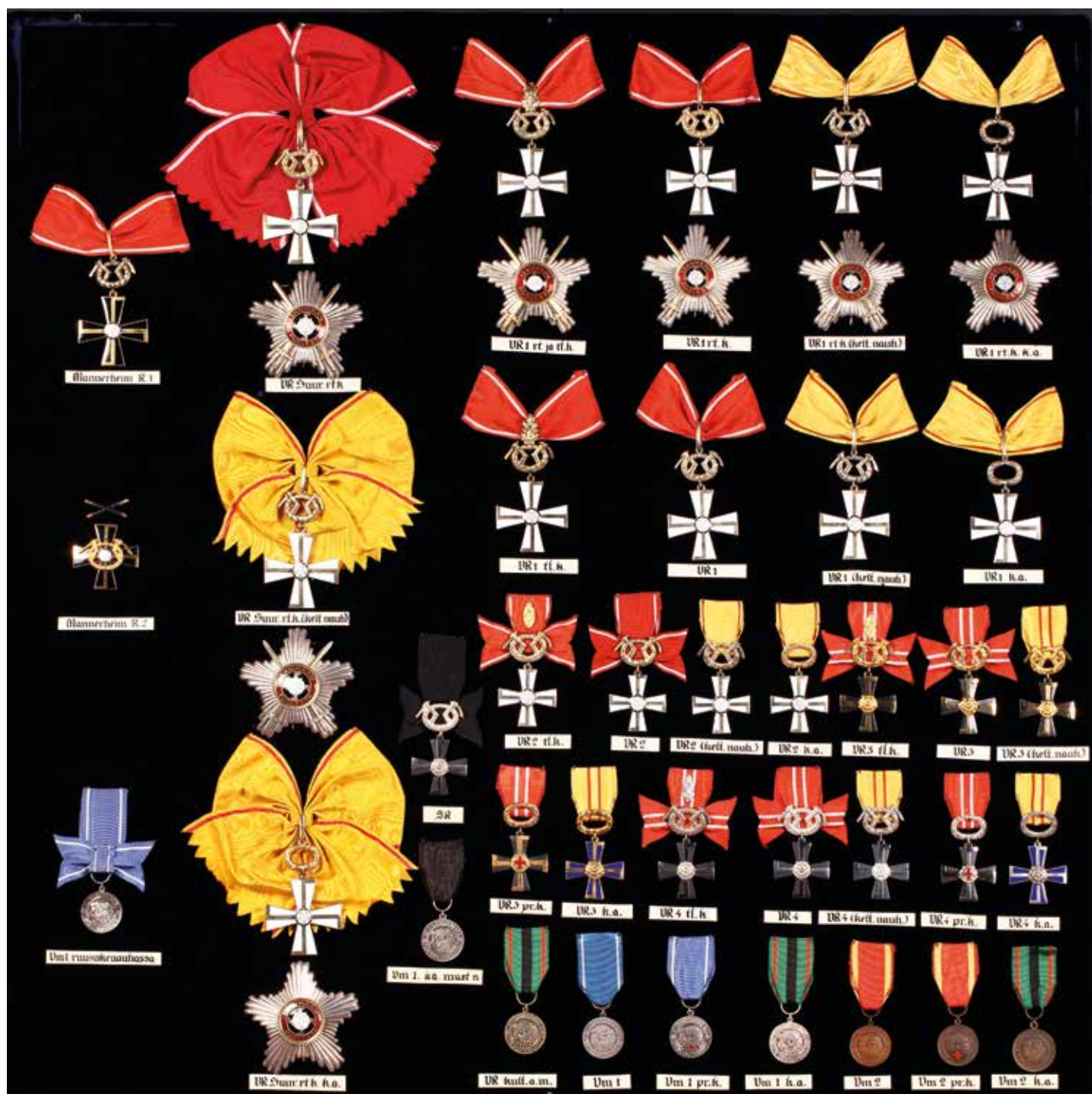
WALL DISPLAY 1B

Decorations of the Order of the Lion of Finland

- ① Grand Cross of the Order of the Lion of Finland with swords
- ② Grand Cross of the Order of the Lion of Finland
- ③ Commander First Class of the Order of the Lion of Finland with swords
- ④ Commander First Class of the Order of the Lion of Finland
- ⑤ Commander of the Order of the Lion of Finland with swords
- ⑥ Commander of the Order of the Lion of Finland
- ⑦ Pro Finlandia Medal of the Order of the Lion of Finland
- ⑧ Knight First Class of the Order of the Lion of Finland with swords
- ⑨ Knight of the Order of the Lion of Finland with swords
- ⑩ Cross of Merit of the Order of the Lion of Finland with swords
- ⑪ Knight First Class of the Order of the Lion of Finland
- ⑫ Knight of the Order of the Lion of Finland
- ⑬ Cross of Merit of the Order of the Lion of Finland

SEINÄVITRIINI 1

Vapaudenristin ritarikunnan kunniamerkit

VÄGGVITRIN 1

Utmärkelsetecken av Frihetskorsets orden

- ❶ Frihetskorsets Mannerheimkors av 1. klass
- ❷ Spänne för andra gången förlänat Frihetskorsets Mannerheimkors av 2. klass
- ❸ Frihetskorsets Mannerheimkors av 2. klass
- ❹ Frihetsmedaljens 1. klass med rosett på bandet
- ❺ Frihetskorsets storkors med svärd för krigstida förtjänster
- ❻ Frihetskorsets storkors med svärd för fredstida förtjänster
- ❼ Frihetskorsets storkors
- ❽ Frihetskorsets sorgekor
- ❾ Frihetskorsets sorgemedalj
- ❿ Frihetskorset av 1. klass med kraschan, svärd och eklöv
- ⓫ Frihetskorset av 1. klass med kraschan och svärd för krigstida förtjänster
- ⓬ Frihetskorset av 1. klass med kraschan och svärd för fredstida förtjänster
- ⓭ Frihetskorset av 1. klass med kraschan
- ⓮ Frihetskorset av 1. klass med svärd och eklöv
- ⓯ Frihetskorset av 1. klass med svärd för krigstida förtjänster
- ⓰ Frihetskorset av 1. klass med svärd för fredstida förtjänster
- ⓱ Frihetskorset av 1. klass
- ⓲ Frihetskorset av 2. klass med svärd och eklöv
- ⓳ Frihetskorset av 2. klass med svärd för krigstida förtjänster
- ⓴ Frihetskorset av 2. klass med svärd för fredstida förtjänster
- ⓵ Frihetskorset av 2. klass
- ⓶ Frihetskorset av 3. klass med svärd och eklöv
- ⓷ Frihetskorset av 3. klass med svärd för krigstida förtjänster
- ⓸ Frihetskorset av 3. klass med svärd för fredstida förtjänster
- ⓹ Frihetskorset av 3. klass med rött kors
- ⓺ Frihetskorset av 3. klass
- ⓻ Frihetskorset av 4. klass med svärd och eklöv
- ⓼ Frihetskorset av 4. klass med svärd för krigstida förtjänster
- ⓽ Frihetskorset av 4. klass med svärd för fredstida förtjänster
- ⓿ Frihetskorset av 4. klass med rött kors
- ⓾ Frihetskorset av 4. klass
- ⓿ Frihetskorsets förtjänstmedalj i guld
- ⓿ Frihetsmedaljens 1. klass

WALL VITRINE 1

Decorations of the Order of the Cross of Liberty

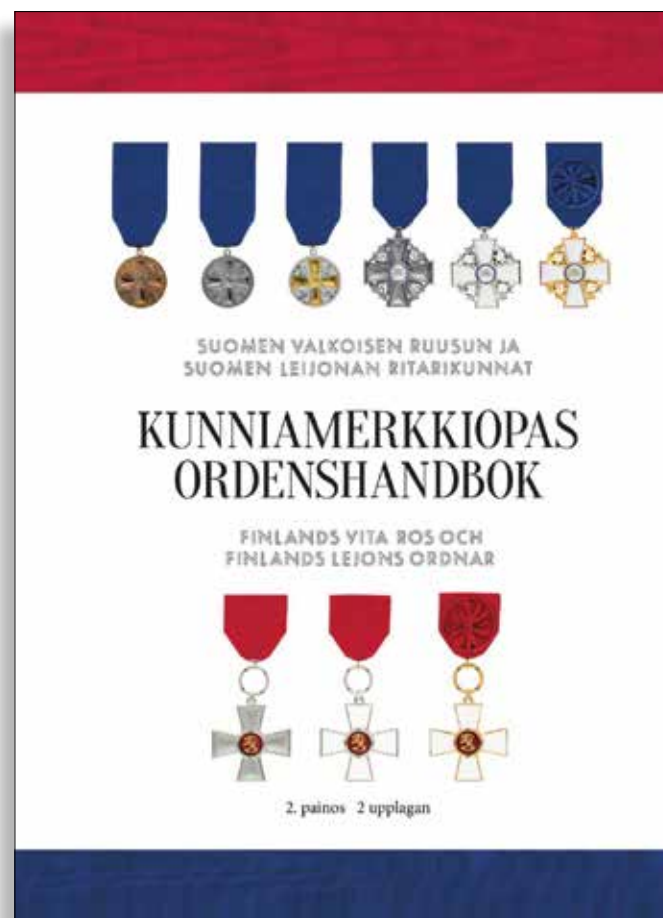
- ❶ Mannerheim Cross, 1st Class, of the Cross of Liberty
- ❷ Clasp for the 2nd award of the Mannerheim Cross, 2nd Class, of the Cross of Liberty
- ❸ Mannerheim Cross, 2nd Class, of the Cross of Liberty
- ❹ Medal of Liberty, 1st Class, with bow ribbon
- ❺ Grand Cross of the Cross of Liberty with swords for wartime merit
- ❻ Grand Cross of the Cross of Liberty with swords for peacetime merit
- ❼ Grand Cross of the Cross of Liberty
- ❽ Cross of Mourning of the Cross of Liberty
- ❾ Medal of Mourning of the Cross of Liberty
- ❿ Cross of Liberty 1st Class with star, swords and oak leaves
- ⓫ Cross of Liberty 1st Class with star and swords for wartime merit
- ⓬ Cross of Liberty 1st Class with star and swords for peacetime merit
- ⓭ Cross of Liberty 1st Class with star
- ⓮ Cross of Liberty 1st Class with swords and oak leaves
- ⓯ Cross of Liberty 1st Class with swords for wartime merit
- ⓰ Cross of Liberty 1st Class with swords for peacetime merit
- ⓱ Cross of Liberty 1st Class
- ⓲ Cross of Liberty 2nd Class with swords and oak leaves
- ⓳ Cross of Liberty 2nd Class with swords for wartime merit
- ⓴ Cross of Liberty 2nd Class with swords for peacetime merit
- ⓵ Cross of Liberty 2nd Class
- ⓶ Cross of Liberty 3rd Class with swords and oak leaves
- ⓷ Cross of Liberty 3rd Class with swords for wartime merit
- ⓸ Cross of Liberty 3rd Class with swords for peacetime merit
- ⓹ Cross of Liberty 3rd Class with Red Cross
- ⓺ Cross of Liberty 3rd Class
- ⓻ Cross of Liberty 4th Class with swords and oak leaves
- ⓼ Cross of Liberty 4th Class with swords for wartime merit
- ⓽ Cross of Liberty 4th Class with swords for peacetime merit
- ⓿ Cross of Liberty 4th Class with Red Cross
- ⓾ Cross of Liberty 4th Class
- ⓿ Medal of Merit, in gold, of the Cross of Liberty
- ⓿ Medal of Liberty 1st Class

- ① Vapaudenristin 1. luokan Mannerheim-risti
- ② Toisen kerran suodun Vapaudenristin 2. luokan Mannerheim-ristin solki
- ③ Vapaudenristin 2. luokan Mannerheim-risti
- ④ 1. luokan Vapaudenmitali ruusukenauhassa
- ⑤ Vapaudenristin suurristi miekkoineen sodanajan ansioista
- ⑥ Vapaudenristin suurristi miekkoineen rauhanajan ansioista
- ⑦ Vapaudenristin suurristi
- ⑧ Vapaudenristin sururisti
- ⑨ Vapaudenristin surumitali
- ⑩ 1. luokan Vapaudenristi rintatähtineen, miekkoineen ja tammenlehvineen
- ⑪ 1. luokan Vapaudenristi rintatähtineen ja miekkoineen sodanajan ansioista
- ⑫ 1. luokan Vapaudenristi rintatähtineen ja miekkoineen rauhanajan ansioista
- ⑬ 1. luokan Vapaudenristi rintatähtineen
- ⑭ 1. luokan Vapaudenristi miekkoineen ja tammenlehvineen
- ⑮ 1. luokan Vapaudenristi miekkoineen sodanajan ansioista
- ⑯ 1. luokan Vapaudenristi miekkoineen rauhanajan ansioista
- ⑰ 1. luokan Vapaudenristi
- ⑱ 2. luokan Vapaudenristi miekkoineen ja tammenlehvineen
- ⑲ 2. luokan Vapaudenristi miekkoineen sodanajan ansioista
- ⑳ 2. luokan Vapaudenristi miekkoineen rauhanajan ansioista
- ㉑ 2. luokan Vapaudenristi
- ㉒ 3. luokan Vapaudenristi miekkoineen ja tammenlehvineen
- ㉓ 3. luokan Vapaudenristi miekkoineen sodanajan ansioista
- ㉔ 3. luokan Vapaudenristi miekkoineen rauhanajan ansioista
- ㉕ 3. luokan Vapaudenristi punaisine risteineen
- ㉖ 3. luokan Vapaudenristi
- ㉗ 4. luokan Vapaudenristi miekkoineen ja tammenlehvineen
- ㉘ 4. luokan Vapaudenristi miekkoineen sodanajan ansioista
- ㉙ 4. luokan Vapaudenristi miekkoineen rauhanajan ansioista
- ㉚ 4. luokan Vapaudenristi punaisine risteineen
- ㉛ 4. luokan Vapaudenristi
- ㉜ Vapaudenristin kultainen ansiomitali
- ㉝ 1. luokan Vapaudenmitali

- ㉞ 1. luokan Vapaudenmitali punaisine risteineen
- ㉟ Vapaudenristin 1.luokan ansiomitali
- ㊱ 2. luokan Vapaudenmitali
- ㊲ 2. luokan Vapaudenmitali punaisine risteineen
- ㊳ Vapaudenristin 2. luokan ansiomitali

Suomen ritarikunnat ja valtiollinen palkitseminen – kirjallisuutta

Vapaudenristin ritarikunta – isänmaan puolesta
Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikunnat
Kunnian ruletti – korkeimmat ulkomaalaisille
1941–1944 annetut suomalaiset kunniamerkit
Valtio palkitsee – Staten belönar
Kunniamerkkiopas – Ordenshandbok
A Guide to the Orders and Decorations of Finland

- 34 Frihetsmedaljens 1. klass med rött kors
- 35 Frihetskorsets förtjänstmedalj av 1. klass
- 36 Frihetsmedaljens 2. klass
- 37 Frihetsmedaljens 2. klass med rött kors
- 38 Frihetskorsets förtjänstmedalj av 2. klass

Finlands ordnar och det statliga belöningssystemet
– litteratur

Vapaudenristin ritarikunta – isänmaan puolesta
Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikunnat
Kunnian ruletti – korkeimmat ulkomaalaisille
1941–1944 annetut suomalaiset kunniamerkit
Valtio palkitsee – Staten belönar
Kunniamerkkiopas – Ordenshandbok
A Guide to the Orders and Decorations of Finland

- 34 Medal of Liberty 1st Class with Red Cross
- 35 Medal of Merit 1st Class of the Cross of Liberty
- 36 Medal of Liberty 2nd Class
- 37 Medal of Liberty 2nd Class with Red Cross
- 38 Medal of Merit 2nd Class of the Cross of Liberty

The Finnish orders of merit and state honours system
– literature

Vapaudenristin ritarikunta – isänmaan puolesta
Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikunnat
Kunnian ruletti – korkeimmat ulkomaalaisille 1941–1944
annetut suomalaiset kunniamerkit
Valtio palkitsee – Staten belönar
Kunniamerkkiopas – Ordenshandbok
A Guide to the Orders and Decorations of Finland

2. RUOTSIN JA VENÄJÄN AJAN PALKITSEMISPERINNE

Suomi oli kuulunut Ruotsiin 1100-luvulta vuoteen 1809, jolloin se liitettiin autonomisena suuriruhtinaskuntana Venäjän keisarikuntaan. Suomen itäisimmät alueet oli liitetty Venäjän yhteyteen jo vuosien 1721 ja 1743 rauhoissa. Vuonna 1812 nämäkin alueet liitettiin Suomen suuriruhtinaskuntaan. Suomen autonomia rajoittui sisäisten asioiden hoitoon, joiden valmistelusta vastasi Suomen senaatti. Venäjän keisarin päätöksellä kokoontuneet valtiopäivät säätivät lait. Pietarissa oleva Suomen ministerivaltiosihtööri esitteli asiat suoraan keisarille. Venäläistä hallintoa Suomessa johti kenraalikuvernööri, joka oli myös Suomessa olevien venäläisten sotavoimien komentaja. Suomen omat joukko-osastot olivat hyvin pieniä ja ne lakkautettiin 1900-luvun alussa.

Suomen kuuluessa Ruotsiin oli käytössä Ruotsin palkitsemisjärjestelmä. Hallitsija oli ritarikuntien suvereeni ”herra ja mestari”, joka päätti kaikesta valtiollisesta palkitsemisesta. Ansioituneet suomalaiset saivat tavalliseen tapaan niin kunniamerkkejä kuin arvonimiäkin, joista monet liittyivät virkaan tai virka-asemaan. Ruotsin ylimmän ritarikunnan, yksiluokkaisen Serafiimiritarikunnan (1748) ritariksi pääsi vain muutama suomalainen. Sen sijaan sotilaille tarkoitettun Miekkaritarikunnan (1748) sekä siviilien palkitsemiseen perustettujen Pohjantähden ritarikunnan (1748) ja Vaasan ritarikunnan (1772) kunniamerkkejä saivat monet suomalaiset.

Venäjän keisarikunnan palkitsemisjärjestelmä oli rikas ja monimuotoinen. Ritarikuntien kunniamerkit ja arvonimet muodostivat sen ytimen. Merkittäviä olivat myös keisarin antamat lahjat, kuten sormukset, nuuskarasiat ja muut arvoesineet ja muistolahjat. Suomen tultua yhdistetyksi Venäjän keisarikuntaan liitettiin suuriruhtinaskunnan virat venäläiseen palkitsemisjärjestelmään. Suomalaisia palveli myös suuriruhtinaskunnan ulkopuolella Venäjällä armeijassa, laivastossa ja siviiliviroissa. Keisari palkitsi heitä heidän venäläisen virka-asemansa mukaisesti. Suomalaisten määrä oli suuri etenkin Venäjän armeijan ja laivaston palveluksessa. Autonomian aikana 1809–1917 noin 500 suomalaista upseeria eteni urallaan kenraali- tai amiraalikuntaan.

Venäjän vallan aikana kunniamerkkien ja arvonimien käyttö Suomessa oli tavallista, eikä se rajoittunut pelkästään suuriin juhliin. Kunniamerkit ja arvonimet kertoivat julkisesti keisarin osoittamasta suosiosta ja niiden käyttöä edellytettiin virallisissa tilaisuuksissa. Samalla ne osoittivat vastaanottajansa kiitollisuutta

*Jean Eric Rehn: Ruotsin Serafiimiritarikunnan ritari (1748).
Yksityisomistuksessa.*

*Jean Eric Rehn: Riddare av Kungl. Serafimerorden (1748).
I privat ägo.*

*Jean Eric Rehn: Knight of the Swedish Order of the Seraphim (1748).
Private collection.*

2. BELÖNINGSTRADITIONERNA FRÅN SVENSKA OCH RYSKA TIDEN

Finland hade tillhört Sverige från 1100-talet fram till 1809 då landet som ett autonomt storfurstendöme anslöts till det ryska kejsardömet. En del av de östliga Finland hade redan vid fredssluten 1721 och 1743 anslutits till Ryssland. År 1812 blev också dessa områden en del av storfurstendömet Finland. Landets autonomi begränsades till de inre angelägenheterna och beredningen av dessa handhades av Finlands senat. Lagarna stiftades av ståndslantdagen som kallades samman genom beslut av kejsaren. I St Petersburg föredrog Finlands ministerstatssekreterare ärendena direkt inför kejsaren. Den ryska förvaltningen i Finland leddes av generalguvernören, som också var kommandör för de i Finland förlagda ryska trupperna. Finlands egna trupper var mycket fåtaliga och de upplöstes i början av 1900-talet.

Så länge Finland var en del av det svenska riket tillämpades det gemensamma belöningssystemet. Regenten var riddarordnarnas suveräna "herre och mästare" som fattade beslut om samtliga statliga belöningar. Förtjänta finländare erhöll på sedvanligt sätt både ordnar och titlar, av vilka många anslöts sig till ämbeten och tjänsteställning. Det var endast ett fåtal finländare som blev riddare av Sveriges förnämsta riddarorden, Serafimerorden (1748) med endast en klass. Däremot var det flera finska undersåtar som förlänades den för militärer avsedda Svärdsorden (1748) och de för belöningen av civila avsedda Nordstjärneorden (1748) och Vasaorden (1772).

Belöningssystemet inom det ryska kejsardömet var rikt och mångförgrenat. Kärnan utgjordes av riddarordnarna och titlarna. De kejserliga gåvorna utgjorde en viktig del, till exempel ringar, snusdosor och andra värdeföremål och minnesgåvor. Då Finland blev en del av det ryska kejsardömet anslöts ämbetena i storfurstendömet till det ryska belöningssystemet. Finländare tjänstgjorde också utanför storfurstendömet i Rysslands armé, flotta och i civila ämbeten. Kejsaren belönade dem enligt deras ryska tjänsteställning. Antalet finländare som tjänstgjorde inom den ryska armén och flottan var särskilt betydande. Under den autonoma perioden 1809–1917 uppnådde omkring 500 finländska officerare amirals- eller generalsgrad. Under den ryska tiden var det vanligt att använda ordenstecken och titlar också i Finland, och bruket var inte begränsat enbart till stora fester. Orderna och titlarna var ett offentligt vittnesbörd om kejsarens uppskattning och det förutsattes att man använde dem vid officiella tillfällen. Samtidigt visade de

2. THE AWARD TRADITION OF THE SWEDISH AND RUSSIAN ERA

Finland was an integral part of Sweden from the 12th century until 1809 when it was annexed to the Russian Empire as an autonomous Grand Duchy. The eastern parts of Finland had already been annexed to Russia in the peace treaties of 1721 and 1743. In 1812, these areas were also annexed to the Grand Duchy of Finland. The autonomy of Finland was restricted to the internal affairs for which the Senate of Finland was responsible. The Diet summoned by the decree of the Emperor of Russia enacted laws. The Finnish Minister Secretary of State in St Petersburg presented all matters directly to the Emperor. The Russian administration in Finland was led by the Governor-General who was also the commander of the Russian troops stationed in Finland. Finland's own military units were very small and they were suspended at the beginning of the 1900s.

The Swedish honours system was in use when Finland belonged to Sweden. The monarch was a sovereign "Lord and Master" of the Orders, who decided upon all state rewards. Meritorious Finns were awarded decorations of the Orders as well as titles of honour, many of which were related to office or status. Only a few Finns were appointed Knights of the highest Swedish order, the single-class Order of the Seraphim (1748). Instead, decorations of the Order of the Sword (1748), awarded for military merit, as well as decorations of the Order of the Polar Star (1748), awarded principally for civil merit, and decorations of the Order of Vasa (1772) were conferred on many citizens.

The honours system of the Russian Empire was rich and multifaceted. The Orders and dignities formed the core of the system. Significant also were presents like rings, snuff-boxes and other valuables and mementoes given by the Emperor. As Finland was annexed to the Russian Empire the offices of the Grand Duchy were linked to the Russian honours system. Finns also served outside the Grand Duchy in the Russian Army, Navy and in the civil service. The Emperor rewarded them according to their Russian positions. The number of Finns was high particularly in the Russian Army and Navy. During the Autonomy, 1809–1917, around 500 Finnish officers advanced to the ranks of general or admiral.

Under Russian rule the wearing of the Orders and the use of titles of honour was common and not necessarily restricted to ceremonial occasions. The decorations of the Orders and titles of honour were a public testimony of the favour of the Emperor and they were

ja kunnioitusta hallitsijaa kohtaan. Hallitsijan osoittamat huomio-
onosoitukset, arvonimet, kunniamerkit ja muut palkitsemiset mer-
kittiin viralliseen ansioluetteloon.

Ruotsin vallan aikana oli syntynyt tapa koota korkeista virka-
miehistä matrikkeleita ja kalentereita, joihin oli merkitty myös
kohdehenkilöiden kunniamerkit. Vuodesta 1813 lähtien Ruotsissa
ryhdyttiin julkaisemaan vuosittain ilmestynyttä valtiokalendaria.
Suomessa tapa julkaista vuosittaista valtiokalendaria alkoi vuon-
na 1811 aiemman ruotsalaisen perinteen pohjalta. Valtiokalendarin
kuvasi kaikkien virastojen ja valtiollisten laitosten organisaatiot ja
niiden virkamieskunnan. Alusta alkaen valtiokalendarin merkit-
tiin kohdehenkilöiden saamat arvonimet ja kunniamerkit. Valtio-
kalenterien julkaiseminen on jatkunut Suomessa keskeytyksestä
vuodesta 1811.

Suomen itsenäistyttyä nousi kysymys suhtautumisesta Venäjän
vallan aikana annettuihin kunniamerkkeihin ja arvonimiin. Nii-
hin kuuluivat myös valtion virkamiehille ja upseereille määrävuo-
sien mukaan annetut nuhteettoman palveluksen kunniamerkit.

Venäjän keisarin aikanaan suomalaisille alamaisilleen antamien
kunniamerkkien merkitsemisessä päädyttiin sallivaan käytäntöön.
Suomen valtiokalendarin vuodeksi 1950 listasi esimerkiksi Vapau-
denristin ritarikunnan elinikäisen suurmestarin, Suomen mar-
salkka Gustaf Mannerheimin kunniamerkitiedoissa myös hänen
saamansa venäläiset kunniamerkit. Keisarillisen Venäjän kunnia-
merkit mainittiin Suomen valtiokalendarissa niin kauan kuin nii-
den saajia sisältyi siihen, viimeisen kerran kalenterissa vuodeksi
1962. Venäjän keisarikunnan palkitsemiskäytäntö vaikutti näin
merkittävästi – ja pitkään – suomalaiseen palkitsemisperinteeseen.
Venäjän keisariajan kunniamerkeille ei kuitenkaan myönnetty
kantolupia suomalaiseen sotilaspukuun eikä niitä muutenkaan
juuri käytetty. Venäjän keisariajan rankitaulukkoa käytettiin apuna
myös määriteltäessä itsenäisen Suomen virkamiesten sijoittumista
eri palkitsemistasoille.

*Suomen Valtiokalendarin
vuodeksi 1950.*

*[Finlands Statskalender
för året 1950].*

*[The Finnish State
Calendar for the year
1950].*

*Mannerheimin pienoiskunniamerkkikiinnike vuodelta 1940
sisältää keisarillisen Venäjän kunniamerkkejä ja muistomitaleita.
Mannerheim-museo.*

*Mannerheims miniatyrbandplåt från år 1940 innehåller kejsarliga
ryska ordnar och medaljer.
Mannerheim-museet.*

*Mannerheim's miniature brooch-bar from 1940 includes Imperial
Russian orders and medals.
The Mannerheim Museum.*

mottagarens tacksamhet och högaktning för regenten. De av kejsaren förlänade bevisen på uppskattning, titlarna, ordnarna och andra belöningar infördes i de officiella tjänsteförteckningarna.

Under svenska tiden inledde man seden att sammanställa uppgifter om de högre tjänstemännen i matriklar och kalendrar vilka innehöll uppgifter också om utmärkelsetecknen. Statskalendern utgavs i Sverige årligen från och med 1813. I Finland inleddes den årliga utgivningen av statskalendern 1811 som en fortsättning på den tidigare svenska traditionen. Statskalendern innehöll uppgifter om de statliga inrättningarnas organisation och om hela tjänstemannakåren. Från början ingick också uppgifter om tjänstemännens titlar och ordenstecken. Statskalendern har i Finland årligen utgivits oavbrutet sedan år 1811.

Då Finland blivit självständigt uppstod frågan hur man skulle förhålla sig till de ordenstecken och titlar som utdelats under ryska tiden. Till dem hörde också de tecken för oförvitlig tjänst som efter vissa jämna tjänsteår förlänades statens ämbetsmän och officerarna.

Man beslöt sig för att följa en accepterande linje beträffande publicerandet av uppgifterna om de utmärkelsetecknen som den ryske kejsaren förlänat sina finska undersåtar. Statskalendern för år 1950 upptog till exempel i fråga om den för sin livstid utnämnde stormästaren för Frihetskorsets orden, marskalken av Finland Gustaf Mannerheim även hans ryska ordnar. Kejsarliga ryska ordenstecken nämndes i statskalendern så länge innehavarna av dem fanns upptagna i kalendern, sista gången år 1962. Det ryska kejsardömetes sätt att belöna invercade således på ett betydande sätt – och länge – på det finländska belöningsystemet. Däremot beviljade man inte tillstånd att få bära ryska ordenstecken på den finländska uniformen och de användes inte annars heller. Den ryska kejsarliga rangtabellen användes som hjälpmedel även då man definierade de finländska ämbetsmännens placering på olika belöningsnivåer.

required to be worn on official occasions. At the same time, they demonstrated the recipient's respect and gratitude towards the sovereign. Expressions of favour and gratitude, titles of honour, decorations of the Orders and other rewards conferred by the monarch were registered in the official service records.

Under Swedish rule a practice was established according to which the data on high officials was compiled in catalogues and calendars. This also listed the decorations of the Orders conferred on the people concerned. The publication of the annual State Calendar of Sweden began in 1813. In Finland, the annual State Calendar was published from 1811 following an earlier Swedish tradition. The State Calendar included the data on all the state organisations and institutions and their officials. From the very beginning, the decorations and the titles of honour of the relevant people were marked in the Calendar. The State Calendar has been published in Finland continuously since 1811.

When Finland became independent a decision had to be made about the decorations of the Orders and titles of honour conferred during the Russian era. This also included the Insignia for Irreproachable Service conferred on civil servants and officers.

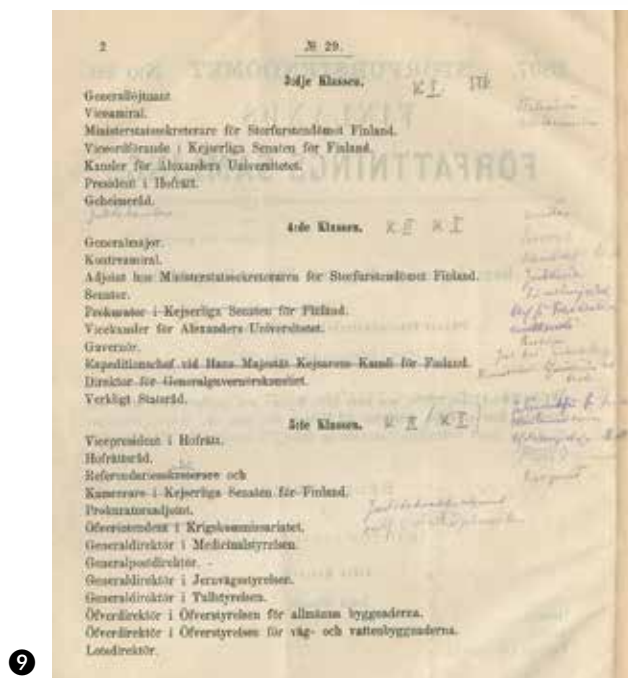
The result was a permissive practice regarding listing the decorations conferred by the Emperor of Russia on his Finnish subjects. The State Calendar of Finland of 1950 listed, for instance, the Russian decorations received by the Marshal of Finland Gustaf Mannerheim, who was Grand Master of the Order of the Cross of Liberty for life. The orders of imperial Russia were mentioned in the State Calendar of Finland for as long as recipients of those decorations were included. The last such mention was in 1962. Thus, the honours system of the Russian Empire had a significant – and a long-lasting – influence on the Finnish tradition of awarding honours. However, the Russian imperial orders were not authorised to be worn on Finnish military uniform and they were scarcely worn at all. The Russian imperial table of ranks was used as a template when defining the decoration levels of the civil servants of independent Finland.

VITRIINI 1

Ruotsin ja Venäjän ritarikunnat

Tavallisimpia suomalaisten virkamiesten ja upseerien saamia venäläisiä kunniamerkkejä olivat Pyhän Stanislauksen ja Pyhän Annan ritarikuntien kunniamerkit. Niiden lisäksi varsinaisia moniluokkaisia ritarikuntia olivat Pyhän Vladimirin ritarikunta ja Pyhän Yrjön ritarikunta, jonka kunniamerkkejä annettiin lopulta vain erityisistä sodanajan sotilasansioista. Venäjän korkeimmat ritarikunnat olivat yksiluokkaisia. Erilaisia palvelusmitaleja annettiin muun muassa aliupseereille ja sairaanhoitajille. Tällaiset mitalit eivät kuuluneet ritarikuntiin, mutta niitä kannettiin eri ritarikuntien nauhoissa, jotka osoittivat mitalien keskinäisen aseman.

1. Ruotsin Miekkaritarikunnan ritarimerkki.
Kungl. Maj:ts Orden.
- 2 Ruotsin Pohjantähden ritarikunnan ritarimerkki.
Kungl. Maj:ts Orden.
- 3 Venäjän Pyhän Stanislauksen ritarikunnan 2. luokka keisarillisen kruunun kera, jota annettiin vuosina 1828–1874.
Turun museokeskus.
4. Venäjän Pyhän Vladimirin ritarikunnan 4. luokka.
Turun museokeskus.
- 5 Venäjän Pyhän Annan ritarikunnan 3. luokka.
Turun museokeskus.
6. Hopeamitali uutteruudesta Nikolai II:n hallituskauden ajalta Pyhän Stanislauksen ritarikunnan nauhassa.
Kansallismuseo.
7. Venäjän Pyhän Vladimirin ritarikunnan 4. luokan diplomi. Annettu K. F. Ignatiukselle.
Kansallisarkisto.
- 8 Venäjän Pyhän Yrjön ritarikunnan 4. luokka. Annettu eversti, sittemmin jalkaväenkenraali, Ernst Löfströmille vuonna 1914.
Kansallismuseo.
- 9 Hans Kejserliga Majestäts Nådiga Rangordning för Storfurstendömet Finland (1897), johon E. F. Wrede on merkinnyt arvoluokkien vastaavuuden Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan luokkiin.
SVR ja SL.

VITRIN 1

De svenska och ryska riddarordnarna

Utmärkelsestecken av S:t Stanislaioorden och S:t Anneorden var de vanligaste ryska ordnarna som förlänades finska tjänstemän och officerare. Förutom dem var S:t Vladimirsorden och S:t Georgsorden egentliga flerklassiga riddarordnar. Den sistnämnda orden förlänades slutligen endast dem som visat exceptionell tapperhet i fält. De högsta ryska riddarordnarna hade endast en klass. Olika förtjänstmedaljer tilldelades bland annat underofficerare och sjuksköterskor. Medaljerna tillhörde inte någon riddarorden, men de bars i de olika riddarordnarnas band, vilka visade medaljernas inbördes rang.

1. Riddartecknet av Kungl. Svärdsorden.
Kungl. Maj:ts Orden.
- ② Riddartecknet av Kungl. Nordstjärneorden.
Kungl. Maj:ts Orden.
- ③ Ryska S:t Stanislaioordens 2. klass med kejserlig krona, vilken förlänades under åren 1828–1874.
Åbo museicentral.
4. Ryska S:t Vladimirsordens 4. klass.
Åbo museicentral.
- ⑤ Ryska S:t Anneordens 3. klass.
Åbo museicentral.
6. Silvermedalj för nit från Nikolaj II:s regeringstid i S:t Stanislaioordens band.
Nationalmuseum.
7. Diplom för Ryska S:t Vladimirsordens 4. klass. Förlänat K. F. Ignatius.
Nationalarkivet.
- ⑧ Ryska S:t Georgsordens 4. klass. Förlänat översten, sedermera generalen av infanteriet Ernst Löfström år 1914.
Nationalmuseum.
- ⑨ Hans Kejserliga Majestäts Nådiga Rangordning för Storfurstendömet Finland (1897), i vilken E. F. Wrede har markerat rangklassernas korrespondens med klasser av Finlands Vita Ros' orden.
FVR och FLO.

VITRINE 1

Swedish and Russian Orders

The most common Russian decorations given to Finnish civil servants and officers were those of the Orders of St Stanislaus and St Anne. In addition to them actual multi-class orders were the Orders of St Vladimir and St George, the decorations of latter were in the end given only for especial military merit during wartime. The highest Russian orders had one class only. Different service medals were given, for instance, to non-commissioned officers and nurses. Medals of this type did not belong to the orders, but they were worn on ribbons of different orders, which indicated their position in the order of precedence.

1. Knight of the Swedish Royal Order of the Sword.
The Swedish Royal Orders of Knighthood.
- ② Knight of the Swedish Royal Order of the Polar Star.
The Swedish Royal Orders of Knighthood.
- ③ The Russian Order of Stanislaus 2nd Class with the Imperial Crown, awarded between 1828–1874.
Turku Museum Centre.
4. The Russian Order of St Vladimir 4th Class.
Turku Museum Centre.
- ⑤ The Russian Order of St Anne 3rd Class.
Turku Museum Centre.
6. Silver Medal for Zeal on the ribbon of the Order of St Stanislaus from the reign of Nicholas II.
The National Museum of Finland.
7. Diploma of the Russian Order of St Vladimir 4th Class. Given to K. F. Ignatius.
The National Archives.
- ⑧ The Russian Order of St George 4th Class. Awarded to Colonel, later General of the Infantry, Ernst Löfström 1914.
The National Museum.
- ⑨ Hans Kejserliga Majestäts Nådiga Rangordning för Storfurstendömet Finland (The table of ranks of His Imperial Majesty for the Grand Duchy of Finland, 1897). E. F. Wrede has marked the correspondence of the table of ranks with the classes of the Order of the White Rose of Finland.
FWR and FL.

SEINÄTAULU 2

1 J. E. Lindh: Carl Ludvig Engel.

Helsingin keskustan julkisten rakennusten suunnittelusta vastannut saksalaissyntyinen arkkitehti Carl Ludvig Engel oli keisarin luottomies Suomessa. Lindhin maalaamassa muotokuvassa Engel kantaa kaulassaan Venäjän Pyhän Annan ritarikunnan 2. luokkaa keisarillisen kruunun kera ja rinnassa Venäjän Pyhän Vladimirin ritarikunnan 4. luokkaa.

Senaatti-kiinteistöt.

3. OMA PALKITSEMIS-JÄRJESTELMÄ MUOTOUTUU

Suomen eduskunta hyväksyi 6. joulukuuta 1917 maata johtaneen senaatin kahta päivää aikaisemmin laatiman esityksen Suomen julistautumisesta itsenäiseksi tasavallaksi. Senaatissa oli valmisteltu hallitusmuoto ja itsenäisyydelle ryhdyttiin hakemaan ulkovaltojen hyväksyntää. Neuvosto-Venäjä, Ruotsi, Ranska ja Saksa tunnustivat Suomen suvereniteetin 4. tammikuuta 1918, Tanska ja Norja vajaata viikkoa myöhemmin.

Itsenäisen valtion instituutioiden rakentaminen ei tapahtunut hetkessä. Suomella ei ollut armeijaa, järjestysvalta oli heikoilla paikallisilla miliiseillä ja maassa oli vielä kymmeniä tuhansia venäläisiä sotilaita. Venäjä oli aiemmin hoitanut koko keisarikunnan ulkosuhteet, nuorella tasavallalla ei ollut niistä kokemusta kuin konsuliasioden tasolla. Maan talous oli käynnissä olleen ensimmäisen maailmansodan vuoksi heikko ja maa oli poliittisesti sisäisesti jakautunut. Sosialidemokraattinen puolue oli äänestänyt itsenäistymistä vastaan ja monet sen jäsenistä kannattivat bolševikkien ajatusta yhteiskunnallisten uudistusten toteuttamisesta vallankumouksen ja proletariaatin diktatuurin voimalla.

Hallituksen joukot ryhtyivät ylipäälliköksi kutsutun kenraali-luutnantti Gustaf Mannerheimin johdolla tammikuun 28. päivänä riisumaan venäläisiä joukkoja aseista. Vapausota muuttui nopeasti katkeraksi sisällissodaksi, kun punakaartit ryhtyivät vallankumoukseen ja ottivat vallan pääkaupunki Helsingissä. Osa senaatin jäsenistä onnistui siirtymään Vaasaan, josta tuli lyhyeksi aikaa val-

1

Palkittuja henkilöitä. Suomalainen Wirallinen Lehti, 23.4.1916.
Dekorerade personer. [Finlands Allmänna Tidning, 23.4.1916.]
Decorated persons. [The Official Journal of Finland, 23 April 1916.]

VÄGGTAVLA 2

① J. E. Lindh: Carl Ludvig Engel.

Den tyske arkitekten Carl Ludvig Engel, som bland annat ritat de offentliga byggnaderna i Helsingfors centrum, var kejsarens förtrogne i Finland. Engel bär på det av Lindh målade porträttet ryska S:t Anneordens 2. klass med kejsarlig krona om halsen och på bröstet ryska S:t Vladimirsordens 4. klass.
Senate Properties.

3. FINLANDS BELÖNINGSSYSTEM UTFORMAS

Finlands riksdag godkände den 6 december 1917 den framställning till självständighetsdeklaration som två dagar tidigare överlåtits av senaten som ledde landet. Senaten hade berett en regeringsform och vidtog åtgärder för att Finlands självständighet skulle erkännas i utlandet. Sovjetryssland, Sverige, Frankrike och Tyskland erkände Finlands självständighet den 4 januari 1918. Danmark och Norge gjorde det en knapp vecka senare.

Det gick inte på ett ögonblick att skapa nya institutioner för den självständiga staten. Finland saknade armé, ordningsmakten bestod av svaga lokala miliser och i landet fanns fortfarande tiotusentals ryska soldater. Ryssland hade tidigare ansvarat för hela rikets utrikesrelationer och den unga republiken saknade annat än på konsulatsnivå erfarenheter av utrikespolitik. Landets ekonomi var svag till följd av det pågående första världskriget och landet var politiskt tudelat. Det socialdemokratiska partiet hade röstat emot självständigheten och en stor del av dess medlemmar understödde bolsjevikernas idéer om att den samhällseliga förnyelsen skulle ske genom en revolution och proletariats diktatur.

Regerings trupper inledde avväpningen av de ryska trupperna under ledning av den till överbefälhavare utsedda generallöjtnanten Gustaf Mannerheim den 28 januari. Frihetskriget förvandlades snabbt till ett bittert inbördeskrig då de röda garderna påbörjade en revolution och övertog makten i huvudstaden Helsingfors. En del av senatorerna lyckades ta sig till Vasa, som för en kort tid blev

WALL DISPLAY 2

① J. E. Lindh: Carl Ludvig Engel.

The German-born architect Carl Ludvig Engel, who was responsible for the design of the public buildings in the centre of Helsinki, was the Emperor's trusted man in Finland. In the portrait by Lindh Engel wears around his neck the Russian Order of St Anne 2nd Class with the Imperial Crown and on his chest the Russian Order of St Vladimir 4th Class.
Senate Properties.

3. FORMING FINLAND'S OWN HONOURS SYSTEM

On 6 December 1917, the Parliament of Finland adopted the proposal for the independence of Finland that was put forward by the Senate, which led the country, two days earlier. The constitution had been drafted by the Senate and the next step was gaining international recognition for independence. Soviet-Russia, Sweden, France and Germany recognised the sovereignty of Finland on 4 January 1918. A week later Denmark and Norway followed with their recognitions.

It took some time to build up the institutions of a sovereign country. Finland did not have an army, the policy authority was in the hands of weak local militia and there were still tens of thousands of Russian soldiers in the country. Russia had earlier taken care of all the external relations of the Empire. The young Republic did not have any experience of them apart from consular matters. The economy of the country was weak due to the ongoing First World War and, internally, the country was politically divided. The Social Democratic Party had voted against independence and many of its members supported the idea of the Bolsheviks to implement social reforms by the means of revolution and the dictatorship of the proletariat.

The government troops led by Lieutenant General Gustaf Mannerheim, who was appointed Commander-in-Chief, began the disarmament of the Russian troops on 28 January. The War of Independence soon turned into a bitter civil war as the Reds carried

koisen Suomen hallituskaupunki. Punaisten puolella valtaa käytti vallan käsiinsä ottanut Kansanvaltuuskunta.

Yksi suvereenin valtion tunnusmerkeistä on valtionpäämiehen oikeus valtiolliseen palkitsemiseen. Suomessa ei monien kiireimpien asioiden vuoksi ollut ehditty miettiä tätä asiaa. Se nousi kuitenkin esille sisällissodan aikana. Valkoisia joukkoja komentanut Mannerheim oli palvellut Venäjän keisarikunnassa hovissa ja ollut sotilaspalveluksessa eri puolilla laajaa valtakuntaa. Hän tunsi hyvin Venäjän palkitsemisjärjestelmän ja ymmärsi myös sen merkityksen ”urhoollisten suoritusten, taitavasti johdettujen sotatoumien tai kansalaisansioitten palkitsemiseksi tuona ankarana ja vaarantäyteisenä aikana”, kuten arvostettu kunniamerkkiasiantuntija ja Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan pitkäaikainen hallituksen jäsen, vapaaherra Ernst Fabian Wrede kuvasi suomalaisen palkitsemisjärjestelmän syntyvaihetta.

Ylipäällikkö Mannerheim päätti helmikuun 13. päivänä 1918 kutsua kunniamerkkien suunnittelijaksi Suomen tunnetuimpiin kuuluneen taiteilija Akseli Gallen-Kallelan. Hän oli kiinnostunut heraldiikasta ja jugendtyylille ominaisesta symboliikasta. Kunniamerkkien lisäksi Gallen-Kallelan tehtävä oli suunnitella armeijalle lippuja, arvomerkkejä ja univormuja.

Gallen-Kallela oli innostunut tehtävästään. Hän oli jo 2.2.1918 piirtänyt Haapamäen asemalla lyijykynäpiirustuksen ”Suomen Ruusun Kunniakunnan” kunniamerkistä. Taiteilija oli luonnostellut myös kirjeen, jolla hän aikoi ehdottaa Suomen armeijalle kunniamerkkien ja ”arvoviitan” perustamista. Tuo esitys jäi lähettämättä, mutta kunniamerkkien suunnittelu käynnistyi nopeasti hänen saavuttuaan Vaasaan. Helmikuun 20. päivänä valmistuivat ensimmäiset luonnokset. Mannerheim kommentoi suunnittelua ja nopeasti muotoutui yljönristiin perustuva kunniamerkki, johon oli liitetty Gallen-Kallelan taiteessaan paljon käyttämä hakaristitunnus. Sitä oli paljon käytetty myös kansanomaisissa käsitöissä Suomessa.

Kenraali Mannerheim allekirjoitti 25.2.1918 senaatille esityksen Vapaussodan kunniamerkkien perustamiseksi. Senaatti teki 4. maaliskuuta 1918 päätöksen Vapaudenmitalien ja Vapaudenristin ritarimerkkien väliaikaisista säädöksistä. Maaliskuun 19. päivänä senaatti hyväksyi kunniamerkkien valmistamisen Gallen-Kallelan piirrosten pohjalta ja antoi hänelle tehtäväksi hankkia kunniamerkit.

Sodanajan oloissa kunniamerkkejä ei ollut mahdollista valmistaa Suomessa, joten ne päätettiin tilata ulkomailta. Vapaudenristit tilattiin Saksasta R. Ziechin kunniamerkkitehtaalta. Ruotsalaiselta kunniamerkkivalmistaja Sporrang & Co:ltä puolestaan tilattiin 20 000 hopeista ja 30 000 pronssista Vapaudenmitalia. Kunnia-

4 §.

Taisteluissa osoitetusta erinomaisesta miehuudesta ja neuvokkaisuudesta palkitaan:

IV Luokan Vapaudenristillä upseereille:		
Luutnantti	A. Lyytinen	Sampakoskella 17.2.1918
"	Vapaaherra Cronstedt	Varkaudessa 20.2. ja Hillossalmella 3.3.1918
"	Pellokangas	Mannisessa 22-25.2.1918
"	Pekka Inkinen (Karj. armeija)	

I Luokan Vapausmitalilla:		
Ent. Vääpeli	O. Peru (60 v. vanha)	Laviassa 15.2.1918
"	Karl Smedberg	Savikylässä 13.2.1918
"	Jari Roos	Laviassa 15.2.
Jääkäri	Isopuro	Mannisessa 24.2.
"	Viljo Koljonen	Sampakoskella 17.2.
"	Antton Puusalo	(Karjalan armeija)

II Luokan Vapausmitalilla:		
Sermitööri	Arvi Merivirta	Savikylässä 13.2.1918
"	R. E. Vuori	Laviassa 15.2.
"	Erkki Oksanen	"
"	Erik Åström	"
Joukkopäällikkö	Oskari Aartola	"
"	Leo Björkman	"
"	Santteri Kaipio	Sampakoskella 17.2.
"	Svante Viljanen	"
"	Matti Hoido	"
"	Yrjö Lähde	"
"	Toivo Yrjölä	"
"	Niilo Virtanen	"
"	Frans Huru	"
"	E. Loimaranta	"
"	H. Saarimaa	"

Ensimmäiset Vapaudenristien ja Vapaudenmitalien saajat.
Suomen Tasavallan Sotajoukkojen Ylipäällikön päiväkirja
N:o 20, 12.3.1918.

De första mottagarna av Frihetskors och Frihetsmedaljer.
[Överbefälhavarens för Republiken Finlands trupper dagorder
N:o 20, 12.3.1918].

The first recipients of the Crosses of Liberty and the Medals of Liberty.
[The Order of the Day of the Commander-in-Chief of the Armed Forces
of the Republic of Finland No. 20, 12 March 1918].

Akseli Gallen-Kallelan
muistiinpanot tilatuista
Vapaudenristeistä.
Gallen-Kallelan Museo.

Akseli Gallen-Kallelas
anteckningar om
Frihetskors som beställts.
Gallen-Kallela Museet.

Akseli Gallen-
Kallela's notes on the
commissioned Crosses
of Liberty.
Gallen-Kallela Museum.

Finlands huvudstad. På den röda sidan övertog Folkkommissariatet makten.

Ett av kännetecknen för en suverän stat är statsöverhuvudets rätt att förläna statliga belöningar. I Finland hade man till följd av de många brådsakande ärendena inte hunnit fundera över detta. Under inbördeskriget blev det i alla fall aktuellt att utdela belöningar. Mannerheim som kommenderade de vita trupperna hade tjänat vid det ryska hovet och som militär tjänstgjort i olika delar av imperiet. Han kände väl till Ryssland belöningsystem och förstod också den stora betydelsen av "att belöna tappra bedrifter, skickligt ledda krigsoperationer och medborgerliga förtjänster under den stränga och farofyllda tiden", så som den aktade kändaren av ordensväsendet och långvariga ledamoten i kapitlet för Finlands Vita Ros' orden, friherren Ernst Fabian Wrede skrev om det finländska belöningsväsendets födelse.

Överbefälhavaren Mannerheim beslöt den 13 februari 1918 att överlåta uppdraget att rita utmärkelsetecknen till en av Finlands kändaste konstnärer, Akseli Gallen-Kallela. Han var intresserad av heraldik och den för jugendstilen typiska symboliken. Förutom ordnar skulle Gallen-Kallela designa fanor åt armén, gradbeteckningar och uniformer.

Gallen-Kallela var entusiastisk över sitt uppdrag. Han hade redan 2.2.1918 på Haapamäki järnvägsstation ritat en skiss till ett utmärkelsetecken "Finlands Ros' orden" (Suomen Ruusun Kunniakunta). Konstnären hade också skrivit ett utkast till en skrivelse genom vilken han för Finlands armé föreslog instiftande av ett utmärkelsetecken och orden. Framställningen sändes inte i väg, men utformningen av dekorationerna inleddes skyndsamt då han anlant till Vasa. Den 20 februari blev de första skisserna klara. Mannerheim kommenterade utkastet och inom kort utformades dekorationen med den ryska S:t Georgsorden som förebild och på vilket konstnären fällde in det av honom ofta använda hakkorset. Detta hade också varit i flitig användning inom det folkliga handslöjderna i Finland.

General Mannerheim undertecknade 25.2.1918 en hemställan till senaten om inrättande av Frihetskrigets ordenstecken. Senaten fastställde den 4 mars 1918 interimstatuter för Frihetsmedaljernas och Frihetskorsets ordenstecken. Den 19 mars fattade senaten beslut om att ordenstecknen skulle tillverkas enligt Gallen-Kallelas ritningar och gav honom i uppdrag att införskaffa ordenstecknen.

Det var inte möjligt att tillverka ordenstecknen under de rådande krigsförhållandena i Finland, utan de beställdes utomlands. Frihetskorsen beställdes från R. Ziech fabrik i Tyskland. Från Sporrong & Co i Sverige beställdes 20 000 Frihetsmedaljer i silver och 30 000 i brons. Från Max Küst bandväveri i Berlin beställdes inemot tio kilometer ordensband.

out a revolution and took over the capital Helsinki. Some of the members of the Senate managed to travel to Vaasa, which became the capital of White Finland for a short period. The Reds were led by The People's Delegation.

One of the features of a sovereign state was the right of the head of state to confer state decorations. Owing to many urgent issues, there had been no time to think about this matter in Finland. The matter was brought up during the Civil War. Mannerheim, who led the White troops, had served at the Russian Imperial Court, and had seen military service in different parts of the vast empire. He knew the Russian honours system very well, understanding its purpose for rewarding, "brave action, skillfully led military operations or civic merit during that harsh and hazardous time", as Baron Ernst Fabian Wrede, a longtime Member of the Chapter of the Order of the White Rose of Finland, and a respected expert of orders and decorations, described the birth of the Finnish honours system.

On 13 February 1918 Mannerheim, the Commander-in-Chief, requested Akseli Gallen-Kallela, one of the most famous Finnish artists, to design decorations. He was interested in heraldry and symbolism characteristic of the Art Nouveau style. In addition to designing decorations, Gallen-Kallela's task was also to design regimental colours, military insignia and uniforms.

Gallen-Kallela was enthusiastic about his task. At Haapamäki railway station on 2 February 1918 he had already sketched out a design for a decoration he called "Honoric Order of the Rose of Finland". The artist had also sketched out a letter in which he intended to propose the establishment of decorations for the Finnish army. However, he did not deliver that proposal, but the design of the insignia was quickly started when he arrived in Vaasa. The first sketches were ready on 20 February. Mannerheim commented on the design process and soon a decoration was formed. It was based on a cross similar to that of the Russian Order of St George and incorporated a swastika, which Gallen-Kallela had used widely in his art. The Swastika was also very much used in common Finnish handicraft.

On 25 February 1918, General Mannerheim signed a proposal to the Senate on the establishment of the decorations of the War of Independence. On 4 March 1918, the Senate made a decision on the temporary regulations for the Medals of Liberty and the Crosses of Liberty. On 19 March, the Senate approved the manufacture of the insignia according to the designs of Gallen-Kallela and authorised him to order them.

In wartime conditions it was not possible to make the insignia in Finland. Therefore they had to be ordered from abroad. The Crosses of Liberty were ordered from the jeweler R. Ziech in Germany. 20 000 silver and 30 000 bronze Medals of Liberty were ordered

merkkinauhoja tilattiin berliiniläiseltä Max Küstin nauhakutomosta lähes kymmenen kilometriä.

Kunniamerkkien valmistus kesti pitkään. Sen vuoksi vielä vapausodan voitonparaatissa Helsingissä 16.5.1918 Vapaudenristillä tai Vapaudenmitalilla palkituilla oli asepuksensa napinlävessä vain 2. luokan Vapaudenmitalin punakeltainen nauha. Värät punainen ja keltainen (kulta) oli valittu Suomen vaakunan värien mukaisesti. Tuossa vaiheessa Suomen lippuna oli vielä käytössä punakeltainen leijonalippu. Kunniamerkkien valmistuttua ne jaettiin jälkikäteen saajilleen. Itsenäisen Suomen kunniamerkkijärjestelmä oli näin saanut alkunsa.

SEINÄTAULU 3

- ① **Taidemaalari, reserviluutnantti Akseli Gallen-Kallela**
– **Suomen ensimmäisten kunniamerkkien suunnittelija.**
Napinlävessä 2. luokan Vapaudenmitalin nauha, joka jaettiin kaikille Vapaudenristillä tai Vapaudenmitalilla palkituille ennen kuin muut kunniamerkkinauhat ja kunniamerkit olivat valmistuneet.

Gallen-Kallelan Museo.

VITRIINI 2

Ensimmäisten kunniamerkkien suunnittelu 1918

Suomen leijonavaakunassa sivutunnuksena oleva heraldinen ruusu oli Gallen-Kallelalle läheinen aihe, jota hän oli käyttänyt taiteessaan 1890-luvulta lähtien. Gallen-Kallelan varhaisissa kunniamerkkiluonnoksissa hallitsevana aiheena ollut heraldinen ruusu sijoittui Vapaudenristien keskikuvioksi. Vuonna 1918 selitettiin, että Vapaudenristin päällä oleva hakaristi on monien kansojen käyttämä auringon, elämän ja vapauden symboli eli vertauskuva. Suomessa sitä oli käytetty etenkin karjalaisessa esineistössä, muun muassa kanteleissa. Hakaristi vakiintui Suomessa osaksi jugendtyylin kansallista symboliikkaa. Miekkojen kera annettujen Vapaudenristien laakeriseppeleessä olevat kaksi toisiaan vastaan iskevää käsivartta, joista haarniskoitu pitelee miekkaa ja rengaspanssariin puettu sapelia, ovat peräisin idän ja lännen taistelua kuvaavasta Karjalan vaakunasta. Niiden lisääminen Vapaudenristiin oli Mannerheimin ehdotus.

①

Framställningen av ordenstecken tog lång tid i anspråk. Därför hade de som deltog i segerparaden i Helsingfors 16.5.1918 och hade belönats med Frihetskors och Frihetsmedaljer endast Frihetsmedaljens 2. klass rödgula band i uniformens knapphål. Färgerna rött och gult (guld) hade valts utgående från Finlands vapen. Vid denna tidpunkt var den rödgula lejonflaggan fortfarande Finlands flagga. Efter det att ordenstecknen blivit färdiga överläts de i efterhand åt dem som belönats. Det självständiga Finlands ordensväsende hade på detta sätt fått sin början.

VÄGGTAVLA 3

1 Bildkonstnären, reservlöjtnanten Akseli Gallen-Kallela – utformaren av de första utmärkelsetecknen.

I knapphålet bandet till Frihetsmedaljens 2 klass, vilket tilldelades alla som belönats med Frihetskors eller Frihetsmedaljer innan de övriga ordensbanden och utmärkelsetecknen blivit färdiga.

Gallen-Kallela Museet.

VITRIN 2

Utformningen av de första utmärkelsetecknen

Den heraldiska ros som förekom som ett sidoemblem i Finlands lejonvapen var ett motiv som stod Gallen-Kallela nära och som han hade utnyttjat i sin konst från och med 1890-talet. Den heraldiska rosen, som var det dominerande emblemet i Gallen-Kallelas tidiga ordensskisser, utgjorde slutligen mittpartiet i Frihetskorsset. År 1918 förklarade man att hakkorsset som förekom ovanpå Frihetskorsset var en symbol för solen, livet och friheten som användes av många folk. I Finland hade det särskilt använts på föremål i Karelen, bland annat som dekoration på kantelen. Hakkorsset befäste sin ställning som en del av den nationella symboliken inom jugendstilen i Finland. De två mot varandra krökta armarna, av vilka den med pans ar håller ett svärd och den med ringbrynja en kroksabel, som ingår i Frihetskorssets lagerkrans, är hämtade från Karelens vapen som skildrar kampen mellan öst och väst. Att de skulle ingå i Frihetskorsset var Mannerheims förslag.

from Sporrang & Co in Sweden. Ribbons, nearly 10 kilometers in length, were ordered from Max Küst in Berlin.

The making of the insignia took a long time. At the victory parade of the War of Independence in Helsinki on 16 May 1918, the persons decorated with the Cross of Liberty or the Medal of Liberty only had the red and yellow ribbon of the Medal of Liberty in the buttonhole of their uniforms. Red and yellow (gold) were chosen on the basis of the tinctures of the coat of arms of Finland. At that time Finland's flag was still the red and yellow lion flag. After the insignia had been manufactured, they were delivered to the recipients. This is how the honours system of the independent Finland got started.

WALL DISPLAY 3

1 Painter, Lieutenant of the Reserves Akseli Gallen Kallela – designer of the first Finnish decorations.

The ribbon of the Medal of Liberty 2nd Class in the buttonhole. This ribbon was distributed to all those decorated with the Cross or Medal of Liberty before other ribbons and insignia were ready.

Gallen-Kallela Museum.

VITRINE 2

The design of the first decorations in 1918

The heraldic rose, which is a secondary charge in the Finnish coat of arms, was a familiar motif for Gallen-Kallela, who had used it in his art since the 1890s. The rose, which was a dominating motif in Gallen-Kallela's early sketches, was placed at the centre of the Cross of Liberty. In 1918, the swastika that had been superimposed on the Cross of Liberty, was declared to be a symbol of the sun, life and freedom used by many nations. In Finland it had been used especially in Karelian artefacts, for instance, in the traditional plucked string instrument, kantele. The swastika became an established part of the Finnish national symbolism of the art nouveau style. The laurel wreath in the Crosses of Liberty awarded with swords includes two arms fighting each other: the vambraced one holds a sword and the other in chainmail a sabre. They are derived from the coat of arms of Karelia, which illustrates the battle between the East and the West. It was Mannerheim's idea to add them to the Cross of Liberty.

- ① "Suomen Ruusun Kunniakunta". Akseli Gallen-Kallelan savukerasian kanteen Haapamäen asemalla 2.2.1918 piirtämä hahmotelma saatekirjeeseen.
SVR ja SL.
- ② Gallen-Kallela: Ehdotus Kunnia-viitta[a] varten "Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunta" IV luokka.
Museovirasto.
- ③ "Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan" IV luokan prototyyppi.
Gallen-Kallelan Museo.
- ④ Gallen-Kallelan helmikuussa 1918 laatima, senaattori Juhani Arajärven ehdotukseen perustuva kunniamerkkiluonnos. Nauha on sanalliseen kuvaukseen perustuva jo tilattu tuleva 2. luokan Vapaudenmitalin nauha. Vapaudenristin miekkaseppele on käytännössä jo lopullisessa muodossaan.
Kansallisarkisto.
- ⑤ Gallen-Kallela: Suomen Vapausristin "Valkoisen Ruusun ritarikunnan" II asteen arvomerkki.
Museovirasto.
- ⑥ Suomen Vapausristin "Valkoisen Ruusun ritarikunnan" II asteen arvomerkki. Prototyyppi, jonka valmisti todennäköisesti kultaseppä Iivari Savunen Vaasassa 1918.
Yksityisomistuksessa.
7. Vapaudenristin suurristin rintatähti miekkoineen.
R. Ziech valmisti 1918 Berliinissä 10 Vapaudenristin suurristiä miekkoineen.
Yksityisomistuksessa.

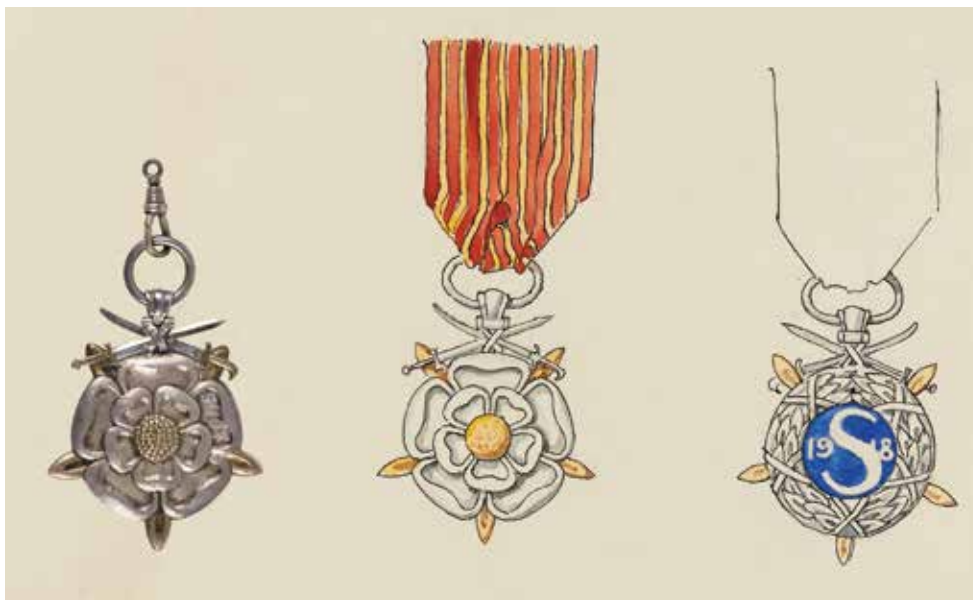

①

④

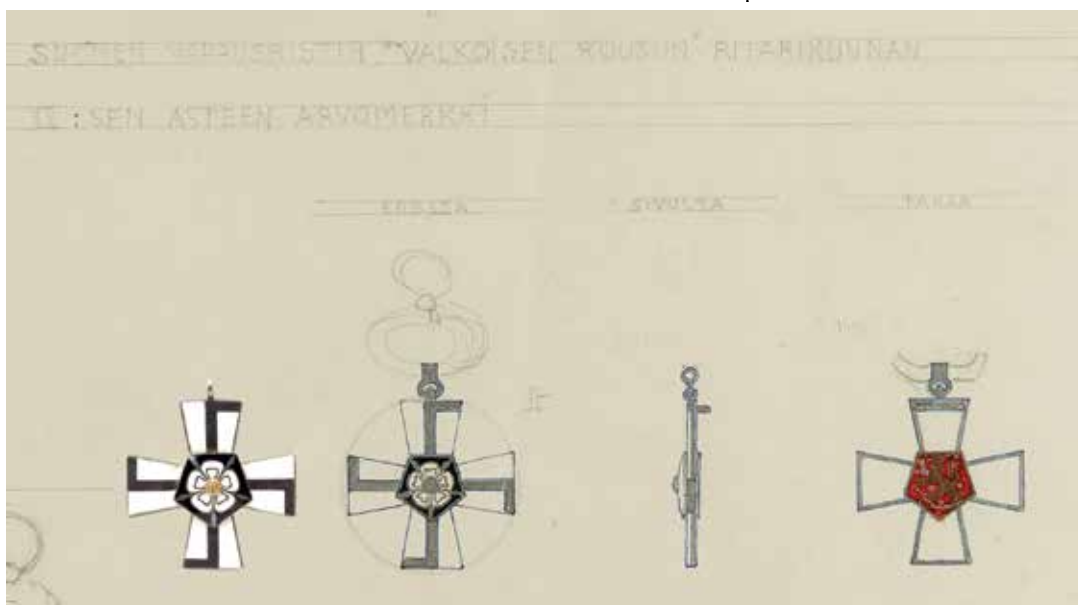

③ ②

- ❶ "Suomen Ruusun Kunniakunta" (Finlands Ros' Orden). Akseli Gallen-Kallelas skiss på locket till en cigarettask utförd på Haapamäki järnvägsstation 2.2.1918 jämte ett följebrev.
FVR och FLO.
- ❷ Gallen-Kallela: Förslag till hederstecken för Finlands Vita Ros' Orden IV klass.
Museiverket.
- ❸ Prototyp av Finlands Vita Ros' Orden IV klass.
Gallen-Kallela Museet.
- ❹ Gallen-Kallelas skiss utförd i februari 1918 efter ett förslag av senator Juhani Arajärvi. Bandet utgår från en verbal beskrivning och är ett redan beställt band för Frihetsmedaljens 2. klass. Frihetskorsets svärdrans har erhållit i stort sett sin slutliga form.
Riksarkivet.
- ❺ Gallen-Kallela: Finlands Frihetskors av "Vita Ros' ordens" II grad.
Museiverket.
- ❻ Finlands Frihetskors av "Vita Ros' ordens" II grad. Prototyp, som antagligen tillverkades av guldsmeden Iivari Savunen i Vasa 1918.
I privat ägo.
7. Frihetskorsets storkorskraschan med svärd. R. Ziech tillverkade 10 storkors med svärd i Berlin 1918.
I privat ägo.

❻ ❺

- ❶ "Honoric Order of the Rose of Finland". Akseli Gallen-Kallela's sketch on the lid of a cigarette case, drawn at Haapamäki railway station on 2 February 1918 with the accompanying letter.
FWR and FL.
- ❷ Gallen-Kallela: Proposal for the insignia of the "Order of the White Rose of Finland" 4th Class.
The Finnish Heritage Agency.
- ❸ Prototype of the "Order of the White Rose of Finland" 4th Class.
Gallen-Kallela Museum.
- ❹ Gallen-Kallela's sketch for a decoration from February 1918, which is based on the proposal by Senator Juhani Arajärvi. The ribbon, drawn on the basis of a verbal description, is that of the future Medal of Liberty 2nd Class, which had already been ordered. The Cross of Liberty's laurel wreath with swords is almost in its final form.
The National Archives.
- ❺ Gallen-Kallela: Insignia of the Finnish Cross of Freedom of the "Order of the White Rose" 2nd Class.
The Finnish Heritage Agency.
- ❻ Insignia of the Finnish Cross of Freedom of the "Order of the White Rose" 2nd Class. Prototype, probably made by the goldsmith Iivari Savunen in Vaasa in 1918.
Private collection.
7. Star of the Grand Cross of the Cross of Liberty with swords. R. Ziech made ten Grand Crosses with swords in Berlin in 1918.
Private collection.

SEINÄTAULU 4

① Akseli Gallen-Kallela: Piirros Vapaudenristeistä ja Vapaudenmitaleista (Berliini, 1918).

Suurristin rintatähti on vielä toteutunutta viisikulmiomaisempi.

Yksityisomistuksessa.

SEINÄVITRIINI 2

Vapaudenristit ja Vapaudenmitalit 1918

Erikoisluokkineen vuosina 1918–1919 käytössä oli lopulta 16 erilaista Vapaudenristiä. Näin laaja palkitsemisvalikoima mahdollisti jo varsin kattavasti erityyppisten ja eritasoisten ansioiden palkitsemisen. Urheudesta ja sotilasjohtaja-ansioista Vapaudenristit annettiin miekkojen kera. Kansalaisansioista annetuissa Vapaudenristeissä seppele muodostuu laakeri- ja tammenlehvistä. Lääkintähenkilökuntaa palkittiin punaisine risteineen annetuilla kunniamerkeillä.

1. Suomen Senaatin päätös Vapaudenmitalien ja Vapaudenristin ritarimerkkien väliaikaisista sääöksistä 4.3.1918.

Kansallisarkisto.

2. Ylipäällikön päiväkäskyssä tiedotettiin annetuista Vapaudenristeistä ja Vapaudenmitaleista.

Kansallisarkisto.

3. Urho Kekkoneen sai 2. luokan Vapaudenmitalin 1918. Perustelun mukaan hän oli osoittanut persoonallista urheutta kaikissa komppanian taisteluissa.

Kunniamerkkivaliokunnan kortistokortti.

Kansallisarkisto.

- ④ 2. luokan Vapaudenmitali.

Yksityisomistuksessa.

- ⑤ 1. luokan Vapaudenmitali.

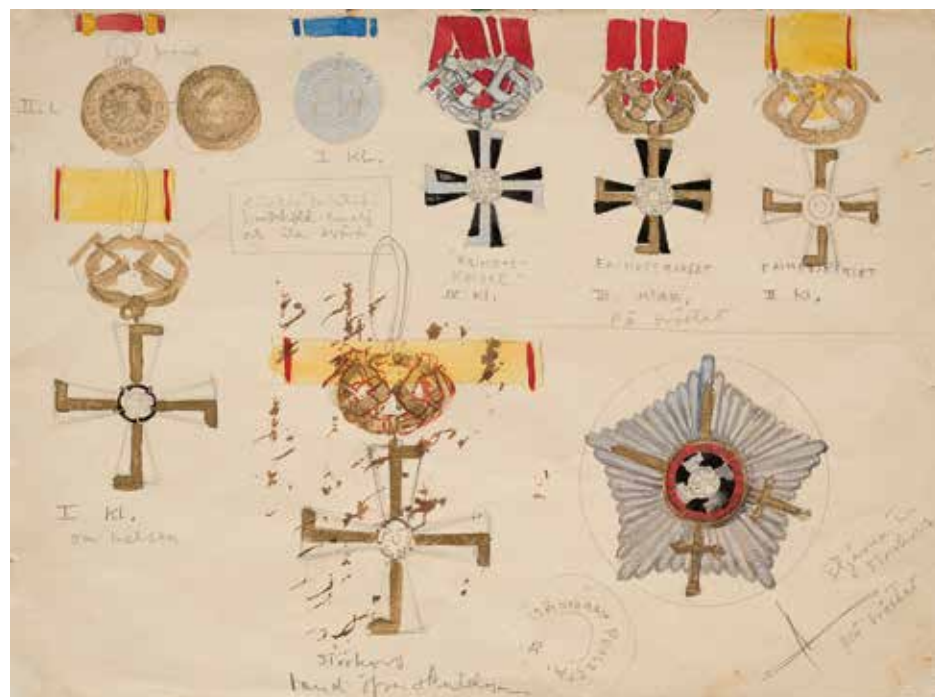
Yksityisomistuksessa.

6. 4. luokan Vapaudenristi punaisine risteineen.

Kansallismuseo.

7. 3. luokan Vapaudenristi kansalaisansioista.

Yksityisomistuksessa.

①

④

⑤

VÄGGTAVLA 4

① Akseli Gallen-Kallela: Ritning till Frihetskorsen och Frihetsmedaljerna (Berlin, 1918).

Storskorskraschanen är fortfarande mera markerat femuddig än den slutliga versionen.

I privat ägo.

VÄGGVITRIN 2

Frihetskorsen och Frihetsmedaljerna 1918

Inklusive specialklasserna fanns till slut 16 olika Frihetskors att tillgå under åren 1918–1919. Ett så omfattande utbud belöningar gjorde det möjligt att tämligen heltäckande belöna förtjänster på olika nivå. För tapperhet och ledarförmåga förlänades Frihetskorsen med svärd. På de Frihetskors som förlänades för medborgerliga förtjänster består kransen av lagerblad och eklöv. Sanitetspersonal belönades med utmärkelsetecken med rött kors.

1. Finlands Senats beslut innefattande interimstatuter för Frihetsmedaljernas och Frihetskorsets ordenstecken 4.3.1918.

Riksarkivet.

2. Förlänade Frihetskors och Frihetsmedaljer kungjordes i Överbefälhavarens dagorder.

Riksarkivet.

3. Urho Kekkonen förlänades Frihetsmedaljens 2. klass år 1918. Enligt motiveringen hade han visat personlig tapperhet i alla kompaniets strider. Kartotekskort, utskottet för utmärkelseärenden.

Riksarkivet.

- ④ Frihetsmedaljens 2. klass.

I privat ägo.

- ⑤ Frihetsmedaljens 1. klass.

I privat ägo.

6. Frihetskorsen av 4. klass med rött kors.

Nationalmuseum.

7. Frihetskorsen av 3. klass för medborgerliga förtjänster.

I privat ägo.

WALL DISPLAY 4

① Akseli Gallen-Kallela: Drawing of the Crosses and Medals of Liberty (Berlin, 1918).

The star of the Grand Cross is still more pentagonal than in the final product.

Private collection.

WALL VITRINE 2

The Crosses of Liberty and the Medals of Liberty 1918

With special classes there were in the end 16 different Crosses of Liberty in 1918–1919. Such a wide selection of honours enabled a fairly comprehensive rewarding of merit of different type and level. The Crosses of Liberty given for valour and military leadership were awarded with swords. The wreath in the Crosses of Liberty awarded for civic merit consists of laurel and oak leaves. Medical personnel was awarded decorations with Red Cross.

1. The decision of the Senate of Finland on the temporary regulations for the Medals of Liberty and the Crosses of Liberty, 4 March 1918.

The National Archives.

2. The awards of Medals of Liberty and the Crosses of Liberty were announced in the Order of the Day of the Commander-in-Chief.

The National Archives.

3. Urho Kekkonen was awarded the Medal of Liberty 2nd Class in 1918. According to the citation, he had displayed personal courage in all battles of his company. Index card of the Board of Decorations and Medals.

The National Archives.

- ④ Medal of Liberty 2nd Class.

Private collection.

- ⑤ Medal of Liberty 1st Class.

Private collection.

6. Cross of Liberty 4th Class with Red Cross.

The National Museum.

7. Cross of Liberty 3rd Class.

Private collection.

- 8 Kunniakirja 3. luokan Vapaudenrististä miekkoineen.
Annettu jääkärimajuri Erik Heinrichsille.
Kansallisarkisto.
- 9 Eversti Ludvig Schwindtin kunniamerkkikiinnike:
3. luokan Vapaudenristi miekkoineen (1918)
4. luokan Vapaudenristi miekkoineen (1918)
Vapaussodan muistomitali solkien kera
Ranskan Kunnialegioonan upseerimerkki
Yksityisomistuksessa.
- 10 [Akseli] Gallen[-Kallela]: Valtionhoitaja Mannerheimin
kamaripalvelija Gustaf Hagenau (1919), jonka
kunniamerkkikiinnikkeessä ensimmäisinä ovat
4. luokan Vapaudenristi miekkoineen sekä 1. ja 2. luokan
Vapaudenmitalit.
Gallen-Kallelan Museo.
- 11 Lähetystösihteeri Leo Sagerin kunniamerkkikiinnike
ja pienoiskunniamerkkiketju, joihin sisältyy 2. luokan
Vapaudenristi kansalaisansioista.
Yksityisomistuksessa.

- 8 Diplom för Frihetskorset av 3. klass med svärd.
Förlänat jägarmajoren Erik Heinrichs.
Riksarkivet.
- 9 Överste Ludvig Schwindts bandplåt:
Frihetskorset av 3. klass med svärd (1918)
Frihetskorset av 4. klass med svärd (1918)
Frihetskrigets minnesmedalj med spänne
Franska Hederslegionens officerstecken
I privat ägo.
- 10 [Akseli] Gallen[-Kallela]: Riksföreståndare Mannerheims
livtjänare Gustaf Hagenau (1919). De första i hans
bandplåt är Frihetskorset av 4. klass med svärd och
Frihetsmedaljerna av 1. och 2. klass.
Gallen-Kallela Museet.
- 11 Legationssekreterare Leo Sagers bandplåt och miniatyrkedja,
vilka innehåller Frihetskorset av 2. klass för
medborgerliga förtjänster.
I privat ägo.

- 8 Diploma of the Cross of Liberty 3rd Class with swords.
Given to Jäger Major Erik Heinrichs.
The National Archive.
- 9 Medal bar of Colonel Ludvig Schwindt:
Cross of Liberty 3rd Class with swords (1918)
Cross of Liberty 4th Class with swords (1918)
Commemorative Medal of the War of Independence
with clasps
Officer of the French Legion of Honour
Private collection.
- 10 [Akseli] Gallen[-Kallela]: Regent Mannerheim's batman
Gustaf Hagenau (1919), who wears the Cross of Liberty
4th Class with swords and the Medals of Liberty 1st and
2nd Class in his medal bar.
Gallen-Kallela Museum.
- 11 Secretary of Legation Leo Sager's medal bar and miniature
chain, which include the Cross of Liberty 2nd Class.
Private collection.

- 12 Saksalaisen upseerin kunniamerkkiinnike, jossa ensimmäisenä Preussin 2. luokan Rautaristi ja viimeisenä 2. luokan Vapaudenristi miekkoineen.
Yksityisomistuksessa.
- 13 1. luokan Vapaudenristi kansalaisansioista kotelossaan.
Yksityisomistuksessa.
14. 1. luokan Vapaudenristi miekkoineen ja rintatähtineen. Rintatähdestä tuli 1. luokan Vapaudenristin lisäluokka 28.1.1919
Kansallismuseo.
15. Kunniakirja 1. luokan Vapaudenrististä rintatähden eli "krashanin" kera. Annettu pääministeri Lauri Ingmanille.
Kansallisarkisto.
16. Vapaudenristin suurristi kansalaisansioista. Annettu P. E. Svinhufvudille 30.4.1918.
Sotamuseo.
- 17 Vapaudenristin suurristi miekkoineen ja jalokivineen, joka annettiin Saksan keisari Vilhelm II:lle (valokuva).
Hechingen / Bisingen, Hohenzollernin linna, Hohenzollern-suvun omaisuutta, HKK Preussin prinssi Georg Friedrich, valokuva Michael Lüder ja Arnhard Graf Klenau, Europäische Orden ab 1700.

17

SEINÄTAULU 5

Arkkipiispa Lauri Ingman.

Ingman kantaa pääministerinä vuonna 1919 saamiaan 1. luokan Vapaudenristiä rintatähtineen sekä Suomen Valkoisen Ruusun suurristiä.
Turun museokeskus.

12

- 12 Bandplåt, som har tillhört en tysk officer. Det första är preussiska Järnkorset av 2. klass och det sista Frihetskorset av 2. klass med svärd.
I privat ägo.
- 13 Frihetskorset av 1. klass för medborgerliga förtjänster i sitt etui.
I privat ägo.
14. Frihetskorset av 1. klass med svärd och kraschan.
Kraschanen blev en ytterligare klass till Frihetskorset av 1. klass 28.1.1919
Nationalmuseum.
15. Diplom för Frihetskorset av 1. klass med kraschan.
Förlänat statsminister Lauri Ingman.
Riksarkivet.
16. Frihetskorsets storkors för medborgerliga förtjänster.
Förlänat P. E. Svinhufvud 30.4.1918.
Krigsmuseet.
- 17 Frihetskorsets storkors med svärd och briljanter, som förlänades kejsar Wilhelm II av Tyskland (fotografi).
Hechingen / Bisingen, Borgen Hohenzollern, i huset Hohenzollerns ägo, HKH prins Georg Friedrich av Preussen, foto Michael Lüder och Arnhard Graf Klenau, Europäische Orden ab 1700.

VÄGGTAVLA 5

Ärkebiskop Lauri Ingman.

Ingman bär Frihetskorset av 1. klass med kraschan och storkorset av Finlands Vita Ros' orden, vilka han erhöll som statsminister år 1919.

Åbo museicentral.

13

- 12 Medal bar of a German officer: the first in the group is the Prussian Iron Cross 2nd Class and the last the Cross of Liberty 2nd Class with swords.
Private collection.
- 13 Cross of Liberty 1st Class in its case of issue.
Private collection.
14. Cross of Liberty 1st Class with swords and star.
The star became an additional class of the Cross of Liberty 1st Class on 28 January 1919.
The National Museum.
15. Diploma of the Cross of Liberty 1st Class with star.
Given to the Prime Minister Lauri Ingman.
The National Archives.
16. Grand Cross of the Cross of Liberty. Awarded to P. E. Svinhufvud on 30 April 1918.
The Military Museum.
- 17 Grand Cross of the Cross of Liberty with swords and diamonds, which was given to Emperor Wilhelm II (photograph).
Hechingen / Bisingen, Hohenzollern Castle, property of the House of Hohenzollern, HRH Georg Friedrich Prince of Prussia, photograph Michael Lüder and Arnhard Graf Klenau, Europäische Orden ab 1700.

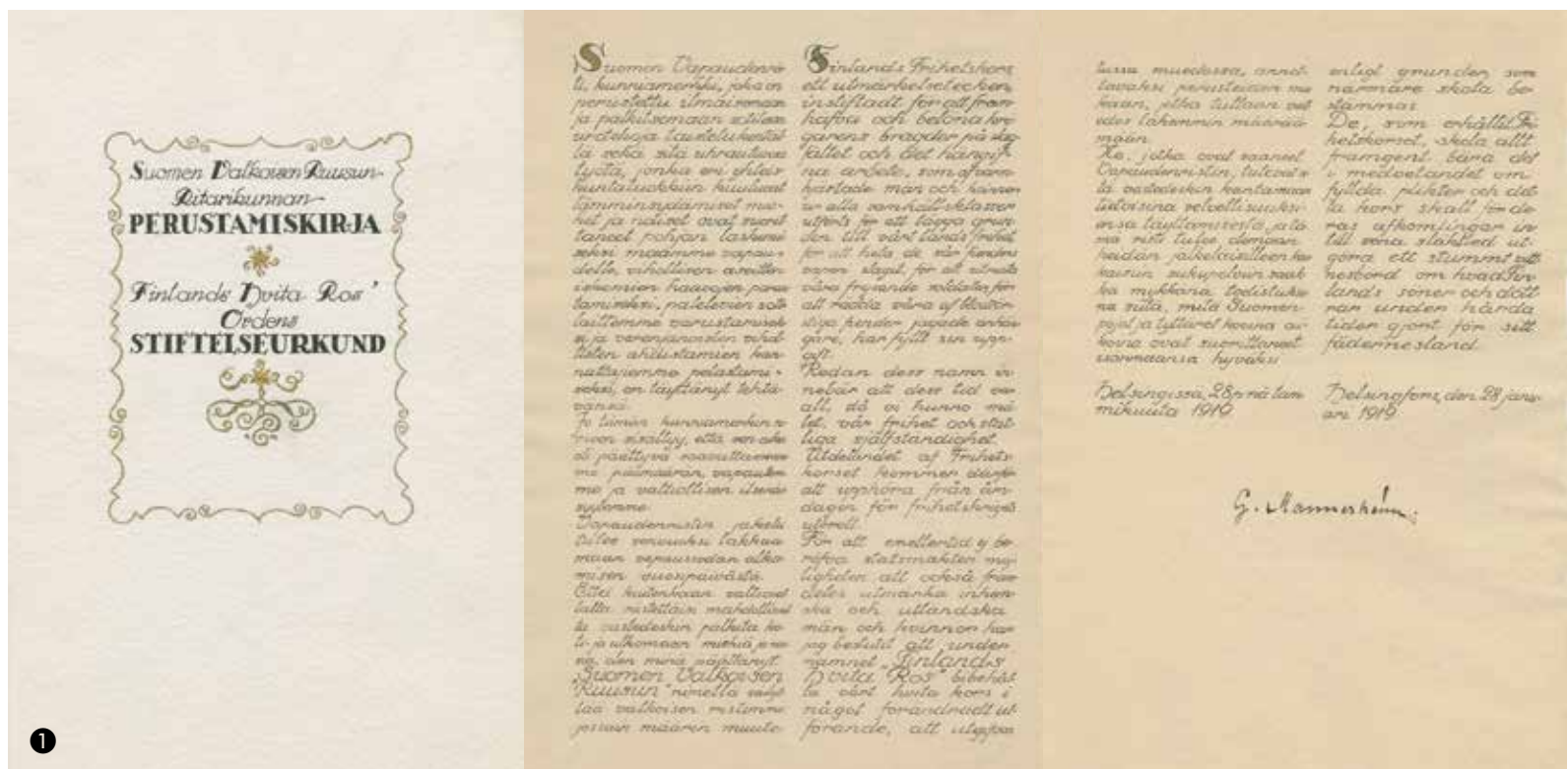
WALL DISPLAY 5

Archbishop Lauri Ingman.

Ingman wears the Cross of Liberty 1st Class with star and the Grand Cross of the Order of the White Rose of Finland, which he received in 1919 as Prime Minister.

Turku Museum Centre.

VITRIINI 3

Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan perustaminen 1919

Akseli Gallen-Kallela sai tammikuussa 1919 tehtäväkseen suunnitella nopeasti uuden ritarikunnan kunniamerkit. Ensimmäisten kunniamerkkien tuli olla valmiina jo Mannerheimin 12.2.1919 alkanutta Tukholmanvierailua varten. Sen yhteydessä Ruotsin kuningas Kustaa V vastaanotti ensimmäisen Suomen Valkoisen Ruusun suurristin ketjuineen. Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan ritarikuntaristin perusmuodoksi tuli Vapaudenristin korkeimpien luokkien tapaan valkoemaloitu yjrönrästi ruusun säilyessä keskikuviona. Ristin sakaroiden väliin Gallen-Kallela sijoitti nousevat Suomen leijonat. Suomen Valkoisen Ruusun tummansininen läikehtivä ritarikuntanauha sai sävynsä Venäjän Valkoisen Kotkan ritarikunnan nauhasta.

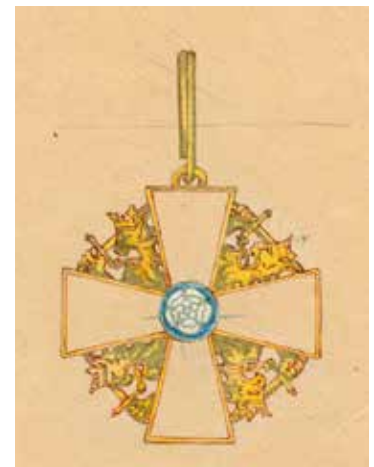
- ① Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan perustamiskirja. SVR ja SL.

2. Akseli Gallen-Kallela: Piirros Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan "suurketjusta". SVR ja SL.

- ③ Akseli Gallen-Kallela: Piirros Suomen Valkoisen Ruusun suurrististä eri luokkien mittoineen. SVR ja SL.

- ④ Suomen Valkoisen Ruusun suurristi ketjuineen. Annettu Tanskan kuningas Kristian X:lle 17.2.1919. SVR ja SL.

- ⑤ Suomen Valkoisen Ruusun suurristi. Yksityisomistuksessa.

VITRIN 3

Instiftandet av Finlands Vita Ros' orden 1919

Akseli Gallen-Kallela fick i januari 1919 i uppdrag att på kort tid utarbeta ett förslag till utmärkelsetecken för en ny orden. De första ordnarna skulle vara färdiga redan till det besök i Stockholm Mannerheim ämnade avlägga 12.2.1919. Under besöket mottog Sveriges kung Gustav V det första storkorset med kedja av Finlands Vita Ros' orden. Grundformen för Finlands Vita Ros' ordens kors blev på samma sätt som för Frihetskorsets högre klasser ett vitt emaljerat georgskors med en ros som mittparti. Mellan korsarmarna placerade Gallen-Kallela gyllene lejonhuvuden, det resta lejonet i Finlands vapen. Det mörkblå skiftande bandet för Finlands Vita Ros' orden erhöi sin nyans från den ryska Vita Örnens ordens band.

- ❶ Finlands Hvita Ros' Ordens stiftelseurkund.
FVR och FLO.
- ❷ Akseli Gallen-Kallela: Ritning till Finlands Vita Ros' ordens "storkedja".
FVR och FLO.
- ❸ Akseli Gallen-Kallela: Ritning till storkorset av Finlands Vita Ros' orden med dimensioner av olika klasser.
FVR ja FLO.
- ❹ Storkorset med kedja av Finlands Vita Ros' orden. Förlänt kung Kristian X av Danmark 17.2.1919.
FVR och FLO.
- ❺ Storkorset av Finlands Vita Ros' orden.
I privat ägo.

❹

VITRINE 3

The institution of the Order of the White Rose of Finland in 1919

Akseli Gallen-Kallela was given the task of expeditiously designing the decorations for the new Order in January 1919. The first decorations were required to be ready for Mannerheim's visit to Stockholm, which began on 12 February 1919. In conjunction with it, King Gustaf V of Sweden received the first Grand Cross with Collar of the Order of the White Rose of Finland. After the fashion of the highest Classes of the Cross of Liberty, a white enamelled cross became the basic form of the cross of the Order with the rose retained in the centre. Gallen-Kallela placed four lions of Finland issuant between the arms of the cross. The hue of the lustrous dark blue ribbon of the Order of the White Rose of Finland was inspired by the ribbon of the Russian Order of the White Eagle.

- ❶ The foundation charter of the Order of the White Rose of Finland.
FVR and FL.
- ❷ Akseli Gallen-Kallela: Drawing of the "grand collar" of the Order of the White Rose of Finland.
FVR and FL.
- ❸ Akseli Gallen-Kallela: Drawing of the Grand Cross of the Order of the White Rose of Finland with dimensions of the various classes.
FVR and FL.
- ❹ Grand Cross with Collar of the Order of the White Rose of Finland. Given to King Christian X of Denmark on 17 February 1919.
FVR and FL.
- ❺ Grand Cross of the Order of the White Rose of Finland.
Private collection.

❺

SEINÄTAULU 6

Akseli Gallen-Kallela: Ensimmäinen luonnos Suomen Valkoisen Ruusun suurristin ketjusta (valokuva).

SVR ja SL.

SEINÄTAULU 7

Kuvakollaasi Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan varhaisvuosista.

Kunniamerkkijärjestelmä ei saanut tukea vasemmistolta eikä Maalaisliitolta. Järjestelmän koettiin olevan elitistinen ja edustavan vanhakantaista sääty-yhteiskuntaa. Lehdistössä asiasta käytiin laajaa keskustelua ja pilapiirtäjät tarttuivat aiheeseen hanakasti.

VÄGGTAVLA 6

Akseli Gallen-Kallela: Det första utkastet till storkorset med kedja av Finlands Vita Ros' orden (fotografi).

FVR och FLO.

WALL DISPLAY 6

Akseli Gallen-Kallela: First sketch of the Grand Cross with Collar of the Order of the White Rose of Finland (photograph).

FWR and FL.

VÄGGTAVLA 7

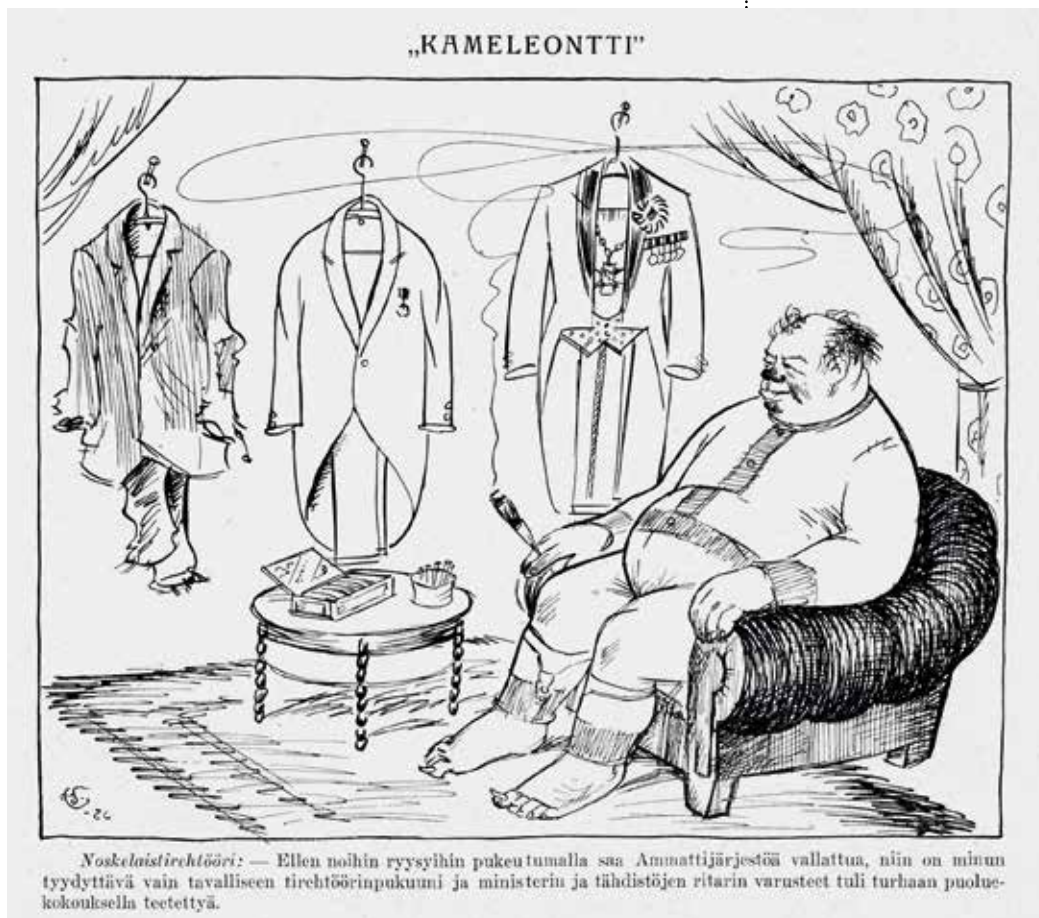
Bildcollage från Finlands Vita Ros' ordens tidiga år.

Ordensväsendet saknade stöd inom vänstern och Agrarförbundet. Systemet uppfattades som elitistiskt och representativt för det ålderdomliga ståndssamhället. Inom pressen fördes en omfattande diskussion om frågan och karikatyrtecknarna var inte sena att framföra sin syn på ämnet.

WALL DISPLAY 7

Picture collage from the early years of the Order of the White Rose of Finland.

The honours system was not supported by the political left and the Agrarian League. The system was regarded as elitist and it was thought that it represented an old-fashioned class society. The issue was widely debated in the press and political cartoonists eagerly seized the topic.

4. VAKIINTUMISEN VUOSIKYMMENET

Kansainvälinen kohteliaisuusdiplomatia ja kunniamerkki-vaihto olivat Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan muodostamisen välittömänä taustana, mutta ennen kaikkea siitä tuli keskeisin väline, jonka kunniamerkeillä palkittiin ansioituneita Suomen kansalaisia rauhan vuosikymmeninä 1919–1939. Ritarikunnan kunniamerkit viestittivät ulkomailla näkyvästi nuoren tasavallan valtiollisuutta ja valtion rakentaminen korostui myös palkittujen suomalaisten toimialoissa. Ritarikunta kuitenkin vakiinnutti asemaansa myös laajemmin suomalaisessa yhteiskunnassa, vaikka palkitsemisvolyymit olivatkin vielä varsin pieniä.

Valtionhoitajakautensa lopulla Mannerheim 1919 nimitti ritarikunnalle ensimmäisen hallituksen, joka sai tehtäväkseen valmistella kunniamerkkiesityksiä ja hoitaa ritarikunnan hallintoa. Ritarikunnan hallitus vastasi myös yleisemmin suomalaisen kunniamerkkikulttuurin normittamisesta muun muassa julkaisemalla säännöt kunniamerkkien kantamisesta. Laajempia ritarikunnan ulkoisiin muotoihin liittyviä uudistuksia toteutettiin vuonna 1936. Ritarikunnan hallitus voi myös päättää kunniamerkin julistamisesta menetetyksi. Tällaiset tapaukset ovat olleet erittäin harvinaisia.

Nuoren tasavallan vielä epävakaita oloja kuvasti se, että Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan ensi vuosina sen kunniamerkeillä palkittiin myös aseellisissa yhteenotoissa osoitettuja ansioita. Ritarikunnan ohjesäännön mukaan sen kunniamerkkejä voidaan antaa miekkojen kera taistelussa osoitetusta urhoollisuudesta. Suomen Valkoisen Ruusun mitaleja voidaan samassa tarkoituksessa antaa soljen kera. Solkeen tuli kaivertaa sen taistelun nimi, jossa mitali oli ansaittu. Vuosina 1920–1922 Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan kunniamerkkejä miekkoineen annettiin Suomen itärajan yli suuntautuneisiin heimosotaretkiin ja rajakahakoihin liittyneistä ansioista. Ritarikunnan mitaleja on annettu solkineen vain vuonna 1920.

Kunniamerkkien antamiseen liittyvät menettelytavat hakivat muotojaan ritarikunnan ensi vuosikymmeninä. Valkoisen armeijan voitonparaatin päivä, 16. toukokuuta, oli ritarikunnan juhlapäivä vuoteen 1944 saakka, jolloin juhlapäiväksi tuli Suomen itsenäisyyspäivä, 6. joulukuuta. Vuosina 1920–1927 Suomen

Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan sinetti.

Kansallisarkisto.

Finlands Vita Ros' ordens sigill.

Riksarkivet.

Seal of the Order of the White Rose of Finland.

The National Archives.

Suomen Sotilas, 29–30 (1919) kertoi 17-vuotiaasta vääpeli Heimo Pietisestä, joka sai Suomen Valkoisen Ruusun II luokan mitalin ansioistaan Rajajoen taisteluissa.

Tidskriften Suomen Sotilas, 29–30 (1919) berättade om den 17-årige fältväbeln Heimo Pietinen som förlänades medalj av II klass av Finlands Vita Ros' orden för sina förtjänster under striderna vid Systerbäck.

The journal Suomen Sotilas, 29–30 (1919) told about 17-year-old Sergeant First Class Heimo Pietinen, who received Medal Second Class of the Order of the White Rose of Finland for his service at the battles of Sestra River.

4. ETABLERINGENS ÅRTIONDEN

Diplomatisk artighetssed och internationellt utbyte av ordenstecken utgjorde den omedelbara bakgrunden till instiftandet av Finlands Vita Ros' orden, men framför allt blev den av central betydelse då man ville belöna förtjänsta finska medborgare under fredsåren 1919–1939. Ordenstecknen signalerade utomlands på ett synligt sätt den unga nationens statliga karaktär och samtidigt framhävdes också byggandet av staten genom de verksamhetsområden de belönade representerade. Den nya förtjänstorden etablerade sin ställning också i vidare bemärkelse i det finländska samhället, fastän antalet belönade tills vidare var tämligen litet.

I slutet av sin tid som riksföreståndare tillsatte Mannerheim 1919 det första ordenskapitlet, vilket fick i uppgift att bereda förslagen till belöningar och handha förvaltningen av orden. Kapitlet ansvarade också mera allmänt för normeringen av den finländska ordenskulturen genom att bland annat utge regler om bärandet av ordnar. Åt 1936 genomfördes mera omfattande reformer av ordens yttre former. Det är för ordenskapitlet också möjligt att avgöra om innehavare av orden skall dömas sina insignier förlustig. Åtgärder av detta slag har varit ytterst sällsynta.

De ännu osäkra förhållandena i den unga republiken framgår att man med Finlands Vita Ros' ordenstecken under de första åren även kunde utdela belöningar för förtjänster i samband med väpnade sammandrabbningar. Enligt reglerna var det möjligt att förlåna ordenstecken med svärd för tapperhet i fält. Finlands Vita Ros' medaljer kunde för samma ändamål förlänas med spänne. I spännets skulle graveras namnet på den plats där striden hade utkämpats. Åren 1920–1922 utdelades Finlands Vita Ros' kommandörs- eller riddartecken med svärd för förtjänster i samband med frändefolksexpeditionerna över landets östgräns och gränskonflikter. Vita Rosens medaljer har utdelats med spänne endast år 1920.

Tillvägagångssätten vid förlåningen av utmärkelsetecken sökte sina former under de första årtiondena. Årsdagen för den vita arméns segerparad den 16 maj var ordens högtidsdag fram till 1944, efter det utsågs Finlands självständighetsdag den 6 december till högtidsdag. Under åren 1920–1927 belönades finländska medborgare i huvudsak på nyårsdagen. Utmärkelsetecken förlänades dock i allmänhet i mindre partier under året, vilket i sin tur försvårade helhetsbedömningen av förtjänsterna då framställningarna om ordensförlåningar bereddes.

4. DECADES OF STABILISATION

International diplomacy and the exchange of decorations were the direct reasons underlying the establishment of the Order of the White Rose of Finland. Above all, it became a key instrument to reward meritorious Finnish citizens during the peace years of 1919–1939. Abroad its decorations visibly represented the statehood of the young republic. The building of a state was also emphasised in the sectors represented by the Finns awarded decorations. The Order also stabilised its position in Finnish society, even though only a relatively few decorations were awarded.

At the end of his term as the Regent of Finland in 1919, Mannerheim appointed the first Chapter of the Order. Its task was to prepare the proposals for decorations to be awarded and run the administration of the Order. The Chapter was also responsible for defining general standards for the Finnish honours system, for example, by issuing rules for wearing decorations. More extensive changes relating to external forms of the Order were carried out in 1936. The Chapter could also decide on forfeiture of a decoration. However, these cases have been very rare.

Conditions were still unstable in the young republic. This was indicated by the Order of the White Rose of Finland awarding decorations in recognition of merit in armed confrontations during its early years. According to the statutes of the Order, its decorations with swords can be awarded in recognition of courage in battle. Medals of the Order of the White Rose of Finland with clasp can also be awarded for similar services. The name of the battle for which the medal was awarded is engraved on the clasp. Between 1920 and 1922, decorations of the Order of the White Rose of Finland with swords were awarded in recognition of merit in Kindred Nations Wars across the eastern border of Finland and in border skirmishes. Medals with clasps were only awarded in 1920.

The practice of conferring decorations was still acquiring its final form during the first decades of the Order. The victory parade of the White Army on 16 May was the annual celebration day of the Order until 1944, when it was changed to Finland's Independence Day, 6 December. During 1920–1927, Finnish citizens were, however, mainly decorated on New Year's Day. Decorations were generally given on several occasions during each year, which also made it more difficult to assess overall merit when preparing proposals for decorations to be awarded.

In 1919, the year when the Order of the White Rose of Finland

kansalaisia palkittiin kuitenkin pääasiassa uudenvuoden päivänä. Kunniamerkkejä annettiin kuitenkin yleisesti pienemmissä erissä pitkin vuotta, mikä osaltaan vaikeutti ansioiden kokonaisarviointia kunniamerkkiesitysten valmisteluvaiheessa.

Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan perustamisvuonna 1919 yli tuhat Suomen kansalaista palkittiin sen kunniamerkeillä, mutta seuraavan kahden vuosikymmenen aikana vuosittain suomalaisille annettujen kunniamerkkien määrät olivat sitä pienempiä. Virkamiesten ja sotilaiden osittain varsin rutiininomainen virka-asemaan ja määrävuosiin perustuva palkitseminen oli keskeisessä roolissa, vaikka myös kansalaisyhteiskunnan ansioita huomioitiin. Suomen itsenäisyyspäivään 6. joulukuuta ajoittuva kunniamerkki-jako alkoi vuonna 1936, jolloin palkittiin 270 Suomen kansalaista.

Toisin kuin monissa muissa maissa, esimerkiksi Pohjoismaissa, Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan ohjesääntö ei asettanut esteitä naisten palkitsemiselle ritarikunnan kaikilla kunniamerkkiluokilla. Käytännössä vuosina 1921–1939 naisille annettiin kuitenkin vain Suomen Valkoisen Ruusun mitaleja ja hopeista ansiomerkkiä, joka oli vuodesta 1921 alkaen varattu yksinomaan erittäin ansioituneiden naisten palkitsemiseen.

Poliittisen vasemmiston lisäksi kunniamerkkejä vierastettiin myös Maalaisliiton piirissä, mutta vastustus hälveni varsin nopeasti puolueen edustajien toimiessa korkeissa valtiollisissa tehtävissä. Vuonna 1925 tasavallan presidentiksi valittu Maalaisliittoa edustanut Lauri Kr. Relander halusi saada ritarikunnan hallitukseen edustetuksi mahdollisimman laajat kansalaispiirit. Relander totesi, että elleivät sosiaalidemokraatit olisi "asettuneet kokonaan kielteiselle kannalle koko ritarikuntaan nähden, olisin koettanut heidänkin taholtaan saada jonkun edustajan". Kunniamerkkilaitosta itsenäisyyden alkuvuosina vastustaneesta maalaisliittolaisesta Kyösti Kallioista tuli tasavallan presidentti ja ritarikunnan suurmestari vuonna 1937.

Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan viettäessä 20-vuotisjuhlaansa tammikuussa 1939 sillä oli jo vaikiintunut rooli isänmaan palveluksessa ansioituneiden kansalaisten palkitsemisessa. Vuosina 1919–1939 kaikkiaan lähes 10 000 suomalaista sai ritarikunnan kunniamerkin. Vuonna 1936 toteutettu suomalaisille annettavien kunniamerkkien vuotuisen pääjaon sijoittaminen luonteeltaan neutraaliin itsenäisyyspäivään oli omalta osaltaan korostamassa kansallista yhteisyyttä ja pohjustamassa ritarikunnan tietä koko kansan ritarikunnaksi.

*Suomen Valkoisen
Ruusun ritarikunnan
matrikkeli.
SVR ja SL.*

*Finlands Vita Ros'
ordens matrikel.
FVR och FLO.*

*Roll of recipients of the
Order of the White
Rose of Finland.
FWR and FL.*

*Suomen Valkoisen
Ruusun ritarikunnan
20-vuotisjuhlakirja.
Finlands Vita Ros' ordens
20-årsjubileumsbok.
Twentieth-anniversary book
of the Order of the White
Rose of Finland.*

*Vinjetti Suomen Valkoisen Ruusun
ritarikunnan matrikkelissa.
SVR ja SL.*

*Vinjett i Finlands Vita Ros' ordens matrikel.
FVR och FLO.*

*Vignette in the roll of recipients of the Badge of
Merit of the Order of the White Rose of Finland.
FWR and FL.*

Under det år då Finlands Vita Ros' orden instiftades 1919 belönades över tusen medborgare med utmärkelsetecknen, men under de två följande decennierna var antalet utdelade tecken betydligt lägre. Belönandet på delvis rutinmässiga grunder av ämbetsmän och militärer utgående från tjänsteställning eller tjänsteår intog en central roll under de två följande årtiondena, fastän man även uppmärksammade förtjänster inom medborgarsamhället. Förlänandet av utmärkelsetecknen på Finlands självständighetsdag den 6 december inleddes år 1936, då man belönade 270 finländska medborgare.

I motsats till många andra länder, till exempel de nordiska länderna, förhindrade inte reglerna för Finlands Vita Ros' orden att kvinnor belönades med utmärkelsetecknen av samtliga klasser. I praktiken förlänades kvinnor 1921–1939 endast Finlands Vita Ros' medaljer och tecken i silver, vilket från och med 1921 reserverades endast för kvinnor som gjort sig synnerligen förtjänta.

Av politiska orsaker var det inte endast vänstern som tog avstånd från ordenstecknen, utan det förekom också inom Agrarförbundet, men motståndet avtog ganska snabbt efter det att representanter för förbundet utsågs till höga statliga befattningar. Lauri Kr. Relander som från Agrarförbundet 1925 valdes till republikens president ville att så vidsträckta medborgarkretsar som möjligt skulle vara representerade i ordenskapitlet. Relander framhöll att om inte socialdemokraterna "helt motsatte sig hela ordensväsendet, skulle jag ha försökt få med en företrädare också från dem". Av de politiker från Agrarförbundet som i början av självständighetstiden motsatte sig ordensväsendet blev Kyösti Kallio republikens president och stormästare 1937.

Då Finlands Vita Ros' firade 20-årsjubileum i januari 1939 hade orden redan en etablerad ställning vid belönandet av medborgare som på ett förtjänstfullt sätt tjänat fosterlandet. Under åren 1919–1939 förlänades närmare 10 000 finländare ett utmärkelsetecken. Att den huvudsakliga utdelningen från år 1936 skedde på den till sin natur neutrala självständighetsdagen bidrog till att betona den nationella endrårten och att bana väg för ordens ställning som hela folkets förtjänstorden.

was established, more than 1 000 Finnish citizens received decorations of the Order. However, during the next two decades fewer decorations were given. The fairly routine practice of awarding civil servants and military personnel based on their position and years of service was a central part of the system, even though merit in societal activities was also recognised. Decorations were given on Finland's Independence Day on 6 December starting from 1936, when 270 Finnish citizens were decorated.

Unlike in many other countries, such as the Nordic countries, the statutes of the Order of the White Rose of Finland did not stipulate any limitations on awarding all classes of the Order to women. In practice during 1921–1939, women only received Medals of the Order of the White Rose of Finland and the Silver Badge of Merit which, starting from 1921, was exclusively reserved for meritorious women.

In addition to the political left, the Agrarian League adopted a reserved attitude towards decorations. However, any resistance was eliminated fairly quickly as members of the party held high governmental positions. Lauri Kr. Relander, a member of the Agrarian League, was elected President of Finland in 1925. He wanted the Chapter of the Order to represent the nation as widely as possible. Relander said that if the Social Democrats were not fully against the order, he would have tried to find some representative from among them as well. Kyösti Kallio, also a member of the Agrarian League, who resisted the honours system during the first years of Finland's independence, was elected the President of Finland and the Grand Master of the Order in 1937.

When the Order of the White Rose of Finland celebrated its 20th anniversary in January 1939, it already had a stable role in conferring decorations upon citizens, who had distinguished themselves in the service of the Fatherland. During 1919–1939, nearly 10 000 Finnish citizens received a decoration of the Order. When it was decided in 1936 that decorations were to be mainly awarded on the fairly neutral Independence Day, it helped to strengthen national unity and make way for the Order to be respected by the whole nation.

SEINÄTAULU 8

Eero Järnefelt: Helsingin yliopiston kansleri Hugo Suolahti (1935).

Suolahti sai Suomen Valkoisen Ruusun suurristin vuonna 1928 yliopiston Helsinkiin muuton 100-vuotispäivän johdosta. Suurristin olkanauhaa kannetaan liivin alla pienemmissä juhlatilaisuuksissa, joissa tasavallan presidentti ei ole läsnä.

Helsingin yliopisto.

VITRIINI 4

Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunta

Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan luokkajaon esikuvana oli Ruotsin Miekka- ja Vaasan ritarikuntien luokitus. Niistä poiketen Suomen Valkoisen Ruusun suurristin ketju on erikoinen, lähinnä vain valtionpäämiehille varattu kunnianosoitus. Sitä seuraavat kunniamerkkiluokat olivat aluksi suurristi, I ja II luokan komentajamerkit sekä I ja II luokan ritarimerkit. Lisäksi perustettiin hopeinen ansiomerkki ja pronssinen ansiomerkki, jota ei koskaan annettu, sekä I ja II luokan mitalit.

- 1 Kenraalimajuri Rudolf Waldenille 1919 annettu Suomen Valkoisen Ruusun I luokan komentajamerkki kunniakirjoineen. Poikkeuksellisesti kullasta valmistetuista leijonista kaksi katsoo väärään suuntaan. *Yksityisomistuksessa.*
- 2 Everstiluutnantti Walter Bergh nimitettiin Suomen Valkoisen Ruusun II luokan komentajaksi miekkojen kera 1921. Bergh oli ainoa, joka sai ensimmäistä tyyppiä – miekat ristin yläpuolella – olevan komentajamerkin. Bergh käännähti alun perin alaspäin olleet miekat myöhemmin ylöspäin. Risti on virheellisesti suurristin kokoinen. *Yksityisomistuksessa.*
3. Suomen Valkoisen Ruusun I luokan ritarimerkki. *SVR ja SL.*

1

2

VÄGGTAVLA 8

Eero Järnefelt: kanslern för Helsingfors universitet Hugo Suolahti (1935).

Suolahti förlänades storkorset av Finlands Vita Ros' orden år 1928 med anledningen av att det förflutit 100 år sedan universitetet flyttades till Helsingfors. Storkorsets axelband bärs under västen vid mindre festtillställningar då republikens president inte är närvarande.

Helsingfors universitet.

VITRIN 4

Finlands Vita Ros' orden

Förebilden för klassindelningen inom Finlands Vita Ros' orden var Svärdsorden och Vasaorden i Sverige. Till skillnad från dessa är Finlands Vita Ros' ordens storkors med kedja speciell och bärs som ett ordenstecken i stort sett enbart av statsöverhuvuden. De följande klasserna var till en början storkorset, kommendörstecknet av I och II klass samt riddartecknet av I och II klass. Dessutom instiftades ett tecken i silver och ett tecken i brons, vilket aldrig utdelades, samt en medalj i I och II klass.

1. Kommendörstecknet av I klass av Finlands Vita Ros' orden med diplom. Förlänat generalmajor Rudolf Walden 1919. Två av lejonerna, vilka undantagsvis är tillverkade av guld, tittar på fel håll.
I privat ägo.
2. Överstelöjtnant Walter Bergh utnämndes till kommendör av Finlands Vita Ros' ordens II klass med rätt att bära ordenstecknet med svärd. Bergh var den enda som förlänades kommendörstecknet av detta slag, där svärden var lagda över korset. Senare lät Bergh vända de ursprungligen nedåtriktade svärden så att de var riktade uppåt. Korset är felaktigt i storkorsets storlek.
I privat ägo.
3. Riddartecknet av I klass av Finlands Vita Ros' orden.
FVR och FLO.

WALL DISPLAY 8

Eero Järnefelt: Hugo Suolahti, Chancellor of the University of Helsinki (1935).

Suolahti was awarded the Grand Cross of the Order of the White Rose of Finland in 1928 on the occasion of the centenary of the relocation of the university to Helsinki. The Grand Cross sash is worn under the waistcoat when the President of the Republic of Finland is not present.

University of Helsinki.

VITRINE 4

The Order of the White Rose of Finland

The classes of the Order of the White Rose of Finland were divided on the same basis as the Swedish Order of the Sword and the Order of Vasa. Differing from these, the collar of the Grand Cross of the Order of the White Rose of Finland is an honour reserved mainly for heads of state. It was originally followed by the Grand Cross, the First and Second Class Commanders and the First and Second Class Knights. In addition, a Silver Badge of Merit and a Bronze Badge of Merit, the latter of which was never awarded, as well as Medals of the First and Second Class were established.

1. Commander First Class of the Order of the White Rose of Finland awarded to Major General Rudolf Walden in 1919 with the diploma. The lions are exceptionally gold and two of them are facing in the wrong direction.
Private collection.
2. Lieutenant Colonel Walter Bergh was appointed Commander Second Class with swords in 1921. Bergh is the only recipient of the Commander's cross with swords of this first type, the crossed swords above the cross. Bergh later had the originally downward-pointing swords turned upwards. The cross is erroneously the same size as the Grand Cross.
Private collection.
3. Knight First Class of the Order of the White Rose of Finland.
FWR and FL.

- 4 Suomen Valkoisen Ruusun II luokan ritarimerkki Lindman & Tillanderin kotelossa. Valmistettu 1919. Kuulunut jääkärikapteeni Axel Bäckmanille. *Yksityisomistuksessa.*
5. Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitali. *Yksityisomistuksessa.*
- 6 Suomen Valkoisen Ruusun II luokan mitali solkineen. *Yksityisomistuksessa.*
7. Ritarikunnan kortistokortti, johon on tehty harvinainen merkintä kunniamerkin menettämisestä. Jääkärieverstiluutnantti Rainer Mandelinin vuonna 1919 saama Suomen Valkoisen Ruusun II luokan komentajamerkki julistettiin menetetyksi 1934 hänen saatuaan tuomion kavaltamisesta. *SVR ja SL.*

SEINÄTAULU 9

Hugo Backmansson: Jääkärieverstiluutnantti Rainer Mandelin (1925).

Ensimmäisen maailmansodan aikana vapaaehtoisena Saksaan sotilaskoulutusta saamaan lähteneen jääkärieverstiluutnantti Mandelinin rinnassa näkyvät sekä Vapaudenristien punaiset nauhalaatat että Suomen Valkoisen Ruusun II luokan komentajamerkin nauhalaatta.

Yksityisomistuksessa.

VITRIINI 5

Ritarikunta nuorena tasavallassa

Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunta vakiinnutti asemansa 1920-luvulla vain pienin muodollisin muutoksin. Suomalainen kunniamerkkikulttuuri sai vakiintuneet muodot ritarikunnan hallituksen julkaistessa sääntöjä kunniamerkkien antamisesta ja kantamisesta. Tavallisten kansalaisten palkitsemiseen käytettyjen kunniamerkkien skaala laajeni vuonna 1923, jolloin otettiin käyttöön kolmas mitaliluokka, Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitali kultaristein. Naisia palkittiin pääasiassa vain mitalleilla ja harvinaisella vain naisille varatulla hopeisella ansiomerkillä, jonka saajien joukossa oli virkanaisia ja maaseudun paikallisia yhdistysaktiiveja sekä tasavallan presidentin puoliso ja maailman partiotyttöjen ylijohtaja.

4

6

- ④ Riddartecknet av I klass av Finlands Vita Ros' orden i Lindman & Tillanders etui. Tillverkat 1919. Tillhört jägarkapten Axel Bäckman.
I privat ägo.
5. Medalj av I klass av Finlands Vita Ros' orden.
I privat ägo.
- ⑥ Medalj av II klass med spänne av Finlands Vita Ros' orden.
I privat ägo.
7. Ordens kartotekskort med en sällsynt anteckning om förlust av ordenstecken. Jägaröverstelöjtnant Rainer Mandelins kommendörstecken av II klass av Finlands Vita Ros' orden, förlänat 1919, förklarades förverkat 1934 efter han hade blivit dömt för förskingring.
FVR och FLO.

VÄGGTAVLA 9

Hugo Backmansson: Jägaröverstelöjtnanten Rainer Mandelin (1925).

Jägaröverstelöjtnant Mandelin tillhörde dem som under första världskriget hade vistats i Tyskland för att erhålla militär utbildning. På hans bröst syns Frihetskorsets röda bandplåtar samt bandplåten för kommendörstecknet av II klass av Finlands Vita Ros' orden.

I privat ägo.

VITRIN 5

En förtjänstorden i den unga republiken

Finlands Vita Ros' orden uppnådde en etablerad ställning på 1920-talet genom endast små formella förändringar. Skalan av för vanliga medborgare avsedda utmärkelsetecken blev vidare år 1923 då man tog i bruk en tredje medaljklass, Finlands Vita Ros' ordens medalj av I klass med guld kors. Kvinnor belönades i huvudsak enbart med medaljer och med det sällsynta enbart för damer reserverade tecknet i silver. Bland mottagarna av det sistnämnda fanns både kvinnor som innehade ämbeten, aktiva inom föreningar på landsbygden och republikens presidents gemål samt ledaren för världens scoutflickor.

- ④ Knight Second Class of the Order of the White Rose of Finland in Lindman & Tillander's case of issue. Made in 1919. Belonged to Jäger Captain Axel Bäckman.
Private collection.
5. Medal First Class of the Order of the White Rose of Finland.
Private collection.
- ⑥ Medal Second Class of the Order of the White Rose of Finland with clasp.
Private collection.
7. Index card of the Order, to which has been made a rare entry on forfeiture of a decoration. Commander Second Class of the Order of the White Rose of Finland awarded to Jäger Lieutenant Colonel Rainer Mandelin in 1919 was declared forfeit in 1934 after he had been sentenced for fraud.
FWR and FL.

WALL DISPLAY 9

Hugo Backmansson: Jäger Lieutenant Colonel Rainer Mandelin (1925).

Jäger Lieutenant Colonel Mandelin was one of the Finnish volunteers, who received their military training in Germany during the First World War. Red medal ribbons of the Crosses of Liberty are visible along with the ribbon of the Commander Second Class of the Order of the White Rose of Finland.

Private collection.

VITRINE 5

The Order in a young republic

The Order of the White Rose of Finland stabilised its position in the 1920s with only a few formal changes. The Finnish honours system was harmonised when the Chapter of the Order defined rules for the awarding and wearing of decorations. The range of decorations awarded to regular citizens expanded in 1923 when the third class of medals, the Medal First Class with Gold Cross, was adopted. Women mainly received Medals and the rare Silver Badge of Merit, which was awarded only to women. Among its recipients were civil servants, active members of rural associations, as well as the spouse of the President of Finland and the World Chief Guide of the Girl Guide movement.

1. Maatalousministeri Kyösti Kallion kirje valtionhoitajan kanslialle 9.5.1919. Kunniamerkkilaitosta vastustanut Kallio kieltäytyi tekemästä kunniamerkkiesityksiä vuonna 1919, mutta "noudattaen voimassa olevia määräyksiä" taipui tekemään niitä vuonna 1921.
SVR ja SL.

2. Suomen Valkoisen Ruusun hopeinen ansiomerkki. Vuodesta 1921 alkaen hopeinen ansiomerkki annettiin ainoastaan erittäin ansioituneille naishenkilöille.
SVR ja SL.

- 3 Suomen Valkoisen Ruusun hopeisella ansiomerkillä palkittuja naisia:
Puhtaaksikirjoittajatar Marta Sandberg (1925)
Emäntä Anna Sohlo (1928)
Presidentinrouva Ester Ståhlberg (1932)
Lady Baden-Powell (1934)

- 4 Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitali kultaristein. Vuodesta 1923 alkaen I luokan mitali voitiin antaa myös "risti kullattuna". Ritarikunnan ohjesääntöön maininta I luokan mitalista kultaristein lisättiin vasta vuoden 1936 uudistusten yhteydessä.
SVR ja SL.

- 5 Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan vuonna 1926 käyttöön otettu Carolus Lindbergin suunnittelema kotelotyyppi. Arkkitehti ja professori Lindberg oli myös heraldinen taiteilija, joka oli kiinnostunut kunniamerkeistä.
SVR ja SL.

- 6 Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan ohjesääntö, jakelusäännöt ja lunastusmaksut (1924).
SVR ja SL.

- 7 Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan hallituksen säännöt kotimaisten ja ulkomaisten kunniamerkkien kantamisesta (1927).
SVR ja SL.

8. Règlement de l'Ordre de la Rose Blanche de Finlande (1932).
SVR ja SL.

3 Anna Sohlo

1. Jordbruksminister Kyösti Kallios brev till riksföreståndarens kansli 9.5.1919. Kallio som var en motståndare till ordensväsendet motsatte sig att göra ordensframställningar år 1919, men förband sig 1921 att framföra förslag med hänvisning till "de bestämmelser som är i kraft".
FVR och FLO.
2. Finlands Vita Ros' tecken i silver. Sedan 1921 förlänades tecknet i silver endast kvinnor för särskilt förtjänstfull verksamhet.
FVR och FLO.
- ③ Kvinnor som belönats med Finlands Vita Ros' tecken i silver:
Maskinskriverskan Marta Sandberg (1925)
Värdinnan Anna Sohlo (1928)
Presidentfrun Ester Ståhlberg (1932)
Lady Baden-Powell (1934)
- ④ Medalj av I klass med guldkors av Finlands Vita Ros' orden. Efter 1923 kunde medaljen av I klass förlänas "med det å framsidan graverade korset förgyllt". Till ordens statuter tillfogades ett omnämnande om medaljen av I klass med guldkors först i samband med 1936 års reformer.
FVR och FLO.
- ⑤ Det etui ritat av Carolus Lindberg som Finlands Vita Ros' orden tog i användning 1926. Arkitekten och professorn Lindberg var också en heraldisk konstnär som var intresserad av ordenstecken.
FVR och FLO.
- ⑥ *Finlands Vita Ros Orden – Statuter, regler för dess utdelande och lösenavgifter* (1924).
FVR och FLO.
- ⑦ *Regler angående bärande av inhemska och utländska ordnar*, (1927).
FVR och FLO.
8. *Règlement de l'Ordre de la Rose Blanche de Finlande* (1932).
FVR och FLO.

1. Letter from Minister of Agriculture Kyösti Kallio to the Chancery of the Regent 9 May 1919. Kallio, who opposed the honours system, declined to submit proposals for decorations in 1919, but "following the regulations in force" he deferred to making them in 1921.
FWR and FL.
2. Silver Badge of Merit of the Order of the White Rose of Finland. Since 1921 the Silver Badge of Merit was given only to especially deserving women.
FWR and FL.
- ③ Women decorated with the Silver Badge of Merit of the Order of the White Rose of Finland
Typist Marta Sandberg (1925)
Mrs Anna Sohlo (1928)
Ester Ståhlberg, wife of the first President of the Republic (1932)
Lady Baden-Powell (1934)
- ④ Medal First Class with Gold Cross of the Order of the White Rose of Finland. Since 1923, it has been possible to award a Medal First Class with Gold Cross. A mention of the Medal First Class with Gold Cross was only added to the statutes of the Order in conjunction with the reforms of 1936.
FWR and FL.
- ⑤ Case of issue of the Order of the White Rose of Finland, introduced in 1926, and designed by Carolus Lindberg. Architect and Professor Lindberg was also an heraldic artist who took an interest in orders and decorations.
FWR and FL.
- ⑥ *Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan ohjesääntö, jakelusäännöt ja lunastusmaksut* (The Statutes of the Order of the White Rose of Finland, rules for awarding and redemption fees, 1924).
FWR and FL.
- ⑦ *Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan hallituksen säännöt kotimaisten ja ulkomaisten kunniamerkkien kantamisesta* (Rules of the Chapter of the Order of the White Rose of Finland for wearing of domestic and foreign decorations, 1927).
FWR and FL.
8. *Règlement de l'Ordre de la Rose Blanche de Finlande* (1932).
FWR and FL.

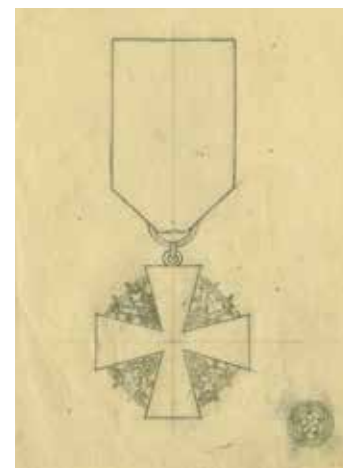
VITRIINI 6

Vapaaherra E. F. Wrede ja vuoden 1936 uudistukset

Vapaaherra E. F. Wrede (1886–1952) oli Suomen ritarikuntalaitoksen keskeinen taustavaikuttaja siitä lähtien kun hän 1919 kirjoitti Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan ohjesäännön. Hän oli ritarikunnan hallituksen jäsen vuodesta 1935 kuolemaansa saakka.

Wreden aloitteesta ritarikunnan kunniamerkkien nimiä ja ulkoasua uudistettiin 1936. II luokan komentajista ja II luokan ritareista tuli komentajia ja ritareita. I luokan ritarimerkin nauhaan lisättiin pyöreä ruusuke ja rintatähtien asento käännettiin niin, että yksi sakaroista tuli ylöspäin. Myöhemmin Wrede valmisti Suomen Leijonan ritarikunnan perustamista 1942 ja hän osallistui Vapaudenristin ritarikunnasta 1944 annetun asetuksen laatimiseen.

1. E. F. Wreden nimityskirja Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan hallituksen jäseneksi. *Yksityisomistuksessa.*
2. Vuonna 1936 käyttöönottettu Suomen Valkoisen Ruusun komentajamerkkimalli. Kuulunut E. F. Wredelle. *Yksityisomistuksessa.*
3. E. F. Wreden 1936 saama Suomen Valkoisen Ruusun I luokan komentajamerkin rintatähti kotelossaan kunniakirjoineen. *Yksityisomistuksessa.*
4. Työpiirros 1936 käyttöön otetusta Suomen Valkoisen Ruusun ritarimerkkimallista. *Oy Tillander Ab.*
5. Vuonna 1936 käyttöönottettu Suomen Valkoisen Ruusun I ritarimerkin malli. *Yksityisomistuksessa.*
6. Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan hallitus kävi tervehdyskäynnillä ritarikunnan perustajan sotamarsalkka Gustaf Mannerheimin luona ritarikunnan perustamisen 20-vuotispäivänä 28.1.1939. *Hufvudstadsbladet.*

SEINÄTAULU 10

Vapaaherra E. F. Wrede.

Museovirasto.

VITRIN 6

Friherre E. F. Wrede och reformerna år 1936

Friherre E. F. Wrede (1886–1952) hade ett centralt inflytande på ordensväsendet i Finland efter att 1919 ha författat statuterna för Finlands Vita Ros' orden. Han tillhörde ordenskapitlet sedan 1935 fram till sin död. På initiativ av Wrede förnyades ordenstecknens namn och utseende 1936. Kommendörerna av II klass och riddarna av II klass blev kommendörer och riddare. På bandet till riddartecknet av I klass anbragtes en rund rosett i samma färg som bandet och kraschanens ställning ändrades så att en av strålarna riktades uppåt. Senare förberedde Wrede instiftandet av Finlands Lejons orden 1942 och han deltog också i beredandet av den förordning som 1944 utfärdades om Frihetskorsets orden.

1. E. F. Wredes utnämningssbrev till ledamot av kapitlet för Finlands Vita Ros' orden.
I privat ägo.
- 2 Den modell av Finlands Vita Ros' kommendörstecken som togs i bruk år 1936. Tillhört E. F. Wrede.
I privat ägo.
- 3 Kraschan med etui och diplom till kommendörstecknet av I klass av Finlands Vita Ros' orden som förlänades E. F. Wrede år 1936.
I privat ägo.
- 4 Arbetsritning till den modell av Finlands Vita Ros' riddartecken som togs i bruk 1936.
Oy Tillander Ab.
5. Den modell av Finlands Vita Ros' riddartecken av I klass som togs i bruk år 1936.
I privat ägo.
- 6 Ordenskapitlet för Finlands Vita Ros' orden uppvaktade ordens grundare, fältmarskalk Gustaf Mannerheim på 20-årsdagen av ordens instiftande 28.1.1939.
Hufvudstadsbladet.

VÄGGTAVLA 10

Friherre E. F. Wrede.

Museiverket.

VITRINE 6

Baron E. F. Wrede and the reforms of 1936

Baron E. F. Wrede (1886–1952) was a highly influential person behind the Finnish orders of merit ever since he wrote the Statutes of the Order of the White Rose of Finland. He was a member of the Chapter of the Order from 1935 until his death. In 1936, Wrede proposed that the names and appearances of the Order's insignia be changed. Commander Second Class and the Knight Second Class became Commander and Knight. A round rosette was added to the ribbon of Knight First Class, and the position of the stars was altered so that just one arm is uppermost. Later, Wrede was preparing the institution of the Order of the Lion of Finland in 1942 and took part in drafting a decree on the Order of the Cross of Liberty in 1944.

1. Letter of appointment constituting E. F. Wrede as a Member of the Chapter of the Order of the White Rose of Finland.
Private collection.
- 2 The type of Commander of the Order of the White Rose of Finland, introduced in 1936. Belonged to E. F. Wrede.
Private collection.
- 3 Star of Commander First Class of the Order of the White Rose of Finland awarded to E. F. Wrede in 1936 with its diploma.
Private collection.
- 4 Technical drawing of the type of Knight of the Order of the White Rose of Finland introduced in 1936.
Oy Tillander Ab.
5. The type of Knight First Class of the Order of the White Rose of Finland, introduced in 1936.
Private collection.
- 6 Chapter of the Order of the White Rose of Finland paid a courtesy call at the home of the founder of the Order, Field Marshal Gustaf Mannerheim on the occasion of the 20th anniversary of the foundation of the Order on 28 January 1939.
Hufvudstadsbladet.

WALL DISPLAY 10

Baron E. F. Wrede.

The Finnish Heritage Agency.

5. RITARIKUNTIEN PERUSTAJA SUOMEN MARSALKKA GUSTAF MANNERHEIM

Venäjän armeijan kenraaliluutnantti, vapaaherra Gustaf Mannerheim sai kesäkuussa 1917 komentoonsa nykyisin Romanian ja Ukrainan rajalla sijaitsevassa Bukovinassa taistelleen Venäjän 6. Ratsuväikarmeijakunnan. Hän oli 50-vuotias ammattisotilas, jonka ura oli vahvassa nousussa. Syyskuun 22. päivänä Mannerheim sai Venäjän sotavoimien ylipäälliköltä, kenraaliluutnantti Nikolai Duhoninilta kuitenkin yllättävän sähkösanoman. Siinä Mannerheimille ilmoitettiin, että hänet oli siirretty reserviin, "koska ette sopeudu nykyisiin oloihin".

Keisari Nikolai II:n luopuminen valtaistuimesta helmikuussa 1917 oli mullistanut Venäjän eikä keisaria lähellä ollut entinen Chevalier-kaartin upseeri sopinut uuden hallituksen linjaan. Olot Venäjällä olivat epävarmat, minkä vuoksi Mannerheim päätti palata kotimaahansa Suomeen, jonne hän saapui Pietarin kautta joulukuun 18. päivänä 1917. Vajaata kahta viikkoa aikaisemmin Suomi oli julistautunut itsenäiseksi.

Suomessa oli itsenäistymisen jälkeen vahvoja venäläisiä sota-voimia ja hallituksen kyky ylläpitää sisäistä järjestystä oli heikko. Suomella ei ollut omaa armeijaa ja vain harvoilla upseereilla oli tuoretta sotakokemusta. Hallitus kääntyi Mannerheimin puoleen ja nimitti hänet 15. tammikuuta 1918 sotilaskomitean puheenjohtajaksi. Epävirallinen sotilaskomitea oli saanut alkunsa vuonna 1915 Suomen itsenäisyyttä ajaneiden entisten Suomen kadettikoulun upseerien keskuudessa. Hallitus oli nyt päättänyt virallistaa sen aseman ja rakentaa sen avulla tasavallan oman armeijan. Tammi-kuun 26. päivänä 1918 Mannerheim nimitettiin hallituksen joukkojen ylipäälliköksi. Kahta päivää myöhemmin Mannerheimin komentamat valkoiset joukot ryhtyivät riisumaan venäläisiä aseista Pohjanmaalla ja Helsingissä vallan otti proletariaatin diktatuuriin vallankumouksen avulla pyrkinyt Kansanvaltuuskunta. Venäläisten joukkojen karkottamiseen tähdännyt vapaussota muuttui nopeasti katkeraksi sisällissodaksi.

Venäjän palkitsemisjärjestelmän tuntenut Mannerheim ymmärsi

*Vapaaherra Gustaf Mannerheim Venäjän
keisarillisen armeijan everstinä 1909.
Mannerheim-museo.*

*Friherre Gustaf Mannerheim som överste
i den kejserliga ryska armén 1909.
Mannerheim-museet.*

5. INSTIFTAREN AV FÖRTJÄNST- ORDNARNA MARSKALKEN AV FINLAND GUSTAF MANNERHEIM

Generallöjtnanten i den ryska armén, friherre Gustaf Mannerheim övertog i juni 1917 kommandot över den 6. ryska kavallerikåren som stred i Bukovina vid den nuvarande gränsen mellan Rumänien och Ukraina. Han var vid denna tidpunkt en yrkesmilitär som uppnått 50 års ålder och vars karriär pekade brant uppåt. Den 22 september fick Mannerheim i alla fall ett överraskande telegram av befälhavaren för de ryska trupperna generallöjtnant Nikolaj Duchonin. I detta meddelades Mannerheim att han överflyttas till reserven, "eftersom ni inte anpassar er till de nuvarande förhållandena".

Att Kejsar Nikolaj II:s avsade sig kronan i februari 1917 skakade om Ryssland och den kejsaren närstående tidigare officeren i Chevaliergardet passade inte in i den nya regeringens politik. Förhållandena i Ryssland var osäkra och Mannerheim beslöt återvända till hemlandet Finland, dit han via S:t Petersburg anlände den 18 december 1917. Knappt två veckor tidigare hade Finland deklarerat sin självständighet.

I Finland fanns efter självständigheten starka ryska truppenheter och regeringens förmåga att upprätthålla den inre ordningen var svag. Finland saknade egen armé och endast ett fåtal officerare hade nyligen erhållit krigserfarenheter. Regeringen vände sig till Mannerheim och utnämnde honom den 15 januari till militärkommitténs ordförande. Den inofficiella militärkommittén hade 1915 organiserats bland officerare som tidigare genomgått kadettskolan i Finland och som strävade till att göra Finland självständigt. Regeringen hade beslutat ge kommittén en officiell ställning och att med hjälp av den skapa en egen armé för republiken. Den 26 januari utnämndes Mannerheim till överbefälhavare för regeringens trupper. Två dagar senare började de vita trupper Mannerheim förde befäl över avvärja de ryska trupperna i Österbotten samtidigt som folkkommissariatet övertog makten i Helsingfors genom en revolution som strävade till att etablera proletariats diktatur. Det frihetskrig som var avsett att jaga i väg de ryska trupperna förvandlades snabbt till ett bittert inbördeskrig.

◀ *Baron Gustaf Mannerheim as Colonel in the Russian Imperial Army in 1909.*
The Mannerheim Museum.

5. THE FOUNDER OF THE ORDERS: THE MARSHAL OF FINLAND GUSTAF MANNERHEIM

In June 1917 Baron Gustaf Mannerheim, Lieutenant General of the Russian Army, assumed the command of the Sixth Russian Cavalry Army Corps which fought in Bukovina, located currently on the border of Romania and Ukraine. He was a 50-year-old professional soldier who was rising rapidly in the ranks. On 22 September Mannerheim received an unexpected telegram from Lieutenant General Nikolay Dukhonin, the Commander-in-chief of the Russian Army. Mannerheim was told that he had been placed on the reserve list because of his inability to adapt to current conditions.

The abdication of Emperor Nicholas II in February 1917 revolutionised Russia, and the former officer in the Chevalier Guard Regiment who was close to the Emperor was no longer an ideal choice for the new government. Conditions in Russia were unstable and Mannerheim decided to return to Finland where he arrived, via St Petersburg, on 18 December 1917. Less than two weeks earlier Finland had declared its independence.

Following this declaration Russian military forces still had a strong presence in Finland, and the government was unable to maintain internal order. Finland did not have an army of its own, and only a few officers had recent military experience. The government turned to Mannerheim and appointed him Chairman of the Military Committee on 15 January 1918. The unofficial Military Committee was established in 1915 by former officers of the Finnish Cadet Corps who drove Finland towards independence. The government decided to give it an official position and use it to build an army for the republic. On 26 January 1918 Mannerheim was appointed Commander-in-Chief of government forces. Two days later, the White Army commanded by Mannerheim started to disarm Russian troops in the Ostrobothnia region, while the Finnish People's Delegation assumed control over Helsinki, aiming towards a revolution through a proletarian dictatorship. The War of Independence, originally intended to drive Russian troops out of Finland, quickly turned into a bitter civil war.

Familiar with the Russian honours system, Mannerheim understood the significance of decorations. He himself had received the decorations of the Order of St Anne 1st Class and the Order of St Stanislaus 1st Class, both with swords, the Order of St Vladimir 2nd Class with swords, and the Order of St George 4th Class, which he held in high regard, on 4 December 1914. Working close to the

hyvin palkitsemisen merkityksen. Hän oli itse saanut Pyhän Annan ja Pyhän Stanislauksen 1. luokan ritarimerkit miekkojen kera, Pyhän Vladimirin 2. luokan ritarimerkin miekkojen kera ja suures-ti arvostamansa Pyhän Yrjön ritarikunnan 4. luokan joulukuussa 1914. Toiminta lähellä hovia oli tuonut hänelle myös useita ulko-maisia kunniamerkkejä.

Vuoden 1918 sodassa palkitsemista varten perustetut Vapau-denristit ja Vapaudenmitalit olivat syntyneet ylipäällikkö, kenraa-li Mannerheimin aloitteesta ja hän oli osallistunut myös pitkälti kunniamerkkien suunnitteluun ja jakoperusteiden määrittelyyn. Hän oli kuitenkin luopunut ylipäällikkyydestä, koska ei hyväk-synyt valkoisia tukeneiden saksalaisten vahvaa puuttumista Suo-men armeijan järjestelyihin ja toimintaan. Mannerheim sai eron 31.5.1918 ja siirtyi ulkomaille.

Saksan hävittyä sodan Mannerheimia tarvittiin uudelleen. Hänet tunnettiin myönteisestä asenteestaan Ranskaa ja Isoa-Britanniaa kohtaan. Joulukuun 12. päivänä 1918 Suomen eduskunta valitsi hänet Suomen valtionhoitajaksi. Valtionpäämiehenä toimiessaan Mannerheim päätti 28.1.1919 lopettaa Vapaudenristien ja Vapau-denmitalien antamisen ja perustaa niiden tilalle Suomen Valkoi-sen Ruusun ritarikunnan. Käytännössä sodan ajan kunniamerkki-en jälkijakelua jatkettiin vielä 1920-luvullakin. Asiaa hoitamaan perustettiin sotaministeriön alainen kunniamerkkivaliokunta. Sen keräämien tietojen mukaan Vapaudenristejä ja Vapaudenmitaleja annettiin päiväkäskyjen perusteella kaikkiaan 28 317 henkilölle.

Mannerheimin valtionjohtajakausi päättyi 25.7.1919, kun hän hävisi Suomen ensimmäiset presidentinvaalit K. J. Ståhlbergille, joka sai yli 70 prosenttia annetuista äänistä. Kunniamerkkien ja-kamisesta oli käyty kevään 1919 aikana keskustelua valtioneuvos-tossa ja eduskunnassa. Suhtautuminen etenkin Sosialidemokraat-tisen puolueen ja Maalaisliiton piirissä oli huomattavan kriittistä. Mannerheim päätti kuitenkin 16.5.1919 vahvistaa Suomen Valkoi-sen Ruusun ritarikunnan ohjesäännön. Sen mukaan ritarikunnan suurmestarina toimi Suomen valtakunnan päämies, joka sen tun-nuksena kantoi ritarikunnan suurristiä ketjuineen. Tämä käytäntö on jatkunut siitä saakka.

Presidentinvaalin hävittyään Mannerheim vetäytyi poliittisesta toiminnasta, vaikka oli aktiivinen muun muassa Suomen Punai-sen Ristin ja Partioliikkeen toiminnassa. Hänet kutsuttiin Suomen Partioliiton kunniapartiolaiseksi vuonna 1919 ja hän perusti ansi-oituneille partiolaisille jaettavaksi 1920 Mannerheim-soljen. Sekin oli Mannerheimin luottamusta nauttineen Akseli Gallen-Kallelan suunnittelema. Ensimmäisen maailmansodan aiheuttamat yhteis-kunnalliset vaikeudet nähnyt Mannerheim oli vuonna 1920 perus-tamassa Mannerheimin Lastensuojeluliittoa. Mannerheim rahoit-ti liiton toimintaa ja oli sen kunniapuheenjohtaja. Vuonna 1931

Valtionhoitaja Mannerheim 1919.

Mannerheim-museo.

Riksföreståndare Mannerheim 1919.

Mannerheim-museet.

Regent Mannerheim in 1919.

The Mannerheim Museum.

Mannerheim som väl kände till Rysslands belöningssystem insåg betydelsen av att förläna utmärkelsestecken. Han hade själv blivit dekorerad med S:t Anna och S:t Stanislaordens 1. klass med svärd, S:t Vladimirordens 2. klass med svärd och i december 1914 med det av honom högt uppskattade S:t Georgsorden av 4. klass. Hans tjänstgöring vid hovet medförde också att han erhållit flera utländska ordenstecken.

Frihetskorsen och Frihetsmedaljerna som instiftats som belöningar under kriget 1918 hade tillkommit på initiativ av överbefälhavaren, generalen Mannerheim och denne hade också i hög grad deltagit i utformningen av dekorationerna och fastställandet av belöningsgrunderna. Han avsåg sig emellertid befälet eftersom han inte kunde godkänna Tysklands, som gett sitt understöd åt de vita, kraftiga inflytande över den finska arméns organisation och verksamhet. Mannerheim beviljades avsked 31.5.1918 och inledde en utlandsresa,

Efter Tysklands nederlag behövde landet Mannerheim på nytt. Hans goda kontakter till Frankrike och Storbritannien var välkända. Den 12 december 1918 utsågs han av riksdagen till Finlands riksföreståndare. I egenskap av statsöverhuvud beslöt Mannerheim 28.1.1919 avsluta förläningen av Frihetskors och Frihetsmedaljer och att i stället för dem instifta Finlands Vita Ros' orden. I praktiken fortsatte överlämningen av de krigstida dekorationerna in på 1920-talet. För att sköta detta ärende inrättades ett ordensutskott vid försvarsministeriet. Enligt utskottets utredningar förlänades Frihetskors och Frihetsmedaljer genom en dagorder till sammanlagt 28 317 personer.

Mannerheims tid som riksföreståndare upphörde 25.7.1919 då han förlorade det första presidentvalet och K. J. Ståhlberg valdes till republikens president med över 70 procent av de avgivna rösterna. I statsrådet och riksdagen hade man under våren 1919 fört diskussioner om utdelandet av ordenstecken. Bland socialdemokraterna och inom Agrarförbundet var inställningen ytterst kritisk. Mannerheim beslöt i alla fall 16.5.1919 stadfästa statuterna för Finlands Vita Ros' orden. Enligt dessa verkade Finlands statsöverhuvud som ordens stormästare och som ett tecken för sin ställning bar denne ordens storkors med kedja. Denna sed har varit i bruk sedan dess.

Efter nederlaget i presidentvalet drog sig Mannerheim tillbaka från den politiska verksamheten, fastän han var aktiv inom Finlands Röda Kors och Scoutrörelsen. Han kallades till hedersledamot av Scoutrörelsen 1919 och han instiftade 1920 Mannerheimspännet att utdelas till förtjänta scouter. Även detta ritades av Akseli Gallen-Kallela, som åtnjöt Mannerheims förtroende. Mannerheim, som hade bevittnat de samhälleliga svårigheter första världskriget medförde, inrättade 1920 Mannerheims Barnskyddsförbund. Han bekostade förbundets verksamhet och var dess hedersordförande.

Imperial court had also brought him several foreign decorations.

The Cross of Liberty and the Medal of Liberty were established on the initiative of Commander-in-Chief General Mannerheim in order to reward merit in the war of 1918. Mannerheim also took part in designing the decorations and defining the rules for awarding them. However, he had resigned from his position as the Commander-in-Chief, as he did not approve of the strong involvement of Germany, that had supported the White Army, in the organisation and functions of the Finnish Army. Mannerheim's resignation was accepted on 31 May 1918 and he went abroad.

After Germany lost World War I Mannerheim was needed once again. He was known for his positive attitude towards France and Great Britain. On 12 December 1918, the Finnish Parliament elected him as the Regent of Finland. In this position Mannerheim decided, on 28 January 1919, to discontinue the conferral of the Cross of Liberty and the Medal of Liberty and decided to replace them with the Order of the White Rose of Finland. In practice decorations were still awarded in recognition of wartime merit in the 1920s. The Board of Decorations and Medals, under the Ministry of War, was established for this purpose. According to the information it gathered from the Orders of the Day, 28 317 Crosses of Liberty and Medals of Liberty were awarded.

Mannerheim's term as the Regent of Finland ended on 25 July 1919 when he lost the first presidential election to K. J. Ståhlberg who received more than 70 per cent of the votes. During the spring of 1919 the Finnish Government and Parliament debated the awarding of decorations. The Social Democratic Party and the Agrarian League, in particular, adopted a highly critical attitude. However, on 16 May 1919, Mannerheim decided to confirm the statutes of the Order of the White Rose of Finland. According to the statutes the head of the Republic of Finland also acts as Grand Master of the Order, wearing the Grand Cross with Collar as the insignia of office. This practice has continued ever since.

After his loss in the presidential election, Mannerheim withdrew from politics, even though he continued his active involvement in the activities of the Finnish Red Cross and the Scout Movement. He was appointed an honorary scout of the Finnish Scout Association in 1919, and he established the Mannerheim Badge to be awarded to meritorious scouts in 1920. It was designed by Akseli Gallen-Kallela, who enjoyed Mannerheim's trust. Having seen the social problems caused by the First World War, Mannerheim was in 1920 among the founders of the Mannerheim League for Child Welfare. Mannerheim funded the operations of the League and served as its Honorary President. In 1931, Mannerheim was invited to chair the Defence Council under the President of Finland. Two years later he was granted the title of Field Marshal.

Mannerheim kutsuttiin tasavallan presidentin alaisen puolustusneuvoston puheenjohtajaksi. Kahta vuotta myöhemmin hänelle suotiin sotamarsalkan arvo.

Toisen maailmansodan sytyttyä Suomi joutui marraskuun lopulla 1939 sotaan Neuvostoliittoa vastaan. Mannerheimista tuli heti sodan sytyttyä puolustusvoimain ylipäällikkö. Sota-aikana Vapaudenristi ja Vapaudenmitali otettiin uudelleen käyttöön. Jatkosodan aikana, palkitsemistarpeen lisääntyttyä, esitti Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan hallitus Suomen Leijonan ritarikunnan perustamista. Tasavallan presidentti Risto Ryti allekirjoitti perustamisasetuksen 11.9.1942.

Mannerheimilla oli keskeinen rooli Suomen sota-ajan palkitsemisjärjestelmässä. Vapaudenristin ritarikunnasta tuli 16.12.1940 annetulla asetuksella pysyvä sotilasansioritarikunta. Mannerheimin aloitteesta ritarikuntaan perustettiin samalla Mannerheim-risti, joka voitiin antaa sotilasarvoon riippumatta poikkeuksellisista sotilaallisista ansioista. Mannerheim-ristiä oli kaksi luokkaa. 2. luokan Mannerheim-ristin ritariksi nimettiin sodan aikana 191 sotilasta, 1. luokan Mannerheim-ristin saajia on vain kaksi, toisena Mannerheim itse.

Tasavallan presidentti Risto Rytin erottua toimesta 1.8.1944 Mannerheim valittiin hänen seuraajakseen 4.8.1944. Elokuun 18. päivänä 1944 hän antoi uudistetun asetuksen Vapaudenristin ritarikunnasta. Sodan aikana oli 10.12.1943 Suomen Leijonan ritarikuntaan perustettu myös kulttuuriansioista jaettava Pro Finlandia-mitali. Mannerheim perusti vuonna 1945 asetuksella myös Mitalin inhimillisestä auliudesta (Pro Benignitate Humana). Se voitiin antaa sekä suomalaisille että ulkomaalaisille henkilöille ihmisrakauden palveluksessa suoritetusta menestyksellisestä ja epäitsekästä toiminnasta sotavuosien 1941–1944 uhrien hyväksi. Suurin osa sen saaneista oli ruotsalaisia ja tanskalaisia, jotka olivat sodan vaikeina vuosina ottaneet hoitoonsa suomalaisia sotilapsia tai muuten humanitaarisesti tukeneet Suomea.

Suomen marsalkan arvon 75-vuotispäivänään 4.6.1942 saanut Mannerheim sai 1940 oikeuden toimia Vapaudenristin ritarikunnan elinikäisenä suurmestarina. Erottuaan omasta pyynnöstään 4.3.1946 tasavallan presidentin toimesta Mannerheim vetäytyi julkisesta elämästä. Hän kuoli 27.1.1951 Sveitsin Lausannessa, jossa hän viimeisinä vuosinaan asui pitkiä aikoja. Hänen vaikutuksensa Suomen ritarikuntien toimintaan ja palkitsemisjärjestelmän kehitykseen oli suurempi kuin kenelläkään muulla. Mannerheim sai itse Suomen korkeimmat kunniamerkit, Vapaudenristin suuristin miekkoineen ja jalokivineen, Suomen Valkoisen Ruusun suuristin ketjuineen, miekkoineen ja jalokivineen, 1. ja 2. luokan Mannerheim-ristin ja ainoana kappaleena annetun 1. luokan Vapaudenmitalin ruusukenauhassa.

Akseli Gallen-Kallela: Gustaf Mannerheim (1929).

Mannerheim kantaa Vapaudenristin suuristiä.

Mannerheim-museo.

Akseli Gallen-Kallela: Gustaf Mannerheim (1929).

Mannerheim bär Frihetskorsets storkors.

Mannerheim-museet.

Akseli Gallen-Kallela: Gustaf Mannerheim (1929).

Mannerheim wears the Grand Cross of the Cross of Liberty.

The Mannerheim Museum.

År 1931 kallades Mannerheim till ordförande för försvarsrådet som var underställt presidenten. Två år senare utnämndes han till fältmarskalk.

Efter andra världskrigets utbrott inträdde i slutet av november 1939 krigstillstånd mellan Finland och Sovjetunionen. Mannerheim blev genast vid krigsutbrottet överbefälhavare för försvarsmakten. Frihetskorsen och Frihetsmedaljerna togs under kriget på nytt i bruk. Under fortsättningskriget, då behovet av belöningar ökade, hemställde kapitlet för Finlands Vita Ros' orden att Finlands Lejons orden skulle inrättas. Republikens president Risto Ryti undertecknade förordningen angående instiftandet 11.9.1942.

Mannerheims ställning var central för Finlands krigstida belöningssystem. Frihetskorsets orden blev genom en förordning 16.12.1940 en permanent militärförtjänstorden. På initiativ av Mannerheim inrättades samtidigt Mannerheimkorset, som kunde förlänas militärer oberoende av grad för synnerligen förtjänstfulla militära bedrifter. Mannerheimkorset indelades i två klasser. Under kriget utnämndes 191 militärer till riddare av 2. klass, riddarna av 1. klass var endast två till antalet, den ene Mannerheim själv.

Efter att republikens president Risto Ryti meddelat om sin avgång från ämbetet 1.8.1944 utsågs Mannerheim till hans efterträdare 4.8.1944. Den 18 augusti 1944 undertecknade han en förnyad förordning om Frihetskorsets orden. Under kriget instiftade man 10.12.1943 Pro Finlandia-medaljen av Finlands Lejons orden som förlänades för meriter på kulturens område. Mannerheim instiftade år 1945 genom en förordning även en Medalj för humanitär verksamhet (Pro Benignitate Humana). Den kunde förlänas såväl finska som utländska medborgare för framgångsrik och oegennyttig verksamhet i människokärlekens namn för offren i kriget 1941–1944. Största delen av dem som förlänades utmärkelsetecknet var svenska och danska medborgare, som under de svåra krigsåren tagit hand om finländska krigsbarn eller på annat sätt humanitärt stött Finland.

Mannerheim, som på 75-årsdagen 4.6.1942 utnämndes till marskalk av Finland, erhöll 1940 fullmakt att verka som stormästare för Frihetskorsets orden fram till sin död. Efter att på egen begäran 4.3.1946 ha avgått från ämbetet som republikens president drog sig Mannerheim tillbaka från det offentliga livet. Han avled 27.1.1951 i Lausanne i Schweiz, där han under sina sista levnadsår levde under långa perioder. Hans inflytande på förtjänstordnarnas verksamhet och på belöningssystemet i Finland är större än någon annans. Mannerheim förlänades själv Finland högsta utmärkelsetecknet, Frihetskorsets storkors med svärd och briljanter, Finlands Vita Ros' storkors med kedja, svärd och briljanter, Mannerheimkorset av 1. och 2. klass och det enda utdelade exemplaret av Frihetsmedaljen av 1. klass med rosett på bandet.

When World War II started Finland faced a war against the Soviet Union at the end of November 1939. Immediately after the outbreak Mannerheim became the Commander-in-Chief of the Finnish Defence Forces. During the war, the Cross of Liberty and the Medal of Liberty were reinstated. As additional decorations were needed during the Continuation War, the Chapter of the Order of the White Rose of Finland proposed the Order of the Lion of Finland to be established. President Risto Ryti signed the decree to establish the order on 11 September 1942.

Mannerheim had a central role in the Finnish wartime honours system. The Order of the Cross of Liberty became a permanent military order of merit through a decree issued on 16 December 1940. At Mannerheim's initiative, the Mannerheim Cross was also established within the Order of the Cross of Liberty. It was awarded for outstanding military merit, regardless of rank. There were two classes of the Mannerheim Cross of Liberty. 191 soldiers were appointed Knights of the Mannerheim Cross 2nd Class during the wars, while there were only two recipients of the 1st Class, one of whom was Mannerheim.

When President Risto Ryti stepped down from his office, on 1 August 1944, Mannerheim was elected his successor on 4 August 1944. On 18 August 1944, he issued a new decree on the Order of the Cross of Liberty. During the war, on 10 December 1943, the Pro Finlandia Medal, awarded in recognition of cultural merit, was added to the Order of the Lion of Finland. Through a decree issued in 1945, Mannerheim also established Pro Benignitate Humana, the Medal for Humane Benevolence. It can be awarded to Finnish and foreign individuals in recognition of successful and unselfish actions for victims of wars during 1941–1944. The medals were mainly conferred on Swedish and Danish citizens who, during the difficult war years, took care of Finnish war children or otherwise offered humanitarian support to Finland.

Mannerheim, who was given the title of the Marshal of Finland on his 75th birthday on 4 June 1942, had been given the privilege to act as the life-long Grand Master of the Order of the Cross of Liberty in 1940. After resigning from the office of the President of Finland on 4 March 1946, Mannerheim withdrew from public life. On 27 January 1951, he died in Lausanne, Switzerland, where he spent his final years. He had a greater impact on the Finnish orders of merit and the development of the honours system than any other individual. Mannerheim received the highest decorations of Finland: Grand Cross of the Order of the Cross of Liberty with swords and diamonds, Grand Cross with Collar of the Order of the White Rose of Finland with swords and diamonds, the Mannerheim Cross 1st and 2nd Class, and the only Medal of Liberty 1st Class with bow ribbon ever awarded.

SYVENNYS 1

① Hugo Backmansson: Ratsuväenkenraali Gustaf Mannerheim (1927).

Mannerheim kantaa Vapaudenristin suurristiä ja 1. luokan Vapaudenristiä ja hänen kunniamerkkikiinnikkeessään on muun muassa 4. luokan Vapaudenristi, Venäjän Pyhän Yrjön ritarikunnan 4. luokka, Venäjän Pyhän Vladimirin ritarikunnan 4. luokka miekkojen kera sekä Preussin 2. luokan Rautaristi.

Maanpuolustuskorkeakoulu.

Kahden Vapaudenristillä palkitulla joukko-osaston liput

1. Karjalan Prikaati. Prikaatin perinnejoukko-osasto Karjalan Kaartin Rykmentti palkittiin Vapaudenristillä 1919
Sotamuseo.
2. Ilmasotakoulu. Palkittiin Vapaudenristillä 1987.
Sotamuseo.

①

Mannerheim poseeraa Hugo Backmanssonin muotokuva varten.

Mannerheim-museo.

Mannerheim poserar för Hugo Backmanssons porträtt.

Mannerheim-museet.

Mannerheim posing for a portrait painted by Hugo Backmansson.

The Mannerheim Museum.

NISCH 1

- ① **Hugo Backmansson: Generalen av kavalleriet Gustaf Mannerheim (1927).**
Mannerheim bär Frihetskorsets storkors och Frihetskorset av 1. klass och på hans bandplåt syns bland annat Frihetskorset av 4. klass, ryska St Georgsorden av 4. klass, ryska St Vladimirsorden av 4. klass med svärd och preussiska Järnkors av 2. klass.
Försvarshögskolan.

Fanor av två förband dekorerade med Frihetskorset

1. Karelska brigaden. Brigaden värnar om Karelska gardesregementets traditioner som förlänades Frihetskorset 1919.
Krigsmuseet.
2. Luftkrigsskolan. Förlänades Frihetskorset 1987.
Krigsmuseet.

Piirros Vapaudenristillä palkitun joukko-osaston lipun kärkikoristeesta.
Oy Tillander Ab.

Ritning av fanspets för en med Frihetskors belönad truppenhet.
Oy Tillander Ab.

Drawing of a regimental colour finial for a unit decorated with the Cross of Liberty.
Oy Tillander Ab.

NICHE 1

- ① **Hugo Backmansson: General of the Cavalry Gustaf Mannerheim (1927).**
Mannerheim wears the Grand Cross of the Cross of Liberty and the Cross of Liberty 1st Class and his medal bar includes, among others, the Cross of Liberty 4th Class, the Russian Order of St George 4th Class, the Russian Order of St Vladimir 4th Class with swords and the Prussian Iron Cross 2nd Class.
The National Defence University.

Military colours of two units decorated with the Cross of Liberty

1. Karelia Brigade. The brigade maintains the traditions of the Karelia Guard Regiment, which was decorated with the Cross of Liberty in 1919.
The Military Museum.
2. Air Force Academy. Decorated with the Cross of Liberty in 1987.
The Military Museum.

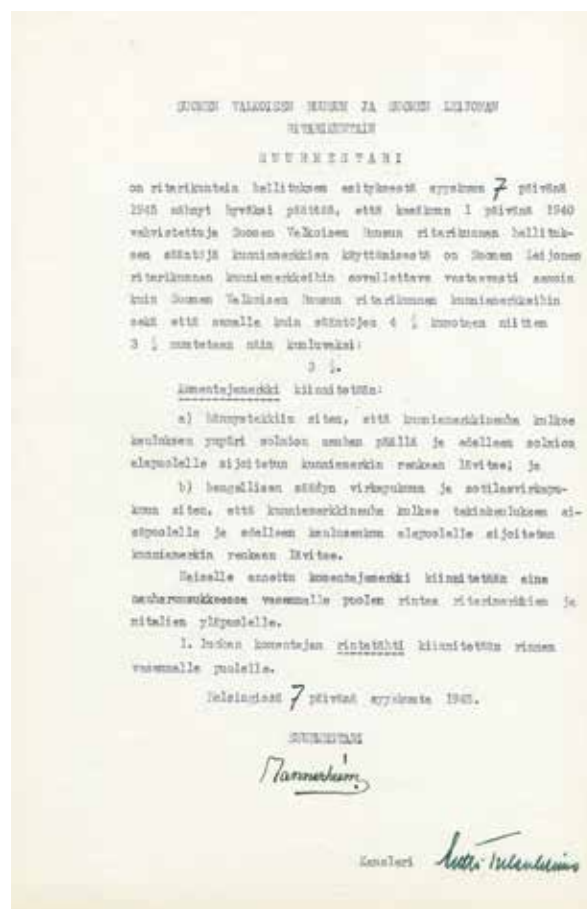
6. KUNNIAMERKKIEN KÄYTTÖ

Kunniamerkkejä käytetään suurimmissa virallisissa juhlatilaisuuksissa, kuten tasavallan presidentin itsenäisyyspäivän juhlavastaanotolla ja puolustusvoimain lippujuhlan päivänä, mutta myös monissa muissa tilaisuuksissa järjestäjän halutessa erityisesti juhlistaa tilaisuutta. Kutsukorttiin merkitään joko ”juhlapuku ja kunniamerkit” tai ”tumma puku (paraatipuku) ja kunniamerkit”.

Viralliset suomalaiset kunniamerkit kannetaan tasavallan presidentin 1958 vahvistaman keskinäisen järjestyksen mukaisesti siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen. Suomalaisia kunniamerkkejä kannetaan ulkomaisten kunniamerkkien edellä. Ulkomaisia kunniamerkkejä kannetaan kunniamerkkiluokittain valtion ranskankielisen nimen mukaisessa aakkosjärjestyksessä. Nykyisin vain puolustusvoimissa palvelevien on anottava kantolupa ulkomaisille kunniamerkeille, joiden on pääsääntöisesti oltava Suomen valtiokalenterissa mainittuja.

Itsenäisessä Suomessa kunniamerkkien käyttö siviilipuvussa rajoittui virallisesti vuoteen 1979 saakka hännystakkiin eli frakkiin. Rinnassa kannettavia kunniamerkkejä oli kuitenkin jo ennen tätä kannettu pitkään ja yleisesti myös tummassa puvussa ja sitä vastaavissa naisten puvuissa etenkin sotaveteraanien juhlatilaisuuksissa. Vuonna 1979 sallittiin rinnassa kannettavien kunniamerkkien ja yhden komentajamerkin kantaminen juhlapukuna käytettävässä tummassa puvussa ja kansallispuvussa. Suurristin ja I luokan komentajat ovat voineet vuodesta 1990 alkaen käyttää näissä asuissa rinnassa kannettavien kunniamerkkien lisäksi yhtä rintatähteä.

Pienoiskunniamerkki on pienoiskoossa oleva kunniamerkki, jota kannetaan alkuperäiskokoisen asemesta puvun tai kunniamerkin määrän sitä edellyttäessä. Pienoiskunniamerkkien käyttö rajoittui aiemmin etupäässä yksityisiin juhlatilaisuuksiin sekä virallisiin juhlatilaisuuksiin, joissa tasavallan presidentti ei kantanut Suomen Valkoisen Ruusun suurristiä ketjuineen. Vuodesta 1970 alkaen pienois-kunniamerkkejä on voinut käyttää hännystakissa kaikissa juhlatilaisuuksissa, joissa käytetään kunniamerkkejä. Nykyisin osa ritarikuntien kunniamerkkien saajista saa alkuperäiskokoisen kunniamerkin mukana myös pienois-kunniamerkin. Juhla-asuna käytettävässä smokissa on voinut käyttää pelkkiä pienois-kunniamerkkejä vuodesta 1990 lähtien. Naiset voivat käyttää pienois-kunniamerkkejä kaikissa tilaisuuksissa, joissa käytetään kunniamerkkejä.

Suurmestari Mannerheimin 1945 tekemän päätöksen mukaisesti naiset käyttävät komentajamerkkiä nauharuusuukkeessa vasemmalle puolen rintaa. SVR ja SL.

Enligt stormästare Mannerheims beslut av 1945 bär damer kommandörstecken fästa i en rosett på vänstra sidan av bröstet. FVR och FLO.

According to Grand Master Mannerheim's decision of 1945 ladies wear the badge of a Commander attached to a bow-ribbon on the left side of the chest. FWR and FL.

6. ANVÄNDNINGEN AV UTMÄRKELSETECKEN

Utmärkelse-tecken används vid de största officiella festerna, till exempel vid republikens presidents festmottagning på självständighetsdagen och på försvarsmaktens flaggdag, men också under flera andra tillfällen då arrangören särskilt vill understryka den festliga stämningen. På inbjudningskortet står det antingen "festdräkt med ordnar" eller "mörk kostym (paraduniform) med ordnar".

De officiella finländska utmärkelse-tecknen bärs i den inbördes ordning som republikens president fastställde 1958 och med senare gjorda kompletteringar. Finländska ordnar bärs framom utländska utmärkelse-tecken. Utländska ordnar bärs enligt klass och enligt ländernas franskspråkiga namn i alfabetisk ordning. Numera är det endast försvarsmaktens personal som behöver ansöka om tillstånd att bära utländska utmärkelse-tecken, vilka i huvudsak brede vara upptagna i Finlands statskalender.

I det självständiga Finland bars utmärkelse-tecken i samband med civildräkt fram till 1979 officiellt enbart till frack. Redan före det särskilt vid krigsveteranernas fester hade emellertid ordenstecken som bärs på bröstet allmänt använts till mörk kostym och på motsvarande dräkt för damer. År 1979 blev det tillåtet att bära ordenstecken som bärs på bröstet och ett kommendörstecken i samband med mörk kostym och folkdräkt. Kommendörer med storkors och kommendörer av I klass har sedan 1990 kunna använda förutom dekorationerna på bröstet även en kraschan.

Miniatyren är ett utmärkelse-tecken i miniatyrstorlek, vilken bärs i stället för ordenstecknen i originalstorlek på mörk kostym eller då ordnarnas antal tillåter det. Användningen av miniatyrer begränsades tidigare huvudsakligen till privata fester eller till officiella tillfällen, vid vilka republikens president inte bar Finlands Vita Ros' ordens storkors med kedja. Sedan 1970 har det varit tillåtet att använda miniatyrer till frack vid alla festtillfällen, vid vilka man använder utmärkelse-tecken. Numera erhåller en del av dem som förlänas ett utmärkelse-tecken tillsammans med det stora ordenstecknet också en miniatyr. Då smoking används som festdräkt har man sedan 1990 kunnat använda enbart miniatyrer till denna. Damer kan använda miniatyrer vid alla festtillfällen där utmärkelse-tecken används.

Militärer använder till festuniform antingen utmärkelse-tecken i originalstorlek (högst tre som bärs på bröstet) eller miniatyrer. På

6. WEARING DECORATIONS

The wearing of decorations is customary at the greatest official ceremonies such as the President's Independence Day reception and the Flag Day of the Finnish Defence Forces but also at many other events when the organiser especially wishes to enhance the status of the event. The invitation card is marked with "white tie (full evening dress) and decorations" or "dark suit and decorations."

Official Finnish decorations are to be worn according to the order of wear confirmed in 1958 by the President of the Republic with subsequent amendments to it. Domestic decorations are worn before foreign ones. Foreign decorations are to be worn according to their classes in alphabetical order according to the state name in the French language. Today, only those serving in the Finnish Defence Forces need to apply for a permit to wear foreign decorations. These decorations must, principally, be mentioned in the State Calendar of Finland.

The wearing of decorations with civilian attire in the independent Finland was officially restricted to white tie (full evening dress) until 1979. However, prior to 1979, full-size decorations had long been worn extensively with a dark suit and with the corresponding ladies' attire, especially at formal events for war veterans. Since 1990, Commanders Grand Cross and Commanders First Class have, with the aforementioned attire, been able to wear one star in addition to the full-size chest decorations.

Miniatures are reduced size decorations, which are worn instead of full-size decorations if the attire or the number of decorations so require. Earlier, the wearing of miniatures was restricted mainly to private festive occasions and official events, at which the President of the Republic did not wear the Grand Cross with Collar of the Order of the White Rose of Finland. Since 1970 it has been possible to wear miniatures at all white tie events at which decorations are worn. In addition to a full-size decoration, some recipients of the decorations of the Orders are now issued miniatures. Since 1990, it has been possible to wear decorations at black tie events, but only miniatures are permitted. Ladies are permitted to wear miniatures on all occasions at which decorations are worn.

Military personnel wear either full-size decorations (at most three chest decorations) or miniatures with mess dress uniform (ceremonial evening), and miniatures only with mess dress (non-cer-

Sotilaat käyttävät juhlapuvussa joko alkuperäiskokoisia kunniamerkkejä (enintään kolme rinnassa nauhassa kannettavaa kunniamerkkiä) tai pienoiskunniamerkkejä, ja pienessä juhlapuvussa pelkästään pienoiskunniamerkkejä. Paraatipuvussa käytetään alkuperäiskokoisia kunniamerkkejä.

Milloin kunniamerkkejä tai pienoiskunniamerkkejä ei käytetä, saatu tunnustus voidaan osoittaa takinkäänteen napinläpeen tai vastaavalle paikalle kiinnitettävällä kunniamerkitunnuksella, joka on muodoltaan kunniamerkinappi, nauharuusuke tai kapea nauha. Sotilaat ja muut virkapukua käyttävät osoittavat vastaavasti kunniamerkkinsä palveluspuvussa nauhalaatoilla.

SYVENNYS 2

1 Smokki

Aessori, reservin majuri Erkki Sutela (1915–2010)
pionoiskunniamerkkikiinnike, jossa ensimmäisinä:

- 2. luokan Vapaudenristi (1993)
- 3. luokan Vapaudenristi miekkoineen (1945)
- 4. luokan Vapaudenristi miekkoineen ja
tammenlehvineen (1943)
- 4. luokan Vapaudenristi miekkoineen (1940)
- Suomen Leijonan I luokan ritarimerkki (1970)

Yksityisomistuksessa.

2 Tumma puku

Maanviljelysneuvos, reservin majuri Pentti Perttuli
(1916–2017)

Suomen Valkoisen Ruusun komentajamerkki (1979)
kunniamerkkikiinnike, jossa ensimmäisinä:

- 2. luokan Vapaudenristi (1995)
- 3. luokan Vapaudenristi miekkoineen ja
tammenlehvineen (1944)
- 3. luokan Vapaudenristi miekkoineen (1941)
- 4. luokan Vapaudenristi miekkoineen (1940)
- 4. luokan Vapaudenristi miekkoineen (1941)

Yksityisomistuksessa.

liten festuniform bärs enbart miniatyrer. På paraddräkt används utmärkelsetecken i originalstorlek.

Då utmärkelsetecken eller miniatyrer inte används kan man i rockuppslaget eller på motsvarande ställe bära en ordensmarkering, som till formen är en ordensknapp, bandrosett eller ett smalt band. Militärer eller andra som bär tjänstedräkt markerar på motsvarande sätt sitt utmärkelsetecken med en ordensbandplåt.

NISCH 2

1 Smoking

Assessor, majoren i reserven Erkki Sutela (1915–2010)
miniatyrbandplåt, på vilken de första är:

Frihetskorsen av 2. klass (1993)

Frihetskorsen av 3. klass med svärd (1945)

Frihetskorsen av 4. klass med svärd och eklöv (1943)

Frihetskorsen av 4. klass med svärd (1940)

Riddartecknet av I klass av Finlands Lejons orden (1970)

I privat ägo.

2 Mörk kostym

Landbruksrådet, majoren i reserven Pentti Perttuli
(1916–2017)

Kommendörstecknet av Finlands Vita Ros' orden (1979)
bandplåt, på vilken de första är:

Frihetskorsen av 2. klass (1995)

Frihetskorsen av 3. klass med svärd och eklöv (1944)

Frihetskorsen av 3. klass med svärd (1941)

Frihetskorsen av 4. klass med svärd (1940)

Frihetskorsen av 4. klass med svärd (1941)

I privat ägo.

emonial evening). Full-size decorations are worn with full dress uniform.

If neither the full-size decoration nor the miniature is worn, the received honour can be displayed with a designation in the buttonhole of the lapel or in the corresponding position. Depending on the class, the designation can be a rosette, a ribbon bow or a narrow ribbon. Soldiers and members of other uniformed services display their decorations with ribbon bars.

NICHE 2

1 Black tie (dinner jacket)

Assessor (title of honour), Major of the Reserves Erkki
Sutela (1915–2010)

miniature medal bar, beginning with:

Cross of Liberty 2nd Class (1993)

Cross of Liberty 3rd Class with swords (1945)

Cross of Liberty 4th Class with swords and oak leaves
(1943)

Cross of Liberty 4th Class with swords (1940)

Knight First Class of the Order of the Lion of Finland
(1970)

Private collection.

2 Dark suit

Counsellor of Agriculture (title of honour),

Major of the Reserves Pentti Perttuli (1916–2017)

Commander of the Order of the White Rose of Finland
(1979)

medal bar, beginning with:

Cross of Liberty 2nd Class (1995)

Cross of Liberty 3rd Class with swords and oak leaves
(1944)

Cross of Liberty 3rd Class with swords (1941)

Cross of Liberty 4th Class with swords (1940)

Cross of Liberty 4th Class with
swords (1941)

Private collection.

3. Naisen juhlapuku promootiossa.

Professori Aune Jääskinen (1932–2015)

Suomen Leijonan I luokan ritarimerkki (1982)

Pyhän Karitsan ritarikunnan ritarimerkki

Yksityisomistuksessa.

Valtion taidemuseon ulkomaisen taiteen museon johtaja, filosofian tohtori, dosentti Aune Jääskinen sai professorin arvonimen vuonna 1996 ja hänet promovoitiin Helsingin yliopiston teologisen tiedekunnan kunniatohtoriksi vuonna 1997.

SYVENNYS 3

1. Ilmavoimien juhlapuku m/51.

Lääkintäkenraalimajuri, professori Yngve Roschier (1902–1982)

1. luokan Vapaudenristi miekkoineen (1944)

Suomen Leijonan I luokan komentajamerkin (1956) rintatähti

kunniamerkkikiinnike, jossa ensimmäisinä:

2. luokan Vapaudenristi miekkoineen (1941)

3. luokan Vapaudenristi miekkoineen (1940)

Yksityisomistuksessa.

2. Naisen juhlapuku

Hallintoneuvos Lemmikki Kekomäki (1902–1996)

Suomen Leijonan suurristi (1971)

Suomen Valkoisen Ruusun I luokan komentajamerkki (1960)

Yksityisomistuksessa.

Kekomäki oli ensimmäinen suomalaisen ritarikunnan suurristin saanut suomalainen nainen. Naisille annettavissa suurristeissä otettiin vuonna 1957 käyttöön kapeampi 56 millimetrin levyinen olkanauha.

3. Frakki

Suurlähettiläs Klaus Castrén (1923–2011)

Suomen Leijonan I luokan komentajamerkki (1976)

Argentiinan Vapauttaja Kenraali San Martínin ritarikunnan suuristi (1983)

puoluskunniamerkkikiinnike, jossa 18 kunniamerkkiä, mm. viisi suurristiä

Yksityisomistuksessa/Kansallismuseo.

3

Suurlähettiläs Klaus Castrén.

Jussi Aalto.

Ambassadör Klaus Castrén.

Jussi Aalto.

Ambassador Klaus Castrén.

Jussi Aalto.

2

2

2

3. Festklänning under en promotion.

Professor Aune Jääskinen (1932–2015)
Riddartecknet av I klass av Finlands Lejons orden (1982)
Riddartecknet av Heliga Lammets orden
I privat ägo.

Chefen för utländsk konst vid Statens konstmuseum,
filosofie doktor, docent Aune Jääskinen förlänades
professors titel år 1996 och hon promoverades till
hedersdoktor vid Helsingfors universitets teologiska
fakultet år 1997.

NISCH 3

1. Flygvapnets uniform m/51.

Sanitetsgeneralmajoren, professor Yngve Roschier
(1902–1982)
Frihetskorsen av 1. klass med svärd (1944)
Kraschan till kommendörstecknet av I klass av Finlands
Lejons orden (1956)
bandplåt, på vilken först från vänster:
Frihetskorsen av 2. klass med svärd (1941)
Frihetskorsen av 3. klass med svärd (1940)
I privat ägo.

② Festklänning

Förvaltningsrådet Lemmikki Kekomäki (1902–1996)
Storkorsen av Finlands Lejons orden (1971)
Kommendörstecknet av I klass av Finlands Vita Ros' orden
(1960)
I privat ägo.

Kekomäki var den första finländska kvinnan som
förlänades storkorsen av en finländsk orden. För de
storkors som förlänades åt kvinnor tog man år 1957 i
bruk ett smalare axelband som var 56 millimeter brett.

③ Frack

Ambassadör Klaus Castrén (1923–2011)
Kommendörstecknet av I klass av Finlands Lejons orden
(1976)
Storkorsen av argentinska General San Martín Befriarens
orden (1983)
miniaturbandplåt med 18 utmärkelsetecken, bl.a. fem
storkors
I privat ägo/Nationalmuseum.

3. Lady's attire in a university degree conferment ceremony.

Professor (title of honour) Aune Jääskinen (1932–2015)
Knight First Class of the Order of the Lion of Finland
(1982)
Knight of the Order of the Holy Lamb
Private collection.

Dr Aune Jääskinen, Director of the Museum of Foreign
Art of the State Museum of Art, was conferred the title of
honour of Professor in 1996 and she received the degree
of Doctor of Theology honoris causa at the conferment
ceremony of the Faculty of Theology of the University of
Helsinki in 1997.

NICHE 3

1. Full dress uniform of the Finnish Air Force m/51.

Surgeon Major General, Professor (title of honour)
Yngve Roschier (1902–1982)
Cross of Liberty 1st Class with swords (1944)
Star of Commander First Class of the Order of the Lion
of Finland (1956)
medal bar, beginning with:
Cross of Liberty 2nd Class with swords (1941)
Cross of Liberty 3rd Class with swords (1940)
Private collection.

② Lady's evening dress

Justice of the Supreme Administrative Court Lemmikki
Kekomäki (1902–1996)
Grand Cross of the Order of the Lion of Finland (1971)
Commander First Class of the Order of the White Rose
of Finland (1960)
Private collection.

Kekomäki was the first Finnish lady to receive a Grand
Cross of a Finnish Order. In 1957 a narrower sash of 56
mm was introduced for Grand Crosses awarded to ladies.

③ White tie (full evening dress)

Ambassador Klaus Castrén (1923–2011)
Commander First Class of the Order of the Lion of
Finland (1976)
Grand Cross of the Order of the Liberator General San
Martín (1983)
miniature medal bar of 18 decorations, including five
Grand Crosses
Private collection/The National Museum.

7. KUNNIAMERKKIEN VALMISTUS

Suomen ritarikuntien kunniamerkkien arvostus perustuu osaltaan niiden korkeaan kultasepäntaidolliseen ja materiaaliin laatuun. Kunniamerkit valmistetaan edelleen pääosin käsityönä, vaikka sadan vuoden aikana eräät valmistustekniikat ovat yksinkertaistuneet. Monien muiden maiden kunniamerkeistä poiketen Suomen ritarikuntien rintatähdetkin ovat yhä hopeasta valmistettuja.

Aluksi Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan ristit valmistettiin siten, että erillisinä kappaleina puristetut nousevat Suomen leijonat kiinnitettiin ristin sakaroiden väliin niiden tyvissä olevilla piikeillä, jotka jäivät keskelle ristin erillisen etu- ja takasivun väliin. Uusilla 1920-luvulla käyttöön otetuilla stansseilla ristin etu- ja takasivu saatiin kumpikin puristettua yhtenä kappaleena.

Myös Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan suurrastien rintatähtien rakenne on pelkistynyt. Aiemmin rintatähden sakaroiden välissä olevat kullatut suomumaiset kappaleet kiinnitettiin rintatähden runkoon niittaamalla. Sen jälkeen, kun työkalut uusittiin 1990-luvulla, ”suomut” ovat puristuneet osaksi rintatähden runkoa.

Suomalaisen kunniamerkkivalmistuksen yrityshistoriallinen jatkumo ulottuu vuoteen 1919. Kunniamerkkien valmistuksen Suomessa aloitti vuonna 1919 kultasepäntoimisto Lindman & Tillander, jonka nimi muuttui muotoon A. Tillander vuonna 1921. Tillanderien perheyrittäjä oli pitkään Suomen ritarikuntien kunniamerkkien pääasiallinen toimittaja. Kunniamerkkien valmistusta varten Tillanderit perustivat 1941 yhtiön Oy Kunniamerkkitekhnas – Ab Ordensfabriken, jonka nimi muutettiin 1946 muotoon Koruteollisuus Tillander Oy – Bijouteri Tillander Ab. Mitaleilla ja sotavuosiin Vapaudenristeillä oli muitakin valmistajia, kuten Suomen Kultaseppä Oy ja A. Barck. Kultakeskus Oy valmisti jatkosodan aikana erän Vapaudenmitaleja ja sodan jälkeen Muistomitaleja inhimillisestä auliudesta.

Tillanderien yhtiöt saivat fuusion yhteydessä 1973 nimen Oy Tillander Ab. Rahapaja, joka oli toimittanut Suomen Valkoisen Ruusun mitaleja vuodesta 1959, osti Oy Tillander Ab:n kunniamerkkituotannon vuonna 1993. Vuodesta 1995 alkaen Suomen Valkoisen Ruusun ritarimerkkejä ja ansioristejä toimitti myös Suomen Merkkikeskus Oy, jonka liiketoiminnan Rahapaja Oy osti vuonna 2002. Rahapajalta kunniamerkkituotanto siirtyi Kultakeskukselle vuonna 2011. Sporrang, joka oli valmistanut Vapau-

Varhainen Suomen Valkoisen Ruusun suurristi osina.

Tuomas Hyrsky.

Ett tidigt storkors av Finlands Vita Ros' orden i delar.

Tuomas Hyrsky.

An early Grand Cross of the Order of the White Rose of Finland in pieces.

Tuomas Hyrsky.

1. luokan Vapaudenristin rintatähti miekkoineen (1919)
Lindman & Tillanderin työkirjassa.

Oy Tillander Ab.

*Kraschan till Frihetskorset av 1. klass med svärd (1919)
i Lindman & Tillanders arbetsbok.*

Oy Tillander Ab.

*Star of the Cross of Liberty 1st Class with swords (1919)
in Lindman & Tillander's design workbook.*

Oy Tillander Ab.

7. TILLVERKNINGEN AV UTMÄRKELSETECKEN

Den uppskattning de finländska utmärkelsetecknen åtnjuter grundar sig delvis på den höga kvaliteten på smidesarbetet och materialen. Utmärkelsetecknen tillverkas fortfarande i huvudsak som hantverk, fastän en del av tillverkningsmekaniken har förenklats. Till skillnad från många andra länders utmärkelsetecknen tillverkas kraschanerna i Finland fortfarande av silver.

Till en början tillverkades Finlands Vita Ros' kors så att de som skilda stycken pressade lejonet mellan korsets armar fästes på taggar, vilka fanns på mittstycket mellan bak- och framsidan av korset. Med hjälp av de stansar som togs i bruk på 1920-talet kunde korsets fram- och baksida pressas som ett stycke.

På motsvarande sätt har strukturen på de kraschaner som hör till Finlands Vita Ros' orden och Finlands Lejons orden genomgått förenklingar. Tidigare fäste man med nitar de fjälliga förgyllda styckena mellan armarna. Sedan arbetsredskapen på 1990-talet förnyades har "fjällen" pressats som en del av kraschanens stomme.

Den företagshistoriska kontinuiteten beträffande tillverkningen av ordenstecken sträcker sig till år 1919. Under detta år påbörjades tillverkningen av utmärkelsetecknen av guldsmedsaffären Lindman & Tillander, som antog namnet A. Tillander 1921. Det var länge i huvudsak familjeföretaget Tillander som levererade utmärkelsetecknen i Finland. För tillverkningen av tecknen grundade familjen Tillander 1941 företaget Oy Kunniamerkkitehdas – Ab Ordensfabriken, vars namn 1946 ändrades till Koruteollisuus Tillander Oy – Bijouteri Tillander Ab. Det fanns under krigstiden även andra leverantörer av medaljer och Frihetskorset, till exempel Suomen Kultaseppä Oy och A. Barck. Kultakeskus Oy tillverkade under fortsättningskriget ett parti Frihetsmedaljer och efter kriget Minnesmedaljerna för humanitär verksamhet (Pro Benignitate Humana).

De företag som ägdes av familjen Tillander fick genom en fusion 1973 namnet Tillander Ab. Myntverket (Rahapaja), som hade levererat Finlands Vita Ros' medaljer sedan 1959 förvärvade Oy Tillander Ab:s tillverkning av utmärkelsetecknen år 1993. Sedan 1995 levererade även Suomen Merkkikeskus Oy Finlands Vita Ros' riddartecken och förtjänstkorset, företagets affärsverksamhet förvärvades av Rahapaja Oy år 2003. Kultakeskus övertog Rahapajas tillverkning av utmärkelsetecknen år 2011. Sporrong, som hade tillverkat Frihetsmedaljerna år 1918, levererade åren 2006–2016 de kors av Finlands Lejons orden som bärs på bröstet. Efter detta har Kultakeskus Oy varit den enda leverantören av de olika ordnarnas ut-

7. THE MAKING OF DECORATIONS

The reason why Finland's orders are held in such high esteem is partly based on their exquisite goldsmith's work and high material quality. Decorations are mainly made by hand, even though certain manufacturing techniques have simplified over the past hundred years. Unlike in many other countries the breast stars of the Finnish Orders are still made of silver.

Originally, the crosses of the Order of the White Rose of Finland were made so that the issuant lions of Finland were attached between the arms of the cross as separate pieces using a spike at the base that was inserted in the middle of the cross between a separate front and back. Using the new templates, introduced in the 1920s, the front and back of the cross were both pressed as a single piece. The structure of the Grand Cross stars of the Orders of the White Rose of Finland and the Lion of Finland has simplified. Previously the golden "scales" between the arms of the star were stapled to the frame. After new tools had been introduced in the 1990s, the "scales" have been pressed as integral parts of the frame of the star.

The business history of the manufacture of the insignia of the Finnish Orders dates back to 1919. Goldsmiths Lindman & Tillander started the manufacture of decorations in Finland in 1919. Its name was changed to A. Tillander in 1921. The Tillander family business was for a long the principal supplier of decorations in Finland. For the manufacture of decorations, the Tillanders founded a company called Oy Kunniamerkkitehdas – Ab Ordensfabriken in 1941. Its name was changed to Tillander Oy – Bijouteri Tillander Ab in 1946. Medals and Crosses of Liberty also had other manufacturers such as, Suomen Kultaseppä Oy and A. Barck. Kultakeskus Oy made a batch of Medals of Liberty during the Continuation War and Medals for Humane Benevolence after the war.

The Tillander companies merged and were renamed Oy Tillander Ab in 1973. The Mint of Finland, which had supplied Medals of the Order of the White Rose of Finland since 1959, acquired the production of Oy Tillander Ab in 1993. Suomen Merkkikeskus Oy also supplied the insignia of Knights and Crosses of Merit of the Order of the White Rose of Finland starting from 1995. In 2002 the Mint of Finland acquired its operations. The making of decorations transferred from the Mint of Finland to Kultakeskus in 2011. Sporrong, which made Medals of Liberty in 1918, supplied chest crosses of the Order of the Lion of Finland during 2006–2016. Since then, Kultakeskus Oy has been the sole manufacturer of the insignia of

*Suomen Leijonan ritarikunnan ristien valmistusta Tillanderilla.
Oy Tillander Ab.*

*Finlands Lejons ordenskors tillverkas hos Tillander.
Oy Tillander Ab.*

*Crosses of the Order of the Lion of Finland are being made at Tillander.
Oy Tillander Ab.*

denmitalit vuonna 1918, toimitti Suomen Leijonan ritarikunnan rinnassa kannettavia ristejä vuosina 2006–2016. Tämän jälkeen Kultakeskus Oy on ollut Suomen ritarikuntien kunniamerkkien ainoa valmistaja. Kultakeskus osti Sporrongin vuonna 2018.

Suomen kunniamerkkien ensimmäiset kotelot olivat hyvin pelkistettyjä ja mustia. Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan suurmestari, tasavallan presidentti Lauri Kr. Relander esitti 1926 toivomuksen, että ritarikunnan kunniamerkkejä varten valmistettaisiin ”nykyistä arvokkaampi ja taiteellisempi kotelo”. Käyttöön otettiin professori Carolus Lindbergin suunnittelema sininen kotelo, jonka kannessa on Suomen leijonavaakuna. Korkeimmat Vapaudenristit ryhdyttiin sotavuosina toimittamaan samanlais-

sa kotelossa. 1940-luvun jälkipuolella Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan kotelojen kanteen vaihdettiin ritarikunnan nimitunnus, heraldinen ruusu.

Suomen Leijonan ritarikunnan kunniamerkkien kotelot ovat aina olleet mustia. Niiden kannessa tunnuksena oli 75 vuoden ajan Suomen vaakunaleijona ilman kilpeä ja ruusuja. Pitkään kotelotoita toimittaneen Toijalan Kotelotehdas Oy:n tilalle uudeksi kotelotoimittajaksi tuli 2017 puolalainen Bugala. Samalla Suomen Leijonan ritarikunnan kotelojen tunnukseksi vaihdettiin ritarikunnan risti ja kotelojen perinteinen perusrakenne muuttui kovitetuista reunoista ja pehmustetusta kannesta muodostuvaksi. Vapaudenristin ritarikunnan kunniamerkkien rauhanaikaisen jaon käynnistyttyä uudelleen niiden kanteen tunnukseksi tuli Vapaudenristi.

Kotelokäytännöt ovat vaihdelleet. Ritarikuntien rinnassa kannettavia kunniamerkkejä annettiin pitkään ulkomaalaisille koteloidissa ja suomalaisille rasioissa, joissa ritarikuntien ansioristit ja Suomen Valkoisen Ruusun mitalit toimitetaan nykyäänkin. Ritarimerkit ryhdyttiin antamaan suomalaisillekin vuonna 2015 koteloidissa, joiden kokoa suurennettiin niin, että myös pienoiskunniamerkki ja kunniamerkitunnus tai nauhalaatta mahtuvat niihin.

Suomen Valkoisen Ruusun suurristi ketjuineen

Suomen korkeimman kunniamerkin valmistukseen tarvitaan kaikkiaan 427 erillistä osaa, jotka kaikki valmistetaan tarkkoja määriteltyä noudattaen, korkeaa kultasepäntaitoa kunnioittaen. Suurristi ketjuineen sisältää itsessään 403 käsin viimeisteltyä erillistä osaa, suurristi nauhassa sisältää 6 ja rintatähti 18 erillistä osaa.

Materiaalin ja alkupalojen valmistus

Kunniamerkin valmistukseen tarvittava 925/000 hopea seostetaan puhtaasta hopeasta (1000 promillea) ja kuparista (75 promillea) sulatuskammiossa, josta jatkuvasulatteisesti tuotetaan hopealevyä. Oikeaan pitoisuuteen seostetusta levystä valssataan ja leikataan kunniamerkin valmistusta varten oikeaan mittaan eri osia varten tarvittavat metallirainat. Ne siirtyvät alkupalatuotantoon, jossa rainasta leikataan seuraavaa tuotantovaihetta varten tarvittavat alkupalat. Niissä on jo alustavasti osa ulkoreunojen hahmosta. Ketjussa olevien kierukkaornamenttien alkutyöstö tehdään valutekniikkaa käyttäen ja ketjun lenkit kierretään käsin oikeaan paksuuteen vedetystä hopealangasta. Ketjussa olevat uurretut välilenkit sorvataan yksittäin oikeaan muotoonsa.

Ristiosan valmistus

Leikatut alkupalat siirtyvät puristamoon työstöä varten. Muotoon leikatut alkupalat puristetaan lopulliseen muotoonsa noin 450 000 kilogramman puristusvoimalla, jolloin stanssiin kaiverre-

märkelsetecken i Finland. Kultakeskus förvärvade Sporrong år 2018.

De första ordensetuerna i Finland var mycket enkla och svarta till färgen. Stormästaren för Finlands Vita Ros' orden, republikens president Lauri Kr. Relander framförde 1936 önskemålet att man för ordenstecken skulle tillverka "ett värdigare och mera konstnärligt etui". Inom kort tog man också i bruk ett av professor Carolus Lindberg designat blått etui, som på locket har en bild av Finlands lejonvapen. Frihetskorsen av högre klass överlämnades under krigsåren i ett liknande etui. Under senare delen av 1940-talet bytte man ut emblemet på locket till Finlands Vita Ros' ordens etui till ordens eget emblem, en heraldisk ros.

De etuin som används av Finlands Lejons orden har alltid varit svarta. På locket fanns under 75 års tid lejonemblemets i Finlands vapen utan sköld och rosor. Etuin och askarna levererades länge av Toijalan Kotelotehdas Oy, sedan 2017 har de tillverkats av det polska företaget Bugała. Samtidigt byttes emblemet på etuiets lock ut till ordenskorset och askens traditionella grundstruktur förändrades så att den bestod av hårda kanter och ett mjukare lock. Då förlänandet av Frihetskorsets utmärkelsetecken under fredstid inleddes på nytt placerades Frihetskorsen på locket till etuiet.

Sättet att använda etuin har under olika tider varierat. De utmärkelsetecken som var avsedda att bäras på bröstet överräcktes länge åt utlänningar i etuin och åt finländare i askar av samma slag som fortfarande används i samband med förlänandet av ordnarnas förtjänstkors och Finlands Vita Ros' medaljer. År 2015 började man överrätta riddartecknen också åt finländare i etuin, vilka förstörades så att även en miniatyr och ordensmarkering kunde placeras i dem.

Storkorset med kedja av Finlands Vita Ros' orden

För att tillverka Finlands högsta ordenstecken fordras allt som allt 427 skilda delar, vilka alla tillverkas utgående från noggranna förebilder och med iakttagande av hög guldsmedskonst. Storkorset med kedja består av 403 handsmidda delar, storkorset i band innehåller 6 och kraschanen 18 skilda delar.

Materialen och tillverkningen av grunddelarna

Det silver (925/000) som behövs för tillverkningen av utmärkelsetecknen framställs av rent silver (1000 promille) och koppar (75 promille) i en smältugn som genom kontinuerlig smältning producerar en silverplåt. Från plåten av rätt legering valsas och stansas de metallband i rätt storlek som behövs för att framställa utmärkelsetecknet. De blir en del i den fortsatta produktionsprocessen i vilken man av banden stansar de behövliga delarna för vilka det redan finns färdiga former för ytterkanterna. Framställningen av

the Finnish Orders. Kultakeskus acquired Sporrong in 2018.

The first cases of issue for Finnish decorations were very plain and black. In 1926 Lauri Kr. Relander, Grand Master of the Order of the White Rose of Finland and the President of Finland, proposed that a more dignified and artistic case of issue be made for the decorations of the Order. As a result, a blue case of issue with the coat of arms of Finland on the cover, designed by Professor Carolus Lindberg, was introduced. During the war years, the highest Crosses of Liberty were issued in identical cases. Starting from the late 1940s an heraldic rose, the centrepiece of the Order of the White Rose of Finland, adorned the cases of the order.

The cases of issue for the decorations of the Order of the Lion of Finland have always been black. For 75 years, their cover featured the lion of Finland. Toijalan Kotelotehdas Oy, a long-term supplier of cases, was replaced by Bugała from Poland in 2017. At the same time, the emblem on the cover of the cases of the Order of the Lion of Finland was changed to the cross of the Order and the traditional structure of the cases was replaced by hard edges and a soft cover. When the peacetime bestowal of the decorations of the Order of the Cross of Liberty was started anew, the cover of their cases came to feature the Cross of Liberty.

Practices regarding cases of issue have varied. Insignia worn on the chest were for a long time given to foreign individuals in cases and to Finnish citizens in boxes, in which the Crosses of Merit of the Orders and Medals of the Order of the White Rose of Finland are still delivered today. Starting from 2015 Finnish Knights have also received their insignia in cases. They were enlarged so that they also have space for the miniature and the rosette or ribbon bar.

Grand Cross with Collar of the Order of the White Rose of Finland

A total of 427 separate parts are needed to make the highest Finnish decoration. All of these are made following precise instructions and a high level of goldsmith's work. The Grand Cross with Collar consists of 403 hand-made separate parts, and the Grand Cross with a ribbon consists of six and the star consists of 18 separate parts.

Preparing the material and the initial pieces

The 925/00 sterling silver required to make the decoration is mixed from pure silver (1,000 parts per mille) and copper (75 parts per mille) in a melting chamber where silver sheets are produced by means of continuous melting. The correctly sized metal strips required for different parts are rolled and cut from an alloyed sheet. The pieces required for the next production phase are cut from the strips. These pieces already include the outlines of some outer

tut muodot tallentuvat tarkasti yksityiskohtia myöten kunniamerkin muotoon. Tämän jälkeen lopulliseen muotoonsa puristetusta rististä sahataan ylimääräiset purseet reunoilta ja ristin sakaroihin tehdään läpisahaukset. Sahauksessa on olennaista, että se tehdään täysin suoraan, koska risti on kaksipuoleinen ja molempien puolien tulee olla virheettömiä. Ristin keskellä oleva keskikuvio puristetaan erikseen ja leikataan lopulliseen muotoonsa.

Puristuksen jälkeen ristin osat emaloidaan aidolla, tarkoin värimääritetyllä emalilla ja usean emalipolton jälkeen emaloidut osat hiotaan ja kiillotetaan käsin ennen ristin kokoonpanoa.

Viimeistelyn jälkeen kaikki ristin osat kiillotetaan ja kullataan. Ristiin kiinnitetään hopealangasta taitettu riipuslenkki ja viimeistely keskikuvio liimataan erityisellä metalliliimalla ristin keskelle. Tämän jälkeen ristiosa on valmis kiinnitettäväksi joko ketjuun tai ommeltuun ja mittaan leikattuun silkkinauhaan.

Suurristin ketjun valmistus

Suurristin ketju valmistetaan täysin käsityönä. Ketjun lenkeissä käytettävä lanka vedetään oikeaan paksuuteen ja lanka kierretään käsin lenkkimuotin ympärille, josta lenkit leikataan yksittäin irti. Lenkkejä on kahta kokoa ja molempia ketjuihin tulee 72 kappaletta. Uurretut lenkit sorvataan yksitellen muotoonsa hopeaputkesta ja näitä ketjuun tulee 106 kappaletta. Ketju kootaan liittämällä lenkit määrättyssä järjestyksessä toisiinsa ja juottamalla ne kiinni.

Ketjun kahdeksan havuristiä valmistetaan kukin puristetusta alkupalasta ja siihen juotettavista neljästä erillisestä osasta. Miehillä annettavan ketjun keskimmäisten havuristien taakse juotetaan kiinnityspiikit ketjun kantamisen helpottamiseksi. Alimmaisen havuristin ripustuslenkki sahataan samasta aihioista kuin itse havu. Ketjun ornamenttikuvioiden pohjaosat valetaan ja viimeistellyn valuosan päälle kiinnitetään erikseen valmistetut emaloidut osat (2 kappaletta) ja pyöreä keskipiikki. Emaloidut osat niitataan yhteen keskipiikin avulla ja koko ornamenttiosa kootaan niittämällä.

Huolellisen kokoonpanon ja viimeistelyn jälkeen hopeinen ketju ja osat kullataan kauttaaltaan.

Rintatähden valmistus

Suurristin rintatähti sisältää 18 erillistä osaa. Näkyvin osa on hopeinen runko, joka valmistetaan samalla tavalla suurella puristusvoimalla puristaen kuin ristikin. Rintatähden keskellä oleva emaloitu keskiosa valmistetaan erikseen puristamalla tai tarkoin sorvaamalla yhdeksästä erillisestä osasta, joista kolme emaloidaan. Rintatähden taustapuolelle juotetaan sorvattu kehikko keskiosan kiinnitystä varten sekä neulan saranat ja kiinnityslenkit. Kaikki osat kiillotetaan huolella käsin ja taustapuoli matataan.

Suomen Leijonan ja Suomen Valkoisen Ruusun ritarikuntien koteloja.

SVR ja SL.

Etuin för Finlands Lejons och Finlands Vita Ros' ordnar.

FVR och FLO.

Cases of issue of the Orders of the Lion of Finland the White Rose of Finland.

FWR and FL.

spiralornamenten i kedjorna inleds genom att använda gjutteknik och länkarna i kedjan vrids för hand av silvertråd som är av rätt tjocklek. Kedjans räfflade mellanlänkar svarvas en och en så att de får rätt form.

Korsets tillverkning

De utskurna ursprungliga bitarna bearbetas genom pressning. Med en kraft på omkring 450 000 kilogram pressas de formskurna delarna så att det får sin slutgiltiga form så att de i stansen ingravade formerna återges in i minsta detalj i utmärkelsetecknets form. Därefter sågas överflödiga grader från korsets kanter och på korsets armar görs nödvändiga genomsågningar. Vid sågningen är det av central betydelse att den görs helt vinkelrätt eftersom korset är dubbelsidigt och båda sidorna bör vara felfria. Den figur som finns i mitten av korset pressas skilt och skärs så att det får sin slutgiltiga form.

Efter pressningen emaljeras korset med äkta emalj i en noggrant fastställd kulör och efter flera emaljeringar slipas och poleras de emaljerade delarna för hand innan korset fogas samman.

Efter att korset färdigställts putsas och förgylls korsets delar. Vid korsets fästs en länk som är gjord av silvertråd och det färdiga mittpartiet limmas med ett särskilt metallim mitt på korset. Efter detta är korsdelen färdig att fästas antingen vid en kedja eller vid ett silkesband som är uppmätt och sytt.

Tillverkningen av storkorsets kedja

Storkorsets kedja tillverkas helt som handarbete. Den tråd som används för länkarna i kedjan dras till rätt tjocklek och tråden vrids för hand runt formen från vilken länkarna var för sig skärs loss. Länkarna är av två storlekar och vardera kedjan innehåller 72 länkar. De 106 räfflade länkarna i kedjan svarvas var för sig från ett silverrör så att de får sin rätta form. Kedjan fogas ihop så att länkarna i en bestämd ordning fästs vid varandra och löds ihop.

De åtta grankvistkors som ingår i kedjan tillverkas en och en från ett pressat stycke och av fyra skilda delar som löds ihop. För att underlätta användningen löder man i de mitterata grankvistkorsen på den kedja som bärs av män fast särskilda fästen. Det nedersta grankvistkorsets länk sågas från samma schablon som själva grankvistkorset. Grunddelarna till kedjans ornamentmönster gjuts och på den finputsade delen fästs de skilt för sig tillverkade emaljerade delarna (2 delar) och en rund tagg. De emaljerade delarna nitas med hjälp av den runda taggen och hela ornamentdelen sammanfogas med nitar.

Efter den omsorgsfulla sammanfogningen och finslipningen förgylls silverkedjan och de andra delarna.

edges. The spiral ornaments of the collar are initially produced by means of casting, and each link is made by hand using silver thread of the correct thickness. The fluted links in the Collar are lathed into their correct shape one by one.

Making the cross

The cut pieces are forwarded to the compression-moulding plant. The initial pieces cut to shape are moulded into their final shape by using a compressive force of roughly 450 000 kg, and the shapes engraved in the die are reproduced accurately in the decoration. Next, any extra burr is cut from the sides of the cross and the arms of the cross are sawn through. It is important that the sawing is completely straight, as the cross consists of two sides, both of which need to be flawless. The central medallion in the middle of the cross is pressed separately and cut to its final shape.

After the compression process, all parts of the cross are enamelled by using accurately colour-coded enamel. After several enamel burning processes, the enamelled parts are polished by hand before the cross is assembled.

After the finishing phase all parts of the cross are polished and gilded. A suspension ring made from silver thread is attached to the cross and the finished central medallion is glued in the middle of the cross, using a special metal adhesive. Now, the cross is ready to be attached to a collar or sewn to a cut-to-length silk sash.

Making the Grand Cross Collar

The collar of the Grand Cross is made entirely by hand. The thread used to make the collar links is drawn to the correct thickness and wound around a mould by hand, after which the links are cut one by one. The links come in two sizes, and a finished collar consists of 72 links of both sizes. Fluted links are lathed into their correct shape one by one. A finished collar consists of 106 of these links. The collar is put together by connecting the links in a specific order and soldering them together.

The eight twig crosses are each made from a compressed piece and four separate parts soldered to it. In a collar given to men, spikes are soldered behind the central twig crosses to make the collar easier to wear. The suspension link of the lowest twig cross is sawn from the same template as the twig. The base parts of the collar ornaments are cast, and two separately enamelled parts and a round central tooth are attached to the finished casting piece. The enamelled parts are stapled together by using the central tooth, and the entire ornament is assembled by stapling.

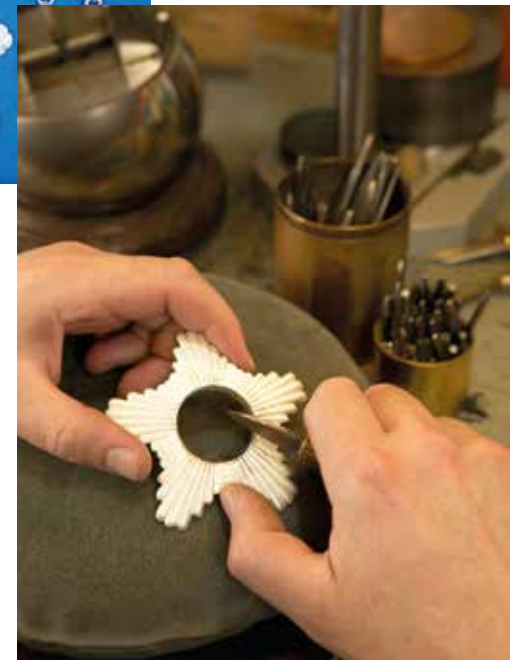
After careful assembly and finishing phases, the silver collar and parts are gilded.

Keskiosaan tulevat emaloidut osat ja ulkorengas kullataan ja rintatähden kokoonpano tapahtuu ruuvaamalla erillinen keskiosan takakansi tiukasti kiinni. Rintatähden sakaroiden välisissä kulmissa olevat suomumaiset säteet kullataan käsin. Lopuksi rintatähden taakse kiinnitetään kaksihaarainen teräsneula.

Suurristi ketjuineen, rintatähti ja suurristi nauhassa pakataan Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan ruusutunnuksella varustettuihin koteloihin. Mukaan liitetään pienoiskunniamerkki ja puvun napinlävessä kannettava kunniamerkkinappi. Sen jälkeen Suomen korkein kunniamerkki on valmis luovutettavaksi saajalleen.

SYVENNYS 4

- 1 Suomen Valkoisen Ruusun suurristi ketjuineen
- 2 Suomen Valkoisen Ruusun suurristi
- 3 Suomen Valkoisen Ruusun suurristin rintatähti
- 4 Ketjun havuristi (valmistetaan 5 osasta)
- 5 Ketjun alimmainen havuristi (valmistetaan 6 osasta)
- 6 Ketjun kiinnityspiikki
- 7 Ketjun emaloitu kierrukkaornamentti (valmistetaan 11 osasta)
- 8 Ketjun pieni pyöreä lenkki
- 9 Ketjun suuri pyöreä lenkki
- 10 Ketjun uurrettu lenkki
- 11 Rintatähden tähtiosa (valmistetaan 2 osasta)
- 12 Rintatähden takalevy (valmistetaan 2 osasta)
- 13 Rintatähden emaloitu keskiosa (valmistetaan 9 osasta)
- 14 Rintatähden saranamekanismi (valmistetaan 2 osasta)
- 15 Rintatähden neula (valmistetaan kahdesta osasta)
- 16 Vastakappale
- 17 Ristipohja
- 18 Nauhalenkki nauhaa varten
- 19 Nauhalenkki ketjua varten
- 20 Ristin keskikuvio (valmistetaan 2 osasta)
- 21 Nauha (valmistetaan kahdesta osasta)
- 22 Suurristin ketjun kotelo
- 23 Suurristin kotelo

Tillverkningen av kraschanen

Storkorsets kraschan består av 18 olika delar. Den mest synliga delen är stommen av silver, som tillverkas på samma sätt som korset genom att man använder en tung press. Den emaljerade del som är placerad i mitten av kraschanen tillverkas skilt för sig genom att man pressar och svarvar nio skilda delar, av vilka tre emaljeras. På kraschanens frånsida löds en svarvad stomme vid vilken mittdelen fästs samt nålens gångjärn och länkar. Samtliga delar putsas noggrant för hand och frånsidan mattas. De emaljerade delarna som fästs vid mittdelen och den yttre kanten förgylls och korset fogas ihop genom att den skilda mittdelen skruvas fast i kraschanen. De fjälliknande strålar som finns mellan kraschanens kors förgylls för hand. Till slut fäster man på baksidan av kraschanens en tveuddad nål av järn.

Storkorset med kedja, kraschanen och korset med band förpackas i etuin som är försedda med Finlands Vita Ros' ordens roseblem. I etuit läggs dessutom en miniatyrorden och den ordensknapp som bärs i kostymens knapphål. Därefter är Finlands högsta utmärkelsetecken färdigt att överlämnas åt mottagaren.

NISCH 4

- ❶ Storkorset med kedja av Finlands Vita Ros' orden
2. Storkorset av Finlands Vita Ros' orden
3. Storkorskraschan av Finlands Vita Ros' orden
- ❷ Kedjans grankvistkors (tillverkas av 5 delar)
5. Nedersta grankvistkorset för kedjan (tillverkas av 6 delar)
6. Kedjans fäste
7. Emaljerat spiralornament för kedjan (tillverkas av 11 delar)
8. Liten rund länk för kedjan
9. Stor rund länk för kedjan
10. Räfflad länk för kedjan
- ❸ Kraschanens stomme (tillverkas av två delar)
12. Kraschanens bakplåt (tillverkas av två delar)
13. Kraschanens emaljerade mittdel (tillverkas av 9 delar)
14. Kraschanens gångjärn (tillverkas av två delar)
15. Kraschanens nål (tillverkas av två delar)
16. Motstycke
17. Korsbotten
18. Bandlänk för bandet
19. Bandlänk för kedjan
20. Korsets mittparti (tillverkas av två delar)
21. Ordensband (tillverkas av två delar)

Making the star

The Grand Cross star consists of 18 separate parts. The most visible part is the silver frame which is made in the same way as the cross, by using high compressive force. The enamelled part in the middle of the star is made separately by pressing or by lathing from nine different parts, three of which are enamelled. A lathed frame is soldered at the back of the breast star for attaching the central part, together with pin hinges and fastening links. All parts are polished carefully by hand, and the back is matt-finished. The enamelled parts attached to the centre and the outer ring are gilded. The star is assembled by screwing the back of the central part. The scaly rays in the corners between the star's arms are gilded by hand. Finally, a two-arm steel pin is attached to the back of the star.

The Grand Cross with Collar, the star and the Grand Cross with sash are packed into cases of issue featuring the rose emblem of the Order of the White Rose of Finland. A miniature decoration and lapel-rossette is attached. Now, the highest Finnish decoration is ready to be awarded.

NICHE 4

- ❶ Grand Cross with Collar of the Order of the White Rose of Finland
2. Grand Cross of the Order of the White Rose of Finland
3. Star of the Grand Cross of the Order of the White Rose of Finland
- ❷ Twig cross of the collar (made of five parts)
5. Lowest twig cross of the collar (made of six parts)
6. Suspension spike of the collar
7. Spiral ornament of the collar (made of 11 parts)
8. Small round collar link
9. Large round collar link
10. Fluted collar link
- ❸ Frame of the star (made of two parts)
12. Back plate of the star (made of two parts)
13. Enamelled central part of the star (made of nine parts)
14. Hinge mechanism of the star (made of two parts)
15. Pin of the star (made of two parts)
16. Catch for the pin
17. Base part of the cross
18. Suspension ring for the cross
19. Suspension ring for the collar
20. Central medallion of the cross (made of two parts)
21. Sash (made of two parts)

SEINÄTAULU 11

Kunniamerkkien valmistusta vuonna 1974.

Pääkonsuli Herbert Tillander esittelee kunniamerkkien valmistusta ritarikuntien suurmestarille Urho Kekkoselle Oy Tillander Ab:n uusissa toimitiloissa 1974. Vasemmalla kultaseppä Armas Laitinen, joka valmisti kunniamerkkejä vuosikymmeniä.

Oy Tillander Ab/Q-studio.

SEINÄTAULU 12

Pohjoismaiset valtionpäämiehet puolisoineen juhlistivat Suomen itsenäisyyden 100. juhlavuotta Presidentinlinnassa 1. kesäkuuta 2017.

Paikalla olivat myös entiset tasavallan presidentit, joten yhteen valokuvaan ikuistettiin ensimmäistä kertaa kahdeksan Suomen Valkoisen Ruusun suurristin ketjua kantavaa suurristin komentajaa.

Lehtikuva/Antti Aimo-Koivisto.

22. Etui för storkorskedjan
23. Etui för storkorset

VÄGGTAVLA 11

Tillverkningen av utmärkelsetecknen 1974.

Generalkonsul Herbert Tillander förevisar tillverkningen av utmärkelsetecknen för ordensstormästaren Urho Kekkonen i Oy Tillander Ab:s nya lokaler 1974. Till vänster guldsmeden Armas Laitinen, som tillverkade utmärkelsetecknen under årtionden. Oy Tillander Ab/Q-studio.

VÄGGTAVLA 12

Statsöverhuvudena i Norden med gemåler firade hundraårsjubileet av Finlands självständighet i Presidentens slott den 1 juni 2017.

Närvarande var också republikens tidigare presidenter, vilket innebar att åtta storkorskommendörer med kedja av Finlands Vita Ros' orden kunde avbildas samtidigt. Lehtikuva/Antti Aimo-Koivisto.

22. Case of issue for the Collar of the Grand Cross
23. Case of issue for the Grand Cross

WALL DISPLAY 11

Making the insignia of the Orders in 1974.

Consul General Herbert Tillander is demonstrating the making of the insignia of the Orders to the Grand Master Urho Kekkonen at the new premises of Tillander Ltd in 1974. The goldsmith Armas Laitinen (left) made the insignia of the Orders for decades. Oy Tillander Ab/Q-studio.

WALL DISPLAY 12

Nordic heads of state with their spouses celebrated the 100th anniversary of the independence of Finland at the Presidential Palace on 1 June 2017.

Former Presidents of the Republic of Finland were also present. Thus, for the first time, eight Commanders Grand Cross of the Order of the White Rose of Finland wearing the Collar of the Order were captured in a single photograph. Lehtikuva/Antti Aimo-Koivisto.

MUOTOKUVIA

Kunniamerkit muodostavat tärkeän elementin monissa virallisissa muotokuvissa. Ne kertovat henkilön asemasta, kansainvälisistä yhteyksistä ja muista ansioista. Talvi- ja jatkosodan kunniamerkit kertovat sotiin osallistuneen sotataipaleesta. Vapaudenristejä ja -mitaleita annettiin osoitetusta urheudesta. Niitä täydentävät taistelupaikoista ja sota-ajan joukkoyksiköistä kertovat muistoristit ja -mitalit. Naisten muotokuvissa kunniamerkit ovat harvempia. Kuitenkin niitä saivat sota-aikana eri tehtävissä toimineet lotat, sotilaskotisisaret, kaatuneiden puoliso ja äidit ja monet muut. Kunniamerkkien arvostus ja käyttö lisääntyivät sodan aikana ja sen jälkeen. Ne liittyvät edelleen vahvasti veteraanitoimintaan ja vapaaehtoiseen maanpuolustustyöhön.

SEINÄTAULU 13

- ① **Aarno Karimo: P. E. Svinhufvud (1931).**
Entinen valtionhoitaja Svinhufvud sai Suomen Valkoisen Ruusun suurristin ketjuineen Suomen itsenäisyyden 10-vuotispäivänä 6.12.1927.
Katajanokan upseerikerho.

SEINÄTAULU 14

- ② **Sigurd Wettenhovi-Aspa: Jean Sibelius Yalen yliopiston kunniatohtorin asussa (1921).**
Kansainväliseen maineeseen noussut säveltäjämestari Sibelius kantaa 1920 saamaansa Suomen Valkoisen Ruusun I luokan komentajamerkkiä.
Hämeenlinnan kaupunginmuseo.

①

②

PORTRÄTT

Utmärkelsetecknen utgör ett viktigt element på många officiella porträtt. De berättar om den avporträtterades ställning, internationella kontakter och andra förtjänster. Vinter- och fortsättningskrigets utmärkelsetecken berättar om veteranernas erfarenheter. Frihetskorsen och -medaljerna förlänades för tapperhet. De kompletterades av minneskors och -medaljer med anknytning till stridsplatser och förband. På porträtt av kvinnor är utmärkelsetecken mera sällsynta.

Ändå förlänades de under krigsåren åt lottor som skötte olika uppdrag, kvinnor som skötte soldathemmen, änkor och mödrar till stupade och många andra. Uppskattningen och användningen av utmärkelsetecken ökade under krigsåren och efter freden. De har fortfarande en stark anknytning till veteranverksamheten och det frivilliga försvarsarbetet.

VÄGGTAVLA 13

- ❶ **Aarno Karimo: P. E. Svinhufvud (1931).**
Den tidigare riksföreståndaren Svinhufvud förlänades Storkorset med kedja av Finlands Vita Ros' orden på tioårsdagen av Finlands självständighet 6.12.1927.
Skatuddens officerskasino.

VÄGGTAVLA 14

- ❷ **Sigurd Wettenhovi-Aspa: Jean Sibelius som hedersdoktor vid Yales universitet (1921).**
Den internationellt ryktbare kompositören Jean Sibelius bär år 1920 kommendörstecknet av I klass av Finlands Vita Ros' orden.
Tavastehus stadsmuseum.

PORTRAITS

Orders and decorations form an important element in several official portraits. They record the standing of the person, their international connections and other merits. The decorations of the Winter War and the Continuation War tell the "war path" of the veteran. The Crosses of Liberty and Medals of Liberty were awarded for valour. They are supplemented by commemorative crosses and medals, which record battles and wartime units. In ladies' portraits orders and decorations appear less frequently. However, during the war many females were awarded decorations: those who served in different functions in the women's auxiliary organisation Lotta Svärd and soldiers' home association, were war widows or mothers of those killed in action, among several others. The esteem and wearing of decorations increased during the war and thereafter. They are still strongly linked to the activities of the war veterans and voluntary national defence work.

WALL DISPLAY 13

- ❶ **Aarno Karimo: P. E. Svinhufvud (1931).**
Former Regent Svinhufvud was awarded the Grand Cross with Collar of the Order of the White Rose of Finland on the 10th anniversary of the independence of Finland on 6 December 1927.
Katajanokka Officers' Club.

WALL DISPLAY 14

- ❷ **Sigurd Wettenhovi-Aspa: Jean Sibelius as honorary doctor of Yale University (1921).**
Master composer Sibelius, who rose to international fame, wears the insignia of Commander First Class of the Order of the White Rose of Finland conferred in 1920.
Hämeenlinna City Museum.

SEINÄTAULU 15

- ① Igor Muslimov: Talousneuvos, reservin ylivääpeli, Mannerheim-ristin ritari Onni Määttänen (2006).
Kaukopartiomiehenä toiminut Määttänen nimitettiin Mannerheim-ristin ritariksi numero 119 vuonna 1943. Mannerheim-risti oli korkein sodanajan ansioista annettu kunniamerkki.

Kainuun prikaati.

SEINÄTAULU 16

- ② Anna Snellman-Kaila: Fanni Luukkonen (1943).
Naisten vapaaehtoisesta maanpuolustustyöstä vastanneen Lotta Svärd -järjestön puheenjohtaja Fanni Luukkonen sai ensimmäisenä naisena 1. luokan Vapaudenristin miekkoineen talvisodan jälkeen 1940.

Lottamuseo.

①

②

VÄGGTAVLA 15

- ① Igor Muslimov: Ekonomierådet, överfältväbeln i reserven, riddaren av Mannerheimkorset Onni Määttänen (2006).
Onni Määttänen, som deltagit i fjärrpatrullerna, utnämndes till Mannerheimriddare nr 119 år 1943. Mannerheimkorset var det högsta utmärkelsetecken som utdelades under kriget.
Kajanalands brigad.

VÄGGTAVLA 16

- ② Anna Snellman-Kaila: Fanni Luukkonen (1943).
Ordföranden för Lotta Svärd organisationen Fanni Luukkonen förlänades som den första kvinnan Frihetskorset av 1. klass med svärd efter vinterkriget 1940. Lotta Svärd organiserade kvinnorna i det frivilliga försvarsarbetet.
Lottamuseet.

*Fanni Luukkonen.
Sotamuseo/Krigsmuseet/
The Military Museum.*

WALL DISPLAY 15

- ① Igor Muslimov: Counsellor of Economy (title of honour), Master Sergeant of the Reserves, Knight of the Mannerheim Cross Onni Määttänen (2006).
Määttänen served on long-range reconnaissance patrols and was appointed Knight of the Mannerheim Cross number 119 in 1943. The Mannerheim Cross was the highest decoration awarded for wartime merit.
Kainuu Brigade.

WALL DISPLAY 16

- ② Anna Snellman-Kaila: Fanni Luukkonen (1943).
Fanni Luukkonen, who chaired the Lotta Svärd organisation, which was responsible for women's voluntary national defence work, was the first woman to receive the Cross of Liberty First Class with swords after the Winter War in 1940.
The Lotta Museum.

*Onni Määttänen 1943.
SA-kuva.*

8. ISÄNMAAN PUOLESTA 1939–1945

Talvisota alkoi 30. marraskuuta 1939, kun Neuvostoliitto hyökkäsi Suomeen ilman sodanjulistusta. Kansainliitto erotti Neuvostoliiton jäsenyydestään tuomiten sen hyökkäyksen. Suomen 105 päivää kestänyt puolustustaistelu päättyi Moskovassa 13. maaliskuuta 1940 solmittuun rauhansopimukseen, jonka mukaisesti Suomi joutui tekemään laajoja alueluovutuksia Neuvostoliitolle.

Talvisodan sytyttyä Mannerheim esitti Vapaudenristien ja Vapaudenmitalien uudelleen käyttöönottoa. Valtioneuvostossa asia laitettiin ensin pöydälle sosiaalidemokraattien epäiltyä, että "ne voisivat herättää pahaa verta" ollessaan "välittömästi edellisten jatkona". Mannerheimin esitys hyväksyttiin kuitenkin jo 8. joulukuuta 1939. Vapaudenristeistä ja Vapaudenmitaleista tuli koko kansaa yhdistäviä kunniamerkkejä, joilla palkittiin laajasti isänmaan puolesta niin rintamalla kuin kotirintamallakin toimineita sotilaita ja siviilejä.

Mannerheim antoi ylipäällikkönä kaikki talvisodan ansioista annetut Vapaudenristit ja Vapaudenmitalit hänelle itselleen annettuja kunniamerkkejä lukuun ottamatta. Talvisodan ansioista annettut kunniamerkit toimitettiin saajilleen pääosin sodan päättyttyä ja talvisotaan liittyviä kunniamerkkiasioita selvitettiin vielä vuosien ajan.

Suomen hyväksi eri tavoin talvisodan aikana toimineita ulkomaalaisia palkittiin runsaasti Vapaudenristeillä, Vapaudenmitaleilla sekä Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan kunniamerkeillä. Erityisen huomattava oli palkittujen ruotsalaisten osuus.

Pysyvä Vapaudenristin ritarikunta muodostettiin 16. joulukuuta 1940 annetulla asetuksella. Ritarikunnan suurmestariksi tuli puolustusvoimain ylipäällikkö kuitenkin niin, että Mannerheimilla oli tämä asema hänen elinikänsä. Palkitsemismahdollisuudet Vapaudenristin ritarikunnan kunniamerkeillä laajenivat, kun samalla perustettiin Vapaudenristin ansiomitalit, joista tuli eräänlainen Vapaudenmitalien siviiliversio.

Vuoden 1940 asetuksella vahvistettiin myös käytäntö kaatuneen sotilaan omaiselle muistolahjana mustassa nauhassa annettavasta 4. luokan Vapaudenrististä, joka sai sittemmin nimen Vapaudenristin sururisti. Myöhemmin käyttöön otettiin myös Vapaudenristin surumitali, joka annettiin sotatarviketeollisuustyössä tai muussa maanpuolustuksen hyväksi tehdyssä työssä sodan aikana surmansa saaneen omaiselle.

Sotamarsalkka Mannerheim kantaa Vapaudenristin suurristin rintatähteä miekkoineen ja jalokivineen toukokuussa 1940.

SA-kuva.

Fältmarschalk Mannerheim bär Frihetskorsets storkorskraschan med svärd och briljanter i maj 1940.

SA-kuva.

Field Marshal Mannerheim wears the star of the Grand Cross of the Cross of Liberty with swords and diamonds in May 1940.

SA-kuva.

8. FÖR FOSTERLANDET 1939–1945

Vinterkriget inleddes den 30 november 1939 då Sovjetunionen utan krigsförklaring angrep Finland. Nationernas Förbund uteslöt Sovjetunionen som medlem och fördömde angreppet. Finlands 105 dagar långa försvarskamp upphörde med det fredsavtal som slöts i Moskva den 13 mars 1940. Enligt avtalet tvingades Finland göra omfattande landavträdelser till Sovjetunionen.

Då vinterkriget bröt ut hemställde Mannerheim om att Frihetskorsen och Frihetsmedaljerna på nytt skulle tas i bruk. Stastrådet bordlade ärendet eftersom socialdemokraterna misstänkte att de kunde "väcka ond blod" eftersom de "var en omedelbar fortsättning på det föregående". Mannerheims hemställan godkändes i alla fall redan den 8 december 1939. Frihetskorsen och Frihetsmedaljerna blev utmärkelsetecken som förenade hela folket och med vilka man i stor omfattning belönade militärer och civila som tjänat fosterlandet både vid fronten och på hemmafronten.

Under vinterkriget förlänade Mannerheim som överbefälhavare samtliga Frihetskors och Frihetsmedaljer, förutom de utmärkelsetecken som han själv erhöll. De utmärkelsetecken som förlänades under vinterkriget överräcktes åt mottagarna i huvudsak efter freds slutet och frågor rörande utmärkelsetecken som förlänats under kriget utreddes ännu under flera år.

Utlänningar som under vinterkriget tjänat Finland på ett framstående sätt belönades rikligt med Frihetskors, Frihetsmedaljer och Finlands Vita Ros' ordenstecken. Andelen belönade i Sverige var särskilt stor.

Frihetskorsen inrättades som en permanent förtjänstorden genom den förordning som gavs den 16 december 1940. Stormästare för Frihetskorsens orden blev överbefälhavaren för försvarsmakten, dock så att Mannerheim innehade denna värdighet under hela sin livstid. Möjligheterna att belöna med Frihetskorsens utmärkelsetecken utvidgades då man samtidigt instiftade Frihetskorsens förtjänstmedaljer, vilka blev en form av civil version av Frihetsmedaljerna.

Genom förordningen från 1940 stadfästes även seden att som minnesgård åt anhöriga till militärer som stupat i fält förläna Frihetskorsen av 4 klass med svart band, vilket senare erhöll namnet Frihetskorsens sorgekor. Senare tog man i bruk också Frihetskorsens sorgemedalj, vilken kunde förlänas anhöriga till sådana som stupat i samband under sin tjänstgöring i krigsmaterialindustrin eller då de utfört andra tjänster för försvarsmakten.

8. FOR THE FATHERLAND 1939–1945

The Winter War broke out on 30 November 1939 when the Soviet Union attacked Finland without any declaration of war. The League of Nations expelled the Soviet Union and condemned its attack. Finland's 105-day defensive struggle ended with the peace treaty signed in Moscow on 13 March 1940, according to which Finland had to concede large territories to the Soviet Union.

Following the outbreak of the Winter War Mannerheim proposed that the Cross of Liberty and the Medal of Liberty be reinstated. The government first tabled a motion of their revival because the Social Democrats thought reinstating the same decorations of 1918 could create bad blood amongst their supporters. However, Mannerheim's proposal was approved on 8 December 1939. The Cross of Liberty and the Medal of Liberty became decorations that unified the nation. They were awarded to soldiers and civilians who served the country both on the frontline and the home front.

As Commander-in-Chief, Mannerheim approved all Crosses of Liberty and Medals of Liberty given in recognition of service during the Winter War, apart from decorations awarded to him. The decorations awarded in recognition of merit in the Winter War were mainly delivered to their recipients after the war. It took years to sort out all issues related to the Winter War decorations.

Foreigners who worked for Finland during the Winter War received a number of Crosses of Liberty, Medals of Liberty and decorations of the Order of the White Rose of Finland. In particular, many Swedish citizens were decorated.

The Order of the Cross of Liberty became a permanent order through a decree issued on 16 December 1940. The Commander-in-Chief of the Finnish Defence Forces became the Grand Master of the Order. Mannerheim held this position for life. The establishment of the Medals of Merit of the Cross of Liberty widened the awarding possibilities within the Order of the Cross of Liberty. These became civilian versions of the Medals of Liberty.

Through the 1940 decree, the practice of giving the Cross of Liberty 4th Class on a black ribbon to the next of kin of a soldier killed in action was defined. This was later named the Cross of Mourning of the Cross of Liberty. The Medal of Mourning was also later established. It was given to the next of kin of a person, who had died whilst working in the military supply industry or otherwise to the benefit of national defence during the war.

Neuvostoliitto painosti Suomea koko niin sanotun välirauhan ajan 1940–1941. Kun apua ei ollut saatavilla muualta, Suomi alkoi tukeutua ulko- ja sotilaspoliittisesti Saksaan. Neuvostoliiton pommitettua Suomea hallitus totesi maan olevan jälleen sotatilassa 25. kesäkuuta 1941. Jatkosodassa 1941–1944 Suomi valtasi takaisin talvisodassa menettämänsä alueet, mutta eteni myös vanhaa rajaa pidemmälle. Suomen hyökkäys nivoutui osaksi Saksan idänoperaatio Barbarossaa ja saksalaisjoukot vastasivat Pohjois-Suomen rintamasta.

Tavallisimmat miehistön ja aliupseereiden urheudesta sodassa saamat kunniamerkit olivat 1. ja 2. luokan Vapaudenmitalit. Niitä jaettiin talvi- ja jatkosodassa sekä Lapin sodassa yhteensä yli 400 000 kappaletta. Vapaudenmitaleja jaettiin myös muista sotilasansioista kuin rintamalla kunnostautumisesta esimerkiksi vapaaehtoistehtävissä toimineille naisille. Vapaudenristin 1. ja 2. luokan ansiomitaleja annettiin etenkin sotatarviketeollisuudessa työskenteleville.

Alimmissa upseeriarvoissa palvelevien miesten tavallisin kunniamerkki oli 4. luokan Vapaudenristi miekkoineen. Se voitiin 3. luokan Vapaudenristin tavoin antaa myös aliupseereille ja miehistöön kuuluville. 2. luokan Vapaudenristi voitiin antaa kapteenille ja sitä korkeammille upseereille. 1. luokan Vapaudenristi edellytti periaatteessa everstin arvoa ja sitä korkeampia Vapaudenristejä saaneet sotilaat olivat pääasiassa kenraalikutua.

Vapaudenristien luokkakajoa täydennettiin vuonna 1941 käytönotetulla tammenlehdellä, joka voitiin erityisistä ansioista liittää kaikkiin miekkoineen rintama-ansioista annettuihin Vapaudenristeihin suurrasti lukuun ottamatta. Tammenlehti täydensi onnistuneesti olemassa olevaa palkitsemisjärjestelmää. Se muodosti eräänlaisen väliasteen Vapaudenristin eri luokkien väliin ja siten käytännössä kaksinkertaisti Vapaudenristin luokkien määrän.

Kenttäarmeijan joukkojen komentajilla oli tietyin rajoituksin valtuudet jakaa Vapaudenmitaleja ylipäällikön nimissä. Ylipäällikön suostumuksella myös Vapaudenristien antamisoikeutta delegoitiin annettujen kiintiöiden puitteissa. Urheuden ja kunnostautumisen ohella palkitsemisen perusteena saattoi olla myös haavoittuminen.

Jatkosodan aikana Vapaudenristin ritarikunnan asioita ja muitakin sotilaallisia kunniamerkkikysymyksiä hallinnoi Päämajan kunniamerkkitoimisto. Käytännöksi muodostui, että rintamalla palveleville sotilaille annettiin vain pienikokoinen todistus kunniamerkistä ja pala kunniamerkkinauhaa nauhalaattana käytettäväksi. Kunniamerkki ja varsinainen omistuskirja lähetettiin kotirintamalle lähimmälle omaiselle.

Talvisodan aikana Mannerheim oli havainnut tarpeen korkealle kunniamerkille, jolla voitaisiin palkita sotilaallista urheutta soti-

Vapaudenristin sururisti
Yksityisomistuksessa – Puolustusvoimat/Juhani Kandell.

Frihetskorsets sorgekorset.
I privat ägo – Försvarmakten/Juhani Kandell.

Cross of Mourning of the Cross of Liberty.

Private collection – The Finnish Defence Forces/Juhani Kandell.

Lääkintäeversti Yngve Roschier palkittiin 1. luokan Vapaudenristillä miekkoineen toukokuussa 1944.
Yksityisomistuksessa – Puolustusvoimat/Juhani Kandell.

Sanitetsöverste Yngve Roschier belönades med Frihetskorsets 1. klass med svärd i maj 1944.
I privat ägo – Försvarmakten/Juhani Kandell.

Surgeon Colonel Yngve Roschier was awarded the Cross of Liberty 1st Class with swords in May 1944.
Private collection – The Finnish Defence Forces/Juhani Kandell.

Sovjetunionen utsatte Finland för påtryckningar under hela den så kallade mellanfreden 1940–1941. Då hjälp inte stod att få från andra stater började Finland utrikes- och militärpolitiskt söka stöd från Tyskland. Efter att Sovjetunionen inlett bombangrepp på Finland konstaterades krigstillstånd på nytt råda den 25 juni 1941. Under fortsättningskriget 1941–1944 återerövrade Finland de områden som gått förlorade i vinterkriget, men trupperna överskred också den tidigare gränsen. Finlands krigföring blev en del av Tysklands Barbarossa-operation i öster och tyska trupper tog också ansvaret för fronten i norra Finland.

De vanligaste utmärkelsetecknen som förlänades manskap och underofficerare för tapperhet i fält var Frihetsmedaljerna av 1. och 2. klass. Sammanlagt förlänades över 400 000 medaljer under vinter- och fortsättningskriget samt kriget i Lappland. Frihetsmedaljer förlänades som belöning också för andra förtjänster än dem vid fronten, till exempel åt kvinnor som utfört frivilligt arbete. Frihetskorsets förtjänstmedaljer av 1. och 2. klass förlänades särskilt för förtjänster inom landets krigsmaterielindustri.

Frihetskors av 4. klass med svärd var det vanligaste utmärkelsetecknet för män som innehade lägre officersgrader. Det kunde på samma sätt som Frihetskors av 3. klass förlänas också åt underofficerare och manskap. Frihetskors av 2. klass förlänades i allmänhet åt kaptener och högre officerare. Frihetskors av 1. klass förutsatte i princip överstes grad och de militärer som erhöll Frihetskors av högre klass tillhörde i allmänhet generalitetet.

Frihetskorsets klassindelning utökades 1941 med det eklöv som togs i bruk och vilket för särskilda förtjänster kunde fästas vid alla Frihetskors med svärd som hade förlänats för tapperhet i fält utom på storkors. Eklövet kompletterade på ett lyckat sätt det rådande belöningsystemet. Det kom på sätt och vis att utgöra ett mellansteg mellan Frihetskorsets olika klasser och fördubblade därmed antalet klasser.

Kommendörerna för fältarméns truppförband hade med vissa begränsningar rätt att förläna Frihetsmedaljer i överbefälhavarens namn. Med överbefälhavarens samtycke delegerades inom vissa ramar också rätten att förläna Frihetskors. Vid sidan för tapperhet och förtjänster kunde också det faktum att en militär sårats utgöra grund för belöningen.

Under fortsättningskriget handhades ärenden i anslutning till Frihetskors och andra utmärkelsetecken som förlänades som militära belöningar av en särskild byrå vid Högkvarteret. I praktiken delade man bland frontsoldaterna ut endast ett litet intyg över belöningen och en bit av ordensbandet att användas på ordensplåten. Utmärkelsetecknet och det egentliga diplommet skickades till de närmaste anhöriga.

The Soviet Union exerted pressure on Finland throughout the Interim Peace during 1940–1941. As no help was available from other sources, Finland relied on Germany in terms of foreign and military policy. After the Soviet Union bombarded Finland, the Finnish Government declared a state of war on 25 June 1941. During the Continuation War during 1941–1944, Finland reclaimed the territories it had lost in the Winter War, and it also advanced beyond its former borders. The Finnish attack formed part of the German Operation Barbarossa on the eastern front, and German troops were in charge of the northern front in Finland.

Medals of Liberty 1st and 2nd Class were the most common decorations awarded to the other ranks and non-commissioned officers in recognition of their courage. In fact, more than 400 000 Medals of Liberty were given during the Winter War, the Continuation War and the Lapland War. Medals of Liberty were also awarded in recognition of merit other than courage at the front. For example, they were given to women who acted in volunteer positions. Medals of Merit of the Cross of Liberty 1st and 2nd Class were given, in particular, to individuals who worked in the military supply industry.

The Cross of Liberty 4th Class with swords was the most usual decoration awarded to low-ranking officers. Similarly the Cross of Liberty 3rd class could also be given to non-commissioned officers and other ranks. The Cross of Liberty 2nd Class could be awarded to Captains and higher ranking officers. In principle the Cross of Liberty 1st Class required the rank of Colonel. Any higher Crosses of Liberty were mainly given to generals.

The classes of the Cross of Liberty were supplemented with oak leaves introduced in 1941. For special merit, they could be attached to all Crosses of Liberty with swords granted for merit on the front-line, apart from the Grand Cross. The oak leaves successfully supplemented the existing honours system. They formed an intermediate level between the different classes of the Cross of Liberty and, in practice, doubled the number of the classes.

Commanding officers of field army troops were authorised to give Medals of Liberty in the name of the Commander-in-Chief within certain limits. With the consent of the Commander-in-Chief the right to confer Crosses of Liberty was also delegated, within the limits of a defined quota. In addition to bravery and merit, decorations were also awarded to wounded soldiers.

During the Continuation War, the Honours Office of the General Headquarters was in charge of matters related to the Order of the Cross of Liberty and other military decorations. According to the standard practice, soldiers only received a small certificate of the decoration and a piece of ribbon to be used as a ribbon bar. The actual insignia and a diploma were sent to the closest family member on the home front.

lasarvosta riippumatta. Vapaudenristin ritarikunnan muodostamisen yhteydessä 1940 perustettiin tätä tarkoitusta varten kaksiluokkainen erikoiskunniamerkki, Mannerheim-risti. "Erinomaisen urheuden, taistellen saavutettujen erittäin tärkeitten tulosten tai erikoisen ansiokkaasti johdettujen sotatoimien palkinnoksi" Suomen puolustusvoimien sotilas voitiin hänen sotilasarvostaan riippumatta nimittää Mannerheim-ristin ritariksi.

Mannerheim-risti otettiin kuitenkin käyttöön vasta jatkosodan aikana. Kaikkiaan Mannerheim-ristin ritareita oli 191, joista kaksi sai myös 1. luokan: Mannerheim itse ja jalkaväenkenraali Erik Heinrichs. Tehtyjen esitysten tiukan seulonnan jälkeen ylipäällikkö Mannerheim teki lopullisen päätöksen Mannerheim-ristin ritariksi nimittämisestä. Mannerheim-ristin ritarien sotilasarvo vaihteli sotamiehestä sotamarsalkkaan ja heidän keski-ikänsä oli 32 vuotta. Nimittämishetkellä nuorin Mannerheim-ristin ritari oli 19-vuotias.

Vuonna 1943 Mannerheim-ristin ritareille päätettiin maksaa kunniaapalkinto, joka vastasi ylemmän palkkausluokan luutnantin vuosipalkkaa. Elokuusta 1944 alkaen Mannerheim-ristin ritareille voitiin uusiutuneista samankaltaisista ansioista suoda 2. luokan Mannerheim-risti toisen kerran. Kahdesti 2. luokan ritariksi nimettiin neljä sotilasta.

Suomen Leijonan ritarikunnan perusti tasavallan presidentti Risto Ryti 11. syyskuuta 1942 antamallaan asetuksella. Ritarikunnan suurmestari on "tasavallan presidentti, joka yksin on oikeutettu antamaan sen kunniamerkkejä". Ritarikunnan juhlapäiväksi määrättiin Suomen itsenäisyyspäivä, 6. joulukuuta. Aloitteen uuden ritarikunnan perustamisesta oli tehnyt Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan hallitus, josta tuli myös Suomen Leijonan ritarikunnan hallitus.

Asetuksen mukaan "Suomen Leijonan ritarikunnan kunniamerkkejä annetaan tunnustukseksi huomattavista siviili- ja sotilasansioista" sekä suomalaisille että ulkomaalaisille. Käytännössä Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntien kunniamerkkejä annetaan samanlaisista ansioista. Niiden luokat limittyvät siten, että Suomen Leijonan ritarikunnan kunniamerkkiä kannetaan Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan vastaavan luokan kunniamerkin jälkeen. Sodanajan sotilaallisista ansioista kummankin ritarikunnan kunniamerkkejä on annettu miekkoi-neen.

Uuden ritarikunnan käyttöönotto mahdollisti kunniamerkkien helpomman ja tarkemman sovittamisen palkittavan aseman ja ansioiden mukaan. Ulkomaalaisten ylätasen palkitsemisessa oli

Ehdotus 1. ja 4. luokan Vapaudenristien nauhalaatoiksi tammenlehvineen.

Oy Tillander Ab.

Förslag till ordensbandplåtar till Frihetskorsets 1. och 4. klass med eklöv.

Oy Tillander Ab.

Proposed ribbon bars of the Cross of Liberty 1st and 4thClass with oak leaves.

Oy Tillander Ab.

Viimeinen elossa oleva Mannerheim-ristin ritari Tuomas Gerdt.

Tasavallan presidentin kanslia.

Den siste levande Mannerheimriddaren Tuomas Gerdt.

Republikens presidents kansli.

Tuomas Gerdt, the last living Knight of the Mannerheim Cross.

The Office of the President of the Republic.

Under vinterkriget hade Mannerheim upptäckt att det fanns behov av ett högt utmärkelsetecken med vilket man för tapperhet kunde belöna militärer oberoende av rang. Då Frihetskorsets orden instiftades 1940 skapades för detta ändamål ett specialutmärkelsetecken i två klasser, Mannerheimkorset. Krigsman i Finlands försvarsmakt kunde oberoende av hans grad utnämnas till riddare av Mannerheimkorset "Såsom belöning för utmärkt tapperhet, uppnådda särskilt viktiga resultat av kamphandlingar eller synnerligen förtjänstfullt ledda operationer".

Mannerheimkorset togs emellertid i användning först under fortsättningskriget. Det sammanlagda antalet Mannerheimriddare blev 191, av vilka två utnämndes till riddare av 1. klass: Mannerheim själv och infanterigeneralen Erik Heinrichs. Efter en noggrann granskning av framställningarna fattade överbefälhavaren Mannerheim det definitiva beslutet om vem som skulle utnämnas till Mannerheimriddare. Riddarnas grad varierade från menig till fältmarskalk och deras medelålder var 32 år. Den yngsta Mannerheimriddaren var vid utnämningen 19 år.

År 1943 beslöt man att en hedersbelöning skulle utbetalas åt Mannerheimriddarna. Belöningen motsvarade en årslön för en löjtnant i den högre lönegraden. Från början av augusti 1944 kunde man för en upprepning av likartade förtjänster en andra gång förläna ett Mannerheimkors av 2. klass. Fyra soldater förlänades en andra gång Mannerheimkorset av 2. klass.

Finlands Lejons orden instiftades genom en förordning utfärdad den 11 september 1942 av republikens president Risto Ryti. Ordens stormästare är "republikens president och honom allena tillkommer att förläna denna orden". Till ordens högtidsdag utsågs den sjätte december. Initiativet till att instifta en ny förtjänstorden hade tagits av ordenskapitlet för Finlands Vita Ros' orden, vilket också blev kapitel för Finlands Lejons orden.

Enligt förordningen förlänas Finlands Lejons orden "till vedermäle för framstående såväl civila som militära förtjänster" till både utländska och finländska medborgare. I praktiken förlänas Finlands Vita Ros' och Finlands Lejons utmärkelsetecken för samma slag av förtjänster. Klasserna förhåller sig till varandra så att Finlands Lejons ordens utmärkelsetecken bärs efter motsvarande klass av Finlands Vita Ros' orden. För militära meriter har utmärkelsetecknen ur båda ordnarna förlänats med svärd.

Då den nya förtjänstorden togs i bruk blev det möjligt att lättare och noggrannare beakta den belönades ställning och förtjänster. Tidigare hade det förekommit missförhållanden då man förlänade högre ordenstecken till utlänningar, eftersom det fanns endast ett storkors att tillgå. Särskilt besvärlig blev situationen under fortsättningskriget då ett stort antal ordnar förlänades åt utlänningar, särskilt tyskar. Genom att överrätta ordnar till utlänningar både

Under vinterkriget såg Mannerheim behovet av en hög dekoration som kunde ges i erkännande av militär mod, oavsett rang. När Ordern av Korset av Friheten etablerades 1940, en specialdekoration i två klasser, infördes. I erkännande av exceptionellt mod, viktiga resultat i strid eller meritoriskt ledande militära operationer, kunde en soldat i de finska försvarskräfterna utnämnas till riddare av Mannerheimskorset, oavsett rang.

Men, Mannerheimskorset användes endast under fortsättningskriget. Allt i allt, fanns det 191 riddare av Mannerheimskorset, två av vilka erhöles 1:a klass: Mannerheim själv och infanterigeneralen Erik Heinrichs. Efter en grundlig undersökning av alla förslag, fattade befälhavaren Mannerheim den slutliga beslutet om vilka som skulle utnämnas till riddare av Mannerheimskorset. Den militära rangen för riddare av Mannerheimskorset varierade från soldat till fältmarskalk och deras genomsnittliga ålder var 32 år. Vid utnämningen var den yngsta riddaren 19 år gammal.

År 1943 beslutades att en hedersbelöning skulle utbetalas åt Mannerheimskorsets riddare. Belöningen motsvarade en löjtnants lön i den högre löneklassen. Från augusti 1944 kunde man för en upprepning av liknande förtjänster en andra gång förläna ett Mannerheimskors av 2:a klass. Fyra soldater förlänades en andra gång Mannerheimskorset av 2:a klass.

Finlands Lejons orden instiftades genom en förordning utfärdad den 11 september 1942 av republikens president Risto Ryti. Ordens stormästare är "republikens president och honom enbart tillkommer att förläna denna orden". Till ordens högtidsdag utsågs den 6 december. Initiativet till att instifta en ny förtjänstorden hade tagits av ordenskapitlet för Finlands Vita Ros' orden, vilket också blev kapitel för Finlands Lejons orden.

Enligt förordningen förlänas Finlands Lejons orden "till vedermäle för framstående såväl civila som militära förtjänster" till både utländska och finländska medborgare. I praktiken förlänas Finlands Vita Ros' och Finlands Lejons utmärkelsetecken för samma slag av förtjänster. Klasserna förhåller sig till varandra så att Finlands Lejons ordens utmärkelsetecken bärs efter motsvarande klass av Finlands Vita Ros' orden. För militära meriter har utmärkelsetecknen ur båda ordnarna förlänats med svärd.

Då den nya förtjänstorden togs i bruk blev det möjligt att lättare och noggrannare beakta den belönades ställning och förtjänster. Tidigare hade det förekommit missförhållanden då man förlänade högre ordenstecken till utlänningar, eftersom det fanns endast ett storkors att tillgå. Särskilt besvärlig blev situationen under fortsättningskriget då ett stort antal ordnar förlänades åt utlänningar, särskilt tyskar. Genom att överrätta ordnar till utlänningar både

jo aiemmin ilmennyt epäkohtia, kun käytössä oli ollut vain yksi suurristi. Tilanne korostui jatkosodan aikana, jolloin kunniamerkejä annettiin runsaasti ulkomaalaisille ja etenkin saksalaisille. Ulkomaalaisille annetuilla kunniamerkeillä paitsi kiitettiin saadusta avusta, pyrittiin myös varmistamaan vastaista myönteistä suhtautumista Suomeen niin kauppapoliittisissa kysymyksissä, asehankinnoissa kuin monilla muillakin aloilla.

Myös muiden kunniamerkkiluokkien osalta uuden ritarikunnan perustaminen tarjosi suurempia mahdollisuuksia vivahduserojen tekemiseen. Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan tavoin Suomen Leijonan ritarikunnassa on viisi luokkaa, mutta ei suurristin ketjua. Uutena kunniamerkkiluokkana käyttöön tuli ritarimerkin ja Suomen Valkoisen Ruusun mitalien väliin sijoittava Suomen Leijonan ansioristi. Suomen Leijonan ritarikuntaan liitettiin 10.12.1943 annetulla asetuksella lisäksi vain taiteilijoille ja kirjailijoille annettava Pro Finlandia -mitali, koska kunniamerkkiluokan määrittäminen taiteen alalla toimivia palkittaessa oli todettu vaikeaksi.

Lopulliset piirrokset Suomen Leijonan ritarikunnan kunniamerkeistä laati A. Tillanderin taiteellinen johtaja Oskar Pihl. Kahden vanhemman ritarikunnan tavoin Suomen Leijonan ritarikunnan ritarikuntaristin perusmuoto on valkoinen yrjönristi. Suomen vaakunaleijona sijoitettiin ristin keskelle ja ritarikunnan nauhan väri on Suomen vaakunakilven mukaisesti punainen.

Tasavallan presidentti Mannerheim vahvisti Vapaudenristin ritarikunnan nykyään voimassa olevan ohjesäännön 18. elokuuta 1944 antamallaan asetuksella. Ritarikunnan juhlapäiväksi tuli puolustusvoimain lippujuhlan päivänä vietettävä 4. kesäkuuta, Mannerheimin syntymäpäivä.

Jatkosota päättyi 19. syyskuuta 1944 solmittuun Moskovan välirauhaan, jossa Suomi menetti talvisodassa menettämiensä alueiden lisäksi myös muita alueita ja joutui sitoutumaan raskaisiin sotakorvauksiin. Lopullinen rauhansopimus allekirjoitettiin Pariisissa vasta 1947. Syyskuun 4. päivän 1944 aselepoehtoihin kuului saksalaisten joukkojen karkottaminen Suomesta. Suomi joutui kääntämään aseet entistä aseveljeä Saksaa vastaan 15. syyskuuta 1944 – 27. huhtikuuta 1945 käydyssä Lapin sodassa.

Raskaina vuosina ansaituista kunniamerkeistä tuli näkyvä osa sotaveteraanien yhteistä sukupolvikokemusta. Vuosien 1939–1945 sotien ansioista annettiin yli 570 000 Vapaudenristin ritarikunnan kunniamerkkiä. Tähän lukuun eivät sisälly haavoittumisesta annettut kunniamerkit eivätkä Vapaudenristin sururistit.

Piirros Suomen Leijonan ritarikunnan ristikä ritarikunnan kunniakirjaa varten.

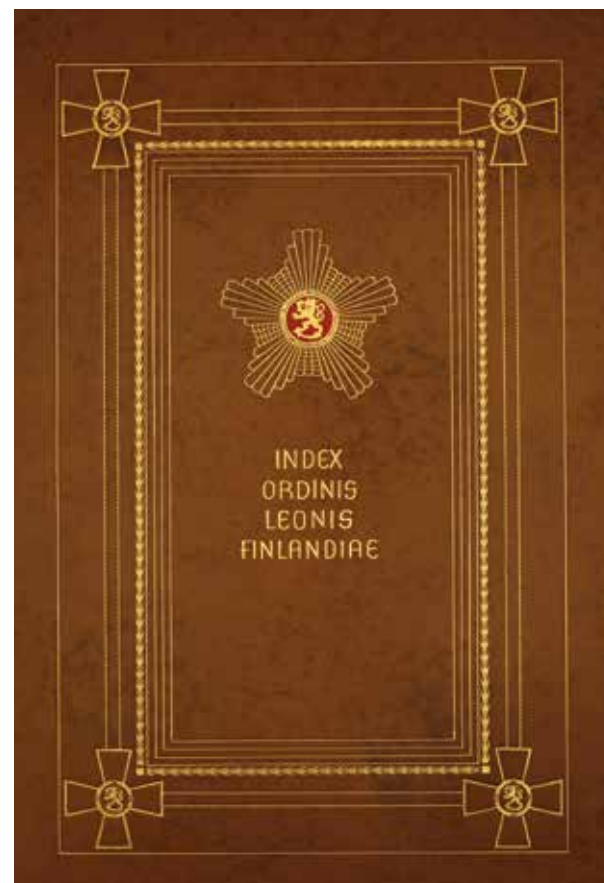
SVR ja SL.

Ritning av Finlands Lejons ordenskors för ordensdiplom.

FVR och FLO.

Drawing of the cross of the Order of the Lion of Finland for the diploma.

FWR and FL.

Suomen Leijonan ritarikunnan matrikkeli.

SVR ja SL.

Finlands Lejons ordens matrikel.

FVR och FL.

Roll of the recipients of the Order of the Lion of Finland.

FWR and FL.

tackade man för erhållen hjälp och försäkrade sig om att Finland även i framtiden skulle bemötas på ett positivt sätt i handelspolitiska frågor, i fråga om vapenanskaffningar och på andra områden.

Också för de andra förtjänstordnarna innebar instiftandet av den nya orden att det blev möjligt att förläna utmärkelsetecken på ett mera nyanserat sätt. Finlands Lejons orden är på samma sätt som Finlands Vita Ros' orden indelad i fem klasser, men den saknar ett storkors med kedja. Som en ny klass infördes förtjänstkorset av Finlands Lejons orden, vilket placerades mellan riddartecknet och Finlands Vita Ros' ordens medaljer. Finlands Lejons orden utökades dessutom genom en förordning den 10.12.1943 med Pro Finlandia-medaljen, vilken var avsedd enbart för konstnärer och författare. Det hade tidigare visat sig vara svårt att finna en lämplig klass för att belöna personer som var verksamma som konstnärer.

De slutgiltiga ritningarna för Finlands Lejons ordens utmärkelsetecken utarbetades av A Tillanders konstnärlige chef Oskar Pihl. På samma sätt som i fråga om de två äldre ordnarna utgjorde det vita georgskorset grundformen för Finlands Lejons ordens ordenskor. Lejonemblemets i Finlands vapen placerades i mitten av korset och bandets färg är röd i enlighet med Finlands vapensköld.

Republikens president Mannerheim stadfäste i form av en förordning den 18 augusti 1944 de statuter för Frihetskorsets ordens om för närvarande är i kraft. Högstidsdag för orden är försvarsmaktens flaggdag den 4 juni, Mannerheims födelsedag.

Fortsättningskriget upphörde den 19 september 1944 genom mellanfreden i Moskva. Finland blev tvunget att avträda både de områden som hade gått förlorade i vinterkriget och andra områden och landet förband sig dessutom att erlagga ett omfattande krigsskadestånd. Den slutgiltiga freden undertecknades i Paris 1947. Avtalet om vapenstillestånd den 4 september innefattade kravet att de tyska trupperna skulle fördrivas från Finland. Finland blev tvunget att vända vapnen mot den tidigare vapenbrodern Tyskland i det krig som utkämpades i Lappland 15 september 1944–27 april 1945.

De utmärkelsetecken som krigsveteranerna belönats med under de tunga krigsåren blev ett synligt uttryck för de gemensamma upplevelserna. Under åren 1939–1945 förlänades för krigstida förtjänster över 570 000 utmärkelsetecken ur Frihetskorsets orden. I denna siffra ingår inte de utmärkelsetecken som förlänades sårade och inte heller Frihetskorsets sorgekor.

decorations to foreign nationals, as previously there had been only one Grand Cross. The situation was emphasised during the Continuation War when many decorations were given to foreigners, Germans in particular. Decorations given to foreign nationals served not only to extend thanks for assistance given, but also to maintain similar positive attitudes towards Finland in terms of commerce, arms deals and many other aspects.

With regard to other classes, the creation of the new Order provided greater scope for differentiation in regard to other decoration classes. As with the Order of the White Rose of Finland, the Order of the Lion of Finland has five classes, albeit it does not include the collar of the Grand Cross. The Cross of Merit of the Order of the Lion of Finland was introduced as a new class between the Knight and the Medals of the Order of the White Rose of Finland. Through a decree issued on 10 December 1943, the Pro Finlandia Medal, awarded exclusively to artists and authors, was added to the Order of the Lion of Finland, as it was found difficult to define classes when awarding decorations to artists.

Oskar Pihl, chief designer at A. Tillander, prepared the final drawings of the decorations for the Order of the Lion of Finland. As with the two older Orders, the basic form of the cross of the Order of the Lion of Finland is a white cross in the style of the Russian Order of St George. The lion from the coat of arms of Finland was placed at the centre of the cross and the colour of the Order's ribbon is red, the same colour as the shield of the coat of arms of Finland.

President Mannerheim confirmed the statutes of the Order of the Cross of Liberty, which are still in force, through a decree issued on 18 August 1944. Mannerheim's birthday, 4 June, the Flag Day of the Finnish Defence Forces, was selected as the annual celebration date of the Order.

The Continuation War ended when the Moscow Interim Peace was signed on 19 September 1944, with Finland losing other territories in addition to those it conceded after the Winter War and needing to commit to significant war reparations. The final peace treaty was signed in Paris in 1947. One of the conditions of the armistice of 4 September 1944 was that German troops needed to be driven out of Finland. Finland was forced to take up arms against its former brother-in-arms Germany in the Lapland War between 15 September 1944 and 27 April 1945.

During these arduous years, decorations became a visible part of the experiences shared by war veterans. More than 570 000 decorations of the Order of the Cross of Liberty were awarded in recognition of service in the wars fought between 1939 and 1945. This figure does not include decorations awarded to wounded soldiers or Crosses of Mourning of the Cross of Liberty.

SEINÄVITRIINI 3

Suomen Leijonan ritarikunnan perustaminen 1942

Oskar Pihlin ensimmäisissä luonnospiirroksissa Suomen Leijonan ritarikunnan risti oli kokonaan valkoinen keskellään Suomen vaakunaleijona. Ritarikunnan nauhasta suunniteltiin ensin sinivalkoista, mutta lopulta päädyttiin Suomen vaakunan historialliseen väriin, punaiseen. Koska sodanajan sotilasansioita palkittiin pääasiassa Vapaudenristin ritarikunnan kunniamerkeillä, sotavuosina Suomen Leijonan ritarikunnan eri luokat saivat paremminkin siviilikunniamerkin leiman, vaikka niitä annettiin rajoitetusti myös sotilasansioista. Suomalaisista Suomen Leijonan ritarikunnan kunniamerkkejä miekkoineen saivat etenkin kotirintaman suojeluskuntaveteraanit. Sotavuosien tarve kiittää ulkomaisesta avusta ilmeni myös siinä, että ensimmäiset Pro Finlandia -mitalilla 1944 palkitut olivat pohjoismaisia esiintyviä taiteilijoita.

- ① Oskar Pihl työpöydällään Suomen Leijonan ritarikunnan kunniamerkkejä.

Yksityisomistuksessa.

- ② Oskar Pihl: Luonnos Suomen Leijonan komentajamerkistä ja ritarimerkistä (kuva).
SVR ja SL.

- ③ Oskar Pihl: Piirros Suomen Leijonan suurrististä nauhaan kiinnitettynä.
SVR ja SL.

- ④ Oskar Pihl: Mittapiirros Suomen Leijonan ritarikunnan risteistä.
SVR ja SL.

5. Muistio Suomen Leijonan ritarikunnan perustamisesta.
SVR ja SL.

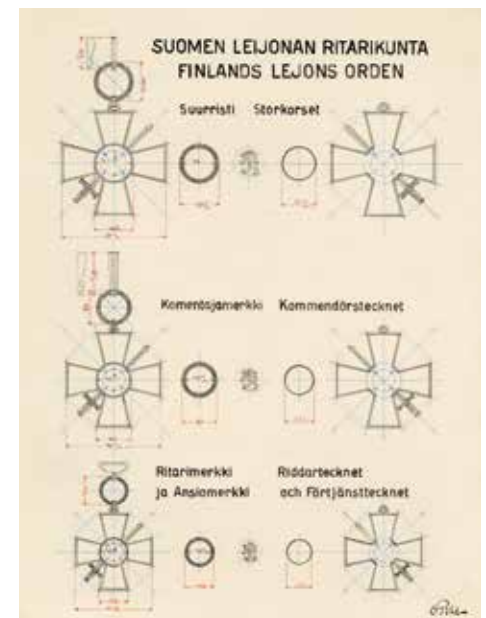
6. Asetus Suomen Leijonan ritarikunnan perustamisesta.
Kansallisarkisto.

②

③

④

VÄGGVITRIN 3

Instiftandet av Finlands Lejons orden 1942

Oskar Pihl utgick på sina första skisser för Finlands Lejons orden från ett helt vitt kors med Finlands lejonemblem i mittpartiet. Ordensbandet tänkte man sig först i färgerna vitt och blått, men slutligen beslöt man att använda den historiska röda färgen i Finlands vapen. Eftersom man under krigsåren förlänade i huvudsak Frihetskors som belöningar för militära förtjänster uppfattades Finlands Lejons orden som en civil orden, fastän utmärkelsetecken från denna orden i begränsad utsträckning även förlänades för militära förtjänster. Bland de finländare som belönades med Finlands Lejons ordenstecken med svärd tillföll en stor del hemmafrontens skyddskårsveteraner. Behovet att under krigsåren belöna utlänningar framgick även av att de första som förlänades Pro Finlandia-medaljen var nordiska artister som hade uppträtt i Finland.

- ❶ Oskar Pihl vid sitt arbetsbord med ordenstecken av Finlands Lejons orden.
I privat ägo.
- ❷ Oskar Pihl: Skiss till kommendörstecken och riddartecken (bild) av Finlands Lejons orden.
FVR och FL.
- ❸ Oskar Pihl: Ritning till storkorset av Finlands Lejons orden "å bandet".
FVR och FL.
- ❹ Oskar Pihl: Måttitning till korsen av Finlands Lejons orden.
FVR och FL.
5. Promemoria angående instiftande av Finlands Lejons orden.
FVR och FL.
6. Förordning angående instiftande av Finlands Lejons orden.
Riksarkivet.

WALL VITRINE 3

The institution of the Order of the Lion of Finland in 1942

In the first draft drawings by Oskar Pihl, the cross of the Order of the Lion of Finland was entirely white and charged with the lion of Finland. First, a blue and white ribbon was proposed, but the final decision was red, being the historical colour of the coat of arms of Finland. Because military merit in wartime was primarily rewarded with the decorations of the Order of the Cross of Liberty, the various classes of the Order of the Lion of Finland were regarded rather as civil decorations, although they were also conferred for military merit on a limited scale. Among Finnish recipients of the decorations of the Order of the Lion of Finland with swords were Defence Corps veterans of the home front. One expression of the wartime need to reward foreign help was that Nordic artists were the first recipients of the Pro Finlandia Medal in 1944.

- ❶ Oskar Pihl at his desk with the insignia of the Order of the Lion of Finland.
Private collection.
- ❷ Oskar Pihl: Sketch for the insignia of Commander and Knight (picture) of the Order of the Lion of Finland.
FVR and FL.
- ❸ Oskar Pihl: Drawing of the Grand Cross of the Order of the Lion of Finland attached to its sash.
FVR and FL.
- ❹ Oskar Pihl: Dimensional drawing of the crosses of the Order of the Lion of Finland.
FVR and FL.
5. Memorandum on the foundation of the Order of the Lion of Finland.
FVR and FL.
6. Decree on the foundation of the Order of the Lion of Finland.
The National Archives.

- 7 Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntien hallitus Presidentinlinnassa 28.9.1942, jolloin ritarikuntien suurmestari, tasavallan presidentti Risto Ryti kunnioitti kokousta läsnäolollaan ja vastaanotti Suomen Leijonan suurristin.

SA-kuva.

- 8 Vanhemmalle kamreerille Gunnar Westlingille 6.12.1942 annettu Suomen Leijonan I luokan ritarimerkki kunniakirjoineen. Westling lukeutui ensimmäisiin tämän kunniamerkin saaneisiin suomalaisiin. Ritarikuntien hallituksen vanhin jäsen kenraaliluutnantti Lauri Malmberg allekirjoitti kunniakirjan poikkeuksellisesti v.a. kanslerina, kun sekä kansleri että varakansleri olivat estyneitä.

Yksityisomistuksessa.

9. Vanhemman kamreerin Gunnar Westlingin pienoiskunniamerkit: Suomen Leijonan I luokan ritarimerkki ja Sodan 1939–1940 muistomitali.

Yksityisomistuksessa.

10. Apulaistoimitusjohtaja, kapteeni, vapaaherra Knut von Troilin kunniamerkkikiinnike:

3. luokan Vapaudenristi kansalaisansioista (1940)
Suomen Leijonan I luokan ritarimerkki miekkoineen (1944)

1. luokan Vapaudenmitali (1918)

Vapaussodan muistomitali

Sodan 1939–1940 muistomitali

Sodan 1941–1945 muistomitali

Muistomitali inhimillisestä auliudesta

Väestönsuojelun 1. luokan ansiomitali solkineen

Suojeluskuntain rautainen ansioristi

Saksan Rintamataistelijoiden kunniaristi

Yksityisomistuksessa.

- 11 Suomen Leijonan komentajamerkki miekkoineen ja siihen kuuluva kunniakirja. Kuulunut eversti Carl von Pirchille.

Yksityisomistuksessa.

- 12 Suomen Leijonan Pro Finlandia -mitali. Kuulunut kapellimestari Jussi Jalakselle, joka sai mitalin vuonna 1954.

Yksityisomistuksessa.

- 7 Finlands Vita Ros' och Finlands Lejons ordens kapitel sammanträdde 28.9.1942. Ordernas stormästare, republikens president Risto Ryti hedrade mötet med sin närvaro och tog emot storkorset av Finlands Lejons orden.
SA-kuva.
- 8 Riddartecknet av I klass av Finlands Lejons orden med diplom. Förlänat äldre kamreraren Gunnar Westling 6.12.1942. Westling var bland de första finländare som förlänades ordenstecknet. Ordenskapitlets äldsta ledamot, generallöjtnant Lauri Malmberg, undertecknade undantagsvis diplom som t.f. kansler då både kansler och vice kansler hade förhinder.
I privat ägo.
9. Äldre kamreraren Gunnar Westlings miniatyrer: Riddartecknet av I klass av Finlands Lejons orden och Minnesmedalj för deltagande i 1939–1940 års krig.
I privat ägo.
10. Biträdande verkställande direktör, kapten, friherre Knut von Troils bandplåt:
Frihetskors av 3. klass (1940)
Riddartecknet av I klass med svärd av Finlands Lejons orden (1944)
Frihetsmedaljens 1. klass (1918)
Frihetskrigets minnesmedalj
Minnesmedalj för deltagande i 1939–1940 års krig
Minnesmedalj för deltagande i 1941–1945 års krig
Minnesmedalj för humanitär verksamhet
Förtjänstmedaljen för befolkningsskyddsarbete av 1. klass med spänne
Skyddskårens förtjänstkors i järn
Tyska Frontkämparnas ärekors
I privat ägo.
- 11 Kommendörstecknet med svärd av Finlands Lejons orden och diplom. Tillhört överste Carl von Pirch.
I privat ägo.
- 12 Pro Finlandia-medaljen av Finlands Lejons orden. Tillhört dirigent Jussi Jalas, som förlänades medaljen år 1954.
I privat ägo.

- 7 Chapter of the Orders of the White Rose of Finland and the Lion of Finland in the Presidential Palace on 28 September 1942, when the Grand Master, President of the Republic Risto Ryti honoured the meeting with his presence and received the Grand Cross of the Order of the Lion of Finland.
SA-kuva.
- 8 Insignia of Knight First Class of the Order of the Lion of Finland and its diploma awarded to Senior Treasurer Gunnar Westling on 6 December 1942. Westling was among the first Finnish recipients of this decoration. The senior member of the Chapter of the Orders Lieutenant General Lauri Malmberg exceptionally signed the diploma as acting Chancellor because both Chancellor and Vice Chancellor were incapacitated.
Private collection.
9. Miniatures of Senior Treasurer Gunnar Westling: Knight First Class of the Order of the Lion of Finland and the Commemorative Medal of War 1939–1940.
Private collection.
10. Medal bar of Deputy Managing Director, Captain, Baron Knut von Troil:
Cross of Liberty 3rd Class (1940)
Knight First Class of the Order of the Lion of Finland with swords (1944)
Medal of Liberty 1st Class (1918)
Commemorative Medal of the War of Independence
Commemorative Medal of the War 1939–1940
Commemorative Medal of the War 1941–1945
Commemorative Medal for Humane Benevolence
Medal of Merit 1st Class of the Civil Defence with clasp
Cross of Merit of the Defence Corps in Iron
German Cross of Honour for Frontline Veteran
Private collection.
- 11 Commander of the Order of the Lion of Finland with swords and its diploma. Awarded to Colonel Carl von Pirch.
Private collection.
- 12 Pro Finlandia Medal of the Order of the Lion of Finland. Awarded to the Jussi Jalas 1954.
Private collection.

- 13 Suomen Leijonan Pro Finlandia -mitalin takasivu. Pro Finlandia-mitalin arvostus taiteilijoiden keskuudessa on erittäin suuri. Se on ainoa suomalainen kunniamerkki, johon kaiverretaan yksilöllisesti saajan nimi. Ruotsalainen näyttelijä Edvin Adolphson oli yksi ensimmäisistä Pro Finlandia -mitalin saajista vuonna 1944.

Yksityisomistuksessa.

14. Suomen Leijonan ritarikunnan matrikkeli.

SVR ja SL.

15. Artikkelit K. A. Weiste Oy:stä, joka valmisti sodan aikana Vapaudenristin ja Suomen Leijonan ritarikuntien nauhoja. Rauhan aikana ritarikuntien kunniamerkin nauhat on yleensä tilattu ulkomailta, ensin Ruotsista (Almgrens) ja sittemmin Ranskasta (Arthus-Bertrand ja nykyisin Neyret).

Hakkapeliitta, 34 (1940).

SEINÄTAULU 17

Varhaisia taiteen ja kulttuurin Pro Finlandia -mitalilla palkittuja

1. Teatterinjohtaja Mia Backman (1945). Backman oli ensimmäinen Pro Finlandia -mitalin saanut suomalainen.
2. Säveltäjä Aarre Merikanto (1948).
3. Kuvanveistäjä Gunnar Finne (1951).
4. Kirjailija Hella Wuolijoki (1952).

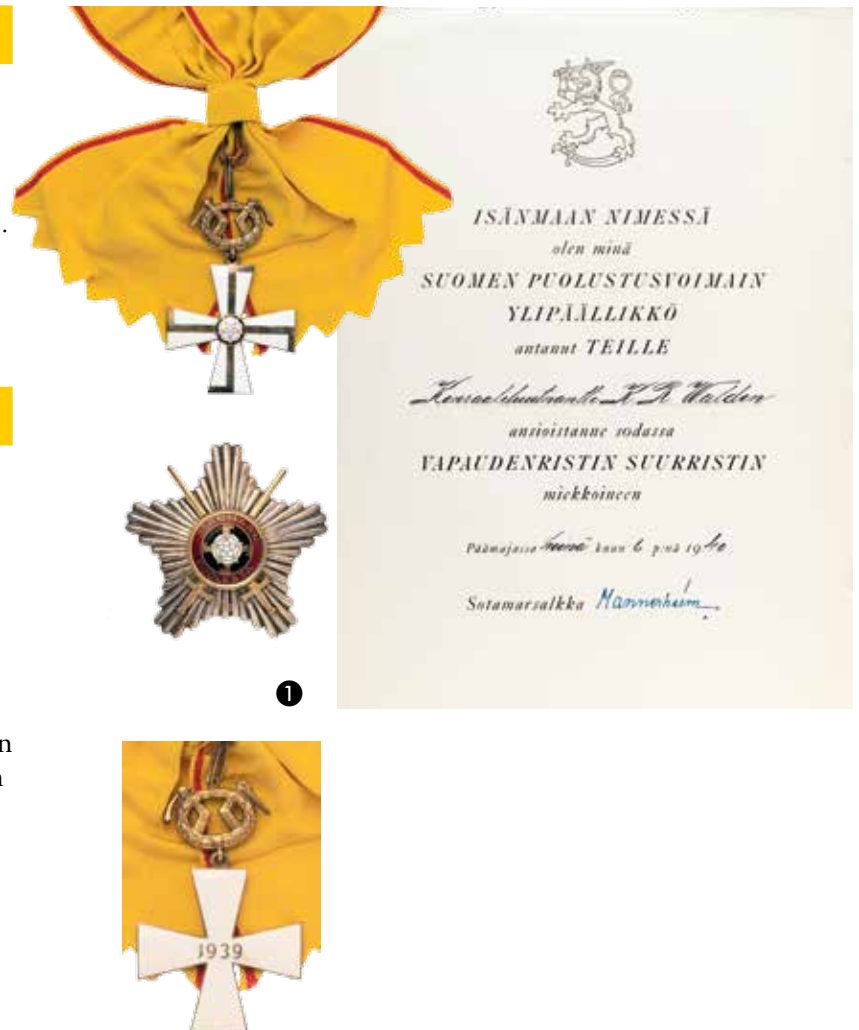
VITRIINI 7

Vapaudenristin ritarikunnan muodostaminen 1940 ja ritarikunnan ensimmäinen kansleri Rudolf Walden

Mannerheim kutsui vuonna 1940 muodostetun Vapaudenristin ritarikunnan ensimmäiseksi kansleriksi 1941 luottomiehensä puolustusministeri Rudolf Waldenin, joka yleni jalkaväenkenraaliksi 1942. Siviilissä Walden oli teollisuusjohtaja. Kun pääasiassa sotateollisuudessa työskenteleville annetut Vapaudenristin ansiomitalit otettiin käyttöön vuonna 1942, Mannerheim pyysi Waldenia Suomen "ensimmäisenä työmiehenä" kantamaan 2. luokan ansiomitalin ensimmäistä kappaletta.

- 1 Rudolf Waldenille annettu Vapaudenristin suurristi miekkoineen ja kunniakirjoineen.

Yksityisomistuksessa.

- 13 Frånsida av Pro Finlandia-medaljen. Pro Finlandia-medaljen åtnjuter synnerligen stor uppskattning bland konstnärerna. Medaljen är det enda finska utmärkelsetecknet på vilket innehavarens namn ingraveras individuellt. Den svenske skådespelaren Edvin Adolphson var en av de första mottagarna av Pro Finlandia-medaljen år 1944.

I privat ägo.

14. Finlands Lejons ordens matrikel.

FVR och FL.

15. Artikel om K. A. Weiste Ab, som tillverkade ordensband för Frihetskorsets och Finlands Lejons ordnar. Under fredstiden har ordensbanden i allmänhet beställts från utlandet, först från Sverige (Almgrens) och sedermera från Frankrike (Arthus-Bertrand och nuförtiden Neyret).

Hakkapeliitta, 34 (1940).

VÄGGTAVLA 17

Tidiga innehavare av Pro Finlandia-medaljen för konst och kultur

1. Teaterchefen Mia Backman (1945). Backman var den första finländska innehavare av Pro Finlandia-medaljen.
2. Kompositören Aarre Merikanto (1948).
3. Skulptören Gunnar Finne (1951).
4. Författaren Hella Wuolijoki (1952).

VITRIN 7

Instiftandet av Frihetskorsets orden 1940 och den första kanslern Rudolf Walden

Mannerheim kallade år 1941 sin förtrogne, försvarsminister Rudolf Walden till den första kanslern för Frihetskorsets orden, som hade instiftats föregående år. Rudolf Walden utnämndes till general av infanteriet 1942. I det civila var Walden industriledare. Då man 1942 började förlåna Frihetskorsets förtjänstmedaljer, vilka i huvudsak tillföll dem som arbetade inom rustningsindustrin, bad Mannerheim Walden som Finlands "främste arbetare" att bära det första exemplet av förtjänstmedaljen av 2. klass.

- 1 Frihetskorsets storkors med svärd och diplom, förlänat Rudolf Walden.

I privat ägo.

- 13 Reverse of the Pro Finlandia Medal of the Order of the Lion of Finland. The medal is highly respected among artists. It is the only Finnish decoration to which the name of the recipient is individually engraved. The Swedish actor Edvin Adolphson was one of the first recipients of the Pro Finlandia Medal in 1944.

Private collection.

14. Roll of the recipients of the Order of the Lion of Finland.

FWR and FL.

15. Article on K. A. Weiste Ltd, which produced ribbons of the Orders of the Cross of Liberty and the Lion of Finland during the war. During peacetime, ribbons of the Orders have usually been procured abroad, first from Sweden (Almgrens) and later from France (Arthus-Bertrand and currently Neyret).

Hakkapeliitta, 34 (1940).

WALL DISPLAY 17

Early recipients of the Pro Finlandia Medal for the arts and culture

1. Theatre Manager, Mia Backman (1945). Backman was the first Finnish recipient of the Pro Finlandia Medal.
2. Composer, Aarre Merikanto (1948).
3. Sculptor, Gunnar Finne (1951).
4. Author, Hella Wuolijoki (1952).

VITRINE 7

The formation of the Order of the Cross of Liberty in 1940 and its first Chancellor Rudolf Walden

In 1941, Mannerheim named, his trusted aide, Minister of Defence Rudolf Walden as first Chancellor of the Order of the Cross of Liberty, which had been formed in 1940. Walden, who was an industrial leader in his civilian life, was promoted to General of the Infantry in 1942. When the Medals of Merit of the Cross of Liberty, which were mainly given for workers in the military supply industry, were introduced in 1942, Mannerheim asked Walden as the "first worker of Finland" to wear the first awarded Medal of 2nd Class.

- 1 Grand Cross of the Cross of Liberty with swords and its diploma, awarded to Rudolf Walden.

Private collection.

2. Tasavallan presidentti Risto Rytin ilmoitus Mannerheimille hänen elinikäisestä suurmestariudesta Vapaudenristin ritarikunnassa ja hänen nimeään kantavan uuden ritarin arvon perustamisesta.
Kansallisarkisto.
3. Vapaudenristin ritarikunnan ensimmäisen hallituksen asettaminen 26.10.1941.
Kansallisarkisto.
4. Vapaudenristin sururisti.
Yksityisomistuksessa.
5. Vapaudenristin surumitali.
VR.
6. Waldenin saama ensimmäinen Vapaudenristin 2. luokan ansiomitali kunniakirjoineen.
Yksityisomistuksessa.

SEINÄTAULU 18

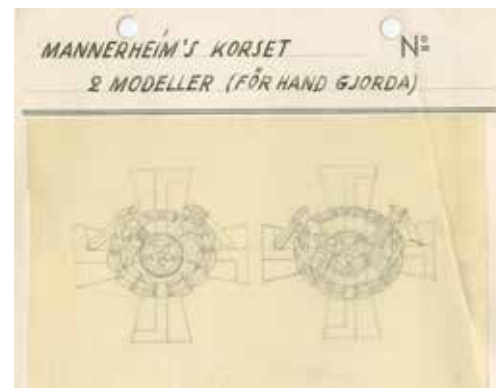
- 1 Sotateollisuusmitaliksi kutsutun Vapaudenristin ansiomitalin jakotilaisuus Tampellan ammustehtaalla työläisille 25.9.1942.
SA-kuva.

VITRIINI 8

Mannerheim-risti.

Mannerheim-risti perustettiin 1940, mutta sen kunniamerkit suunniteltiin vasta 1941, jolloin myös ensimmäiset Mannerheim-ristin ritarit nimitettiin. Ensimmäiset luonnokset 2. luokan Mannerheim-rististä teki Aarno Karimo, mutta lopullisen muodon se sai Oskar Pihlin piirtämänä. Toisen kerran suodun Mannerheim-ristin tunnuksiksi tuli 1944 ristikkäisistä marsalkansauvoista muodostuva solki, jonka suunnitteluun osallistui Pihlin lisäksi Tillanderin korusuunnittelija Hanna Siegfried. 1. luokan Mannerheim-risti on etusivultaan muuten samanlainen kuin 1. luokan Vapaudenristi, mutta mustaksi emaloitu.

- 1 Luonnoksia 2. luokan Mannerheim-rististä sekä työpiirroksen prototyyppistä.
Oy Tillander Ab.

2. Republikens president Risto Rytis meddelande till Mannerheim att han utsets till stormästare för orden under sin livstid och om instiftandet av en ny värdighet som riddare som bär hans namn.
Riksarkivet.
3. Tillsättandet av det första kapitlet för Frihetskorsets orden 26.10.1941.
Riksarkivet.
4. Frihetskorsets sorgekors.
I privat ägo.
5. Frihetskorsets sorgemedalj.
FrK.
- ⑥ Det första exemplaret av Frihetskorsets förtjänstmedalj av 2. klass med diplom, som förlänades Walden.
I privat ägo.

VÄGGTAVLA 18

- ① Utdelning av den inom vapenindustrin ofta förlänade Frihetskorsets förtjänstmedalj till arbetare vid Tampellas ammunitionsfabrik 25.9.1942.
SA-kuva.

VITRIN 8

Mannerheimkorset.

Mannerheimkorset instiftades 1940. Ordenstecknen ritades emellertid först följande år då de första Mannerheimriddarna utnämndes. De första skisserna till Mannerheimkorset av 2. klass utfördes av Aarno Karimo, men Oskar Pihl gav korset dess slutliga form. Kännetecknet för de Mannerheimkors som förlänades en andra gång blev 1944 ett spänne som formades av två korslagda marskalkstavar, vilket förutom av Pihl planerades av Tillanders smyckeskonstnär Hanna Siegfried. Framsidan av Mannerheimkorset av 1. klass är likadan som Frihetskorsset av 1. klass, med den skillnaden att det är emaljerat i svart.

- ① Skisser till Mannerheimkorset av 2. klass och arbetsritning för dess prototyp.
Oy Tillander Ab.

2. President of the Republic Risto Ryti's letter to Mannerheim informing him about his Grand Mastership for life of the Order of the Cross of Liberty and the foundation of a new dignity of Knight bearing his name.
The National Archives.
3. The nomination of the first Chapter of the Order of the Cross of Liberty on 26 October 1941.
The National Archives.
4. Cross of Mourning of the Cross of Liberty.
Private collection.
5. Medal of Mourning of the Cross of Liberty.
The Order of the Cross of Liberty.
- ⑥ The first Medal of Merit 2nd Class of the Cross of Liberty with its diploma, awarded to Walden.
Private collection.

WALL DISPLAY 18

- ① Award ceremony of the Medal of Merit of the Cross of Liberty, the so-called war industry medal, for the workers of the Tampella munitions factory 25 September 1942.
SA-kuva.

VITRINE 8

The Mannerheim Cross.

The Mannerheim Cross was founded in 1940, but insignia was not designed until 1941, when the first Knights of the Mannerheim Cross were appointed. The first sketches of the Mannerheim Cross 1st and 2nd Class were made by Aarno Karimo, but its final design was drawn by Oskar Pihl. In 1944, the marshal's batons in saltire became the clasp indicating the 2nd award of the Mannerheim Cross. Besides Pihl, Hanna Siegfried, a jewellery designer at Tillander, took part in the design of this clasp. The obverse of the Mannerheim Cross 1st Class is similar to the Cross of Liberty 1st Class apart from its black enamel.

- ① Sketches for the Mannerheim Cross 2nd Class and a technical drawing of its prototype.
Oy Tillander Ab.

2. 2. luokan Mannerheim-ristin litteä hopeasta valmistettu prototyyppi.
VR.
3. Oskar Pihlin piirros 2. luokan Mannerheim-rististä.
Mannerheim-museo.
- 4 Hanna Siegfriedin ja Oskar Pihlin luonnoksia toisen kerran suodun 2. luokan Mannerheim-ristin soljesta.
Oy Tillander Ab.
5. Toisen kerran suodun 2. luokan Mannerheim-ristin solki.
VR.
- 6 Jalkaväenkenraali Rudolf Waldenille kuulunut 2. luokan Mannerheim-risti kunniakirjoineen.
Yksityisomistuksessa.
7. Ritarikenraalien aloitekirje Mannerheim-ristin suomisesta Waldenille ja Mannerheimin saatekirje kenraalitar Anni Waldenille.
Yksityisomistuksessa.
8. Tillanderin sodanjälkeinen varastokortti 2. luokan Mannerheim-rististä.
Oy Tillander Ab.
9. 1. luokan Mannerheim-risti.
VR.
- 10 Jalkaväenkenraali Erik Heinrichsin saaman 1. luokan Mannerheim-ristin kunniakirja.
Kansallisarkisto.

SEINÄTAULU 19

- 1 Mannerheim-ristien luovutustilaisuus päämajassa
15.9.1942.
SA-kuva.

SEINÄTAULU 20

- 2 Kolmea sururistiä kantava äiti.
SA-kuva.

2. En platt av silver framställd prototyp till Mannerheimkorset av 2. klass.
FrK.
3. Oskar Pihls ritning till Mannerheimkorset av 2. klass.
Mannerheim-museet.
- ④ Hanna Siegfrieds och Oskar Pihls skisser till ett spänne som markerade att mottagaren andra gången förlänats Mannerheimkorset av 2. klass.
Oy Tillander Ab.
5. Spänne för andra gången förlänat Mannerheimkors av 2. klass.
FrK.
6. Mannerheimkorset av 2. klass med diplom, förlänat generalen av infanteriet Rudolf Walden.
I privat ägo.
7. Riddargeneralernas initiativ om att Mannerheimkorset ska förlänas åt Walden och Mannerheims följbrev till generalskan Anni Walden.
I privat ägo.
8. Kartotekskort från efterkrigstiden för Mannerheimkorset av 2. klass.
Oy Tillander Ab.
9. Mannerheimkorset av 1. klass.
FrK.
- ⑩ Diplom till Mannerheimkorsets 1. klass, förlänat generalen av infanteriet Erik Heinrichs.
Riksarkivet.

VÄGGTAVLA 19

- ① Överlåtelse av Mannerheimkors i högkvarteret 15.9.1942.
SA-kuva.

VÄGGTAVLA 20

- ② En moder som bär tre sorgeskors.
SA-kuva.

2. Flat prototype of the Mannerheim Cross 2nd Class made in silver.
The Order of the Cross of Liberty.
3. Oskar Pihl's drawing of the Mannerheim Cross 2nd Class.
The Mannerheim Museum.
- ④ Sketches for the Clasp for the 2nd award of the Mannerheim Cross 2nd Class by Hanna Siegfried and Oskar Pihl.
Oy Tillander Ab.
5. Clasp for the 2nd award of the Mannerheim Cross 2nd Class.
The Order of the Cross of Liberty.
6. Mannerheim Cross 2nd Class and its diploma, awarded to General of the Infantry Rudolf Walden.
Private collection.
7. Proposal for conferring the Mannerheim Cross on Walden from the general officers, who were Knights of the Mannerheim Cross, and Mannerheim's accompanying letter to Mrs Anni Walden.
Private collection.
8. Tillander's postwar stock card of the Mannerheim Cross 2nd Class.
Oy Tillander Ab.
9. Mannerheim Cross 1st Class.
The Order of the Cross of Liberty.
- ⑩ Diploma of the Mannerheim Cross 1st Class given to the General of the Infantry Erik Heinrichs.
The National Archives.

WALL DISPLAY 19

- ① Award ceremony of the Mannerheim Cross at the General Headquarters 15 September 1942.
SA-kuva.

WALL DISPLAY 20

- ② Mother wearing three Crosses of Mourning.
SA-kuva.

SEINÄTAULU 21

- ① Ylipäällikön päiväkäsky Suomen äideille.
Yksityisomistuksessa.

SEINÄTAULU 22

- ② 2. luokan Vapaudenmitalilla palkittuja sotilaita
kunniamerkkien jakotilaisuudessa Kananaisten kylässä
28.7.1941.
SA-kuva.

SEINÄTAULU 23

Kenraaliluutnantti Eduard Hanellin kunniamerkit

Ylinnä:

- 1. luokan Vapaudenristi miekkoineen (1940).
- 1. luokan Vapaudenristin rintatähti miekkoineen (1941).
- Suomen Valkoisen Ruusun suurristi miekkoineen (1945).
- Suomen Valkoisen Ruusun II luokan komentajamerkki (1924) sekä ulkomaisia kunniamerkkejä.

Maanpuolustuskorkeakoulu.

SEINÄVITRIINI 4

Vapaudenristin ritarikunnan kunniamerkeillä 1939–1945 palkittuja

Vapaudenristin ritarikunnan kunniamerkeillä palkittiin sotavuosina runsaasti ja monipuolisesti sekä Suomen puolustusvoimissa eri tehtävissä palvelevia että sen hyväksi toimineita siviilihenkilöitä unohtamatta ulkomaalaisia sotilaita ja siviilejä. Saman kunniamerkin saattoi saada hyvin erityyppisistä ansioista tai haavoittumisesta. Sotavuosina Vapaudenristin ritarikunnan kunniamerkkejä saaneista monet olivat nuoria aikuisia, jotka tulivat palkittavaksi kahden muun ritarikunnan kunniamerkeillä rauhan ajan työuriensa perusteella vasta vuosikymmeniä sotien jälkeen. Sotaveteraanisukupolven omaksuma kunniamerkkikulttuuri onkin muovannut näkyvästi suomalaisten suhtautumista kunniamerkkeihin.

①

②

VÄGGTAVLA 21

- 1 Överbefälhavarens dagorder till Finlands mödrar.
I privat ägo.

VÄGGTAVLA 22

- 2 Soldater som förlänats Frihetsmedaljen av 2. klass vid utdelningstillfället 28.7.1941.
SA-kuva.

VÄGGTAVLA 23

Generallöjtnant Eduard Hanells utmärkelsetecken

Överst:

Frihetskorset av 1. klass med svärd (1940).

Kraschan till Frihetskorset av 1. klass med svärd (1941).

Storkorset med svärd av Finlands Vita Ros' orden (1945).

Kommendörstecknet av II klass av Finlands Vita Ros' orden (1924) samt utländska ordnar.

Försvarshögskolan.

VÄGGVITRIN 4

Belönade med utmärkelsetecken av Frihetskorsets orden åren 1939–1945

Med utmärkelsetecken ur Frihetskorsets orden belönade man under krigsåren i stor omfattning och mångsidigt militärer som tjänstgjort inom Finlands försvarsmakt, civila medborgare som tjänat försvaret och dessutom utländska militärer och civila personer. Samma utmärkelsetecken kunde förlänas för mycket olika förtjänster eller för att en person sårats. Under krigsåren var många av dem som förlänades utmärkelsetecken ur Frihetskorsets orden unga vuxna, som först flera årtionden senare belönades med utmärkelsetecken från de två andra ordnarna för det arbete de utfört under fredstid. Den praxis krigsveterangenerationen utformade kring utmärkelsetecknen har i själva verket format mången finländares inställning till ordensväsendet.

WALL DISPLAY 21

- 1 Order of the Day of the Commander-in-Chief to the mothers of Finland.
Private collection.

WALL DISPLAY 22

- 2 Award ceremony of the Medal of Liberty 2nd Class in the village of Kananainen 28 July 1941.
SA-kuva.

WALL DISPLAY 23

Decorations of Lieutenant General Eduard Hanell

Uppermost:

Cross of Liberty 1st Class with swords (1940).

Star to the Cross of Liberty 1st Class with swords (1941).

Grand Cross of the Order of the White Rose of Finland with swords (1945).

Commander 2nd Class of the Order of the White Rose of Finland (1924) and foreign decorations.

The National Defence University.

WALL VITRINE 4

Recipients of the decorations of the Order of the Cross of Liberty 1939–1945

During the war years decorations of the Order of the Cross of Liberty were awarded in a large and wide-ranging scale to those serving in different positions in the Finnish Defence Forces and civilians, who supported it, without forgetting foreign soldiers and civilians. The same decoration could be conferred for very different types of services or for being wounded. Many wartime recipients of the decorations of the Order of the Cross of Liberty were young adults, who were awarded the other two Orders on the basis of their peace time careers for decades after the war. The culture of orders, decorations and medals adopted by the war veteran generation has visibly shaped the Finnish attitude to honours.

- ① Paavo Mannermaa suojeluskuntakersantin puvussa keväällä 1940 rinnassa 2. luokan Vapaudenmitalin nauha.
Yksityisomistuksessa.
- ② Reservin ylikersantti Paavo Mannermaan kunniamerkit
2. luokan Vapaudenmitali (1940)
4. luokan Vapaudenristi miekkoineen (1941)
Vapaudenristin 2. luokan ansiomitali (1944)
Monien sotaveteraanien tavoin Mannermaa ei koskaan käyttänyt kunniamerkkejään. Nämä olivat esillä vasta hänen muistotilaisuudessaan vuonna 1976.
Yksityisomistuksessa.
3. Vapaudenristin ritarikunnan kortistokortti talvisodasta. Reservin kersantti Paavo Mannermaa haavoittui talvisodassa Pelkosenniemen taistelussa 18.12.1939 ja sai haavoittumisesta 2. luokan Vapaudenmitalin 1940. Vuonna 1941 hän sai 4. luokan Vapaudenristin miekkoineen, jonka perustelut olivat: "Erittäin suuresta urheudesta Pelkosenniemellä joukkueenjohtajana. Haavoittunut vaikeasti johdettuaan joukkuettaan kaikissa rynnäköissä."
VR.
4. Vapaudenristin ritarikunnan kortistokortti jatkosodasta. Paavo Mannermaa osallistui jatkosotaan autonkuljettajana 1941–1942 ja ylennettiin ylikersantiksi 1941. Vapaudenristin 2. luokan ansiomitalin hän sai 1944 perusteluin: "Haavoittunut vaikeasti talvisodassa. Ostanut sen jälkeen itselleen maatilaa, jonka tilan työt hän tekee itse ja siinä sivussa avustaa entisen kotitalonsa johtotöitä."
VR.
- ⑤ Everstiluutnantti Väinö Vartiainen (vasemmalla) everstiluutnantti Joseph Veltjensin (oikealla) terassilla Berliinissä jatkosodan aikana.
Yksityisomistuksessa.
- ⑥ Eversti, vuorineuvos Väinö Vartiaisen kunniamerkkikiinnike, jossa ensimmäisinä:
2. luokan Vapaudenristi miekkoineen (1940)
4. luokan Vapaudenristi miekkoineen (1918)
Hengenpelastusmitali
Vapaudenristin 2. luokan ansiomitali
Vartiainen palveli talvi- ja jatkosodan aikana Päämajan poltto- ja voiteluaineosaston päällikkönä. Vartiaisen 2. luokan Vapaudenristin perusteluissa todettiin, että hän oli toiminut erinomaisella taidolla ja menestyksellä

- ❶ Skyddskåristen Paavo Mannermaa bär våren 1940 på sin uniform sergeants gradbeteckningar och på bröstet bandet till Frihetsmedaljen av 2. klass.
I privat ägo.
- ❷ Översergeant i reserven Paavo Mannermaas utmärkelsetecken
Frihetsmedaljens 2. klass (1940)
Frihetskors av 4. klass med svärd (1941)
Frihetskors förtjänstmedalj av 2. klass (1944)
I likhet med många krigsveteraner bar Mannermaa aldrig sina utmärkelsetecken. De fanns framlagda först vid hans minnesstund år 1976.
I privat ägo.
3. Frihetskorsets ordens kartotekskort från vinterkriget.
Sergeanten i reserven Paavo Mannermaa sårades i vinterkriget under striderna vid Pelkosenniemi 18.12.1939 och förlänades efter detta Frihetsmedaljens 2. klass. År 1941 förlänades han Frihetskors av 4. klass med svärd, motiveringen löd: "För visad synnerligen stor tapperhet som gruppchef vid Pelkosenniemi. Svårt sårad efter att ha lett truppen vid samtliga anfall."
FrK.
4. Frihetskorsets ordens kartotekskort från fortsättningskriget. Paavo Mannermaa deltog i fortsättningskriget som chaufför 1941–1942 och befordrades till översergeant 1941. Han förlänades Frihetskors förtjänstmedalj av 2. klass 1944 med motiveringen: "Svårt sårad i vinterkriget. Har sedan dess köpt ett jordbruk, som han brukar själv och vid sidan hjälper han dessutom till att leda arbetena på sin tidigare hemgård."
FrK.
- ❺ Överstelöjtnant Väinö Vartiainen (till vänster) på överstelöjtnant Joseph Veltjens (till höger) terrass i Berlin under fortsättningskriget.
I privat ägo.
- ❻ Översten, bergsrådet Väinö Vartiainens bandplåt, på vilken de första är:
Frihetskors av 2. klass med svärd (1940)
Frihetskors av 4. klass med svärd (1918)
Livräddningsmedaljen
Frihetskorsets förtjänstmedalj av 2. klass
Vartiainen tjänade under vinter- och fortsättningskriget som chef för Högkvarterets drivmedels- och smörjmedelsavdelning. I motiveringarna för det Frihetskors av 2. klass som Vartiainen erhöll framhölls att

- ❶ Paavo Mannermaa in the uniform the Defence Corps Sergeant in the spring 1940 wearing the ribbon bar of the Medal of Liberty 2nd Class.
Private collection.
- ❷ Decorations of Staff Sergeant of the Reserves Paavo Mannermaa:
Medal of Liberty 2nd Class (1940)
Cross of Liberty 4th Class with swords (1941)
Medal of Merit of the Cross of Liberty 2nd Class (1944)
Like Mannermaa, many war veterans never wore their decorations. These were first displayed at his memorial service in 1976.
Private collection.
3. Index card of the Order of the Cross of Liberty from the Winter War. Sergeant of the Reserves Paavo Mannermaa was wounded in the Winter War at the Battle of Pelkosenniemi on 18 December 1939 and was awarded the Medal of Liberty 2nd Class for being wounded. In 1941 he was awarded the Cross of Liberty 4th Class with swords with the citation: "For extraordinary valour at the Battle of Pelkosenniemi as platoon leader. Wounded severely after having led his platoon in all assaults."
The Order of the Cross of Liberty.
4. Index card of the Order of the Cross of Liberty from the Continuation War. Paavo Mannermaa took part in the Continuation War as a driver during 1941–1942 and was promoted Staff Sergeant in 1941. The citation of the Medal of Merit of the Cross of Liberty 2nd Class, which he received in 1944, was: "Severely wounded in the Winter War. Has bought a farm for himself after that and performs all the work himself also assisting in overseeing work at his former home farm."
The Order of the Cross of Liberty.
- ❺ Lieutenant Colonel Väinö Vartiainen (left) on the terrace of Lieutenant Colonel Joseph Veltjens (right) in Berlin during the Continuation War.
Private collection.
- ❻ Medal bar of Colonel, Counsellor of Mining (title of honour) Väinö Vartiainen, beginning with:
Cross of Liberty 2nd Class with swords (1940)
Cross of Liberty 4th Class with swords (1918)
Life Saving Medal
Medal of Merit of the Cross of Liberty 2nd Class
Vartiainen served in the Winter War and the Continuation War as Chief of the Fuel and Lubricant Department in the General Headquarters. The citation for the Cross

nestemäisten poltto- ja voiteluaineiden hankkimiseksi puolustuslaitoksen tarpeisiin.

Yksityisomistuksessa.

- 7 Lääkintähenkilökuntaan kuuluneen henkilön kunniamerkkikiinnike
 3. luokan Vapaudenristi punaisine risteineen (jatkosodasta)
 4. luokan Vapaudenristi punaisine risteineen (talvisodasta)
 1. luokan Vapaudenmitali (talvisodasta)
 - Sodan 1939–1940 muistomitali
 - Suomen Punaisen Ristin hopeinen ansiomitali
 - Väestönsuojelun 2. luokan ansiomitali solkineen

Yksityisomistuksessa.
- 8 Professori Stig Jägerskiöldin kunniamerkkikiinnike:

Hänen Majesteettinsa Ruotsin kuninkaan kultainen mitali

8. koossa Serafiimiritarikunnan nauhassa

Ruotsin Pohjantähden ritarikunnan ritarimerkki

Medaljen för nit och redlighet i rikets tjänst

4. luokan Vapaudenristi kansalaisansioista (1941)

Sodan 1939–1940 muistomitali ulkomaalaisille soljella

Kenttäärmelja

Jägerskiöldin Vapaudenristiä perusteltiin esityksessä seuraavasti: "Erosi Ruotsin Helsingissä olevan lähetystön sanomalehtiavustajan virasta sodan puhjetessa voidakseen Ruotsissa harjoittaa propagandaa Suomen hyväksi. Toimi tarmokkaasti 'Finlands Kommité'ssa.'"

Yksityisomistuksessa.
9. Ylipäällikön päiväkäsky n:o 108 (12.8.1940). Ylipäällikön päiväkäskyssä julkaistiin tiedot talvisodan ansioista annetuista Vapaudenristeistä ja Vapaudenmitaleista.

Yksityisomistuksessa.
- 10 Palveluspuvussa käytetty nauhalaatta, jonka nauhat osoittavat seuraavia kunniamerkkejä:
 2. luokan Vapaudenristi miekkoineen ja tammenlehvineen
 2. luokan Vapaudenristi miekkoineen
 3. luokan Vapaudenristi miekkoineen
 - Sodan 1939–1940 muistomitali miekoilla

Yksityisomistuksessa.
11. *Luettelo ylipäällikön myöntämistä kunniamerkeistä* oli julkaisu, jossa jatkosodan aikana tiedotettiin annetuista Vapaudenristin ritarikunnan kunniamerkeistä.

Kansallisarkisto.

7

8

10

han utomordentligt skickligt och framgångsrikt anskaffat flytande bränslen och smörjmedel för försvarsmaktens behov.

I privat ägo.

- 7 Bandplåt som tillhört en sanitär:
Frihetskorset av 3. klass med rött kors (från fortsättningskriget)
Frihetskorset av 4. klass med rött kors (från vinterkriget)
Frihetsmedaljens 1. klass (från vinterkriget)
Minnesmedalj för deltagande i 1939–1940 års krig
Finlands Röda Kors förtjänstmedalj i silver
Förtjänstmedaljen för befolkningsskyddsarbete av 2. klass med spänne.
I privat ägo.
- 8 Professor Stig Jägerskiölds bandplåt:
Hans Majestät Konungens medalj i 8:e storleken i Serafimerordens band
Riddartecknet av Kungl. Nordstjärneorden
Medaljen för nit och redlighet i rikets tjänst
Frihetskorset av 4. klass för medborgerliga förtjänster (1941)
Minnesmedalj för deltagande i 1939–1940 års krig för utlänningar med spänne Kenttäarmeija (Fältarmén)
Förlänandet av Frihetskorset till Jägerskiöld motiverades i framställningen på följande sätt: "Avgick från befattningen som pressattaché vid Sveriges legation i Helsingfors vid krigsutbrottet för att i Sverige kunna utöva propaganda för Finland. Deltog energiskt i Finlandskommitténs arbete."
I privat ägo.
9. Överbefälhavarens dagorder n:r 108 (12.8.1940). I överbefälhavarens dagorder publicerades namnen på samtliga personer som förlänades Frihetskors och Frihetsmedaljer under vinterkriget.
I privat ägo.
- 10 Ordensbandplåt med följande utmärkelsetecken:
Frihetskorset av 2. klass med svärd och eklöv
Frihetskorset av 2. klass med svärd
Frihetskorset av 3. klass med svärd
Minnesmedalj för deltagande i 1939–1940 års krig med svärd
I privat ägo.
11. Under fortsättningskriget kungjordes de utmärkelsetecken ur Frihetskorsets orden som förlänades i publikationen *Luettelo ylipäällikön myöntämistä kunniamerkeistä*,

of Liberty 2nd Class given to Vartiainen states that he had acted with extraordinary skill and success in the acquisitions of liquid fuels and lubricants for the needs of the Defence Forces.

Private collection.

- 7 Medal bar of a member of the medical personnel:
Cross of Liberty 3rd Class with Red Cross (from the Continuation War)
Cross of Liberty 4th Class with Red Cross (from the Winter War)
Medal of Liberty 1st Class (from the Winter War)
Commemorative Medal of the War 1939–1940
Medal of Merit in silver of the Red Cross of Finland
Medal of Merit 2nd Class of the Civil Defence with clasp
Private collection.
- 8 Medal bar of Professor Stig Jägerskiöld:
Gold Medal of His Majesty the King of Sweden in the 8th size with the ribbon of the Order of the Seraphim
Knight of the Order of the Polar Star of Sweden
Medal for Zeal and Probity in the Service of the State
Cross of Liberty 4th Class (1941)
Commemorative Medal of the War 1939–1940 for foreigners with the clasp Kenttäarmeija (Field Army)
The citation for Jägerskiöld's Cross of Liberty was:
"Resigned from his position as press attaché at the Swedish legation in Helsinki at the outbreak of war in order to carry out propaganda work for Finland in Sweden. Acted vigorously in the 'Finlands Kommité'".
Private collection.
9. Order of the Day of the Commander-in-Chief no:108 (12 August 1940). The Crosses of Liberty and the Medals of Liberty given in the Winter War were announced in the Order of the Day of the Commander-in-Chief.
Private collection.
- 10 Ribbon bar worn with service uniform, designating the following decorations:
Cross of Liberty 2nd Class with swords and oak leaves
Cross of Liberty 2nd Class with swords
Cross of Liberty 3rd Class with swords
Commemorative Medal of the War 1939–1940 with swords
Private collection.
11. *Luettelo ylipäällikön myöntämistä kunniamerkeistä*, list of the decorations conferred by the Commander-in-Chief, was

- 12 Jääkäriprikaatin komentaja, eversti, Mannerheim-ristin ritari Valter Nordgren ja kapteeni Yrjö K. K. Talvitie elokuussa 1944.
SA-kuva.
- 13 Markkinointijohtaja, reservin kapteeni Yrjö K. K. Talvitien kunniamerkkikiinnike ja pienoiskunniamerkkiketju, joissa ensimmäisinä:
3. luokan Vapaudenristi miekkoineen ja tammenlehvineen (1944)
3. luokan Vapaudenristin miekkoineen
Suomen Valkoisen Ruusun I luokan ritarimerkki (1978)
Suomen Leijonan I luokan ritarimerkki (1969)
Ansioistaan rynnäkkötykkikomppanian päällikkönä Karjalan kannaksen kesän 1944 taisteluissa Talvitiele esitettiin Mannerheim-ristiä. Sen asemesta Talvitie sai 3. luokan Vapaudenristin miekkoineen ja tammenlehvineen marraskuussa 1944. Kunniamerkkiesityksen perusteluissa todettiin, että Talvitien johtama komppania oli tuhonnut 37 vihollispanssaria sekä myötävaikuttanut viiden panssarivaunun joutumiseen ehjänä suomalaisten haltuun.
Yksityisomistuksessa.
- 14 Eversti Georg-Eric Strömbergin kunniamerkkikiinnike, jossa ensimmäisinä:
3. luokan Vapaudenristi miekkoineen rauhan ajan ansioista (1957)
4. luokan Vapaudenristi miekkoineen (1943)
Suomen Valkoisen Ruusun I luokan ritarimerkki (1966)
Yksityisomistuksessa.
- 15 Osastonhoitaja Anna-Liisa Sutelan (o.s. Zilliacus) kunniamerkki- ja pienoiskunniamerkkikiinnikkeet, joissa ensimmäisinä:
2. luokan Vapaudenmitali
2. luokan Vapaudenmitali punaisine risteineen
Sodan 1939–1940 muistomitali
Sodan 1941–1945 muistomitali
Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitali kultaristein (1968)
Sotasairaalassa sairaanhoitajana toiminut Anna-Liisa Zilliacus sai 2. luokan Vapaudenmitali punaisine risteineen 1944. Kunniamerkkiesityksen perustelu oli: "Suorittanut tehtävänsä hyvin."
Yksityisomistuksessa.

förteckning över utmärkelsetecken förlänade av överbefälhavaren.

Riksarkivet.

- 12 Jägarbrigadens kommandör, översten, Mannerheimriddaren Valter Nordgren och kapten Yrjö K. K. Talvitie i augusti 1944.
SA-kuva.
- 13 Marknadschefen, kaptenen i reserven Yrjö K. K. Talvities bandplåt och miniatyrkedja, på vilka de första är:
Frihetskorset av 3. klass med svärd och eklöv (1944)
Frihetskorset av 3. klass med svärd
Riddartecknet av I klass av Finlands Vita Ros' orden (1978)
Riddartecknet av I klass av Finlands Lejons orden (1969)
För sina förtjänster som chef för ett stormkanonkompani under striderna på Karelska näset sommaren 1944 föreslogs Talvitie erhålla Mannerheimkorset. I stället för det förlänades Talvitie Frihetskorset av 3. klass med svärd och eklöv i november 1944. I motiveringarna framhölls det att det kompani Talvitie lett hade slagit ut 37 stridsvagnar och bidragit till att fem stridsvagnar i användbart skick kommit i de finska truppernas händer.
I privat ägo.
- 14 Överste Georg-Eric Strömbergs bandplåt, på vilken de första är:
Frihetskorset av 3. klass med svärd för fredstida förtjänster (1957)
Frihetskorset av 4. klass med svärd (1943)
Riddartecknet av I klass av Finlands Vita Ros' orden (1966)
I privat ägo.
- 15 Avdelningsskötaren Anna-Liisa Sutelas (f. Zilliacus) bandplåt och miniatyrbandplåt, på vilka de första är:
Frihetsmedaljens 2. klass
Frihetsmedaljens 2. klass med rött kors
Minnesmedalj för deltagande i 1939–1940 års krig
Minnesmedalj för deltagande i 1941–1945 års krig
Medalj av I klass med guld kors av Finlands Vita Ros' orden (1968)
Sjuksköterskan Anna-Liisa Zilliacus, som tjänstgjort på ett fältsjukhus, erhöll Frihetsmedaljens 2. klass med rött kors 1944. Motiveringen var: "utfört sitt arbete väl."
I privat ägo.

the publication, where the decorations of the Order of the Cross of Liberty were announced during the Continuation War.

The National Archives.

- 12 Commanding Officer of the Jäger Brigade, Colonel, Knight of the Mannerheim Cross Valter Nordgren and Captain Yrjö K. K. Talvitie in August 1944.
SA-kuva.
- 13 Medal bar and miniature chain of Marketing Director, Captain of the Reserves Yrjö K. K. Talvitie, beginning with: Cross of Liberty 3rd Class with swords and oak leaves (1944)
Cross of Liberty 3rd Class with swords
Knight First Class of the Order of the White Rose of Finland (1978)
Knight First Class of the Order of the Lion of Finland (1969)
The Mannerheim Cross was proposed for Talvitie for his services as a Company Commander of the Assault Gun Company in the battles of the Karelian Isthmus in summer 1944. Instead, he was awarded the Cross of Liberty 3rd Class with swords and oak leaves. The proposal for the decoration states that the company led by Talvitie had destroyed 37 enemy tanks and contributed to the capture of five intact tanks.
Private collection.
- 14 Medal bar of Colonel Georg-Eric Strömberg, beginning with:
Cross of Liberty 3rd Class with swords for peace time merit (1957)
Cross of Liberty 4th Class with swords (1943)
Knight First Class of the Order of the White Rose of Finland (1966)
Private collection.
- 15 Medal bar and miniature medal bar of Head Nurse Anna-Liisa Sutela (née Zilliacus), beginning with:
Medal of Liberty 2nd Class
Medal of Liberty 2nd Class with Red Cross
Commemorative Medal of the War 1939–1940
Commemorative Medal of the War 1941–1945
Medal First Class with Gold Cross of the Order of the White Rose of Finland (1968)
Anna-Liisa Zilliacus, who served as a nurse in a military hospital, was awarded the Medal of Liberty 2nd Class with Red Cross in 1944. The citation for the award was: "Performed her tasks well."
Private collection.

9. LAAJENEVA JA MONIPUOLISTUVA PALKITSEMINEN

Vapaudenristin ritarikunnan kunniamerkkien jako jatkui Suomen ja Neuvostoliiton välisen sodan päätyttyä syyskuussa 1944. Ritarikunnan rauhanajan hallitus päätti ensimmäisessä kokouksessaan helmikuussa 1946 kokoontua kerran vuodessa valmistelemaan esityksen rauhanajan ansioista annettavista kunniamerkeistä. Sodanajan ansioista annettavien kunniamerkkien käsittely jatkui vuoteen 1947 saakka.

Vapaudenristin ritarikunta oli vakiinnutettu asetuksella 18.8.1944. Mannerheim oli ritarikunnan elinikäinen suurmestari. Sen vuoksi tasavallan presidentiksi 1946 valittu J. K. Paasikivi ei saanut ritarikunnan suurristiä heti astuessaan tehtävään vaan vasta Mannerheimin päätöksellä 9.10.1950. Kunniamerkki annettiin hänelle miekkoineen sota-ajan punaisessa nauhassa tunnustukseksi hänen Suomen hyväksi tekemistään valtiomiesteosta. Kun elinikäinen suurmestari Mannerheim kuoli tammikuussa 1951, Paasikivestä tuli viran puolesta suurmestari.

Kahden muun valtiollisen ritarikunnan, Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan, kunniamerkkien jako jatkui sodan jälkeen rauhanajan käytäntöjen mukaisesti. Mannerheim oli aktiivinen myös niiden palkitsemistoiminnassa. Sodan jälkeen tasavallan presidenttinä toiminut Gustaf Mannerheim antoi kesäkuussa 1945 asetuksen uudesta inhimillisestä auliudesta annettavasta kunniamerkistä, joka sai nimen Muistomitali inhimillisestä auliudesta. Mitalin takasivun tekstin Pro Benignitate Humana mukaisesti mitalin lyhenteeksi tuli PBH. Mitalia jaettiin tunnustukseksi Suomen hyväksi sodan aikana tehdystä työstä. Valmisteluvastuu osoitettiin Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntien hallitukselle. Ensimmäiset PBH-mitalit jaettiin syyskuussa 1946. Vuoden 1948 loppuun mennessä niitä oli jaettu ulkomaalaisille jo 4 500 kappaletta, joista peräti 4 200 ruotsalaisille. Suomalaisia saajia oli kaikkiaan noin 800. PBH-mitalin laajan jaon kausi päättyi 1952. PBH:sta annettua asetusta ei silti kumottu, vaikka kunniamerkin jako toistaiseksi päättyi.

Paasikiven jälkeen Suomen tasavallan presidentiksi valittiin vuonna 1956 Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntien varakanslerina toiminut Urho Kekkonen. Hänen aloittaessaan presidenttinä ja

J. K. Paasikivi.

*Journalistinen kuva-arkisto/
Alma Media/Uuden Suomen
Kokoelma.*

Urho Kekkonen.

*Urho Kekkosen arkisto/Urho Kekkons
arkiv/The Archives of Urho Kekkonen.*

9. ORDENSVERKSAMHETEN UTVIDGAS OCH BLIR MÅNGSIDIGARE

Förläningen av Frihetskorsets utmärkelsetecken fortsatte efter fredsslutet mellan Finland och Sovjetunionen i september 1944. Vid sitt första möte i februari 1946 beslöt det fredstida ordenskapitlet att sammanträda en gång per år för att bereda ordensförslaget till de utmärkelsetecken som förlänades som belöning för förtjänster under fredstid. Behandlingen av de utmärkelsetecken som förlänats för förtjänster under krigstid fortsatte fram till 1947.

Frihetskorsets orden hade etablerats genom förordning den 18.8.1944. Mannerheim var stormästare för orden under sin livstid. Av denna orsak förlänades J. K. Paasikivi, som valdes till president 1946, inte Frihetskorsets storkors vid tillträdet, utan först den 9.10.1950 genom beslut av Mannerheim. För sina förtjänster för fosterlandet i egenskap av statsman förlänades Paasikivi ordens-tecknet med svärd och krigstida band i rött. När Mannerheim avled i januari 1951 tillträdde Paasikivi ex officio som stormästare.

Förläningen av utmärkelsetecknen av de övriga två statliga ordnarna, Finlands Vita Ros' och Finlands Lejon, fortsatte efter kriget i enlighet med fredstida praxis. Mannerheim var aktiv även då det gällde belöningarna inom dessa. I egenskap av republikens president efter kriget undertecknade Gustaf Mannerheim i juni 1945 en förordning om ett nytt hederstecken för mänsklig barmhärtighet, Minnesmedaljen för humanitär verksamhet. Namnet på medaljen förkortades PBH enligt texten på dess baksida, Pro Benignitate Humana. Medaljen förlänades som belöning för krigstida förtjänster för Finland. Beredningsansvaret anvisades till ordenskapitlet för Finlands Vita Ros' och Finlands Lejons orden. De första medaljerna förlänades i september 1946. Fram till slutet av 1948 hade 4 500 utmärkelsetecken förlänats åt utlänningar, av vilka hela 4 200 förlänades till svenska medborgare. Cirka 800 finländare förlänades utmärkelsetecknet. Den utbredda förläningen av Pro Benignitate Humana medaljer upphörde 1952. Trots att förläningen av utmärkelsetecknet tills vidare upphörde, upphävdes inte förordningen om PBH.

Urho Kekkonen valdes 1956 till republikens president och efterträdde Paasikivi. Kekkonen hade varit vicekansler för Finlands Vita Ros' och Finlands Lejons orden. Vid hans tillträde som president och stormästare etablerades praxis att republikens president vid sitt tillträde förlänas storkorsen av samtliga tre statliga ordnar. Under Kekkonnens tid etablerades sedvänjan för republiken Finlands pre-

9. EXPANDING AND BROADENING THE HONOURS SYSTEM

Conferring decorations of the Order of the Cross of Liberty continued after the war between Finland and the Soviet Union had ended in September 1944. The Chapter of the Order decided, in its first peacetime meeting in February 1946, to hold a meeting once a year in order to consider proposals for decorations to be conferred for peacetime merit. The preparation of proposals for decorations to be conferred for wartime merit continued until 1947.

The Order of the Cross of Liberty had received its fixed structure by the decree confirmed on 18 August 1944. Mannerheim was the lifetime Grand Master of the Order. For this reason, J. K. Paasikivi, who was elected as the President of Finland in 1946, did not receive the Grand Cross of the Order when he took up the presidency, but only after Mannerheim's decision of 9 October 1950. He was awarded the decoration with swords in a wartime red ribbon for his services to Finland as a statesman. When the lifetime Grand Master Mannerheim died in January 1951, Paasikivi became the Grand Master.

Conferring honours of the other two state Orders, the Order of the White Rose of Finland and the Order of the Lion of Finland, continued after the war according to the peacetime practices. Mannerheim was also active in the functions of the honours system. After the war, President Gustaf Mannerheim signed the decree in June 1945 on the decoration which was called the Commemorative Medal for Human Benevolence. Because of the inscription on the reverse, Pro Benignitate Humana, the abbreviation of the medal became PBH. The medal was awarded for wartime charitable work performed for the good of Finland. The Chapter of the Orders of the White Rose and the Lion of Finland was responsible for the preparatory work. The first conferrals of the PBH medals were made in September 1946. By the end of 1948, 4 500 Pro Benignitate Humana Medals had been conferred on foreigners, of which as many as 4 200 went to Swedish citizens. The number of Finnish recipients was about 800. The era of the wide conferral of the PBH medal ended in 1952. However, the decree on the PBH was not abolished although the conferral of the decoration was discontinued for the time being.

The Vice Chancellor of the Orders of the White Rose of Finland and the Lion of Finland, Urho Kekkonen, was elected President of the Republic after Paasikivi in 1956. After having assumed the office of President of the Republic and the Grand Mastership of the three Orders, Kekkonen wore, as a sign of his position, the Grand Cross

suurmestarina vakiintui käytäntö, jonka mukaan tasavallan presidentti sai kaikkien kolmen valtiollisen ritarikunnan suurstit tehtävään astuessaan. Kekkosen aikana vakiintui se tapa, jolla Suomen tasavallan presidentit ovat kantaneet kolmen ritarikunnan kunniamerkkejä juhla-asussaan.

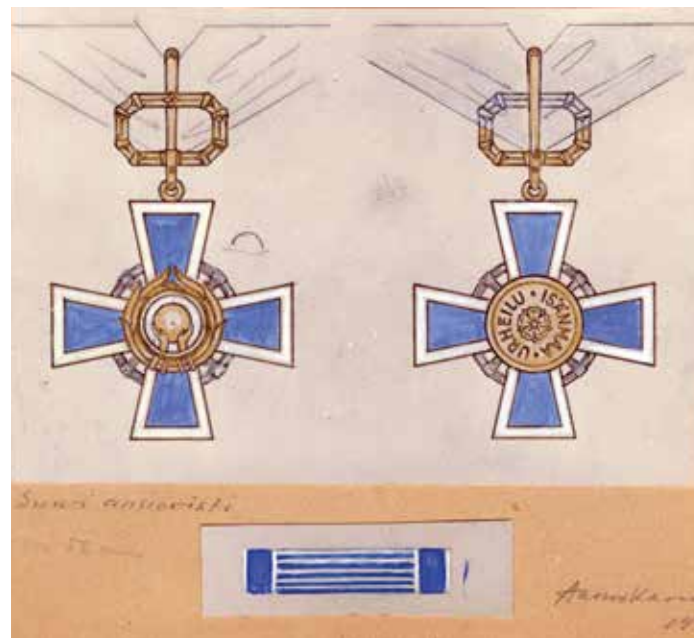
Sota-aika oli lisännyt valtiollisten kunniamerkkien antamista. Niiden lisäksi sotaan osallistuneille ryhdyttiin 1957 jakamaan sodan 1941–1945 muistomitalia sekä taistelupaikkojen ja sotatoimiyhtymien omia muistoristejä. Niitä kannettiin juhlatilaisuuksissa ja vähitellen lisääntyneissä veteraanien omista tilaisuuksissa, vapaaehtoisten maanpuolustusjärjestöjen juhlissa ja yliopistojen promootioissa.

Helsingin vuoden 1952 olympialaisten järjestelyihin osallistuneiden Suomen kansalaisten palkitsemiseksi ja kunnianosoitukseksi ulkomaisille arvovieraille perustettiin vuonna 1951 Suomen Olympialaiset ansioristit ja ansiomitali. Ne olivat tasavallan presidentin Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikunnan suurmestarin ominaisuudessa antamia. Jo ennen olympialaisia menestyneitä urheilijoita ja urheilujärjestötoiminnassa ansioituneita henkilöitä varten oli perustettu 1945 Suomen urheilun ansioristit ja -mitalit, jotka saivat 1983 nimen Suomen liikuntakulttuurin ja urheilun ansioristit ja -mitalit. Suomen urheilun suuren ansioristin ensimmäiset saajat vuonna 1947 olivat moninkertaiset olympiavoittajat Paavo Nurmi ja Hannes Kolehmainen sekä naisliikunnan keskeinen kehittäjä Elli Björkstén. Suuren ansioristin on vuodesta 1958 lähtien antanut tasavallan presidentti ja se voi olla vain kahdellatoista henkilöllä samaan aikaan.

Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntien hallitus kantoi huolta kunniamerkkien määrän lisääntymisestä, sillä se pelkäsi yleisyyden vähentävän niiden arvostusta. Voidaan kuitenkin todeta, että kansalaisten laaja palkitseminen oli toisaalta tehnyt kunniamerkkien käytön laajasti tutuksi ja nostanut sen arvostusta. Sotaveteraanit saattoivat lukea toistensa ”sotapolun” kantajan kunniamerkeistä.

Vuonna 1958 vahvistettiin kunniamerkkien virallinen kantojärjestys. Samana vuonna ilmestyi Lauri Jäntin ja Christer Karnilan kirjoittama suppea *Kunniamerkkiaapinen*. Siitä tuli keskeisin yleisteos, joka opasti kansalaisia kunniamerkkien käyttöön.

Suurmestari Kekkosen aikana kunniamerkkien vuosittainen määrä kasvoi. Vuonna 1960 hän päätti kuitenkin lopettaa Vapaudenristin ritarikunnan kunniamerkkien antamisen rauhan ajan ansioista. Syynä oli toisaalta se, että Kekkonen katsoi, että rauhan aikana annetut Vapaudenristit laskisivat sodan aikana annettujen arvoa. Hän katsoi, että rauhan aikana Suomelle riittäisi kaksi valtiollista ritarikuntaa.

Aarno Karimo: Piirros Suomen urheilun suuresta ansiorististä (1943).

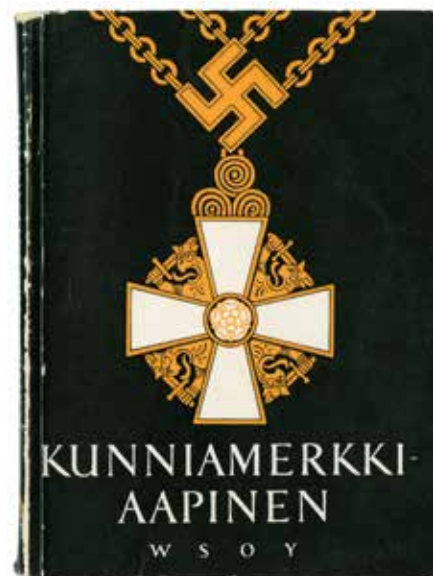
Oy Tillander Ab.

Aarno Karimo: Ritning till Finlands idrotts stora förtjänstkors (1943).

Oy Tillander Ab.

Aarno Karimo: Drawing of the Great Cross of Merit of Finnish Sport (1943).

Oy Tillander Ab.

sidenter att med sin festdräkt bära utmärkelsetecknen av samtliga tre ordnar.

Under krigstiden hade förlänningen av statliga utmärkelsetecknen utvidgats. Utöver dessa inleddes 1957 förlänningen av Minnesmedaljen för deltagande i 1941–1945 års krig, samt särskilda minneskors för olika slagfält och förband. Dessa bars vid festliga tillfällen, vid de allt vanligare veteranutställningarna, vid de frivilliga försvarsorganisationernas fester samt vid universitetens promotioner.

För att belöna de finländska medborgare som deltog i arrangementet av Olympiaden i Helsingfors 1952 och för att förlänas som hedersbetygelse åt utländska gäster instiftades år 1951 Finlands Olympiska förtjänstkors och förtjänstmedalj. De förlänades av presidenten i hans egenskap av stormästare för Finlands Vita Ros' och Finlands Lejons ordnar. För idrottare och personer som redan före olympiaden på ett framstående sätt deltagit i idrottsorganisationernas verksamhet instiftades 1945 Finlands idrotts förtjänstkors och -medaljer, vilka 1983 erhöll namnet Finlands idrottskulturs förtjänstkors och -medaljer.

De första som förlänades Finlands idrotts stora förtjänstkors 1947 var de flerfaldiga olympiska segrarna Paavo Nurmi och Hannes Kolehmainen samt Elli Björkstén som på ett centralt sätt bidragit till att utveckla kvinnoidrotten. Det stora förtjänstkorset har sedan 1958 förlänats av republikens president och det kan innehas av högst tolv personer åt gången.

Ordenskapitlet för Finlands Vita Ros' och Finlands Lejons ordnar var bekymrat över det växande antalet utmärkelsetecken, eftersom man var rädd att den ökande omfattningen skulle minska deras prestige. Man kan å andra sidan konstatera att den utbredda belöningen av medborgare har gjort ordensväsendet välkänt och bidragit till att öka dess prestige. Krigsveteraner kunde avläsa varandras "krigsstig" utgående från utmärkelsetecknen.

De allmänna principerna för bärande av utmärkelsetecken fastställdes 1958. Samma år utkom Lauri Jänttis och Christer Karnilas koncisa verk *Kunniamerkkiaapinen*. Verket blev den viktigaste allmänna framställningen, som vägledde medborgarna vid användningen av utmärkelsetecken.

Under stormästare Kekkonens tid ökade antalet årligen förlänade utmärkelsetecken. År 1960 beslöt dock Kekkonen att avsluta förlänandet av utmärkelsetecken av Frihetskorsets orden för fredstida förtjänster. Orsaken till detta var det att Kekkonen ansåg att Frihetskors som förlänades under fredstid skulle minska de krigstida korsens prestige. Han ansåg att två statliga ordnar var tillräckligt för Finland under fredstid.

stars of all three Orders. During Kekkonen's era the practice was established by which the presidents of the Republic of Finland have worn the insignia of the three Orders in full evening dress.

The number of state honours conferred had increased during the time of war. In addition, the Commemorative Medal of the War 1941–1945 was issued in 1957 as well as commemorative crosses for different battles and various units were issued to war veterans. These were worn on festive occasions, at veterans' reunions, which became more frequent, festivities of the voluntary national defence organisations and in conferment ceremonies of the universities.

In order to reward Finns, who had participated in the preparations of the Olympic Games in Helsinki in 1952, and to honour distinguished foreign guests, the Finnish Olympic Crosses of Merit and a Medal of Merit were established by decree in 1951. They were given by the President of the Republic as the Grand Master of the Orders of the White Rose of Finland and the Lion of Finland. The Cross and Medal of Merit of Finnish Sport had been founded in 1945 for successful athletes and persons, who had distinguished themselves in the sport organisations. The decorations were renamed in 1983 becoming the Cross of and Medal of Merit of Finnish Sport and Physical Education. The first recipients of the Great Cross of Merit were multiple Olympic gold medal winners Paavo Nurmi and Hannes Kolehmainen together with a key developer of women's physical culture Elli Björkstén. After 1958 the Great Cross of Merit has been awarded by the President of the Republic and the number of its living holders is limited to twelve.

The Chapter of the Orders of the White Rose of Finland and the Lion of Finland was concerned about the increasing number of decorations and commemorative crosses, as it was afraid that their great number would diminish their esteem. On the other hand, it can be said that, awarding citizens very widely had made the wearing of decorations known and enhanced their appreciation. War veterans were able to read each other's "war path" from the decorations they wore.

The official order of wear of decorations was confirmed in 1958. The same year, Lauri Jäntti and Christer Karnila published the concise *Kunniamerkkiaapinen* (primer of decorations). It became the main publication which guided citizens in the wearing of orders.

During Grand Master Kekkonen's period the number of conferred decorations increased yearly. However, in 1960 he decided to discontinue the conferral of the decorations of the Order of the Cross of Liberty for peacetime merit. According to Kekkonen, the reason for this was that the Crosses of Liberty conferred during peacetime would diminish the value of those conferred during the war. He was of the opinion that two state Orders were sufficient for Finland during peacetime.

SEINÄVITRIINI 5

Mitaleja isänmaan palveluksessa ansioituneille kansalaisille

Urho Kekkonen halusi suurmestarina ulottaa kunniamerkeillä palkitsemisen laajemmassa mitassa niin sanottuihin tavallisiin kansalaisiin. Tämä toteutettiin pääasiassa antamalla enemmän Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan kolmea mitaliluokkaa. Vuosikymmenten ajan tiedot kunniamerkkien saajista julkaistiin itsenäisyyspäivän sanomalehdissä. Monelle kansalaiselle itsenäisyyspäivän kunniamerkkiluettelo oli ainoa tilaisuus nähdä nimensä sanomalehdessä painettuna.

- 1 Muistomitali inhimillisestä auliudesta vuosien 1941–1944 sotien johdosta kärsimään joutuneiden hyväksi.
SVR ja SL.
- 2 Suomen Olympialainen 1. luokan ansioristi.
SVR ja SL.
- 3 Suomen Olympialainen 2. luokan ansioristi.
SVR ja SL.
- 4 Suomen Olympialainen ansiomitali.
SVR ja SL.
5. Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitali kultaristein.
Yksityisomistuksessa.
6. Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitali.
Yksityisomistuksessa.
7. Suomen Valkoisen Ruusun II luokan mitali (vuodesta 1993 alkaen mitali).
Yksityisomistuksessa.
- 8 Suomen Valkoisen Ruusun mitalien kunniakirjoja.
SVR ja SL ja yksityisomistuksessa.
- 9 Itsenäisyyspäivänä 1963 Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntien kunniamerkeillä palkitut.
Helsingin Sanomat, 6.12.1963.

VÄGGVITRIN 5

Medaljer för medborgare som utmärkt sig i fosterlandets tjänst

I sin egenskap av stormästare ville Urho Kekkonen att belönandet med utmärkelsetecken i högre grad skulle omfatta även så kallade vanliga medborgare. Detta förverkligades i huvudsak så att man ökade utdelningen ur Finlands Vita Ros' ordens tre medaljklasser. Under flera årtionden publicerades uppgifterna om mottagarna av utmärkelsetecknen i de dagstidningar som utkom på självständighetsdagen. För många medborgare var självständighetsdagens förteckningar över de belönade det enda tillfället då de såg sitt namn tryckt i en tidning.

- ❶ Minnesmedaljen för humanitär verksamhet till förmån för offren av Finlands krig 1941–1944.
FVR och FLO.
- ❷ Finlands Olympiska förtjänstkors av 1. klass.
FVR och FLO.
- ❸ Finlands Olympiska förtjänstkors av 2. klass.
FVR och FLO.
- ❹ Finlands Olympiska förtjänstmedalj.
FVR och FLO.
5. Medalj av I klass med guld kors av Finlands Vita Ros' orden.
I privat ägo.
6. Medalj av I klass av Finlands Vita Ros' orden.
I privat ägo.
7. Medalj av I klass av Finlands Vita Ros' orden (sedan 1993 medalj).
I privat ägo.
- ❸ Diplom till medaljer av Finlands Vita Ros' orden. FVR och FLO och i privat ägo.
- ❹ De med utmärkelsetecken ur Finlands Vita Ros' och Finlands Lejons ordnar på självständighetsdagen 1963 belönade.
Helsingin Sanomat, 6.12.1963.

WALL VITRINI 5

Medals for citizens who have distinguished themselves in the service of the Fatherland

Grand Master Urho Kekkonen wished to extend the conferral of honours more widely to the so-called "ordinary" citizens. This was done mainly by awarding more Medals of the Order of the White Rose of Finland, which comes in three classes. For decades, newspapers published the lists of the recipients of decorations on Independence Day. For many a citizen the Independence Day honours list was the only the opportunity to see one's name printed in a newspaper.

- ❶ Commemorative Medal for Humane Benevolence for the victims of the wars 1941–1944.
FWR and FL.
- ❷ Finnish Olympic Cross of Merit, First Class.
FWR and FL.
- ❸ Finnish Olympic Cross of Merit, Second Class.
FWR and FL.
- ❹ Finnish Olympic Medal of Merit.
FWR and FL.
5. Medal First Class with Gold Cross of the Order of the White Rose of Finland.
Private collection.
6. Medal First Class of the Order of the White Rose of Finland.
Private collection.
7. Medal Second Class (since 1993 Medal) of the Order of the White Rose of Finland.
Private collection.
- ❸ Diplomas of the Medal of the Order of the White Rose of Finland.
FWR and FL and private collection.
- ❹ Recipients of the decorations of the Orders of the White Rose of Finland and the Lion of Finland on Independence Day 1963.
Helsingin Sanomat, 6 December 1963.

SEINÄVITRIINI 6

Pro Finlandia -mitalilla palkittuja

Vain taiteilijoille ja kirjailijoille annettava Pro Finlandia -mitali vakiinnutti asemansa kulttuurialan tunnettuna, harvinaisena ja arvostettuna kunniamerkkinä J. K. Paasikiven presidenttikaudella 1946–1956. Vuosina 1956–1973 suomalaisille annettujen Pro Finlandia -mitalien vuotuinen määrä vaihteli 15 ja 31 välillä. Mitalin jakopolitiikka tiukentui vuonna 1974 niin, että siitä lähtien sillä on vuosittain palkittu viidestä viiteentoista taiteilijaa. Pro Finlandia -mitalilla palkittujen joukossa on Suomen kulttuurielämän tunnetuimpia nimiä.

- ① Pro Finlandia -mitalin saaneiden matrikkelin vinjetti.
2. "Mitalisteja vuosikymmenten varrelta".
Helsingin Sanomat, 6.12.1997.
3. Eino Grön (2001)
- ④ Kaija Saariaho (2005)
5. Eero Aarnio (2010)
6. Sofi Oksanen (2012)

①

④

Kuva/foto/photo: Aino Huhtaniemi

SEINÄVITRIINI 6A

Pro Finlandia -mitalilla palkittujen kirjailijoiden teoksia.

- ⑦ Pro Finlandia -mitalilla itsenäisyyspäivänä 2017 palkitut vastaanottivat mitalinsa opetus- ja kulttuuriministeriön järjestämässä tilaisuudessa 14.12.2017.

OKM/Liisa Heikkilä.

VÄGGVITRIN 6

Belönade med Pro Finlandia-medaljen

Pro Finlandia-medaljen som förlänas endast åt konstnärer och författare befäste sin ställning som en välkänd, sällsynt och uppskattad belöning inom kulturlivet under J. K. Paasikivis tid som president 1946–1956. Under åren 1956–1973 varierade antalet till finländare förlänade medaljer mellan 15 och 31. Medaljens utdelningsnormer åtstramades år 1974 så att man sedan dess årligen belönat mellan fem och femton konstnärer. Bland dem som belönats med Pro Finlandia-medaljen finns de kändaste namnen inom kulturlivet i Finland.

- ❶ Vinjetten till matrikeln för dem som erhållit Pro Finlandia-medaljen.
- ❷ "Mitalisteja vuosikymmenten varrelta".
Helsingin Sanomat, 6.12.1997.
- ❸ Eino Grön (2001)
- ❹ Kaija Saariaho (2005)
- ❺ Eero Aarnio (2010)
- ❻ Sofi Oksanen (2012)
- ❼ De som belönats med Pro Finlandia-medaljen på självständighetsdagen 2017 mottog sina medaljer vid ett överlåtelsestillfälle i undervisnings- och kulturministeriet 14.12.2017.
UKM/Liisa Heikkilä.

VÄGGVITRIN 6A

Bokverk skrivna av författare belönade med Pro Finlandia-medaljen.

WALL VITRINE 6

Recipients of the Pro Finlandia Medal

The Pro Finlandia Medal, which is awarded only to artists and writers, established its position as a well-known, rare and respected honour in the field of culture during J. K. Paasikivi's presidency 1946–1956. Annually between 15 and 31 Pro Finlandia Medals were conferred during 1956–1973. The award policy of the medal was tightened in 1974 so that thereafter five to 15 artists per year have received the medal. Among the recipients of the Pro Finlandia are some of the most famous names of Finnish cultural life.

- ❶ Vignette of the Roll of the recipients of the Pro Finlandia Medal.
- ❷ "Mitalisteja vuosikymmenten varrelta" (Medallists from several decades)
Helsingin Sanomat, 6 December 1997.
- ❸ Eino Grön (2001)
- ❹ Kaija Saariaho (2005)
- ❺ Eero Aarnio (2010)
- ❻ Sofi Oksanen (2012)
- ❼ Artists who were awarded the Pro Finlandia Medal on Independence Day 2017 received their medals at the event organised by the Ministry of Culture and Education on 14 December 2017.
The Ministry of Culture and Education/Liisa Heikkilä.

WALL VITRINE 6A

Books of the authors who have received the Pro Finlandia Medal.

10. ARJEN RITARIT

Valtiollisen kunniamerkin virallinen luokitus ei aina ole sama kuin sen nauttima yleinen arvostus. Tämä näkyy erittäin selvänä niin sanotuissa äitienpäivämitalieissa. Naisten palkitseminen oli vahvistunut sodan aikana ja sama linja jatkui sodan jälkeen. Suomen äitien merkitystä oli korostanut marsalkka Mannerheimin äitienpäivänä 10.5.1942 Suomen äideille yhteisesti antama 4. luokan Vapaudenristi miekkoineen sota-ajan nauhassa. Se liitettiin Mannerheimin päiväkäskyn yhteyteen ja ripustettiin kaikkien Suomen kirkkojen seinälle.

Sodan jälkeen naisten vahva asema työelämässä sekä kulttuurin ja yhteiskuntaelämän monilla aloilla alkoi vähitellen näkyä yhä voimakkaammin myös valtiollisessa palkitsemisessa. Harva nainen sai vieläkään ylimpiä kunniamerkkejä ja muut jäivät helposti huomaamattomiksi saajien suuressa joukossa. Vuonna 1947 valtioneuvosto julisti äitienpäivän valtakunnalliseksi liputuspäiväksi. Väestöliitto päätti silloin juhlistaa tilaisuutta jakamalla äideille annetut Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan kunniamerkit juhlallisessa erityistilaisuudessa. Siitä lähtien tuli käytännöksi luovuttaa äidille annetut kunniamerkit äitienpäivänä. Hyvin usein tasavallan presidentti on voinut myös itse antaa mitalit saajilleen.

"Äitienpäivämitalien" luovutus 1956.

Urho Kekkosen arkisto.

Överlätelse av "morsdagsmedaljer"

1956. Urho Kekkonsens arkiv.

Presentation of the "Mother's Day Medals" in 1956.

The Archives of Urho Kekkonen.

10. VARDAGENS RIDDARE

De statliga utmärkelsetecknens officiella rangordning motsvarar inte alltid den prestige de åtnjuter hos allmänheten. Det här är speciellt påtagligt beträffande de så kallade morsdagsmedaljerna. Belöningen av kvinnor ökade kraftigt under kriget och trenden fortsatte efter kriget. Marskalk Mannerheim betonade de finländska mödrarnas betydelse på Mors dag den 10.5.1942 genom att åt Finlands mödrar gemensamt förläna Frihetskorsen av 4. klass med svärd och krigstida band. Korset bifogades till överbefälhavarens dagorder som placerades på väggen i samtliga kyrkor i Finland.

Efter kriget började kvinnornas allt starkare ställning i arbetslivet, inom kulturlivet och inom flera samhällsliga områden allt tydligare framträda också i fråga om statliga belöningar. De kvinnor som förlänades de högsta utmärkelsetecknen var dock ännu få och de som belönades blev lätt osynliga i den stora mängden. Statsrådet fastställde 1947 Mors dag som en nationell flaggdag. Befolkningsförbundet beslöt att göra tillfället mera festligt genom att vid ett högtidligt specialevenemang överlämna de utmärkelsetecken av Finlands Vita Ros orden som förlänades mödrarna. Detta etablerade sedvänjan att belöna mödrar med morsdagmedaljer. Ofta har presidenten personligen överräckt medaljerna till mottagarna.

Befolkningsförbundet grundades 1941 och ansvarade för ordnandet av den officiella morsdagsfesten fram till 1992. Befolkningsförbundets ursprungliga mål var att öka nativiteten och landets befolkningensmängd, vilket ansågs nödvändigt för att göra nationen starkare. Den offentlighet som omgav belöningen av mödrarna stödde tydligt detta mål. Detta ledde till att de mödrar som belönades i allmänhet var flerbarnsmödrar, ofta med en bakgrund i glesbygden eller på annat sätt i svåra förhållanden.

De belöningar som delas ut på morsdagen har fått mycket upp-

10. EVERYDAY KNIGHTS

The official classification of a state decoration is not always the same as its general appreciation. This is very clearly to be seen in the Medals conferred on Mother's Day. Rewarding women had been strengthened during the war and the same policy continued after the war. The contribution made by Finnish women was acknowledged by Marshal Mannerheim by conferring the Cross of Liberty 4th Class with swords with a wartime ribbon collectively to the mothers of Finland on Mother's Day on 10 May 1942. The Commander-in-Chief's Order of the Day was placed in all Finnish churches.

After the war, women's position in the working life, in culture and in social life started to be recognized, little by little, in the state honours system, too. Only a few women were awarded the highest decorations and many remained unnoticeable among the great group of recipients. In 1947 the Finnish Government declared Mother's Day as the national flag day. The Family Federation then decided to celebrate the occasion by arranging a special festival, where the decorations of the Order of the White Rose of Finland conferred on mothers were distributed. Since then it has been the custom to present the honours given to mothers on Mother's Day. Very often the President of the Republic has been able to present the medals in person.

The Family Federation was founded in 1941. It was responsible for organising the official Mother's Day Celebration until 1992. The initial goal of the federation was to increase the birth rate and the population of the country, which was seen to be necessary in order to strengthen the nation. Publicity gained for honouring mothers supported this goal in a visible way. The rewarded mothers usually came from families with many children, from remote regions or from difficult circumstances.

Rewarding mothers has received a lot of attention in media and later on in social media, too. It has had a strong influence in the formation of an ideal mother-picture – according to the goals of the Family Federation. In addition to having many children, the criteria for rewarding were activity shown in working life and at home, participation in communal matters and social voluntary work. Many mothers so honoured had over a dozen children. When the family model changed as from the 1970s, only a few wanted to follow the old model of an ideal mother. The tradition

◀ "Äitienpäivämitalien" luovutus 1989.

Kansallisarkisto.

Överlåtelse av "morsdagsmedaljer" 1989.

Riksarkivet.

Presentation of the "Mother's Day Medals" in 1989.

The National Archives.

Vuonna 1941 perustettu Väestöliitto vastasi virallisen äitienpäivätalaisuuden järjestämisestä vuoteen 1992 saakka. Liiton alkuperäisenä tavoitteena oli lisätä syntyvyyttä ja kasvattaa maan väkilukua, minkä katsottiin olevan välttämätöntä kansakunnan vahvistumiseksi. Äitien palkitsemiselle saatu julkisuus tuki tätä tavoitetta näkyvällä tavalla. Se johti siihen, että palkitut äidit olivat yleensä monilapsisista perheistä, usein kotoisin syrjäseudulta tai muuten vaikeista oloista.

Äitienpäivän palkitseminen on saanut paljon huomiota tiedotusvälineissä ja myöhemmin myös sosiaalisessa mediassa. Sillä on ollut voimakas vaikutus myös ihanteellisen äitikuvan muotoutumiseen – Väestöliiton tavoitteiden mukaisesti. Monilapsisuuden lisäksi palkitsemisperusteina olivat alkujaan työssä ja perhe-elämässä osoitettu toimeliaisuus, yhteiskunnallinen osallistuminen ja sosiaalinen vapaaehtoistyö. Monien palkittujen äitien perheissä oli lapsia toista tusinaa. Perhemallin muuttuessa ennen muuta 1970-luvulta lukien yhä harvempi äiti edes halusi toimia vanhan ihannemallin mukaisesti. Äitienpäivän palkitsemisperinne pystyi kuitenkin vastaamaan muuttuvan yhteiskunnan haasteisiin.

Äitien palkitseminen muuttui entistä monipuolisemmaksi Martti Ahtisaaren (1994–2000) ja etenkin Suomen ensimmäiseksi naispresidentiksi valitun Tarja Halosen presidenttikausilla (2000–2012) ja on jatkunut sen jälkeen. Yhtenä esimerkkinä on kiintiöpakolaisena vuonna 2005 Suomeen tullut Immaculee Mukakarera, joka palkittiin Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitalilla kultaristein vuonna 2016. Ruandasta paennut Mukakarera oli leski, joka tuli Suomeen kahdeksan lapsensa kanssa. Hän ymmärsi heti koulutuksen antamat mahdollisuudet sekä työuralle että kototutumiselle. Mukakarera sai työpaikan Vantaan aikuisopistosta, toimi siellä maahanmuuttajien suomenkielen opettajan avustajana, kannusti omia lapsiaan kouluttautumaan ja tuki muiden lapsia.

”Äitienpäivämitalit” ovat poikkeuksellisia sen vuoksi, että kuka vain voi ehdottaa niitä henkilölle, jonka katsoo ansaitsevan arvoitetun valtiollisen tunnustuksen poikkeuksellisen arvokkaasta työstään äitinä. Uusien näkemysten tuominen palkitsemiseen ei siis ole lähtöisin ritarikuntien hallitukselta, vaan linjaukset muotoutuvat pitkälti siltä perustalta, jonka ehdottajat tekevät. Äitien lisäksi ansioituneet isät voivat saada tunnustusta työstään. Se tapahtuu kuitenkin itsenäisyyspäivän palkitsemisessa. Äitienpäivän mitalleilla on vakiintunut asema, mutta se on vain yksi kanava laaja-alaisessa valtiollisessa palkitsemisessa.

Suurmestarin mahdollisuudesta käyttää palkitsemisjärjestelmää kertovat Mauno Koiviston aikana annetut seitsemän Mitalia inhimillisestä auliudesta (Pro Benignitate Humana). Niistä ensimmäisen sai vuonna 1983 suuria määriä äidinmaitoa luovuttanut petäjävetinen keittiöapulainen Lilja Virtanen. Yleisesti tunnetuimmat

”Äitienpäivämitalien” luovutus 2017.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto/Samuli Miettinen.

Överlätelse av ”morsdagsmedaljer” 2017.

Mannerheims Barnskyddsförbund/Samuli Miettinen.

Presentation of the ”Mother’s Day Medals” in 2017.

The Mannerheim League of Child Welfare/Samuli Miettinen.

märksamhet i medierna och senare även i de sociala medierna. Uppmärksamheten har också kraftigt påverkat bilden av den idealiska modern – i överensstämmelse med Befolkningsförbundets mål. Belöningsgrunderna har förutom antalet barn varit visad arbetsamhet i familjelivet, samhällelig aktivitet och socialt frivilligarbete. Flera av de belönade mödrarnas familjer har bestått av mer än ett dussin barn. I och med familjemodellens förändring, speciellt från och med 1970-talet, är det allt färre mödrar som längre vill leva upp till det gamla idealet. Man har dock kunnat anpassa traditionen att förläna belöningar på morsdagen till förändringarna i samhället.

Under Martti Ahtisaaris (1994–2000) och framför allt Finlands första kvinnliga president Tarja Halonens (2000–2012) presidentperioder blev belöningen av mödrar allt mer mångsidig och denna trend har fortsatt. Ett exempel på detta är Immaculee Mukakarera som anlände som kvotflykting till Finland år 2005. Hon belönades 2016 med medalj av I klass med guldkors av Finlands Vita Ros' orden. Änkan Mukakarera hade flytt från Rwanda till Finland med sina åtta barn. Hon insåg omedelbart de möjligheter som utbildning medförde, både i fråga om karriär och integrering. Mukakarera fick en arbetsplats på Vanda vuxenutbildningsinstitut och jobbade där som assistent till läraren i finska för invandrare, uppmuntrade sina egna barn att utbilda sig och stödde även andras barn.

”Morsdagsmedaljerna” är exceptionella såtillvida, att vem som helst kan föreslå dem till den person de anser förtjäna detta prestigefyllda statliga erkännande för sitt osedvanligt värdefulla arbete som mor. Införandet av nya perspektiv i belöningen härstammar alltså inte från ordenskapitlet, utan riktlinjerna utformas i stor utsträckning på basis av dem som kommer med förslag. Förutom mödrar kan även meriterade fäder få erkännande för sitt arbete. Detta äger dock rum i samband med belöningen på farsdag. Morsdagsmedaljerna har en etablerad ställning, men utgör bara en del av det omfattande statliga belöningssystemet.

De sju medaljer för humanitär verksamhet (Pro Benignitate Humana) som president Mauno Koivisto förlänade vittnar om stormästarens möjlighet att tillämpa belöningssystemet. Det första av dessa utmärkelsetecken mottogs 1983 av ett köksbiträde från Petäjävesi, Lilja Virtanen, som hade donerat stora mängder modersmjölk. Veikko och Lahja Hursti, missionsarbetare och utdelare av mathjälp, är de mest allmänt kända mottagarna.

I samband med Finlands självständighets 50-årsjubileum 1967 beslöt republikens president Urho Kekkonen att belöna samtliga levande olympiska guldmedaljörer med riddartecknet av I klass av Finlands Lejons orden vars band var prytt med ett guldspänne i form av de olympiska ringarna. Därefter har belöningen av vinnare varit sporadisk. Vid stormästare Sauli Niinistös första utdelning av

of honouring mothers on Mother's Day could, however, answer the challenges of a changing society.

The rewarding of mothers became more multi-faceted during the presidency of Martti Ahtisaari (1994–2000) and, particularly, during the presidency of Tarja Halonen (2000–2012), the first woman to be elected as president, and has been continued there after. An example of this is Immaculee Mukakarera, who arrived in Finland as a quota refugee in 2005. She was conferred the Medal First Class with Gold Cross of the Order of the White Rose of Finland in 2016. Mukakarera was a widow who had escaped to Finland from Rwanda with her eight children. At once she understood the importance of education and what it could offer for a working career and acculturation. Mukakarera was employed by the Vantaa Adult Educational Institute where she assisted the Finnish language teacher, encouraged her own children and gave support to children of other families.

”Mother's Day Medals” are exceptional because anybody can propose someone deemed worthy of a highly-respected state honour which rewards their exceptionally valuable work as a mother. Bringing new perspectives to the honours system does not originate from the Chapter of the Orders. Instead guidelines are formed, on the whole, on the basis of what the proposers suggest. In addition to mothers, fathers can be acknowledged for their work. This happens on Independence Day. Mother's Day medals have an established status, but it is only one channel in the many-sided state honours system.

Seven Medals for Human Benevolence (Pro Benignitate Humana) conferred during Mauno Koivisto's presidency show how the Grand Master can use the honours system. The first of them was conferred on Lilja Virtanen, a kitchen assistant from Petäjävesi, in 1983. She had donated a large amount of breastmilk. The best-known recipients of this medal were street missionaries Veikko and Lahja Hursti, who distributed food aid.

During the 50th anniversary year of Finland's independence, the President of the Republic Urho Kekkonen decided to honour all Finland's Olympic winners, who were alive, with the Knight First Class of the Order of the Lion of Finland with a clasp in the shape of the golden Olympic rings. After that winners were decorated only occasionally. In 2012, when Grand Master Sauli Niinistö conferred decorations for the first time, the wheelchair racer Leo-Pekka Tähti was awarded the Knight First Class of the Order of the Lion of Finland as the first para-athlete. By then he had won four gold medals in the Paralympic Games.

During the 100th anniversary year of Finland's Independence 2017, Grand Master Niinistö decided that all Finnish Olympic gold medallists and gold medal winners in Paralympic Games as

vastaanottajat olivat katulähetystyötä tehneet ja ruoka-apua jakanut Veikko ja Lahja Hursti.

Suomen itsenäisyyden 50-vuotisjuhlavuonna 1967 päätti tasavallan presidentti Urho Kekkonen palkita kaikki Suomen elossa olleet olympiavoittajat Suomen Leijonan I luokan ritarimerkillä, jonka nauhaan oli liitetty olympiarenkaiden muotoinen kultainen solki. Sen jälkeen voittajien palkitseminen oli satunnaista. Vuonna 2012, suurmestari Sauli Niinistön ensimmäisessä kunniamerkinjakossa pyörätuolikelkkaaja Leo-Pekka Tähti sai ensimmäisenä vammaisurheilijana Suomen Leijonan I luokan ritarimerkin solkineen. Hän oli silloin voittanut neljä paralympialaisten kultamitalia.

Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlavuonna 2017 suurmestari Niinistö päätti, että kaikki olympiavoittajat ja paralympialaisissa kultaa vuodesta 2000 alkaen voittaneet suomalaisurheilijat tullaan palkitsemaan valtiollisilla kunniamerkeillä. Käytännöksi päätettiin, että yksilölajien olympiavoittajat saavat Suomen Leijonan ritarikunnan I luokan ritarimerkin solkineen. Joukkuelajien voittajat saavat puolestaan Suomen Leijonan ritarimerkin solkineen. Siinä solki on hopeinen. Siten esimerkiksi vuoden 1968 Grenoblen talviolympialaisissa pikaluistelussa kultaa voittanut Kaija Mustonen sai näin valtiollisen kunniamerkin tunnustukseksi menestyksekkästä urastaan lähes puolen vuosisadan kuluttua voitostaan.

SEINÄTAULU 24

Kari Suomalainen: "Tähtisade" -pilapiirros (1952).

Pilapiirros julkaistiin *Helsingin Sanomissa* itsenäisyyspäivänä 1952.

Yksityisomistuksessa. © Kari Suomalaisen perikunta.

VITRIINI 9

Jalokivet ja äitien mitalit

Kunniamerkeillä palkitsemisen skaala on ollut Suomessa laaja. Harvinaisissa poikkeustapauksissa neljä Vapaudenristiä ja yhdeksän Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan kunniamerkkiä on erikoisena kunnianosoituksena annettu jalokivineen. Toistaiseksi viimeisen suomalaisen kunniamerkin jalokivineen sai säveltäjä Jean Sibelius vuonna 1950.

Ansioituneina kasvattajina palkituille äideille vuodesta 1951 lähtien äitienpäivänä luovutetut Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitalit kultaristein ovat puolestaan saaneet vuosittain säännöllistä erityishuomiota.

Suomen Valkoisen Ruusun suurristin rintatähti jalokivineen. Kuulunut Jean Sibeliukselle.

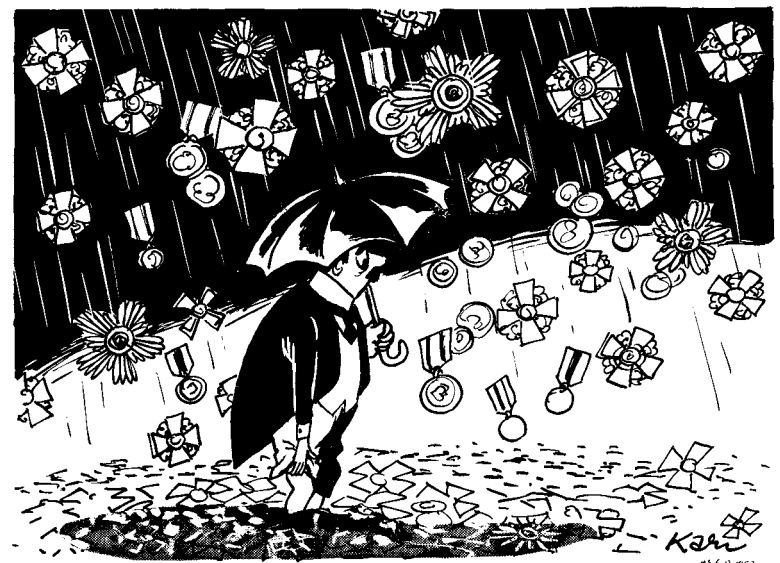
Yksityisomistuksessa – Puolustusvoimat/Juhani Kandell.

Finlands Vita Ros' ordens storkorskraschan med briljanter. Tillhört Jean Sibelius.

I privat ägo – Försvarsmakten/Juhani Kandell.

Star of the Grand Cross of the Order of the White Rose of Finland with diamonds.

Private collection – The Finnish Defence Forces/Juhani Kandell.

utmärkelsestecken 2012 mottog rullstolsidrottaren Leo-Pekka Tähti som första handikappidrottare riddartecknet av I klass av Finlands Lejons orden. Då hade han vunnit fyra paralympiska guldmedaljer.

I samband med Finlands självständighets jubileumsår 2017 beslöt stormästaren Sauli Niinistö att samtliga finländska olympiska och paralympiska guldmedaljörer från och med 2000 kommer att förlänas statliga utmärkelsestecken. Det fastslogs att olympiska guldmedaljörer i individuella grenar mottar riddartecknet av I klass med spänne av Finlands Lejons orden. Segrare i laggrenar mottar riddartecknet av Finlands Lejons orden med spänne i silver. Därmed erhöill till exempel Kaija Mustonen, som vann guld i hastighetsåkning på skridsko vid vinterolympiaden i Grenoble 1968, ett statligt utmärkelsestecken som erkännande för sin karriär nästan ett halvt sekel efter segern.

VÄGGTAVLA 24

Kari Suomalainen: "Tähtisade" (Stjärnregn 1952).

Skämtteckning publicerad i tidningen *Helsingin Sanomat* på självständighetsdagen 1952.

I privat ägo. © Kari Suomalainens arvingar.

VITRIN 9

Ordenstecken med briljanter och belönandet av Finlands mödrar

Den skala som tillämpats vid belönandet med utmärkelsestecken har i Finland varit vidsträckt. Vid några sällsynta tillfällen har fyra Frihetskors och nio ordenstecken ur Finlands Vita Ros' orden förlänats med briljanter som en särskild hedersbetygelse. Det hittills senaste ordenstecknet med briljanter förlänades kompositören Jean Sibelius år 1950.

De medaljer av I klass med guld kors av Finlands Vita Ros' orden som förlänas mödrar som utmärkt sig som fostrare av barn röner årligen särskild uppmärksamhet.

from 2000 will be awarded state decorations. It was decided that Olympic winners in individual sports are to be awarded Knight First Class of the Order of the Lion of Finland with clasp. Winners in team sports receive Knight of the Order of the Lion of Finland with the clasp in silver. For instance, Kaija Mustonen, the gold medal winner in speed skating in the Winter Olympics in Grenoble 1968, was, thus awarded a state honour in recognition of her successful career almost 50 years after her victory.

WALL DISPLAY 24

Kari Suomalainen: "Tähtisade" (Star rain, 1952).

The cartoon was published in *Helsingin Sanomat* on Independence Day 1952.

Private collection. © The Estate of Kari Suomalainen.

VITRINE 9

Diamonds and mothers' medals

The Finnish scale of awarding decorations is wide. In rare and exceptional cases four Crosses of Liberty have been conferred with diamonds and nine decorations of the Order of the White Rose of Finland have been awarded, as a special mark of honour, with diamonds. Thus far the last Finnish decoration with diamonds was given to the composer Jean Sibelius in 1950.

The Medals First Class with Gold Cross of the Order of the White Rose of Finland, which have been presented to meritorious mothers beginning from Mother's Day 1951, have received special attention regularly.

1. Suomen Valkoisen Ruusun suurristin rintatähti jalokivineen.
SVR ja SL.
2. Sibelius 85-vuotispäivänään 8.12.1950. Suomen Valkoisen Ruusun suurristin rintatähti jalokivineen on pöydällä kotelossaan.
Schubertiade Music & Arts.
3. Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitali kultaristein.
SVR ja SL.
4. Kunniakirja Anni Siuruaisen 1996 saamasta Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitalista kultaristeineen.
Yksityisomistuksessa.

5. "Äitienpäivämitalien" luovutus 1956.
Urho Kekkosen arkisto.
6. "Äitienpäivämitalien" luovutus 1989.
Kansallisarkisto.
7. "Äitienpäivämitalien" luovutus 2017.
Mannerheimin Lastensuojeluliitto/Samuli Miettinen.

*Tapio Korjus pitämässä kiitospuhetta Mäntyniemessä 4.12.2017.
Tasavallan presidentin kanslia/Matti Porre.*

*Tapio Korjus framför sitt tacktal på Talludden 4.12.2017.
Republikens presidents kansli/Matti Porre.*

*Tapio Korjus giving a speech of thanks in Mäntyniemi
4 December 2017.*

The Office of the President of the Republic of Finland/Matti Porre.

1. Finlands Vita Ros' ordens storkorskraschan med briljanter.
FVR och FLO.
2. Sibelius avbildad på 85-årsdagen 8.12.1950. Kraschanen med briljanter till storkorset av Finlands Vita Ros' orden ligger på bordet i ett etui.
Schubertiade Music & Arts.
3. Medalj av I klass med guldors av Finlands Vita Ros' orden.
FVR och FLO.
4. Diplom till medalj av I klass med guldors av Finlands Vita Ros' orden, förlänt Anni Siuruainen 1996.
I privat ägo.
5. Överlåtelse av "morsdagsmedaljer" 1956.
Urho Kekkonens arkiv.
6. Överlåtelse av "morsdagsmedaljer" 1989.
Riksarkivet.
7. Överlåtelse av "morsdagsmedaljer" 2017.
Mannerheims Barnskyddsförbund/Samuli Miettinen.

VÄGGTAVLA 25

K.-A. Fagerholms utnämningbrev till ordenskansler.
Riksarkivet.

VITRIN 10

Finlands lejon i hjärtat och på bröstet – belönandet av guldmedaljörerna i olympiaderna och paraolympiaderna

Att det är möjligt att förläna ett nationellt ordenstecken med spänne, som är utformat efter en internationell organisations – internationella olympiakommitténs – emblem, är ett unikt drag för ordenssystemet i Finland. Spännet, som tidigare var placerat ovanför rosetten på riddartecknet av I klass av Finlands Lejons orden och som medförde att ordensbandet blev för långt, placerades genom ett beslut 2016 ovanpå rosen.

"Ni har givit oss sådana stunder som vi aldrig glömmar" framhöll republikens president Sauli Niinistö då han på självständighetsdagen 2017 gratulerade de olympiasegrare som han belönat. Spjutkastaren Tapio Korjus, som hade vunnit spjutkastningstävlingen för män i Seoul 1988, sammanfattade på idrottarnas vägnar guldmedaljörernas känslor i det tacktal han höll 2017: *"Nu har vi fått Finlands lejon på våra bröst. I våra hjärtan har det alltid funnits."*

1. Grand Cross star of the Order of the White Rose of Finland with diamonds.
FWR and FL.
2. Sibelius on his 85th birthday 8 December 1950. His Grand Cross star of the Order of the White Rose of Finland with diamonds is in its case on the table.
Schubertiade Music & Arts.
3. Medal First Class with Gold Cross of the Order of the White Rose of Finland.
FWR and FL.
4. Diploma of the Medal First Class with Gold Cross of the Order of the White Rose of Finland given to Anni Siuruainen in 1996.
Private collection.
5. Presentation of the "Mother's Day Medals" in 1956.
The Archives of Urho Kekkonen.
6. Presentation of the "Mother's Day Medals" in 1989.
The National Archives.
7. Presentation of the "Mother's Day Medals" in 2017. The
Mannerheim League of Child Welfare/Samuli Miettinen.

WALL DISPLAY 25

Letter of appointment constituting K.-A. Fagerholm as Chancellor of the Orders.
The National Archives.

VITRINE 10

The Lion of Finland in the heart and on the chest – honouring the Olympic and Paralympic Winners

One of the exceptional features of the Finnish honours system is to award a decoration of a national Order with a clasp, which consists of the emblem of an international organisation – the International Olympic Committee. The position of the clasp, which had been attached above the rosette, which made ribbon too long, was changed to inside the rosette in 2016.

"You have given us such moments, which will not be forgotten", said the President of the Republic Sauli Niinistö when congratulating the Olympic Winners he decorated on Independence Day 2017. Tapio Korjus, who won his Gold Medal in men's javelin in the Seoul Olympics of 1988, summarised the feelings of the Gold

SEINÄTAULU 25

K.-A. Fagerholmin nimityskirja ritarikuntien kansleriksi.
Kansallisarkisto.

VITRIINI 10

Suomen leijona sydämessä ja rinnassa – olympia- ja paralympiakultamitalistien palkitseminen

Mahdollisuus antaa kansallisen ritarikunnan kunniamerkki soljella, joka muodostuu kansainvälisen organisaation – kansainvälisen olympiakomitean – tunnuksesta, on eräs suomalaisen kunniamerkkijärjestelmän poikkeuksellisista piirteistä. Aiemmin Suomen Leijonan I luokan ritarimerkin ruusukkeeseen yläpuolelle sijoitettu solki, joka oli tehnyt kunniamerkin nauhasta liian pitkän, päätettiin 2016 siirtää ruusukkeeseen sisälle.

"Te olette antaneet sellaisia hetkiä, joita ei unohdeta", tasavallan presidentti Sauli Niinistö totesi onnitellessaan itsenäisyyspäivänä 2017 palkitsemiaan olympiavoittajia. Soulin olympialaisissa 1988 miesten keihäänheiton voittanut Tapio Korjus tiivistä kultamitalistien tunteet pitäessään kiitospuheen 2017 palkittujen urheilijoiden puolesta: *"Nyt olemme saaneet Suomen leijonan rintaamme. Sydämessä se on aina ollut."*

- 1 Vuonna 1967 valmistettuja mallikappaleita Suomen Leijonan I luokan ritarimerkin soljesta (valokuva).
- 2 Ville Ritolan kunniamerkkikiinnike:
Suomen Valkoisen Ruusun I luokan ritarimerkki (1928), jonka nauhaan on lisätty 1936 käyttöön otettu ruusuke Suomen Leijonan I luokan ritarimerkki solkineen (1967)
Suomen Olympialaisen 2. luokan ansioristi
Suomen Urheilun kultainen ansioristi
Urheilumuseo.
- 3 Kunniakirja Antti Hyvärisen 1967 saamasta Suomen Leijonan I luokan ritarimerkistä solkineen.
Urheilumuseo.
- 4 Suomen Leijonan I luokan ritarimerkki solkineen.
Vuonna 2016 käyttöön otettu soljen kiinnityspaikka.
SVR ja SL.
- 5 Suomen Leijonan ritarimerkki solkineen. Annettiin ensimmäisen kerran Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuonna (6.12.2017).
SVR ja SL.

6. Kalle Anttilan olympiakultamitali Pariisin olympialaisista 1924.
Urheilumuseo.

SEINÄTAULU 26

Suomen Leijonan I luokan ritarimerkin ja ritarimerkin solkineen saaneita olympia- ja paralympiakultamitalisteja Mäntyniemessä 4.12.2017.

Tasavallan presidentin kanslia/Matti Porre

- ❶ Modellexemplar från 1967 till spännet för riddartecknet av I klass av Finlands Lejons orden (fotografi).
- ❷ Ville Ritolas bandplåt:
Riddartecknet av I klass av Finlands Vita Ros' orden (1928), på bandet den rosett som togs i bruk 1936
Riddartecknet av I klass av Finlands Lejons orden med spänne (1967)
Finlands Olympiska förtjänstkors av 2. klass
Finlands idrotts förtjänstkors i guld
Finlands Idrottsmuseum.
- ❸ Diplom till riddartecknet av I klass av Finlands Lejons orden med spänne. Förlänat Antti Hyvärinen 1967.
Finlands Idrottsmuseum.
- ❹ Riddartecknet av I klass av Finlands Lejons orden med spänne. Fästet för det spänne som togs i bruk år 2016.
FVR och FLO.
- ❺ Riddartecknet av Finlands Lejons orden med spänne. Förlänades första gången under 100-årsjubileumsåret för Finlands självständighet (6.12.2017).
FVR och FLO.
6. Kalle Anttilas guldmedalj från olympiaden i Paris 1924.
Finlands Idrottsmuseum.

VÄGGTAVLA 26

Guldmedaljörer från olympiaden och paraolympiaden som erhållit riddartecknet av I klass eller riddartecknet med spänne av Finlands Lejons orden på Talludden 4.12.2017.
Republikens presidents kansli/Matti Porre.

Medallists when giving a speech of thanks on behalf of the decorated athletes: *"Now we have received the Lion of Finland on our chests. It has always been in our hearts."*

- ❶ Prototypes of the clasps of Knight First Class of the Order of the Lion of Finland made in 1967 (photograph).
- ❷ Medal bar of Ville Ritola:
Knight First Class of the Order of the White Rose of Finland (1928), with the added rosette, which was introduced in 1936
Knight First Class of the Order of the Lion of Finland with clasp (1967)
Finnish Olympic Cross of Merit, Second Class
Cross of Merit in gold of Finnish Sport
The Sports Museum of Finland.
- ❸ Diploma of Knight First Class of the Order of the Lion of Finland with clasp given to Antti Hyvärinen in 1967.
The Sports Museum of Finland.
- ❹ Knight First Class of the Order of the Lion of Finland with clasp in the position adopted in 2016.
FVR and FL.
- ❺ Knight of the Order of the Lion of Finland with clasp. Awarded for the first time in the 100th anniversary year of Finland's independence (6 December 2017).
FVR and FL.
6. Kalle Anttila's Olympic Gold Medal from the Paris Olympics of 1924.
The Sports Museum of Finland.

WALL DISPLAY 26

Olympic and Paralympic Gold Medallists, who received Knight First Class or Knight of the Order of the Lion of Finland with clasp, in Mäntyniemi 4 December 2017.
The Office of the President of the Republic of Finland/Matti Porre.

11. VALTIOLLINEN PALKITSEMINEN ELÄÄ AJASSAAN

Suomen satavuotiaat ritarikunnat pyrkivät kulloisenkin suurmestarin tekemien linjausten mukaisesti kehittämään valtiollista palkitsemista siten, että se kykenee vastaamaan ajan muuttuviin haasteisiin. Tasavallan presidentiksi 1982 valittu Mauno Koivisto oli edeltäjänsä presidentti Urho Kekkosen tavoin suhtautunut ennen tehtävään astumistaan pidättyvästi kunniamerkkien antamiseen ja kantamiseen. Asemaansa ilmaisevien kolmen ritarikunnan ylimpien tunnusten lisäksi hän kantoi pääsääntöisesti vain sotavuosiin liittyviä kunniamerkkejä. Hänen kuoltuaan ne oli aseteltu myös hänen arkkunsa eteen valtiollisissa hautajaisissa 25.5.2017.

Aiemmasta pidättyvästä asenteestaan huolimatta Mauno Koivisto käytti aktiivisesti mahdollisuuksiaan valtiolliseen palkitsemiseen. Hänen päätöksestään ylimpien kunniamerkkien vuosittain annettavaa määrää vähennettiin. Lisäksi Koivisto suurmestarina päätti, että samalle henkilölle uutta kunniamerkkiä voi pääsääntöisesti esittää vasta, kun edellisen saamisesta on kulunut vähintään seitsemän vuotta. Ansioristien ja -mitalien määrä – samoin kuin vuosittain annettavien kunniamerkkien kokonaismäärä – kuitenkin nousi uudistuksen jälkeen. Koivisto halusi suunnata painopisteen siten, että koko yhteiskuntaelämä huomioitiin entistä paremmin. Vuonna 1983 hän päättikin suurmestarina yli 6 000 kunniamerkin antamisesta.

Ensimmäinen nainen ritarikuntien hallitukseen nimitettiin vasta 1.1.1993 lukien, kun suurmestari pyysi tehtävään Helsingin yliopiston naishistorian professorin Päivi Setälän. Vuosina 1994–1997 Setälä toimi Suomen Rooman instituutin johtajana, mutta sai tammikuussa 1997 nimityksen varakansleriksi. Tämän jälkeen Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntien hallituksessa on aina ollut naisjäseniä. Pitkäaikaisin heistä oli Jyväskylän yliopiston rehtori Aino Sallinen, joka nimitettiin hallitukseen 7.1.1997 ja kansleriksi 1.1.2005 lukien. Hän toimi kanslerina yhdentoista vuoden ajan ja on siten toiseksi pitkäaikaisin kansleri Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonien ritarikuntien hallituksessa. Pisimpään kanslerina on ollut ritarikuntien ensimmäisenä kanslerina 1919–1938 toiminut Otto Stenroth. Nykyisen käytännön mukaisesti kansleri nimitetään tehtävänsä enintään kahdeksi nelivuotiskaudeksi.

Kansainvälinen toiminta on merkittävästi lisääntynyt 1980-luvulta lähtien. Se näkyy selvästi korkeimpien kunniamerkkien

*Presidentti Mauno Koivisto ja rouva Tellervo Koivisto 1988.
Tasavallan presidentin kanslia.*

*President Mauno Koivisto och fru Tellervo Koivisto 1988.
Republikens presidents kansli.*

*President Mauno Koivisto and Mrs Tellervo Koivisto 1988.
The Office of the President of the Republic of Finland.*

11. DET STATLIGA ORDENSVÄSEN- DET LEVER I TIDEN

De hundraåriga ordnarna i Finland strävar till att enligt respektive stormästares riktlinjer utveckla det statliga ordensväsendet så att det kan svara på tidens föränderliga utmaningar. Innan sitt tillträde hade Mauno Koivisto, som valdes till president 1982, i likhet med företrädaren Urho Kekkonen förhållit sig reserverat till förlänandet och bärandet av utmärkelsetecken. Förutom de högsta ordenstecknen som representerade hans ställning, bar Koivisto i huvudsak endast utmärkelsetecken som hade en anknytning till krigsåren. De lades vid hans statsbegravning 25.5.2017 även fram vid hans kista.

Trots sitt tidigare reserverade förhållningssätt utnyttjade Mauno Koivisto aktivt möjligheterna att dela ut statliga belöningar. Antalet högsta utmärkelsetecken som årligen förlänades minskades genom hans beslut. Dessutom beslöt Koivisto under sin tid som stormästare att en framställning om en förlänning av ett nytt utmärkelsetecken till en person i regel kan ske tidigast sju år efter det att föregående utmärkelsetecken förlänats. Antalet förlänade förtjänstkors och -medaljer samt det totala antalet årligen utdelade utmärkelsetecken ökade emellertid efter reformen. Koivisto ville förskjuta tyngdpunkten så att man i högre grad än tidigare beaktade samhällslivet i dess helhet vid belönandet. I sin egenskap av stormästare fattade han 1983 beslut om utdelningen av över 6 000 utmärkelsetecken.

Den första kvinnan utnämndes till ordenskapitlet 1.1.1993, då professorn i kvinnohistoria vid Helsingfors universitet Päivi Setälä kallades till uppdraget av stormästaren. Setälä verkade som direktör för Finlands Rominstitut 1994–1997 och utnämndes i januari 1997 till vicekansler. Sedan dess har kvinnor alltid ingått i ordenskapitlet för Finlands Vita Ros' och Finlands Lejons ordnar. Den långvarigaste av dessa var rektorn för Jyväskylä universitet, Aino Sallinen, som utnämndes till ordenskapitlet 7.1.1997 och till kansler från 1.1.2005. Hon verkade som kansler i elva års tid och är den som innehaft posten under den näst längsta perioden. Den hittills långvarigaste kanslern är Otto Stenroth, som verkade som den första kanslern för Finlands Vita Ros' och Finlands Lejons ordnar 1919–1938. Enligt nuvarande praxis utnämns kanslern för högst två fyraårsperioder.

Den internationella verksamheten har ökat betydligt från och med 1980-talet. Detta avspeglas tydligt i utbytet av de högsta ordenstecknen i samband med statsbesök. Under åren 1919–1939

11. THE FINNISH STATE HONOURS SYSTEM ADAPTS OVER TIME

According to the guidelines issued by each Grand Master, the aim of the 100-year-old Finnish Orders is to develop the Finnish honours system so that it is able to respond to challenges that change through time. Before his presidency, Mauno Koivisto, elected the President of Finland in 1982, like his predecessor Urho Kekkonen, had a reserved attitude towards awards and the wearing of decorations. In addition to the decorations of the highest classes of the three Orders, he generally only wore decorations related to the war years. At his state funeral, on 25 May 2017, his decorations were placed in front of his coffin.

Despite his previously reserved attitude Mauno Koivisto actively used his rights to confer decorations. Under his presidency the number of the highest honours given annually was reduced. In addition Koivisto, in his role as the Grand Master, decided that a new decoration can only be proposed for the same individual after at least seven years have elapsed from the previous decoration. However, the number of Crosses of Merit and Medals, as well as the total number of decorations awarded annually, increased after the reform. Koivisto wanted to shift the focus so as to better cover all parts of society. In 1983 he decided on the awarding of more than 6 000 decorations.

The first woman was appointed to the Chapter of the Orders on 1 January 1993, when the Grand Master requested Päivi Setälä, Professor of Women's History at the University of Helsinki, to fill the position. During 1994–1997 Setälä was the head of the Finnish Institute in Rome, and was appointed Vice Chancellor in 1997. After this, there have always been female members in the Chapter of the Orders of the White Rose of Finland and the Lion of Finland. Aino Sallinen, Rector of the University of Jyväskylä, was the longest standing female member. She was appointed a member of the Chapter on 7 January 1997 and was Chancellor from 1 January 2005. She held the position of Chancellor for 11 years, making her the second longest standing Chancellor in the Chapter of Order of the White Rose of Finland and the Lion of Finland. She is second only to Otto Stenroth, who was the first Chancellor from 1919 to 1938. According to the current practice, the Chancellor is appointed for a maximum of two terms of four years.

International activities have increased significantly since the 1980s. This can clearly be seen through the exchange of the highest decorations during state visits. Between 1919 and 1939, foreign

vaihtamisessa valtiovierailuiden yhteydessä. Vuosina 1919–1939 kaikkiaan 21 Suomen Valkoisen Ruusun suurristiä ketjuineen oli annettu ulkomaisille valtionpäämiehille. Toisen maailmansodan aikana annettiin kuusi suurristiä ketjuineen ja Gustaf Mannerheimin ja J. K. Paasikiven presidenttikausilla yhteensä kolme. Vuoden 1956 jälkeen määrä kasvoi, kun Urho Kekkonen antoi tasavallan presidenttinä 1956–1982 Suomen valtion ylimmän kunniamerkin kaikkiaan 41 ulkomaiselle vastaanottajalle. Mauno Koiviston kahdentoista presidenttivuoden aikana tätä kunniamerkkiä annettiin 17 ja Martti Ahtisaaren kuusivuotiskauden aikana 19. Tarja Halosen kahden kauden aikana niitä jaettiin yhteensä 31 ja nykyisen suurmestarin ensimmäisen presidenttikauden aikana yhdeksän. Vaihto tapahtui vastavuoroisuusperiaatteella. Mauno Koiviston saamat ulkomaiset kunniamerkit ovat esillä tämän näyttelyn ajan. Sen jälkeen monet niistä palautetaan yleisen kansainvälisen tavan mukaan luovuttajamaille. Arvokkaat kunniamerkit kiertävät näin saajalta toiselle. Joihinkin kunniamerkkeihin on merkitty niiden henkilöiden nimet, jotka ovat kantaneet kyseistä kunniamerkkiä.

Kansainväliseen kohteliaisuusdiplomatiaan kuuluu usein virallisten valtiovierailujen yhteydessä suoritettu laajempi kunniamerkkien vaihto. Valtiovierailun juhlaillalliseen kuuluvat kunniamerkit. Erityisen tärkeää on silloin kantaa molemmin puolin annettuja kunniamerkkejä.

Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlien lähestyessä kiinnitettiin veteraanijärjestöissä huomiota siihen, että sota-ajan laajasta palkitsemisesta huolimatta monet sotiin osallistuneista noin 600 000 suomalaisesta ja ulkosuomalaisesta miehestä ja 100 000 naisesta olivat jääneet vaille julkista tunnustusta. Monen veteraanin sotatie oli kestänyt jopa vuosien ajan. Tasavallan presidentti Mauno Koiviston aikana oli alkanut käytäntö palkita aiemmin palkitsematta jääneitä sotaveteraaneja Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitalilla. Käytäntö jatkui Ahtisaaren ja Halosen presidenttikausilla, mutta se tavoitti kuitenkin vain pienen osan palkitsematta jääneistä. Ritarikuntien suurmestariksi 2012 tullut Sauli Niinistö hyväksyi syksyllä 2014 Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntien hallituksen esityksen, jonka mukaan vuosina 2015–2017 pyritäisiin palkitsemaan kaikki kunniamerkittävät vielä jääneet sotaveteraanit – miehet ja naiset. Hanketta päätettiin jatkaa vielä vuosina 2018–2019. Ritarikuntien hallituksen ja sotaveteraanijärjestöjen tuella voitiin vuosina 2015–2018 palkita lähes 7 000 aikaisemmin palkitsematta jäänyttä veteraania. Palkitseminen jatkuu vielä vuonna 2019, jolloin mitalin saa noin 3 500 veteraania.

Presidentti Tarja Halonen ja ritarikuntien kansleri Aino Sallinen 6.12.2007.

Tasavallan presidentin kanslia/Juhani Kandell.

President Tarja Halonen och ordenskansler Aino Sallinen 6.12.2007. Republikens presidents kansli/Juhani Kandell.

President Tarja Halonen and Aino Sallinen, Chancellor of the Orders of the White Rose of Finland and the Lion of Finland on 6 December 2007.

The Office of the President of the Republic of Finland/Juhani Kandell.

hade sammanlagt 21 storkors av Finlands Vita Ros' med kedja förlänats utländska statsöverhuvud. Under andra världskriget förlänades sex storkors med kedja och under Gustaf Mannerheims och J. K. Paasikivis presidentperioder förlänades sammanlagt tre. Efter 1956 ökade antalet då Urho Kekkonen som republikens president 1956–1982 förlänade de högsta statliga utmärkelsetecknen åt sammanlagt 41 utländska mottagare. Under Mauno Koivistos tolv år som president förlänades 17 ordenstecken av detta slag och under Martti Ahtisaaris sexårsperiod 19. Under Tarja Halonens två perioder förlänades sammanlagt 31 och under den nuvarande stormästarens första presidentperiod har nio förlänats. Utbytet skedde på basis av reciprocitetsprincipen. De utländska utmärkelsetecknen som Mauno Koivisto har förlänats ställs ut under denna utställning. Enligt internationell praxis returneras därefter en stor del av ordnarna till det land som förlänat dem. Således cirkulerar värdefulla utmärkelsetecknen från en mottagare till följande. Vissa utmärkelsetecknen är prydda med namnen på de personer som har burit dem.

Den internationella diplomatiska konvensen inkluderar ofta ett mer omfattande utbyte av ordenstecken, som genomförs i samband med officiella statsbesök. Orderna är en del av galasupén vid statsbesök. Då är det speciellt viktigt att bära de ordenstecken som ömsesidigt förlänats.

Då hundraårsjubileet av Finlands självständighet närmade sig, fäste man vid veteranorganisationerna uppmärksamhet vid att trots de omfattande krigstida belöningarna hade cirka 600 000 finska och utlandsfinska män och 100 000 kvinnor som deltog i kriget blivit utan offentligt erkännande. För många av dessa veteraner hade deltagandet i krigsansträngningarna tagit flera år i anspråk. Under republikens president Mauno Koivistos tid etablerades en

◀ *Presidentti Sauli Niinistö luovutti Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitaleja sotaveteraaneille Suomen Tukholman-suurlähetystössä talvisodan päättymisen vuosipäivänä 13.3.2017 kruununprinsessa Victorian läsnäollessa.*

Helena Andersson.

President Sauli Niinistö överlämnade medaljer av I klass av Finlands Vita Ros' orden till krigsveteraner i Finlands ambassad i Stockholm på årsdagen av vinterkrigets slut 13.3.2017 i närvaro av kronprinsessan Victoria.

Helena Andersson.

President Sauli Niinistö presented Medals First Class of the Order of the White Rose of Finland to war veterans at the Finnish Embassy in Stockholm on the anniversary of the end of the Winter War on 13 March 2017.

Helena Andersson.

heads of states received 21 Grand Crosses with Collar of the Order of the White Rose of Finland. In addition, six Grand Crosses with Collar were awarded during World War Two and three were awarded during the presidencies of Gustaf Mannerheim and J. K. Paasikivi. The number grew after 1956 when President Urho Kekkonen awarded the highest Finnish decoration to 41 foreign heads of state between 1956 and 1982. Mauno Koivisto conferred 17 of these decorations during his 12 years as the President and Martti Ahtisaari awarded six during his six-year presidency. In addition, 31 of these decorations were given during Tarja Halonen's two presidential terms and nine during the current Grand Master's first term. Decorations have been awarded reciprocally. The foreign decorations received by Mauno Koivisto are on display during this exhibition, after which many will be returned to the awarding country in accordance with the general international practice. As a result, valuable decorations pass from one recipient to the next. Some decorations include the names of the persons who have worn the decoration in question.

Often, a more extensive exchange of decorations during official state visits is part of international diplomacy. Decorations are worn at festive dinners during state visits. It is particularly important to wear decorations conferred by both parties.

As the centenary of the independence of Finland was approaching, many veterans' associations noted that, despite the many decorations awarded for merit in the wars of Finland, many of the roughly 600 000 Finnish men and 100 000 women who participated in the wars had not received any public recognition. Many of these had fought for several years. President Mauno Koivisto initiated a practice to honour previously non-awarded war veterans with the Medal First Class of the Order of the White Rose of Finland. This practice continued during the presidential terms of Ahtisaari and Halonen, albeit it only applied to a small part of previously non-awarded veterans. Sauli Niinistö who became the Grand Master in 2012 approved the proposal of the Chapter of the Orders of the White Rose of Finland and the Lion of Finland in autumn 2014, according to which all war veterans, men and women alike, who have not received any decoration would be awarded one between 2015–2017. It was decided to continue the project in 2018–2019. With the support of the Chapter of the Orders and different veterans' associations, almost 7 000 previously unrecognised veterans were awarded decorations between 2015 and 2018. The award process still continues in 2019, when about 3 500 veterans will receive a medal.

The Order of the Cross of Liberty was modernised along with the Order of the White Rose of Finland and the Order of the Lion of Finland. General Lauri Sutela, who was appointed Chancellor

Vapaudenristin ritarikunnan toimintaa uudistettiin ajallisesti samaa tahtia Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntien kanssa. Kansleriksi vuonna 1986 tullut kenraali Lauri Sutela, joka oli toiminut puolustusvoimien komentajana 1974–1983, linjasi sodanajan palkitsemisen käytännöt. Vuonna 1989 ritarikunnan hallitus vahvisti suurmestarin kanssa valmistellun linjauksen maanpuolustustyössä ansioituneiden palkitsemisesta. Ritarikunta säilytti luonteensa puolustusvoimien piirissä tehdystä työstä palkitsevana sotilasansioritarikuntana, mutta laajensi palkitsemisen kattamaan myös vapaaehtoisen maanpuolustustyön. Vuodesta 2002 alkaen Vapaudenristejä on annettu myös turvallisuuspoliittisista ansioista.

Vapaudenristin kunniamerkki voidaan antaa yksilön lisäksi myös yhteisölle. Vapaussodan Invaliidien Liitto oli saanut oikeuden liittää Vapaudenristin lippuunsa jo vuonna 1928. Urho Kekkonen oli antanut saman oikeuden vuonna 1980 Sotainvalidien Veljesliitolle. Vuonna 1989 myös Suomen Sotaveteraaniliitto ja Rintamamiesveteraanien liitto saivat oikeuden kantaa lipuihinsa Vapaudenristin nauhaa. Rintamanaisten Liitto ry:lle Vapaudenristi luovutettiin liiton 15-vuotisjuhlassa 1995. Aiemmin oikeuden kantaa lippuaan Vapaudenristillä nauhoineen olivat saaneet keskeiset sotilasopetuksesta vastanneet laitokset. Viimeisin Vapaudenristin nauhoineen lippuunsa saanut yhteisö on Suomen Rauhanturvaajaliitto. Juhlallinen luovutus oli vuonna 2016 liiton 60-vuotisjuhlassa.

Suomen osallistuminen kansainvälisiin kriisinhallintaoperaatioihin laajensi Vapaudenristin kunniamerkkien käyttöpiiriä vuodesta 2006. Vapaudenristin lisäksi käyttöön tulivat myös alipäällystölle tarkoitettu 1. luokan Vapaudenmitali ja miehistölle tarkoitettu 2. luokan Vapaudenmitali. Vuonna 2006 hallitus linjasi, että korkean riskitason kriisinhallintatehtävissä ansioituneita voitiin palkita Vapaudenristillä miekkoineen keltaisessa ruusukenuhassa ja Vapaudenmitaleja tekstillä ”Urheudesta – För Tapperhet”. Vuonna 2008 suurmestari Tarja Halonen hyväksyi Vapaudenristin ritarikunnalle uuden toimintaohjeen. Nykyään puolustusvoimien palveluksessa oleville sotilaille ja siviileille annetaan Vapaudenristin kunniamerkit Puolustusvoimain lippujuhlan päivänä 4.6. ja maanpuolustustyössä ansioituneet siviilit saavat kunniamerkinsä itsenäisyyspäivänä. Vuosittain annettavien kunniamerkkien määrä on vain muutamia kymmeniä, mutta niiden arvostus on erittäin suuri.

Suomen kaikki kolme valtiollista ritarikuntaa ovat säilyttäneet yleisen arvostuksensa ja pyrkineet kehittämään toimintaansa suurmestariensa linjausten mukaisesti. Näyttelyssä esillä olevat kaaviot kuvaavat ritarikuntien vaikutusta ja vaiheita sadan vuoden aikana. Suomalainen kunniamerkkikäytäntö on kansainvälisesti ainutlaa-

Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitaleja.

*Tasavallan presidentin kanslia/
Matti Porre.*

*Medaljer av I klass av
Finlands Vita Ros' orden.
Republikens presidents kansli/
Matti Porre.*

*Medal First Class of the
Order of the White Rose
of Finland.
The Office of the President of the
Republic of Finland/Matti Porre.*

*Presidentti Sauli Niinistö ja sotaveteraani Armas Ilvo, joka kantaa
4. luokan Vapaudenristiä, Suomen Leijonan ansioristiä ja
2. luokan Vapaudenmitalia.*

Tasavallan presidentin kanslia/Matti Porre.

*President Sauli Niinistö och krigsveteranen Armas Ilvo, som bär
Frihetskorset av 4. klass, förtjänstkorset av Finlands Lejons orden och
Frihetsmedaljens 2. klass.*

Republikens presidents kansli/Matti Porre.

*President Sauli Niinistö and the war veteran Armas Ilvo, who wears the
Cross of Liberty 4th Class, the Cross of Merit of the Order of the Lion of
Finland and the Medal of Liberty 2nd Class.*

The Office of the President of the Republic of Finland/Matti Porre.

sedvänja enligt vilken ännu obelönade krigsveteraner fick motta Finlands Vita Ros' medalj av I klass. Traditionen fortsatte under Ahtisaaris och Halonens presidentperioder, men nådde trots det endast en liten del av de icke belönade. Sauli Niinistö, som blev stormästare för ordnarna 2012, godkände hösten 2014 ett förslag av ordenskapitlet för Finlands Vita Ros' och Finlands Lejons ordnar enligt vilket man under 2015–2017 skulle sträva efter att belöna samtliga icke belönade krigsveteraner, män och kvinnor, som blivit utan utmärkelser. Man beslöt att fortsätta projektet ännu 2018–2019. Med stöd av ordenskapitlet och krigsveteranorganisationer kunde man under 2015–2018 belöna nästan 7 000 krigsveteraner, som tidigare inte hade belönats. Belöningarna fortsätter ännu år 2019 då omkring 3 500 veteraner erhåller medaljen.

Verksamheten inom Frihetskorsets orden uppdaterades i samma takt som Finlands Vita Ros' och Finlands Lejons ordnar. General Lauri Sutela som blev kansler 1986 och som hade fungerat som försvarsmaktens kommandör 1974–1983 drog upp riktlinjer för belöningspraxis under krigstid. År 1989 fastställde ordenskapitlet de riktlinjer som hade utarbetats i samarbete med stormästaren för belöning av personer som meriterat sig inom landets försvarsarbete. Orden bevarade sin karaktär som ett instrument för belöning av förtjänster inom försvarsmakten, men belöningarna utvidgades att omfatta även frivilligt försvarsarbete. Sedan 2002 har Frihetskorsen förlänats även på basis av säkerhetspolitiska förtjänster.

Frihetskorsets utmärkelsetecken kan förutom till individer även förlänas samfund. Frihetskrigets invalidförbund fick redan 1928 rätten att ha Frihetskorset på sin fana. Urho Kekkonen beviljade 1980 samma rätt till Krigsinvalidernas Brödraförbund. Även Finlands krigsveteranförbund och Frontveteranernas förbund fick 1989 rätten att bära Frihetskorsets band på sin fana. Frontkvinnornas förbund förlänades Frihetskorset vid förbundets 15-årsjubileum 1995. Tidigare hade de viktigaste institutionerna inom den militära undervisningen haft rätt att bära Frihetskorset med band på sin fana. Den senaste organisationen som beviljats rätt att använda Frihetskorset med band på sin fana är förbundet för fredsbevarande i Finland (Suomen Rauhanturvaajaliitto). Det högtidliga överräckandet skedde vid förbundets 60-årsfest 2016.

Finlands deltagande i internationella krishanteringsoperationer har från 2006 medfört att Frihetskorset kommit att förlänas en ny krets av mottagare. Förutom Frihetskorset tog man även i bruk Frihetsmedaljen av 1. klass för underbefäl och Frihetsmedaljen av 2. klass för meniga. Kapitlet fastslog 2006 riktlinjer enligt vilka personer som meriterat sig i krishanteringsuppgifter med hög risknivå kunde belönas med Frihetskorset med svärd och gult rosettbånd och med Frihetsmedaljer med texten "Urheudesta – För Tapperhet".

in 1986 and was the Commander of the Finnish Defence Forces during 1974–1983, established guidelines for conferring decorations in recognition of merit during the time of war. In 1989, the Chapter of the Order confirmed the guidelines prepared with the Grand Master for honouring national defence work. The order maintained its position as a military order but expanded its honours to cover voluntary national defence work. Since 2002 Crosses of Liberty have also been awarded for service in the field of security policy.

The Cross of Liberty can be awarded to both individuals and corporations. The association of the disabled war veterans of the War of Independence (Vapaussodan Invalidien Liitto) obtained the right to attach the Cross of Liberty to its standard in 1928. Urho Kekkonen granted the same right to the Disabled War Veterans' Association (Sotainvalidien Veljesliitto) in 1980. In 1989, the Finnish War Veterans' Federation (Suomen Sotaveteraaniliitto) and the Union of the Front Veteran Soldiers (Rintamamiesveteraanien Liitto) acquired the right to attach the ribbon of the Cross of Liberty to their standards. The Cross of Liberty was awarded to the Union of Female Front Veterans (Rintamanaisten Liitto) at the union's 15th anniversary celebration in 1995. Previously, key military educational institutions had secured the right to attach the Cross of Liberty with a ribbon to their colours. The latest corporation to add the Cross of Liberty with ribbon to its banner is the Peacekeepers' Association of Finland. The ceremonial presentation took place on the sixtieth anniversary of the association in 2016.

Finland's participation in international crisis management operations expanded the use of the decorations of the Order of the Cross of Liberty starting from 2006. In addition to the Cross of Liberty, the Medal of Liberty 1st Class, intended for non-commissioned officers and the Medal of Liberty 2nd Class, intended for the ranks were brought into use. In 2006, the Chapter of the Order decreed that the Cross of Liberty with swords with a yellow bow ribbon and the Medals of Liberty with the inscription "Urheudesta – För Tapperhet" (For valour) can be conferred on individuals for meritorious service in high-risk crisis management operations. In 2008 Grand Master Tarja Halonen approved new guidelines for the Order of the Cross of Liberty. Nowadays soldiers and civilians serving in the Finnish Defence Forces are awarded decorations of the Order of the Cross of Liberty on the Flag Day of the Finnish Defence Forces, 4 June, whilst civilians who have distinguished themselves in national defence work receive their decorations on Independence Day. Only a few dozen decorations are awarded annually, and they are very highly valued.

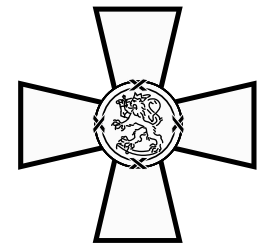
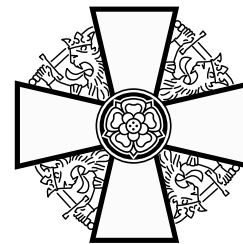
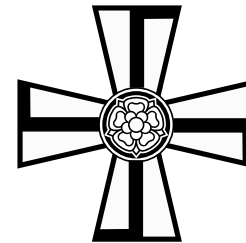
All three orders of Finland have maintained their high value and

tuinen ja moni Suomen puolesta työtä tehnyt ulkomaan kansalainen on yhtä ilahtunut vastaanottamastaan valtiollisesta tunnuksesta kuin Suomen omat kansalaiset. Tämä arvostus edellyttää kuitenkin sitä, että ritarikunnat onnistuvat elämään yhteiskunnallisen muutoksen ja kansalaisten arvomaailman mukana myös tulevinä vuosikymmeninä.

SEINÄTAULU 27

Ritarikuntien suurmestari.

Tasavallan presidentti Sauli Niinistö (s. 1948) on toiminut Vapaudenristin ritarikunnan sekä Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntien suurmestarina vuodesta 2012. Suurmestarilla on suvereeni oikeus päättää valtiollisten ritarikuntien kunniamerkkien antamisesta. Ritarikuntien hallitukset valmistelevat ehdotukset, jotka kanslerit esittelevät suurmestarille.

SEINÄTAULU 28

Ritarikuntien hallitukset

1. Vapaudenristin ritarikunnan hallitus.
- ② Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntien hallitus Presidentinlinnassa 12.9.2017. Ritarikuntien suurmestari kunnioitti läsnäolollaan Suomen Leijonan ritarikunnan 75-vuotisjuhlakokousta.
*Tasavallan presidentin kanslia/
Matti Porre.*

Stormästaren Tarja Halonen godkände 2008 nya verksamhetsdirektiv för Frihetskorsets orden. För närvarande förlänas militärer och civila som tjänstgör inom Finlands försvarsmakt Frihetskorsets ordenstecken på Försvarsmaktens flaggdag 4.6. medan de civila som utmärkt sig inom landsförsvaret förlänas sina utmärkelsetecken på självständighetsdagen. Endast något tiotal utmärkelsetecken förlänas årligen, men de åtnjuter ett mycket gott anseende.

Finlands samtliga tre statliga ordnar har bevarat sin allmänna prestige och de har strävat till att utveckla verksamheten enligt de riktlinjer stormästarna dragit upp. De scheman som ställs ut visar ordnarnas inflytande och skeden under hundra år. Det finländska ordensväsendet är internationellt sett unikt och många utländska medborgare som har arbetat för Finland gläds fortfarande lika mycket som Finlands egna medborgare över de utmärkelsetecken som förlänats dem. Detta anseende förutsätter dock att ordnarna lyckas bevara sin livskraft och att förtjäna medborgarnas respekt i vårt föränderliga samhälle under de kommande decennierna.

VÄGGTAVLA 27

Stormästaren för ordnarna.

Republikens president Sauli Niinistö (f. 1948) har verkat som stormästare för Frihetskorsets orden samt Finlands Vita Ros' och Finlands Lejons ordnar sedan år 2012. Stormästaren har suveräna rättigheter att besluta om förlänandet av ordenstecken från de statliga ordnarna. Ordenskapitlet bereder förslagen, vilka kanslererna föredrar för stormästaren.

VÄGGTAVLA 28

Ordenskapitlen

1. Kapitlet för Frihetskorsets orden.
- ② Finlands Vita Ros' och Finlands Lejons ordens kapitel på Presidentens slott 12.9.2017. Ordarnas stormästare hedrade med sin närvaro Finlands Lejons ordens 75-årsjubileumssammanträde.
Republikens presidents kansli/Matti Porre.

aim to develop their activities in accordance with the guidelines issued by their Grand Masters. The figures displayed at the exhibition illustrate the impact of the orders over 100 years. The Finnish honours system is one of a kind on an international scale, and many foreign citizens who have worked for Finland are as proud of the recognition they have received as Finnish nationals. However, this estimation requires that the Orders follow changes in society and individual values in the future.

WALL DISPLAY 27

Grand Master of the Orders.

President of the Republic Sauli Niinistö (b. 1948) has acted as Grand Master of the Orders of the Cross of Liberty, the White Rose of Finland and the Lion of Finland since 2012. The Grand Master has a sovereign right to decide upon conferral of the decorations of the state Orders. The Chapters of the Orders prepare proposals, which are presented to the Grand Master by the Chancellors.

WALL DISPLAY 28

Chapters of the Orders

1. Chapter of the Order of the Cross of Liberty.
- ② Chapter of the Orders of the White Rose of Finland and the Lion of Finland in the Presidential Palace on 12 September 2017. The Grand Master of the Orders honoured the 75th jubilee meeting of the Order of the Lion of Finland with his presence.
The Office of the President of the Republic/Matti Porre.

VITRIINI 11

Kunniamerkkidiplomatia

Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntien kunniamerkkejä annetaan ulkomaalaisille joko tunnustukseksi ansiokkaasta toiminnasta Suomen hyväksi tai osana diplomaattista kunniamerkkivaihtoa. Jälkimmäisessä tapauksessa ei useinkaan ole kysymys ansioiden palkitsemisesta vaan kansainvälisen käytännön mukaisesta usein valtiovierailun yhteydessä toteutetusta diplomaattisesta kohteliaisuusdekoroinnista, joka on usein vastavuoroista. Helsingissä tietyn aikaa palvelleet ulkomaiset diplomaatit voivat saada suomalaisen kunniamerkin, jos Suomella on asianomaisen maan kanssa vastavuoroista kunniamerkkivaihtoa. Ulkomaisten valtionpäämiesten ja ulkomaan kansalaisten palkitseminen on myös osa Suomen ulkopoliittista vaikuttamista. Tavoitteena on tukea myönteisiä suhteita ja keskinäistä kanssakäymistä. Poliitiikkaan sisältyy aina muutoksen mahdollisuus. Aina nämä muutokset eivät tue niitä tavoitteita, jotka Suomi on asettanut omassa politiikassaan. Toisen maailmansodan aikana Suomi jakoi kunniamerkkejä niille henkilöille, joiden katsottiin voivan vaikuttaa myönteisesti Suomen asemaan. Kunniamerkkejä on annettu henkilöille, jotka ovat myöhemmin menettäneet asemansa. Paljon huomiota on herättänyt esimerkiksi Syyrian presidentti Bašar al-Assadille 2009 annettu Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan suurristi ketjuineen. Kolmen vuoden kuluttua Suomen toivoma myönteinen yhteiskuntakehitys Syyriassa katkesi katkeraan sisällissotaan. Suomi ei kuitenkaan ole peruuttanut antamiaan valtiollisia kunniamerkkejä. Poliittiset tilanteet ovat usein vaikeita ennustaa eikä valtiollinen kohteliaisuusdiplomatia voi reagoida muutoksiin. Kunniamerkkien antamisesta päätetään aina tilannekohtaisten arvioiden perusteella.

- ① Suomen Valkoisen Ruusun suurristi ketjuineen. Annettu Saksan ulkoasiainministeri Joachim von Ribbentropille 1942. Hänelle kuulunut suurristin rintatähti on joutunut erilleen kokonaisuudesta. Urho Kekkonen päätti 1963 korvata Akseli Gallen-Kallelan 1919 suunnitteleman Suomen Valkoisen Ruusun suurristin ketjun hakaristit Gustaf von Numersin sommittelemalla havuristillä. *Yksityisomistuksessa.*

Gustaf von Numers:

*Suomen Valkoisen Ruusun suurristi ketjuineen (1963).
SVR ja SL.*

Gustaf von Numers:

*Storkorset med kedja av Finlands Vita Ros' orden (1963).
FVR ja FLO.*

Gustaf von Numers:

*Grand Cross with Collar of the Order of the White Rose of Finland (1963).
FWR and FL.*

VITRIN 11

Ordensdiplomati

Utmärkelsetecken från Finlands Vita Ros' och Finlands Lejons ordnar förlänas åt utlänningar antingen som belöning för de tjänster de gjort Finland eller som en del av utväxlingen av ordnar inom diplomatin. I det senare fallet är det inte fråga om att belöna förtjänster, utan om artighetsdekorationer som enligt internationell praxis utdelas ömsesidigt och ofta i samband med statsbesök. Utländska diplomater som tjänat i Helsingfors kan erhålla ett finländskt ordenstecken förutsatt att Finland ömsesidigt utbyter ordenstecken med landet i fråga. Att belöna utländska statschefer och medborgare är också ett sätt för Finland att utöva inflytande inom utrikespolitiken. Målet är att stöda fördelaktiga relationer och ömsesidigt umgänge. Politiken innehåller alltid möjligheter till förändringar. Dessa förändringar stöder inte alltid de politiska mål som Finland själv uppställt. Under andra världskriget förlänade Finland ordenstecken till de personer som man ansåg att kunde inverka fördelaktigt på Finlands ställning. Senare har ordenstecken förlänats till personer som förlorat sin ställning. Storkorset med kedja av Finlands Vita Ros' orden som förlänades Syriens president Baschar al-Assad år 2009 väckte till exempel stor uppmärksamhet. Tre år senare avbröts den positiva samhällsutvecklingen i landet av ett bittert inbördeskrig. Finland har emellertid inte återtagit de statliga ordenstecken som förlänats. Det är ofta svårt att förutspå den politiska utvecklingen och den statliga artighetsdiplomatin kan inte reagera på förändringarna. Beslutet om förläningen av ett ordenstecken fattas alltid utgående från den aktuella situationen.

- ① Storkorset med kedja av Finlands Vita Ros' orden förlänat Tysklands utrikesminister Joachim von Ribbentrop 1942. Den kraschan som hörde till ordenstecknet ingår inte längre i helheten. Urho Kekkonen beslöt 1963 ersätta hakkorsen i den kedja till Finlands Vita Ros' orden som Akseli Gallen-Kallela 1919 ritade med ett grankvistkors, vilket planerades av Gustaf von Numers.

I privat ägo.

VITRINE 11

Diplomacy of orders and decorations

Decorations of the Orders of the White Rose of Finland and the Lion of Finland are conferred on foreigners either as a recognition of meritorious activities for Finland or as a part of the diplomatic exchange of honours. In the latter instance, it is often not a question of rewarding merit, but diplomatic courtesy honours, which are conferred often at the time of the state visit and which are often reciprocal. Foreign diplomats, who have served in Helsinki for a certain period, can receive a decoration if Finland and the country in question have a reciprocal exchange of Orders. Decorating foreign heads of state and foreign nationals is also a part of Finnish foreign diplomacy. The aim is to support positive relations and mutual interaction. Politics may change. These changes do not always coincide with the aims set by Finland in its own policy. During the Second World War Finland awarded decorations to persons who were regarded as being able to contribute positively to the position of Finland. Decorations have been given to people who have, much later, lost their positions. The decision to award the Grand Cross with Collar of the Order of the White Rose of Finland to the President of Syria, Bashar al-Assad, in 2009 has received much attention. Three years later the positive development that Finland had hoped for, ended with a bitter civil war. However, Finland has not cancelled state decorations once awarded. It is often difficult to predict political situations and interstate courtesy of diplomacy cannot react to changes. Award decisions are always taken on the basis of a situation-specific assessment.

- ① Grand Cross with Collar of the Order of the White Rose of Finland. Given to the German Minister of Foreign Affairs Joachim von Ribbentrop in 1942. The star that had belonged to him has been separated from the set. In 1963 Urho Kekkonen decided to replace the swastikas of the Grand Cross Collar of the Order of the White Rose of Finland, designed by Akseli Gallen-Kallela in 1919, with the fir-twig crosses, designed by Gustaf von Numers.

Private collection.

2. Joachim von Ribbentropin sotasaaliiksi joutuneet kunniamerkit Yhdysvaltain *Women's Army Corpsin* ylikersantin (*Staff sergeant*) valvovien silmien alla.
Photos 12/Alamy Stock Photo.
3. Tasavallan presidentti Martti Ahtisaari luovutti Suomen Valkoisen Ruusun suurristin ketjuineen Etelä-Afrikan tasavallan presidentille Nelson Mandelalle vuonna 1997.
AFP/Lehtikuva.
4. Tasavallan presidentti Tarja Halonen antoi Suomen Valkoisen Ruusun suurristin ketjuineen Syyrian arabitasavallan presidentille Bašar al-Assadille vuonna 2009.
Reuters/Lehtikuva.
5. Ulkoministeriön valtiosihteeri Peter Stenlund luovutti Suomen Leijonan suurristin Tanskan suurlähettiläänä Helsingissä 2013–2018 toimineelle Jette Nordamille hänen suurlähettiläskautensa päättyessä.
Jussi Nuorteva.
6. Belgian Leopoldin ritarikunnan suurristi, komentajamerkki ja ritarimerkki on saatu lainaksi näyttelyyn Belgian kuningashuoneen tervehdyksenä satavuotisjuhlaansa viettäville Suomen ritarikunnille.

3

4

2. Joachim von Ribbentrops som krigsbyte tagna ordenstecken under uppsikt av en översergeant (*Staff sergeant*) i Förenta staternas *Women's Army Corps*.
Photos 12/Alamy Stock Photo.
3. Republikens president Martti Ahtisaari överlämnade storkorset med kedja av Finlands Vita Ros' orden Sydafrikas president Nelson Mandela år 1997.
AFP/Lehtikuva.
4. Republikens president Tarja Halonen överlämnade storkorset med kedja av Finlands Vita Ros' orden till arabrepubliken Syriens president Bashar al-Assad år 2009.
Reuters/Lehtikuva.
5. Statsekreteraren vid utrikesministeriet Peter Stenlund överlämnade storkorset av Finlands Lejons orden till Danmarks ambassadör i Helsingfors 2013–2018 Jette Nordam då ackrediteringen i Finland upphörde.
Jussi Nuorteva.
6. Kungahuset i Belgien har som en hälsning till de jubilerande ordnarna i Finland lånat ut Leopold ordens storkors, kommendörstecken och riddartecken.

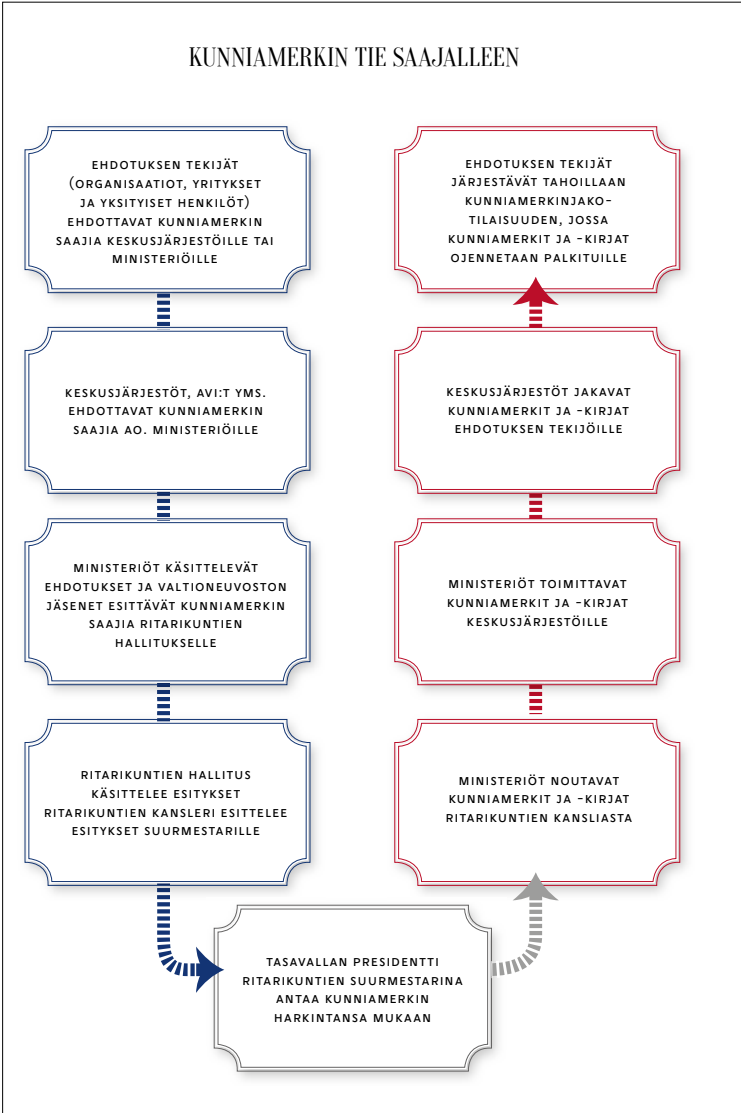

2. Joachim von Ribbentrop's decorations, which ended up as war booty, under the watchful eyes of a US Women's Army Corps Staff Sergeant.
Photos 12/Alamy Stock Photo.
3. President of the Republic Martti Ahtisaari presented the Grand Cross with Collar of the Order of the White Rose of Finland to President of the South African Republic Nelson Mandela in 1997.
Lehtikuva/Jaakko Avikainen.
4. President of the Republic Tarja Halonen conferred the Grand Cross with Collar of the Order of the White Rose of Finland upon President of the Syrian Arab Republic Bashar al-Assad in 2009.
Reuters/Lehtikuva.
5. Secretary of State of the Ministry for Foreign Affairs Peter Stenlund presented the Grand Cross of the Order of the Lion of Finland to Jette Nordam, who served as Danish ambassador in Helsinki 2013–2018, at the end of her ambassadorial period.
Jussi Nuorteva.
6. The insignia of the Grand Cross, Commander and Knight of the Order of Leopold, are on loan to the exhibition as a greeting from the Belgian Royal House to the Finnish orders of merit, which are celebrating their centenary.

VITRIINI 12

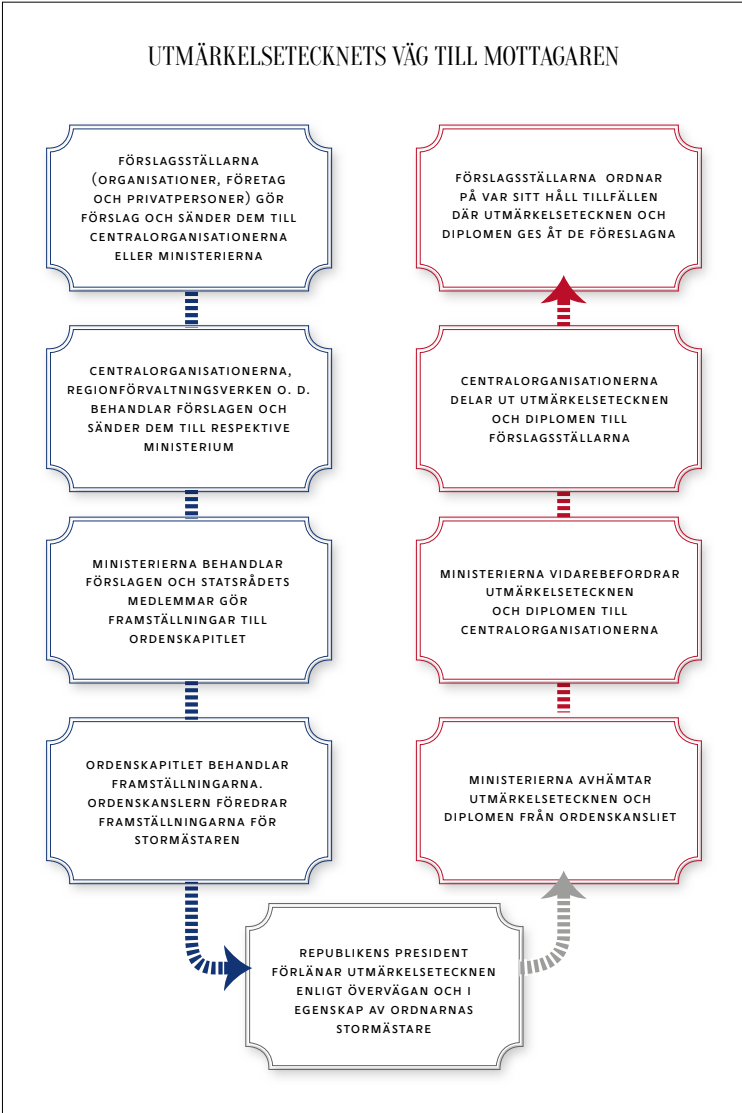
Kunniamerkin tie saajalleen

Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntien kunniamerkin antamiseen johtava prosessi on monivaiheinen. Kunniamerkkiehdotusta käsitellään ensin väliportaissa, kunnes se toimitetaan asianomaiseen ministeriöön. Esityksen kunniamerkin antamisesta voivat tehdä vain valtioneuvoston jäsenet ja eräät korkeat virkamiehet. Ritarikuntien hallituksen

SVR ja SL.

käsittelyn jälkeen ritarikuntien kansleri esittelee esityksen suurmestarille, joka tekee päätöksen kunniamerkin antamisesta harkintansa mukaan. Ritarikuntien kansliasta kunniamerkit ja -kirjat toimitetaan ministeriöihin ja edelleen ehdotuksen tekijöille, jotka järjestävät kunniamerkkien luovutustilaisuuden.

FVR och FLO.

VITRIN 12

Utmärkelsetecknets väg till mottagaren

Den process som föregår överräckandet av ett ordenstecken från Finlands Vita Ros' och Finlands Lejons ordnar består av flera skeden. Ordensförslaget behandlas först på mellannivåer innan det vidarebefordras till respektive ministerium. Det är endast medlemmar av statsrådet och vissa höga tjänstemän som kan göra framställningar om förlänandet av ett ordenstecken. Efter behandlingen i ordenskapitlet föredrar ordenskanslern framställningarna för stormästaren, som efter övervägande fattar sitt beslut om att förlåna utmärkelsetecknet. Från ordenskansliet skickas utmärkelsetecknen och diplomerna till ministerierna och vidare till dem som gjort framställningen och som sköter om överlåtelsen.

1

**SUOMEN VALKOISEN RITARIYHDYKSEN JA
SUOMEN LEIJONAN RITARIKUNNAT
FINLANDS VITA ROS OCH FINLANDS LEJONS ORDNAR**

Kunniamerkkiedotus Suomen kansalaisille Ordensförslag för finska medborgare

A Ehdottaja Föreläggsställare

Ehdokkaan sukunimi Den förelägsares släktnamn		Etunimet, kutsumanimi isoilla kirjaimilla Förnamn, tilltalsnamnet med stora bokstäver	
1 Valtion laitos, kunta, yhteisö tms. Säällig verk, kommun, samfund oev.		2 Yhteisö: FO-nummer	
3 Suostumus lunastamukseen Medgivande till betalning av lösenavgift	4a Verkkolaskutus, OVIT- ja operaattoriluvut E-faktura, EDI och operatörkod	4b Paperilaskutus, toimittajalaskutus Pappersfaktura, leveransadress	
5 Jakeluosoite Utleveringsadress		6 Postinumero Postnummer	7 Postitoimipaikka Postkontor
8 Yhteyshenkilön nimi ja puhelinnumero Kontaktpersonens namn och telefonnummer		9 Yhteyshenkilön sähköposti Kontaktpersonens E-post	
10 Paikka ja aika Ort och tid		11 Ehdottajan tehtävä, alioikeutus ja nimenselvitys Föreläggsställarens beträttning, underskrift och namnförtydligande	

B Ehdotus Förslag

C Ehdokkaan henkilötiedot Den förelägsares personuppgifter

1 Sukunimi Släktnamn		Ehtoiset sukunimet Tidigare släktnamn		2 Etunimet Förnamn	
3 Henkilötunnus Personbeteckning		4 Kotipaikka Hemort		5 Kansainvälinen kielidiplomi suomi / finska / svenska	
6 Virka, toimi, ammatit tai sotilasarvo suomeksi tai ruotsiksi Tjänst, befattning, yrke eller militärgrad på finska eller svenska					
7 Kunniamerkkejä kuvaava virka tai arvo ainostaan suomeksi tai ruotsiksi Den tjänst eller titel som valts att användas i diplomert, bara på finska eller svenska					
8 Nykyinen palkkausluokka tai euromääräinen palkka Nuvarande löneklass eller bruttolön				9 Ehdotuksen edellytös (vuosi) Tidigare ordensförslag (år)	

**D Koulutus, työhistoria ja luottamustehtävät
Utbildning, arbetshistoria och förtroendepdrag**

1 Viestiviestyö Afsändarbildning		12 Tukinro: Examen	
3 Työelämässä aikaa ja nykyisen työnantajan palveluksessa aikaa (vuosi) I arbetslivet sedan och hos nuvarande arbetsgivare sedan (år)		4 Nykyinen työtehtävä, työhistoria ja luottamustehtävät Nuvarande arbetsuppgift, arbetshistoria och förtroendepdrag	

Ritarikuunta 2.2016 versio 3.0

VITRINE 12

From recommendation to conferral

The process leading to the conferral of a decoration of the Orders of the White Rose of Finland and the Lion of Finland is multistage. It is first handled in the intermediate levels until it is delivered to the ministry in question. Only members of the government and certain other high-ranking officials are entitled to make the actual proposals. After the Chapter of the Orders has deliberated over the proposals, the Chancellor presents the honours list to the Grand Master, who makes the award decision at his or her own discretion. From the Chancery of the Orders the decorations and diplomas are delivered to ministries and thence the makers of the original proposals.

E Tarkka perustelu Noggrann motivering

--	--

F Aikaisemmat kotimaiset arvonnimet ja kunniamerkit Tidigare inhemska titlar och ordnar

1 Arvonimi, päivämäärä Titel, datum	2 Kunniamerkit, päivämäärä Utmärkelseecken, datum

G Lisätietoja Tilläggsuppgifter

1 Haluukaus ottaa vastaan kunniamerkki Villig att ta emot utmärkelseecken	
☐ kyllä ja	
2 Hyvämainisuus/ruhteisuus Känd för oförvilligt levande	
☐ Tunnetaan hyvämaineisena Är känd för oförvilligt levande	
3 Veteraanisuus Veterantöbetskring	4 Reservin upseerin arvo Reservofficersgrad
☐ kyllä ja ☐ ei nej	

H Muutos- ja täydennysmerkinnät Dokumentation av förändringar och kompletteringar

1 Toimenpide Åtgärd	
Palkka ja aika Ort och tid	Käsittelyn tehtävä, allekirjoitus ja nimenselvennös Handläggarens befattning, underskrift och namnförtydligande
2 Toimenpide Åtgärd	
Palkka ja aika Ort och tid	Käsittelyn tehtävä, allekirjoitus ja nimenselvennös Handläggarens befattning, underskrift och namnförtydligande

- 1 Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntien kunniamerkkiä esittävien on täytettävä ritarikuntien kunniamerkkiehdotuslomake.
2. Suomen Leijonan I luokan ritarimerkin kunniakirja. *Yksityisomistuksessa.*
- 3 Suomen Leijonan I luokan ritarimerkki (kuva), pienoiskunniamerkki ja kunniamerkkitunnus kotelossaan. Ritariluokan ja sitä ylempien kunniamerkkien saajille annettava kokonaisuus monipuolistaa kunniamerkkien ja kunniamerkkitunnusten käyttöä. Sotilaiden saamaan koteloon kuuluu myös nauhalaatta. Kaikki kunniamerkkien saajat saavat lisäksi kunniakirjan ja käyttöoppaan. *SVR ja SL.*
- 4 Tutkimusjohtaja Päivi Happonen vastaanotti Suomen Leijonan I luokan ritarimerkin Kansallisarkiston järjestämässä luovutustilaisuudessa 4.3.2016. Ritarikunnat suosittelee erityisten, juhlallisten luovutustilaisuuksien järjestämistä korostamaan valtiollisen palkitsemisen arvoa.
5. Suomen Valkoisen Ruusun I luokan ritarimerkki, pienoiskunniamerkki ja kunniamerkkitunnus kotelossaan. *SVR ja SL.*

SEINÄVITRIINI 7

Kunniamerkkien symbolinen käyttö

Sen lisäksi että palkittu henkilö kantaa kunniamerkkejään rinnassaan, kunniamerkkejä käytetään myös muissa yhteyksissä. Saatu kunniamerkki voidaan esittää henkilövaakunan yhteydessä. Vapaudenristillä palkitut kaupungit Vaasa (1918) ja Mikkeli (1944) ovat liittäneet tämän kunnianosoituksen vaakunaansa. Hautajaisissa vainajan kunniamerkit voivat olla esillä mustaan kunniamerkkityynyyn kiinnitettynä. Näin tehtiin esimerkiksi Suomen tasavallan presidenttinä 1982–1994 toimineelle Mauno Koivistolle järjestetyissä valtiollisissa hautajaisissa 2017.

- ❶ De som gör ordensförslag för Finlands Vita Ros' och Finlands Lejons orden bör fylla i ordnarnas blankett för ordensförslag.
2. Diplom till riddartecknet av I klass av Finlands Lejons orden.
I privat ägo.
- ❸ Riddartecknet av I klass av Finlands Lejons orden (bild), miniatyren och ordensmarkeringen i sitt etui. Den helhet som överräcks åt dem som förlänas riddartecken och ordnar av högre klass gör det möjligt att använda ordenstecknen och de kännetecken som hör till dem på ett mångsidigt sätt. I det etui som militärerna erhåller ingår även en bandplåt. Alla som förlänas ett utmärkelsetecken erhåller dessutom ett diplom och en ordenshandbok.
FVR och FLO.
- ❹ Forskningsdirektör Päivi Happonen överlämnades riddartecknet av I klass av Finlands Lejons orden vid ett tillfälle anordnat av Riksarkivet 4.3.2016. Orderna rekommenderar att ett särskilt, festligt överräckningstillfälle anordnas för att understryka de statliga belöningarnas betydelse.
5. Riddartecknet av I klass av Finlands Vita Ros' orden, miniatyren och ordensmarkeringen i sitt etui.
FVR och FLO.

VÄGGVITRIN 7

Den symboliska användningen av utmärkelsetecken

Förutom att den person som förlänats utmärkelsetecken kan bära dem på bröstet är det möjligt att använda ordena i andra sammanhang. Det är till exempel möjligt att använda utmärkelsetecknet i anslutning till ett personvapen. De med Frihetskorsen belönade städerna Vasa (1918) och S:t Michel (1944) har fogat hedersbetygelsen till sina vapen. Vid begravningar kan den dödes utmärkelsetecken ligga framme på kuddar. Detta var till exempel fallet vid den statsbegravning som 2017 anordnades för republikens president 1983–1994 Mauno Koivisto.

- ❶ Those proposing a decoration of the Orders of the White Rose of Finland or the Lion of Finland have to submit a proposal form.
2. Diploma of the Knight First Class of the Order of the Lion of Finland.
Private collection.
- ❸ Insignia of the Knight First Class of the Order of the Lion of Finland (picture) together with the miniature and the designation in their case of issue. The set given to the recipients of Knight and higher classes enables more versatility in the wearing of the decoration and designation. The case of issue given to soldiers also includes a ribbon bar. In additions all recipients are given a diploma and a guide to the wearing of orders and decorations.
FWR and FL.
- ❹ Research Director Päivi Happonen received the insignia of Knight First Class of the Order of the Lion of Finland at an event organised by the National Archives on 4 March 2016. The Orders recommend that a special award ceremony is organised in order to highlight the value of the state honours.
5. Insignia of the Knight First Class of the Order of the White Rose of Finland together with the miniature and the designation in their case of issue.
FWR and FL.

WALL VITRINE 7

The symbolic use of decorations

Besides decorated persons wearing their honours on their chests, decorations are also used in other contexts. A decoration received can be depicted in connection with armorial bearings. The cities, Vaasa (1918) and Mikkeli (1944), which have been awarded the Cross of Liberty have attached this honour below their shields. At a funeral the decorations of the deceased person can be displayed on a black cushion. This was done, for instance, at the state funeral of Mauno Koivisto, President of the Republic of Finland 1982–1994, in 2017.

- 1 Jorma Gallen-Kallelan maalaus Lauri Kr. Relanderin vaakunasta Suomen Valkoisen Ruusun suurristin ketjun ympäröimänä (valokuva).
De Kongelige Ridderordeners kapitel.
2. Sauli Niinistön vaakuna Suomen Valkoisen Ruusun suurristin ketjun ympäröimänä. Tanskan kuninkaallisen vaakunamaalarin Ronny Andersenin maalaus.
Yksityisomistuksessa.
3. Tasavallan presidentin pöytälippu. Lipun tangonpuoleisessa yläkentässä on sinikeltainen Vapaudenristi.
Suomen Heraldikkakeskus.
- 4 Mauno Koiviston muistopostimerkissä ja sen ensipäivänkuoressa Koiviston vaakunan ympärillä on kuvattuna Suomen Valkoisen Ruusun suurristi ketjuineen. Postimerkin ja ensipäivänkuoren suunnitteli Timo Berry.
5. Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntien kanslerin Jussi Nuortevan vaakuna. Kilven alapuolella on Suomen Leijonan ja Ruotsin Pohjantähden ritarikuntien komentajamerkit. Tanskan kuninkaallisen vaakunamaalarin Ronny Andersenin maalaus (2013).
Yksityisomistuksessa.
- 6 Vaasan vaakuna (1. luokan) Vapaudenristin kera.
Eric O. W. Ehrströmin maalaus.
Kansallisarkisto.
7. Mikkelin vaakuna 4. luokan Vapaudenristin kera.
Kansallisarkisto.
- 8 Jalkaväenkenraali Adolf Ehrnroothin kunniamerkit hänen hautajaisissaan vuonna 2004. Keskellä ylinnä Vapaudenristin 2. luokan Mannerheim-risti.
Puolustusvoimat.

- ❶ Jorma Gallen-Kallelas målning av Lauri Kr. Relanders vapen omgivet av storkorskedjan av Finlands Vita Ros' orden (fotografi).
De Kongelige Ridderordeners kapitel.
2. Sauli Niinistö's vapen omgivet av storkorskedjan av Finlands Vita Ros' orden. Målning av den danske kunglige vapenmålaren Ronny Andersen.
I privat ägo.
3. Republikens presidents bordsflagga. I det övre fältet närmast flaggstången ett blågult Frihetskors.
Suomen Heraldikkakeskus.
- ❷ På det frimärke och kuvert som utgavs till minnet av Mauno Koivisto hade man avbildat storkorset med kedja av Finlands Vita Ros' orden. Frimärket och kuvertet från utgivningsdagen hade ritats av Timo Berry.
5. Kanslern för Finlands Vita Ros' orden och Finlands Lejons orden Jussi Nuorteväs vapen. Under skölden kommendörstecknen av Finlands Lejons orden och Sveriges Nordstjärneorden. Målning av den danske kunglige vapenmålaren Ronny Andersen (2013).
I privat ägo.
- ❸ Vasas vapen med Frihetskors (av 1. klass). Målning av Eric O. W. Ehrström.
Riksarkivet.
7. S:t Michels vapen med Frihetskors av 4. klass med svärd.
Riksarkivet.
- ❹ Generalen av infanteriet Adolf Ehrnrooths ordenstecken under hans begravning år 2004. Överst i mitten Frihetskorsets Mannerheimkors av 2. klass.
Försvarsmakten.

❹

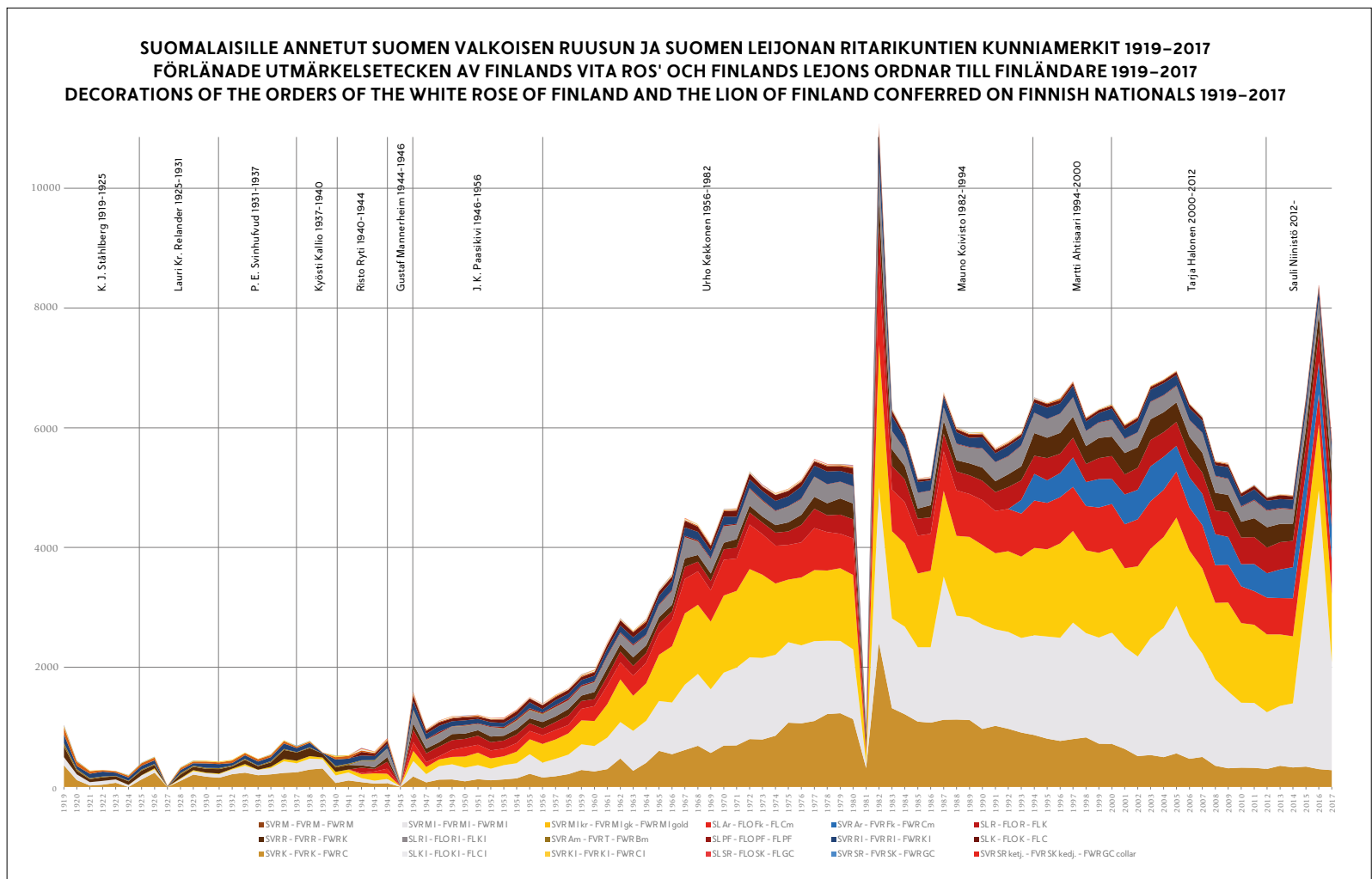
- ❶ Jorma Gallen-Kallela's painting of the armorial bearings of Lauri Kr. Relander encircled by the Grand Cross with Collar of the Order of the White Rose of Finland (photograph).
The Danish Royal Orders of Knighthood.
2. Sauli Niinistö's shield encircled by the Grand Cross with Collar of the Order of the White Rose of Finland. Painting by the Danish Royal Herald Painter Ronny Andersen.
Private collection.
3. Table banner of the President of the Republic. The blue-yellow Cross of Liberty is in the canton.
Suomen Heraldikkakeskus.
- ❷ Grand Cross with Collar of the Order of the White Rose of Finland is depicted in the commemorative stamp of Mauno Koivisto and in its First Day Cover it encircles Koivisto's shield. The stamp and the First Day Cover were designed by Timo Berry.
5. Armorial bearings of the Chancellor of the Orders of the White Rose of Finland and the Lion of Finland Jussi Nuorteva. Insignia of a Commander of the Order of the Lion of Finland and a Commander of the Swedish Order of the Polar Star are suspended under the shield. Painting by the Danish Royal Herald Painter Ronny Andersen (2013).
Private collection.
- ❸ Coat of arms of Vaasa with the Cross of Liberty (1st Class). Painting by Eric O. W. Ehrström.
The National Archives.
7. Coat of arms of Mikkeli with the Cross of Liberty 4th Class.
The National Archives.
- ❹ Decorations of General of the Infantry Adolf Ehrnrooth at his funeral in 2004. Uppermost in the centre is the Mannerheim Cross of the Cross of Liberty 2nd Class.
The Finnish Defence Forces.

SEINÄVITRIINI 8

Suomalaisille annetut Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntien kunniamerkit 1919–2017

Vuosina 1919–2017 yli 343 000 suomalaista palkittiin Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntien kunniamerkeillä. Ulkomaalaisille näiden kahden ritarikunnan kunniamerkkejä on annettu yli 21 000. Suomalaisen varsin pienet palkitsemismäärät alkoivat kasvaa heti toisen maailmansodan jälkeen, mutta voimakkain kasvu tapahtui Urho Kekkosen presidenttikaudella. Vuoden 1981 notkahduksen ja

seuraavan vuoden korkean piikin aiheutti Kekkonen sairastumisesta johtunut vuoden 1981 itsenäisyyspäivän kunniamerkkijaon siirtyminen vuodelle 1982. Vuonna 2005 suomalaisille annettujen kunniamerkkien määrä kääntyi laskuun. Vuodesta 2015 alkaen annettujen kunniamerkkien määrä kuitenkin kasvoi merkittävästi sotaveteraaneille annettujen mitalien myötä.

SVR ja SL/FVR och FLO/FWR and FL.

VÄGGVITRIN 8

Förlänade utmärkelsetecken av Finlands Vita Ros' och Finlands Lejons ordnar till finländare 1919–2017

Under åren 1919–2017 belönades över 343 000 finländare med utmärkelsetecken från Finlands Vita Ros' och Finlands Lejons ordnar. Utlänningar har erhållit över 21 000 utmärkelsetecken från de två ordnarna. Det till en början förhållandevis blygsamma antalet finländare som belönades började växa genast efter andra världskriget, men den kraftigaste tillväxten ägde rum under Urho Kekkonens tid som president. Den tillfälliga nedgången 1981 och det stora antalet förläningar följande år sammanhängde med att ordensutdelningen till självständighetsdagen 1981 flyttades till följande år på grund av att president Kekkonen insjuknade. År 2005 började antalet ordenstecken förlänade till finländare att sjunka. Från 2015 har antalet förlänade utmärkelsetecken igen på ett märkbart sätt ökat och detta inkluderar även antalet medaljer förlänade till krigsveteraner.

WALL VITRINE 8

Decorations of the Orders of the White Rose of Finland and the Lion of Finland conferred on Finnish nationals 1919–2017

Over 343 000 Finnish nationals have received decorations of the Orders of the White Rose of Finland and the Lion of Finland during 1919–2017. Foreigners have received over 21 000 decorations of these two Orders. The relatively modest numbers of honours conferred on Finns started to rise immediately after the Second World War, but the most intense growth happened during Urho Kekkonen's presidency. The dip of 1981 and the high spike the following year was caused by Kekkonen's illness which postponed the conferral of the Independence Day honours from 1981 to 1982. In 2005, the number of decorations awarded to Finns started to decrease. From 2015 the number of awards rose significantly owing to the medals given to the war veterans.

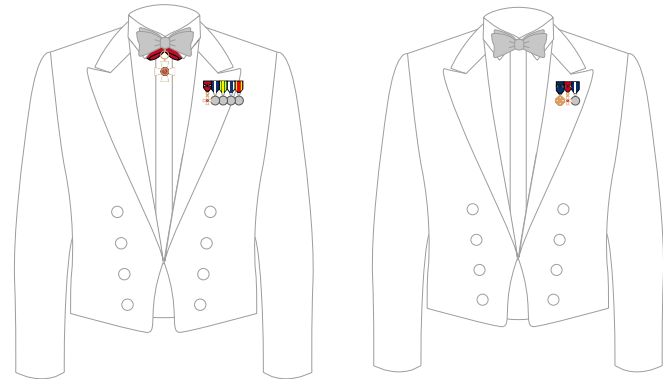
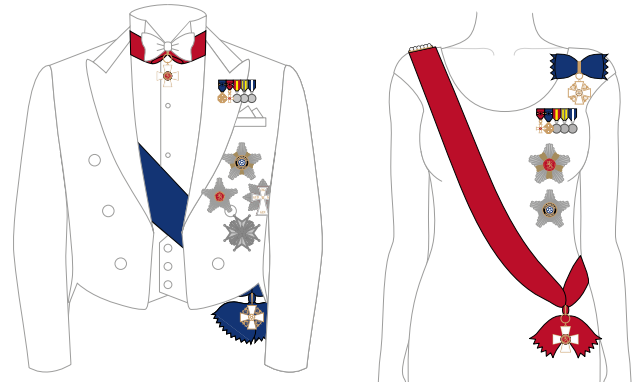
SEINÄVITRIINI 9

Kunniamerkkien käyttö

Ritarikunnat ovat 2000-luvulla pyrkineet monipuolistamaan mahdollisuuksia kunniamerkkien käyttämiseen. Nykyisin osa kunniamerkkien saajista saa alkuperäiskokoisen kunniamerkin mukana pienoiskunniamerkin sekä joko siviilipuvussa käytettävän kunniamerkitunnuksen tai sotilaspuvussa ja muissa univormuissa käytettävän kunniamerkkinauhalaatan.

Ritarikuntien nykyisin antamat pienoiskunniamerkit, nauhalaatat ja kunniamerkitunnukset:

1. Vapaudenristin suurristi miekkoineen
Vapaudenristin suurristi
Suomen Valkoisen Ruusun suurristi
Suomen Leijonan suurristi
2. 1. luokan Vapaudenristi rintatähtineen ja miekkoineen
1. luokan Vapaudenristi rintatähtineen
Suomen Valkoisen Ruusun I luokan komentajamerkki
Suomen Leijonan I luokan komentajamerkki
1. luokan Vapaudenristi miekkoineen
1. luokan Vapaudenristi
Suomen Valkoisen Ruusun komentajamerkki
Suomen Leijonan komentajamerkki
3. Vapaudenristin suurristi
2. luokan Vapaudenristi miekkoineen
2. luokan Vapaudenristi
3. luokan Vapaudenristi miekkoineen
3. luokan Vapaudenristi
Suomen Valkoisen Ruusun I luokan ritarimerkki
Suomen Leijonan Pro Finlandia -mitali
Suomen Leijonan I luokan ritarimerkki solkineen
Suomen Leijonan I luokan ritarimerkki
4. luokan Vapaudenristi miekkoineen
4. luokan Vapaudenristi
Suomen Valkoisen Ruusun ritarimerkki
Suomen Leijonan ritarimerkki solkineen
Suomen Leijonan ritarimerkki

SVR ja SL/FVR och FLO, Kunniamerkkiopas – Ordenshandbok.

VÄGGVITRIN 9

Användningen av utmärkelsetecken

Orderna har under 2000-talet strävat till att det skall vara möjligt att använda ordenstecken på ett mera mångsidigt sätt. Numera erhåller en del av dem som förlänats ett utmärkelsetecken tillsammans med tecknet i originalstorlek också en miniatyr och antingen en ordensmarkering att användas på kostym eller en ordensbandplåt att använda på militäruniform eller annan uniform.

De miniatyrordnar, ordensbandplåtar och ordensmarkeringar som ordena numera utdelar:

1. Frihetskorsets storkors med svärd
Frihetskorsets storkors
Storkorset av Finlands Vita Ros' orden
Storkorset av Finlands Lejons orden
2. Frihetskorsset av 1. klass med kraschan och svärd
Frihetskorsset av 1. klass med kraschan
Kommendörstecknet av I klass av Finlands Vita Ros' orden
Kommendörstecknet av I klass av Finlands Lejons orden
Frihetskorsset av 1. klass med svärd
Frihetskorsset av 1. klass
Kommendörstecknet av Finlands Vita Ros' orden
Kommendörstecknet av Finlands Lejons orden
3. Frihetskorsets sorgekors
Frihetskorsset av 2. klass med svärd
Frihetskorsset av 2. klass
Frihetskorsset av 3. klass med svärd
Frihetskorsset av 3. klass
Riddartecknet av I klass av Finlands Vita Ros' orden
Pro Finlandia-medaljen av Finlands Lejons orden
Riddartecknet av I klass av Finlands Lejons orden med spänne
Riddartecknet av I klass av Finlands Lejons orden
Frihetskorsset av 4. klass med svärd
Frihetskorsset av 4. klass
Riddartecknet av Finlands Vita Ros' orden
Riddartecknet av Finlands Lejons orden med spänne
Riddartecknet av Finlands Lejons orden

WALL VITRINE 9

Wearing of decorations

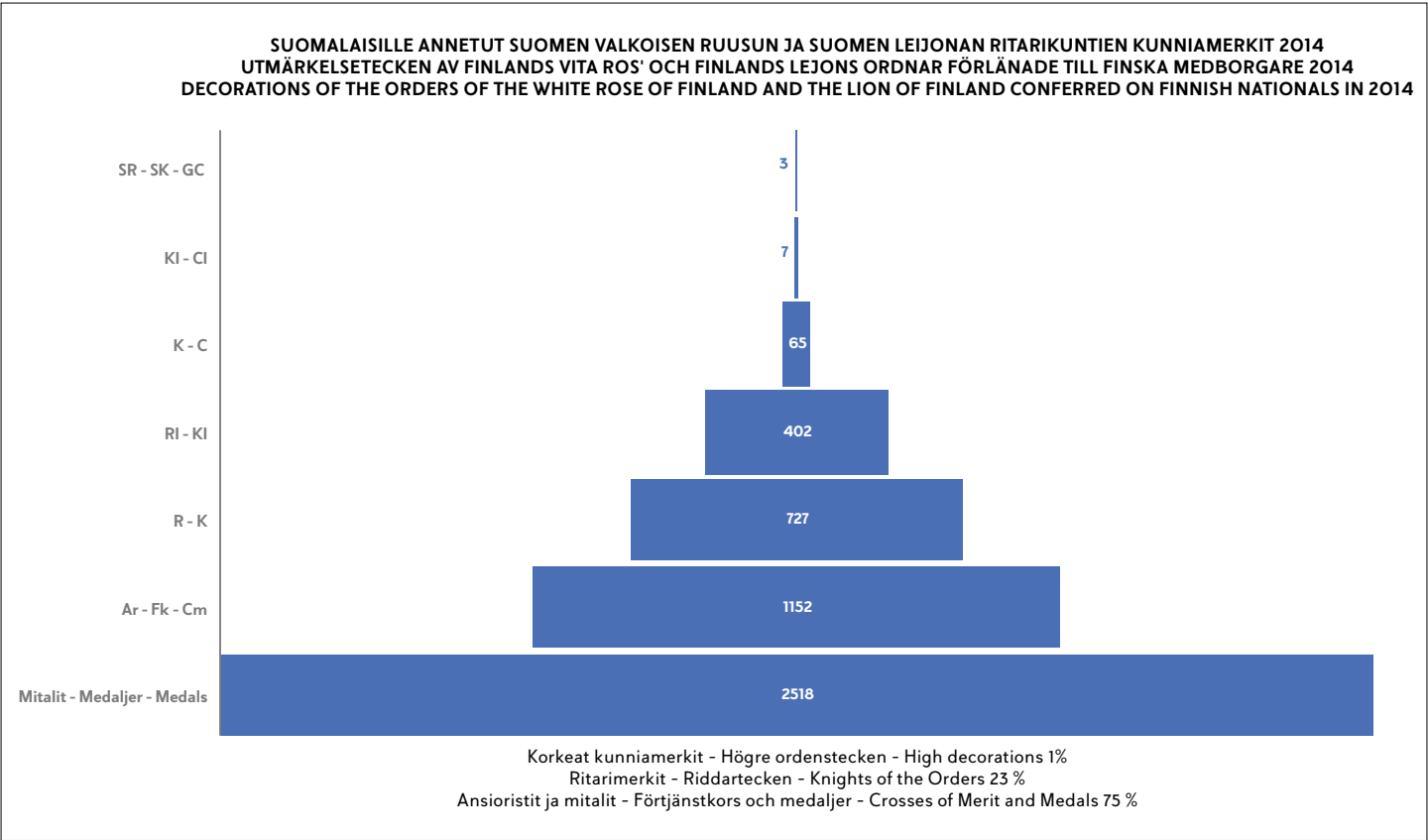
During the 2000s, the Orders have aimed at broadening the opportunities for the wearing of decorations. In addition to a full-size decoration, some recipients of the decorations of the Orders are now issued with a miniature and either a designation to be worn in civilian attire or a ribbon bar to be worn in military and other uniforms.

Miniatures, ribbon bars and designations currently issued by the Orders:

1. Grand Cross of the Cross of Liberty with swords
Grand Cross of the Cross of Liberty
Grand Cross of the Order of the White Rose of Finland
Grand Cross of the Order of the Lion of Finland
2. Cross of Liberty 1st Class with star and swords
Cross of Liberty 1st Class with star
Commander First Class of the Order of the White Rose of Finland
Commander First Class of the Order of the Lion of Finland
Cross of Liberty 1st Class with swords
Cross of Liberty 1st Class
Commander of the Order of the White Rose of Finland
Commander of the Order of the Lion of Finland
3. Cross of Mourning of the Cross of Liberty
Cross of Liberty 2nd Class with swords
Cross of Liberty 2nd Class
Cross of Liberty 3rd Class with swords
Cross of Liberty 3rd Class
Knight First Class of the Order of the White Rose of Finland
Pro Finlandia Medal of the Order of the Lion of Finland
Knight First Class of the Order of the Lion of Finland with clasp
Knight First Class of the Order of the Lion of Finland
Cross of Liberty 4th Class with swords
Cross of Liberty 4th Class
Knight of the Order of the White Rose of Finland
Knight of the Order of the Lion of Finland with clasp
Knight of the Order of the Lion of Finland

- 4. 1. luokan Vapaudenmitali
Vapaudenristin 1. luokan ansiomitali
2. luokan Vapaudenmitali
Vapaudenristin 2. luokan ansiomitali
- 5. Pienoiskunniamerkit ja niiden käyttö (2015).
SVR ja SL.
- 6. Kunniamerkkien keskinäinen järjestys.
- 7. Kunniamerkkien käyttö eri asuissa.
SVR ja SL.

Suomalaisille 2014 annetut Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntien kunniamerkit
Suomalaisten nykyisen vuosittaisen palkitsemisen määrät muodostavat kunniamerkkiluokittain pyramidimaisen kuvion. Ylimmät kunniamerkit muodostavat vain noin 1–2 prosenttia Suomen kansalaisten vuotuisesti saamista kunniamerkeistä. Ritarimerkkitaso edustaa noin pariakymmentä prosenttia ansioristien ja mitalien muodostaessa noin 75 prosenttia kokonaisuudesta.

SVR ja SL/FVR och FLO/FWR and FL.

4. Frihetsmedaljens 1. klass
Frihetskorsset förtjänstmedalj av 1. klass
Frihetsmedaljens 2. klass
Frihetskorsset förtjänstmedalj av 2. klass
- 5 Pienoiskunniamerkit ja niiden käyttö [Miniaturerna och användningen av dem] (2015).
FVR och FLO.
6. Inbördes rangordning för Finlands utmärkelsetecken.
- 7 Användningen av utmärkelsetecken i samband med olika klädsel.
FVR och FLO.

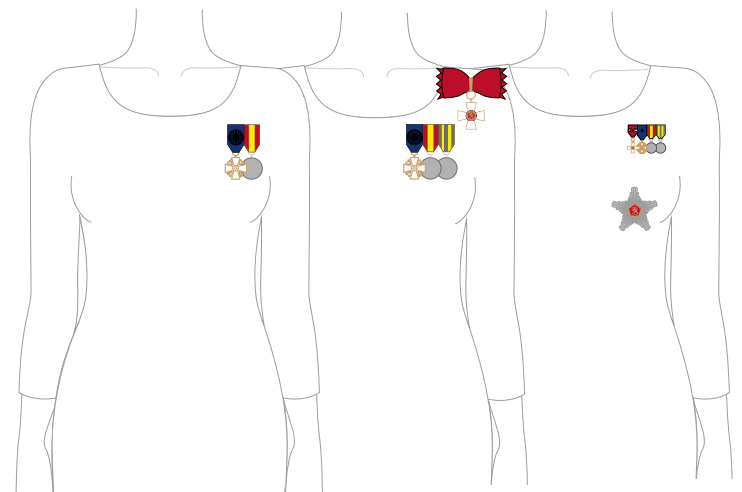
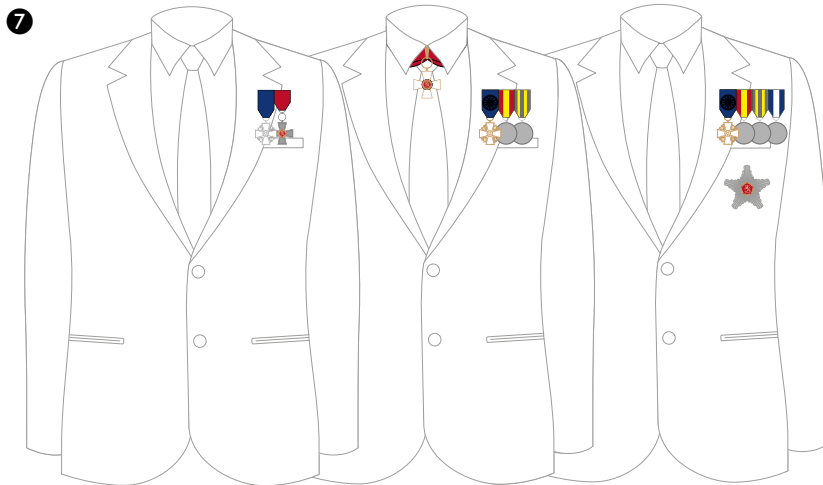
Utmärkelsetecken av Finlands Vita Ros' och Finlands Lejons ordnar förlänade till finska medborgare 2014

Om man indelar de finländare som årligen förlänas utmärkelsetecken enligt ordnarnas klasser formar de en pyramid. De högsta ordenstecknen utgör endast 1–2 procent av hela antalet. Riddartecknen representerar omkring tjugo procent medan förtjänstkorsen och medaljerna står för 75 procent av hela antalet.

4. Medal of Liberty 1st Class
Medal of the Merit 1st Class of the Cross of Liberty
Medal of Liberty 2nd Class
Medal of the Merit 2nd Class of the Cross of Liberty
- 5 Pienoiskunniamerkit ja niiden käyttö [Miniatures and the wearing of them] (2015).
FWR and FL.
6. The order of wear of decorations.
- 7 Wearing decorations with different forms of attire.
FWR and FL.

Decorations of the Orders of the White Rose of Finland and the Lion of Finland conferred on Finnish nationals in 2014

The decorations currently awarded to Finnish nationals form a pyramid-shaped figure. The highest classes form only 1–2 % of the decorations awarded to Finnish citizens annually. The level of Knights forms about 20 % and the Crosses of Merit and Medals about 75 % of the whole.

SEINÄVITRIINI 10

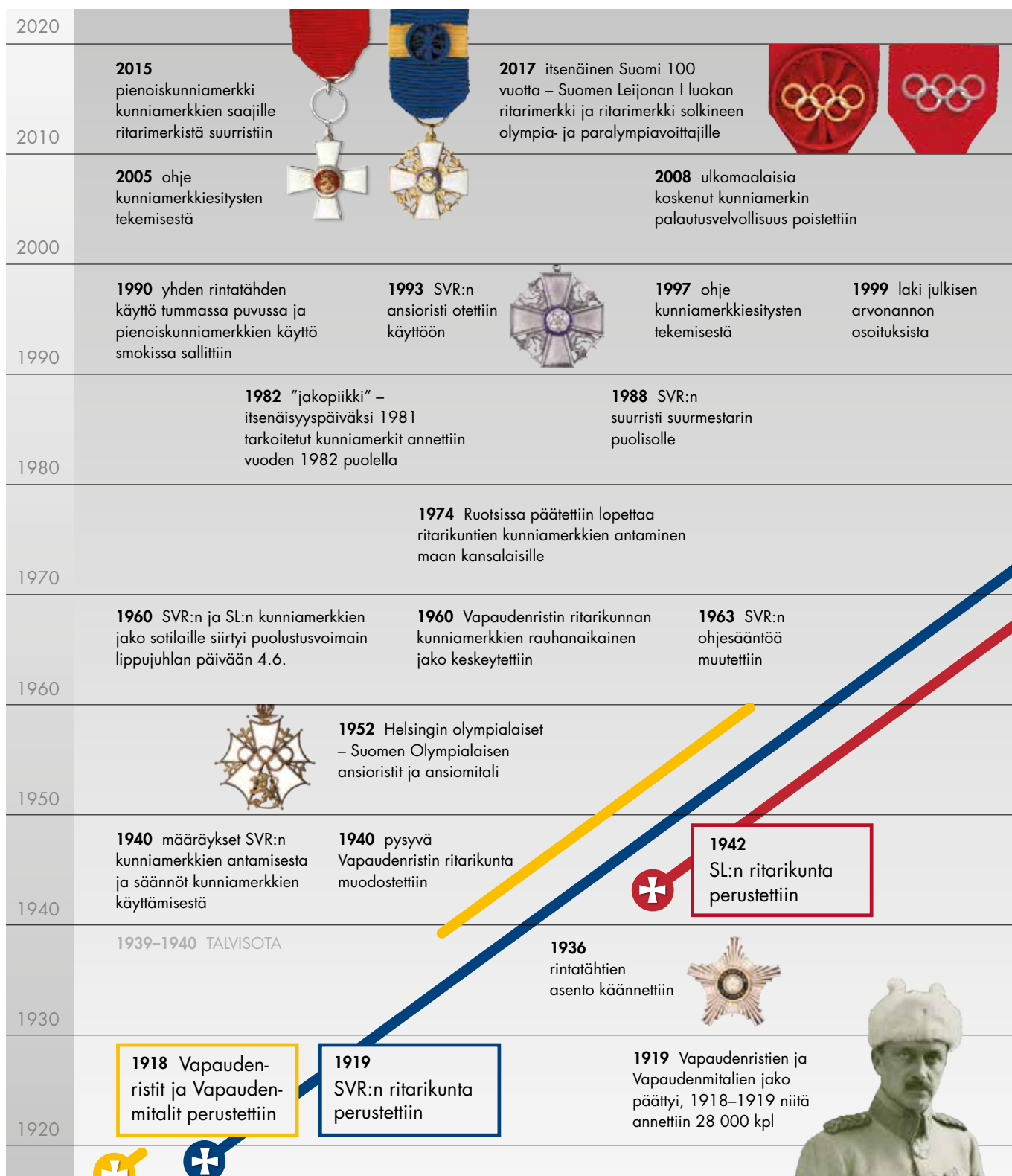
VÄGGVITRIN 10

WALL VITRINE 10

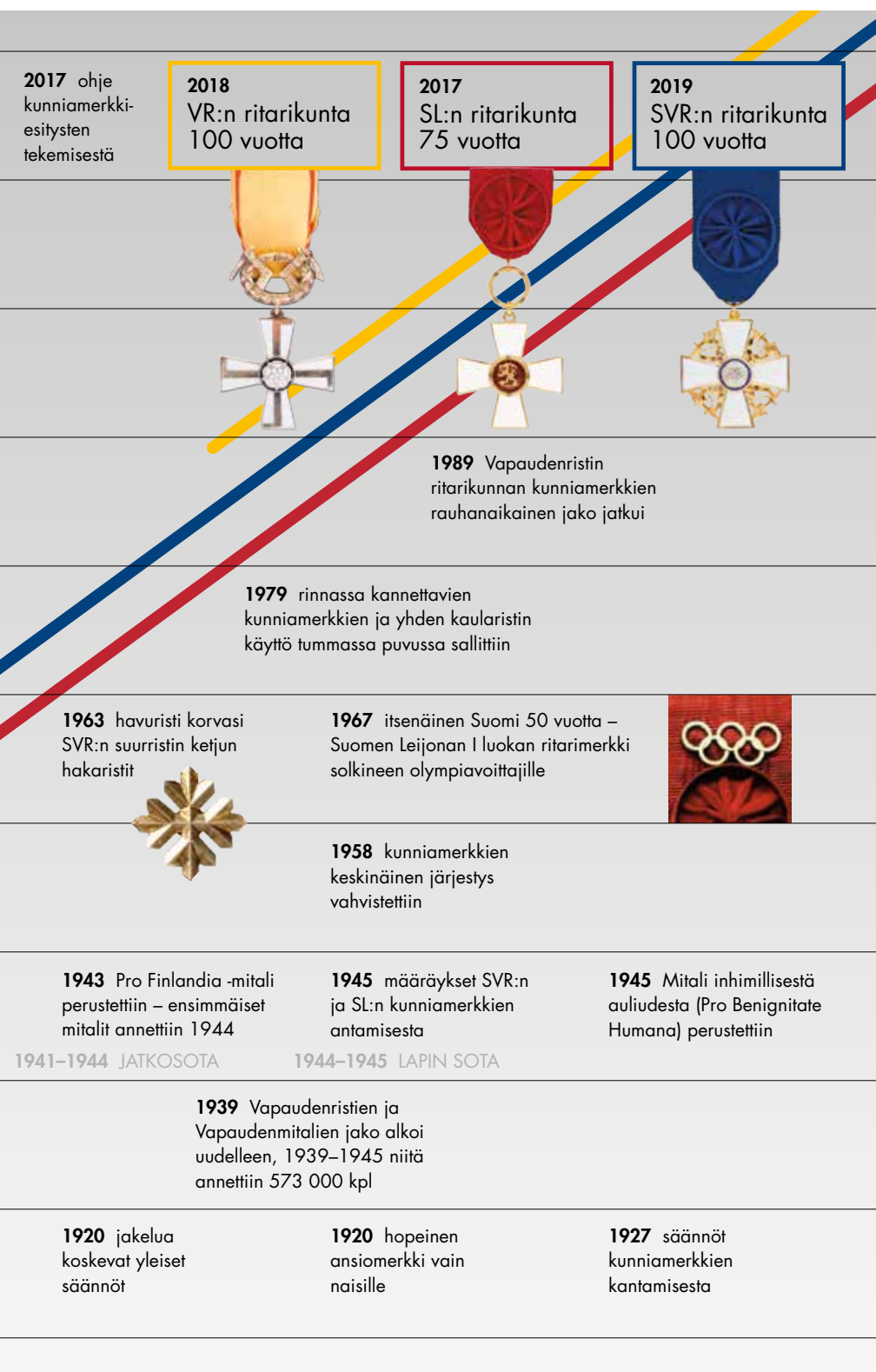
Suomen ritarikunnat
100 vuotta -kronologia

Finlands ordnar 100 år
-kronologi

Finnish Orders of Merit:
100 Years – Chronology

SVR ja SL/Petteri Kivekäs.

SUURMESTARIT

Niinistö 2012–

Halonen 2000–2012

Ahtisaari 1994–2000

Koivisto 1982–1994

Kekkonen 1956–1982

Paasikivi 1946–1956

Mannerheim 1944–1946;
VR:n suurmestari 1940–
1951, tämän jälkeen
tasavallan presidentti

Ryti 1940–1944

Kallio 1937–1940

Svinhufvud 1931–1937

Relander 1925–1931

Ståhlberg 1919–1925

Mannerheim 1919

SEINÄVITRIINI 11

Vapaudenristin ritarikunta rauhan aikana

Presidentti Urho Kekkosen 1960 keskeyttämä Vapaudenristin ritarikunnan kunniamerkkien antaminen rauhan ajan ansioista alkoi uudelleen – eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta – vasta vuonna 1989, jolloin tuli kuluneeksi 50 vuotta vuosien 1939–1940 talvisodan syttymisestä. Ritarikunnan kunniamerkeillä rauhan aikana palkittavien ansioiden kirjo laajentui 1990- ja 2000-luvuilla, mutta kunniamerkkien ulkoasussa ei tapahtunut muutoksia ennen vuotta 2006. Tuolloin päätettiin, että kriisinhallintatehtävissä taistelussa kunnostautumisesta annettavissa 2., 3., ja 4. luokan Vapaudenristeissä on keltainen ruusukenuha, vaikka nauharuusuke on muuten käytössä vain sodanajan ansioista annetuissa Vapaudenristeissä. Keltainen ruusukenuha sai näin uuden merkityksen, sillä jatkosodan aikana Vapaudenristinsä keltaisessa ruusukenuhassa punaisen asemesta saaneet olivat pääasiassa kotirintaman tehtävissä toimineita.

1. Tasavallan presidentti Urho Kekkosen lausuntopyyntö rauhan ajan ansioista annettavien Vapaudenristin ritarikunnan kunniamerkkien jaon keskeyttämisestä 12.5.1960.
Kansallisarkisto.
- 2 Kari Suomalaisen tulkinta ritarikuntien suurmestari Urho Kekkosesta (valokuva).
Visavuoren museosäätiö © Kari Suomalaisen perikunta.
- 3 Kenraalit Lauri Sutela ja Jaakko Valtanen itsenäisyyspäivän juhlavastaanotolla vuonna 2003. Sutela toimi Vapaudenristin ritarikunnan kanslerina 1986–1993 ja Valtanen 1993–2003.
Tasavallan presidentin kanslia/Juhani Kandell.
4. Diplomi-insinööri Antti Kolehmainen kunniamerkkikiinnike, jossa ensimmäisinä:
2. luokan Vapaudenristi (1992)
Suomen Valkoisen Ruusun I luokan ritarimerkki (1973)
Reserviupseeriliiton puheenjohtajana 1971–1977 toiminut Kolehmainen palkittiin myös Suomen Leijonan komentajamerkillä (1980).
Reserviupseeriliitto.

VÄGGVITRIN 11

Frihetskorsets orden under fredstid

Frånsett vissa undantag inleddes förläningen av utmärkelsetecken ur Frihetskorsets orden för fredstida förtjänster, vilken hade upphört 1960 under Urho Kekkonsens tid som president, på nytt först 1989 då det hade förflutit 50 år sedan utbrottet av vinterkriget 1939–1940. Under 1990- och 2000-talet blev den skara som belönades för fredstida förtjänster med Frihetskors allt brokigare, men ordenstecknens utseende förändrades i någon mån först 2006. Då beslöt man att de som hade utmärkt sig i samband med krishanteringsoperationer och som förlänades Frihetskors av 2., 3., och 4. klass skulle bära korset i ett gult rosettband, fastän detta band i annat fall användes endast i samband med de Frihetskors som förlänas under krigstid. Det gula rosettbandet gavs således en ny innebörd, eftersom ett Frihetskors med gult rosettband i stället för ett rött band under fortsättningskriget i huvudsak hade förlänats till dem som tjänstgjorde på hemmafronten.

1. Republikens president Urho Kekkonsens anhållan om ett utlåtande om avbrytandet av förläningen av utmärkelsetecken ur Frihetskorsets orden för fredstida förtjänster 12.5.1960.

Riksarkivet.

- 2 Kari Suomalainens tolkning av ordnarnas stormästare Urho Kekkonen (fotografi).

Visavuoren museosäätö © Kari Suomalainens arvingar.

- 3 Generalerna Lauri Sutela och Jaakko Valtanen på självständighetsdagens festmottagning år 2003. Sutela verkade som kansler för Frihetskorsets orden 1986–1993 och Valtanen 1993–2003.

Republikens presidents kansli/Juhani Kandell.

4. Diplomingenjör Antti Kolehmainens bandplåt, på vilken de första är:
Frihetskors av 2. klass (1992)
Riddartecknet av I klass av Finlands Vita Ros' orden (1973)
Kolehmainen, som verkat som
Reservofficersförbundets ordförande 1971–1977
belönades också med kommendörstecknet av
Finlands Lejons orden (1980).

Reservofficersförbundet.

WALL VITRINE 11

The Order of the Cross of Liberty during the time of peace.

The conferral of the decorations of the Order of the Cross of Liberty for peacetime merit, discontinued by President Urho Kekkonen in 1960, started anew – save some exceptions – only in 1989, which was the 50th anniversary of the outbreak of the Winter War 1939–1940. The scale of those, who were awarded the decorations of the Order of the Cross of Liberty widened in the 1990s and 2000s, but there were no changes in their external appearance until 2006. Then it was decided that the Crosses of Liberty 2nd, 3rd and 4th Class awarded for distinguished service in battle during crisis management operations are awarded with a yellow bow ribbon, although that is otherwise used only in the Cross of Liberty awarded during a time of war. Thus, the yellow bow ribbon received a new meaning, since those who received their Crosses of Liberty during the Continuation War with a yellow bow ribbon instead of a red one, served mainly in home front positions.

1. President of the Republic Urho Kekkonen's request for an opinion regarding the discontinuation of the peacetime conferral of the decorations of the Order of the Cross of Liberty 12 May 1960.

The National Archives.

5. Kalevi Sorsan vuonna 2001 saama 1. luokan Vapaudenristi rintatähtineen ja sen kunniakirja. Kansallismuseo.
- 6 Vapaudenristin ritarikunnan kansleri amiraali Jan Klenberg luovutti vuonna 2006 keltaisessa ruusukenauhassa annettuja Vapaudenristejä Afganistanissa ansioituneille suomalaisille. Puolustusvoimat.
- 7 2., 3. ja 4. luokan Vapaudenristit miekkoineen keltaisessa ruusukenauhassa. VR.
- 8 Suomen Kuvalehti kertoi joulukuussa 2006 Afganistanin Nato-operaation aikaisista ansioista suomalaisille annetuista Vapaudenristeistä.
9. Vapaudenristin sururisti. Vuodesta 2006 alkaen sururistiä on annettu jälleen sotilaallisissa operaatioissa menehtyneen omaisille. VR.

7

3. luokan Vapaudenristi miekkoineen keltaisessa ruusukenauhassa
Frihetskorsets 3. klass med svärd i gult rosetband
Cross of Liberty 3rd Class with sword and yellow bow ribbon

8

Sotaveteraanien viimeiset mitalit

- 10 Ritarikuntien suurmestari tervehtii Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitalilla palkittuja sotaveteraaneja kansallisen veteraanipäivän pääjuhlassa Helsingissä 2018. Tasavallan presidentin kanslia/Matti Porre.
- 11 Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitali. SVR ja SL.
12. Sotaveteraanille annetun mitalin kunniakirja. SVR ja SL.

10

5. Frihetskorsset av 1. klass med kraschan, förlänat Kalevi Sorsa år 2001, med diplom.
Nationalmuseum.
6. Kanslern för Frihetskorsets orden, amiral Jan Klenberg överlät år 2006 Frihetskors med gult rosettband till finländare som utmärkt sig i striderna i Afghanistan.
Försvarsmakten.
7. Frihetskors av 2., 3. och 4. klass med svärd i gult rosettband.
FrK.
8. Tidskriften *Suomen Kuvalehti* berättade i december 2006 om de finländare som förlänats Frihetskors i anslutning till Finlands deltagande i Natos operation i Afghanistan.
9. Frihetskorsets sorgekorset. Sedan år 2006 har sorgekorset på nytt förlänats egna till soldater som stupat i samband med militära operationer.
FrK.

Krigsveteranernas sista medaljer

10. Ordnarnas stormästare hälsar krigsveteraner som belönats med Finlands Vita Ros' medalj av I klass under den nationella veterandagens huvudfest i Helsingfors 2018.
Republikens presidents kansli/Matti Porre.
11. Medalj av I klass av Finlands Vita Ros' orden.
FVR och FLO.
12. Diplom till en medalj som förlänats en veteran.
FVR och FLO.

2. Kari Suomalainen's interpretation of the Grand Master of the Orders Urho Kekkonen (photograph).
The Visavuori Foundation © The Estate of Kari Suomalainen.
3. General Lauri Sutela and General Jaakko Valtanen at the Independence Day Reception in 2003. Sutela served as Chancellor of the Order of the Cross of Liberty during 1986–1993 and Valtanen during 1993–2003.
The Office of the President of the Republic of Finland/Juhani Kandell.
4. Medal bar of Antti Kolehmainen, MSc, beginning with: Cross of Liberty 2nd Class (1992) Knight First Class of the Order of the White Rose of Finland (1973)
Kolehmainen served as President of the Finnish Reserve Officers' Federation in 1971–1977 and was also made a Commander of the Order of the Lion of Finland (1980).
The Finnish Reserve Officers' Federation.
5. Cross of Liberty 1st Class with star and its diploma, awarded to Kalevi Sorsa in 2001.
The National Museum.
6. Admiral Jan Klenberg, Chancellor of the Order of the Cross of Liberty, presented Crosses of Liberty with yellow bow ribbon to Finns, who had distinguished themselves in Afghanistan in 2006.
The Finnish Defence Forces.
7. Cross of Liberty 2nd, 3rd and 4th Class with swords and yellow bow ribbon.
The Order of the Cross of Liberty.
8. *Suomen Kuvalehti* published in December 2006 an article about the Crosses of Liberty awarded to Finnish soldiers during the NATO operation in Afghanistan.
9. Cross of Mourning of the Cross of Liberty. Since 2006 the Cross of Mourning has been awarded again to the next of kin of a soldier killed in action in a military operation.
The Order of the Cross of Liberty.

The last medals of the war veterans

10. The Grand Master of the Orders greets the war veterans decorated with the Medal First Class of the Order of the White Rose of Finland at the main event of the National Veterans' Day in Helsinki in 2018. The Office of the President of the Republic of Finland/Matti Porre.
11. Medal First Class of the Order of the White Rose of Finland in its case of issue.
FWR and FL.
12. Diploma of a medal conferred on a war veteran.
FWR and FL.

MAUNO KOIVISTON KUNNIAMERKIT

MAUNO KOIVISTO JA KUNNIAMERKIT

Mauno Koivisto sai ensimmäisen kunniamerkkinsä, 2. luokan Vapaudenmitalin, heinäkuussa 1944 1. Divisioonan jääkärikomppanian päällikön luutnantti Lauri Törnin esityksestä perusteluin, joissa todettiin, että Koivisto oli toiminut ”rohkeasti ja hyvällä tuloksella” pikakivääriampujana ”saaden runsaasti tappioita aikaan vihollisen rivistöissä”.

Ensimmäisellä pääministerikaudellaan 1968–1970 Koivisto vielä kieltäytyi työväenliikkeen perinteen mukaisesti vastaanottamasta valtiovierailujen yhteydessä annettavia ulkomaalaisia ritarikuntien kunniamerkkejä, mutta kun häneltä Suomen Pankin pääjohtajana tiedusteltiin vuonna 1970, ottaako hän vastaan Suomen Valkoisen Ruusun suurristin, hän katsoi, että virkamiehenä hänen oli vastattava myöntävästi. Tämän jälkeen hän otti vastaan myös ulkomaalaisia kunniamerkkejä.

Vuonna 1982 Koivistosta tuli ensimmäinen sosiaalidemokraattitaustainen tasavallan presidentti ja ritarikuntien suurmestari. Koiviston presidenttikauden ensimmäinen suuri kunniamerkkijako tapahtui jo helmikuussa 1982, koska Urho Kekkosen sairauden takia itsenäisyyspäivänä 1981 ei annettu kunniamerkkejä. Vuonna 1982 Koivisto antoi suomalaisille poikkeuksellisesti yli 11 000 kunniamerkkiä, koska sotilaita lukuun ottamatta kahden vuoden kunniamerkit tulivat jaettavaksi saman vuoden aikana. Koiviston poikkeuksellisiin kunniamerkkipäätöksiin kuului itsenäisyyspäivänä 1982 kenraaliluutnantti A. F. Airolle annettu Suomen Valkoisen Ruusun suurristi miekkoineen.

Ritarikuntien suurmestarina Koivisto tiukensi korkeimpien kunniamerkkien jakopolitiikkaa, mutta suomalaisille vuositason annettujen kunniamerkkien kokonaismäärät kasvoivat hänen kaudellaan. Annetujen Suomen Valkoisen Ruusun mitalien määrä kasvoi. Koivisto rationalisoi ritarikuntien hallintoa ja säännöstöä, mutta pitäytyi perinteissä ja teki vain hillittyjä muutoksia. Koiviston uudistuksiin kuuluivat hänen vuonna 1988 tekemänsä päätös, että suurmestarin puolisolla on aina Suomen Valkoisen Ruusun suurristi, ja Suomen Valkoisen Ruusun ansioristin perustaminen 1993.

Kun kansallista veteraanipäivää vietettiin ensimmäisen kerran vuonna 1987, Koivisto päätti palkita Suomen Valkoisen Ruusun

1-4

6

MAUNO KOIVISTOS ORDNAR OCH UTMÄRKELSETECKEN

MAUNO KOIVISTO OCH ORDNAR

Mauno Koivisto mottog sitt första utmärkelsetecken, Frihetsmedaljens 2. klass, i juli 1944 på framställan av kompanichef, löjtnant Lauri Törni vid 1. Divisionens jägarkompani. Motiveringen löd: "Agerat med mod och med gott resultat som snabbgevärsskytt åstadkommande väldiga förluster i fiendens led."

Under sin första period som statsminister 1968–1970 avböjde Koivisto att ta emot utländska ordnar i samband med statsbesök. Detta i enlighet med arbetarrörelsens principer. Men, när han år 1970 tillfrågades som chefdirektör för Finlands Bank om han ville ta emot Finlands Vita Ros' storkors så ansåg han sig måsta svara ja. Efter detta mottog han även utländska ordnar.

År 1982 blev Koivisto republikens förste president med en socialdemokratisk bakgrund och därmed även ordnarnas stormästare. Den första stora utdelningen ägde rum redan i februari 1982 på grund av president Urho Kekkonens sjukdom inga ordnar utdelades i samband med självständighetsdagen år 1981. Då utdelades exceptionellt över 11 000 ordnar, undantaget de militära, motsvarande två års utdelning. Till de något avvikande beslut som Koivisto gjorde var tilldelandet av storkorset av Finlands Vita Ros' orden med svärd till generallöjtnant A. F. Airo.

Som stormästare stramade Koivisto upp den utdelningspolitik som berört de högre ordensklasserna men antalet ordnar vilka tilldelades finska medborgare på årsbasis växte under hans tid. Även antalet utdelade medaljer av Finlands Vita Ros' orden ökade. Koivisto rationaliserade ordnarnas administration och regelverk men behöll traditionerna och gjorde enbart diskreta ändringar. Till förnyelserna hörde hans beslut från år 1988 om att stormästarens äkta hälft skall inneha Finlands Vita Ros' storkors och inrättandet av Finlands Vita Ros' förtjänstkors år 1993.

När den nationella veterandagen firades första gången år 1987 beslöt Koivisto att belöna med Finlands Vita Ros' medalj av I klass sådana personer med frontsoldats- eller fronttjänstebeteckning vilka inte tidigare erhållit ett ordenstecken av Frihetskorsets, Finlands Vita Ros' eller Finlands Lejons orden. Dekorering av krigsveteraner med denna medalj fortsatte även efter år 1987.

Till ett av hans mest betydande beslut som stormästare hörde

ORDERS AND DECORATIONS OF MAUNO KOIVISTO

MAUNO KOIVISTO AND ORDERS AND DECORATIONS

Mauno Koivisto received his first decoration, the Medal of Liberty 2nd Class, in July 1944, on the recommendation of the Commander of the Jäger (Light Infantry) Company of the 1st Division, Lieutenant Lauri Törni. According to the citation, Koivisto had, "acted bravely and achieved good results" as a light machine gunner, "causing severe losses in the enemy's ranks".

Following the tradition of the labour movement, Koivisto declined to receive foreign orders conferred on the occasion of state visits during his first tenure as Prime Minister during 1968–1970. In 1970, when he was Governor of the Bank of Finland, Koivisto was asked, if he would accept the Grand Cross of the Order of the White Rose of Finland. As a civil servant he considered that he should answer in the affirmative. After this he accepted foreign orders too.

In January 1982, Koivisto became the first President of the Republic of Finland and Grand Master of the Orders with a Social Democrat background. The first honours list of Koivisto's presidency was published in February 1982, because of President Urho Kekkonen's ill health no decorations had been conferred on Independence Day in 1981. Koivisto conferred the exceptional number of over 11 000 decorations upon Finnish citizens in 1982 since, apart from soldiers, two years' worth of honours were granted in a single year. One of Koivisto's exceptional decisions in his conferrals was to bestow the Grand Cross of the Order of the White Rose of Finland with swords, on Lieutenant General A. F. Airo.

As Grand Master Koivisto reduced the number of high-ranking decorations conferred, but the total number of awards given to Finnish citizens annually increased during his term. The number of conferrals of the Medals of the Order of the White Rose of Finland increased. Koivisto rationalized the administration and regulations of the Orders but maintained traditions making only moderate changes. Among Koivisto's reforms was his decision, made in 1988, that the spouse of the President of the Republic is always a holder of the Grand Cross of the Order of the White Rose of Finland. He also instituted the Cross of Merit of the Order of the White Rose of Finland in 1993.

When the first National Veteran's Day was celebrated in 1987, Koivisto decided to honour, with the Medal of the Order of the

I luokan mitalilla sellaisia henkilöitä, joilla oli rintamasotilas- tai rintamapalvelutunnus, mutta ei aiempaa Vapaudenristin, Suomen Valkoisen Ruusun tai Suomen Leijonan ritarikunnan kunniamerkkiä. Sotaveteraanien palkitseminen tällä mitalilla jatkui vuoden 1987 jälkeenkin.

Koiviston merkittäviin suurmestarina tekemiin päätöksiin kuului Vapaudenristin ritarikunnan aktivointi vuonna 1989. Kekkonen oli vuonna 1960 keskeyttänyt Vapaudenristien antamisen rauhanajan ansioista, mutta Koiviston päätöksen jälkeen niitä on annettu säännöllisesti, mutta hyvin säästeliäästi maanpuolustustyössä ansioituneille.

Mauno Koiviston saamat kunniamerkit muodostavat pitkiä historiallisia kaaria jatkosodan kesänä 1944 saadusta 2. luokan Vapaudenmitalista Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton Leninin kunniamerkkiin, jonka Koivisto sai 60-vuotispäivänään 1983, ja edelleen itsenäisyytensä takaisin saaneen Viron vuonna 1995 perustettuun Marianmaan ristin ritarikuntaan. Koiviston ulkomaiset kunniamerkit heijastelevat myös nopeita muutoksia Itä-Euroopan valtiollisissa oloissa. Tasavallan presidenttinä Koivisto sai kunniamerkin sekä Unkarin kansantasavallasta (1983) että tasavallasta (1993) ja samoin sekä Puolan kansantasavallasta (1989) että tasavallasta (1993). Saksan demokraattinen tasavalta ja Jugoslavia, joista Koivisto sai kunniamerkin vuosina 1984 ja 1986, ovat kadonneet Euroopan kartalta. Suomen tasavallan presidentin kunniamerkkidiplomatiassa Koiviston kauden alueellisesti uusia avauksia kuvastavat kunniamerkit Jordaniasta ja Nepalista, jonka kuninkaallisten ritarikuntien historia päättyi monarkian lakkauttamisen yhteydessä vuonna 2008.

11

12

återaktiveringen av Frihetskorsets orden år 1989. Kekkonen hade år 1960 upphört med att dela ut Frihetskorset för fredstida förtjänster men efter Koivistos beslut har orden utdelats regelbundet, men mycket återhållsamt, för förtjänster inom försvarsarbete.

De ordnar och utmärkelsetecken som Mauno Koivisto har mottagit omspannar långa historiska omvälvningar, från Frihetsmedaljens 2. klass sommaren 1944 till de Sovjetiska rådsrepublikernas Lenin-orden, vilken Koivisto mottog på sin 60-årsdag år 1983, vidare det åter självständiga Estlands Terra Mariana-orden, instiftad år 1995. De utländska ordnar, vilka Koivisto tilldelades, återspeglar även snabba förändringar i de öststeuropeiska statsbildningarna. Som republikens president mottog Koivisto likväl folkrepubliken Ungerns (1983) som republiken Ungerns (1993) och Polska folkrepublikens (1989) som polska republikens (1993) högsta orden. Tyska Demokratiska Republiken liksom Jugoslavien, vars länders ordnar Koivisto tilldelades åren 1984 och 1986, har försvunnit från Europas karta. I den s.k. ordensdiplomatiken påvisar hans period även en utvidgning geografiskt genom ordnarna från Jordanien och Nepal. I det sistnämnda landet upphörde de kungliga ordnarnas historia med avskaffandet av monarkin år 2008.

Ordnarna medföljde Koivisto på hans sista resa och hedrade därvid hans minne. Hans finska storkors och krigstida utmärkelsetecken låg framme vid den statliga begravning som ägde rum den 25 maj 2017. På minnesfrimärket över Koivisto finns en teckning av Finlands Vita Ros' storkors i kedja, vilken omger hans vapen på Förstadags kuvertet.

15

White Rose of Finland 1st Class, those war veterans – men and women – who held no previous honours of the Orders of the Cross of Liberty, the White Rose of Finland and the Lion of Finland. War veterans have been honoured with this medal even after 1987.

Among Koivisto's important decisions as Grand Master was the reactivation of the Order of the Cross of Liberty in 1989. In 1960 Kekkonen had suspended the peacetime conferral of the decorations of the Order of the Cross of Liberty. After Koivisto's decision the Crosses of Liberty have been conferred regularly, but sparingly, for services to national defence.

The orders and decorations conferred on Mauno Koivisto span a long historical period from the Medal of Liberty 2nd Class, conferred during the Continuation War in summer 1944, to the Order of Lenin of the Union of Soviet Socialist Republics given on the occasion of his 60th birthday in 1983, and further to the Order of the Terra Mariana, instituted in 1995, in the newly independent Estonia. Koivisto's foreign orders also reflect the rapid constitutional changes in Eastern Europe. As President of the Republic, Koivisto received a decoration both from the People's Republic (1983) and the Republic (1993) of Hungary and in a like manner from the Polish People's Republic (1989) and the Republic of Poland (1993). The German Democratic Republic and Yugoslavia, from which Koivisto received decorations in 1984 and 1986, have disappeared from the map of Europe. During Koivisto's tenure, orders from Jordan and Nepal were, geographically, new openings in the honours diplomacy of the President of the Republic of Finland. The history of the Royal Nepalese Orders came to an end with the abolition of the monarchy in 2008.

Orders and decorations were also present during Koivisto's last journey and in commemoration of his memory. Koivisto's Finnish Grand Crosses and his wartime medals were displayed at his

18

Kunniamerkit olivat läsnä myös Koiviston viimeisellä matkalla ja hänen muistonsa kunnioittamisessa. Koiviston suomalaiset suurristit ja sodanajan kunniamerkit olivat esillä hänen valtiollisissa hautajaisissaan 25. toukokuuta 2017. Koiviston muistopostimerkissä on piirros Suomen Valkoisen Ruusun suurrististä ketjuineen, joka ympäröi ensipäiväkuoressa hänen vaakunaansa.

Suomalaiset kunniamerkit ennen vuotta 1982

1. 2. luokan Vapaudenmitali (1944)
2. Sodan 1939–1940 (talvisodan) muistomitali
3. Sodan 1941–1945 (jatkosodan) muistomitali
4. 1. Divisioonan muistoristi solkineen
5. Sotilasansiomitali (1980)
6. Suomen Valkoisen Ruusun suurristi (1970)

Ulkomaiset kunniamerkit ennen vuotta 1982

7. Unkarin kansantasavallan Lipun ritarikunnan I luokan kunniamerkki (1971)
8. Kolumbian San Carloksen ritarikunnan suurristi (1979)
9. Norjan Pyhän Olavin ritarikunnan suurristi (1980)
10. Ranskan Kansallisen Ansioritarikunnan suurristi (1980)

Tasavallan presidentti ja ritarikuntien suurmestari

11. Suomen Valkoisen Ruusun suurristi ketjuineen (1982)
12. Vapaudenristin suurristi (1982)
13. Suomen Leijonan suurristi (1982)
14. Pyhän Karitsan ritarikunnan suurristi (1982)

Ulkomaiset kunniamerkit

15. Ruotsin Serafiimiritarikunnan ritari ketjun kera (1982, ketju 1983)
16. Islannin Haukan ritarikunnan suurristi ketjun kera (1982)
17. Norjan Pyhän Olavin ritarikunnan suurristi ketjun kera (1983)
18. Tanskan Elefanttiritarikunnan ritari (1983)
19. Sosialististen Neuvostotasavaltojen liiton Leninin kunniamerkki (1983)
20. Unkarin kansantasavallan Lipun ritarikunnan I luokan kunniamerkki jalokivin (1983)
21. Ranskan Kunnialegioonan suurristi (1984)
22. San Marinon Pyhän Marinuksen ritarikunnan suurristi ketjun kera (1984)
23. Saksan demokraattisen tasavallan Kansojen Ystävyyden Tähtiritarikunnan suurtähti (1984)

16

17

Finska ordnar och utmärkelsetecken före år 1982

1. Frihetsmedaljens 2. klass (1944)
2. Minnesmedalj för deltagande i 1939–1940 års krig (vinterkriget)
3. Minnesmedalj för deltagande i 1941–1945 års krig (fortsättningskriget)
4. 1. Divisionens minneskors med spänne
5. Militärförtjänstmedaljen (1980)
6. Storkorset av Finlands Vita Ros' orden (1970)

Utländska ordnar före 1982

7. Folkrepubliken Ungerns Flaggordens hederstecken av I klass (1971)
8. Colombianska San Carlos' ordens storkors (1979)
9. Norska S:t Olavs ordens storkors (1980)
10. Franska Nationalförtjänstordens storkors (1980)

Republikens president och ordnarnas stormästare

11. Storkorset med kedja av Finlands Vita Ros' orden (1982)
12. Frihetskorsets storkors (1982)
13. Storkorset av Finlands Lejons orden (1982)
14. Det Heliga Lammets ordens storkors (1982)

Utländska ordnar och utmärkelsetecken

15. Svenska Kungl. Serafimerordens riddare med kedja (1982, kedja 1983)
16. Isländska Falkens ordens storkors med kedja (1982)
17. Norska S:t Olavs ordens storkors med kedja (1983)
18. Danska Elefantorden, riddare (1983)
19. Socialistiska Rådsrepublikernas Förbunds Leninorden (1983)
20. Folkrepubliken Ungerns Flaggordens hederstecken av I klass med briljanter (1983)
21. Franska Hederslegionens ordens storkors (1984)
22. San Marinos S:t Marinus' ordens storkors med kedja (1984)
23. Tyska Demokratiska Republikens Stjärnorden för Folkens Vänskap stora stjärna (1984)
24. Brittiska S:t Mikael och S:t Georgs orden, storkors med kedja (1984)
25. Förbundsrepubliken Tysklands Förtjänstordens storkors i särklass (1985)
26. Bulgariska Balkanbergens ordens axelband (1985)
27. Österrikiska Republikens Förtjänsthedersteckens storstjärna (1985)

State Funeral on 25 May 2017. The Grand Cross with collar of the Order of the White Rose of Finland is depicted on the commemorative stamp for Koivisto and it encircles his coat of arms on the First Day Cover.

Finnish orders and decorations before 1982

1. Medal of Liberty 2nd Class (1944)
2. Commemorative Medal of the 1939–1940 War
3. Commemorative Medal of the 1941–1945 War
4. Commemorative Cross of the 1st Division with clasp
5. Military Medal of Merit (1980)
6. Grand Cross of the Order of the White Rose of Finland (1970)

Foreign orders before 1982

7. Order of the Flag 1st Class of the People's Republic of Hungary (1971)
8. Grand Cross of the Columbian Order of San Carlos (1979)
9. Grand Cross of the Norwegian Order of St Olav (1980)
10. Grand Cross of the French National Order of Merit (1980)

President of the Republic and Grand Master of the Orders

11. Grand Cross with Collar of the Order of the White Rose of Finland (1982)
12. Grand Cross of the Order of the Cross of Liberty (1982)
13. Grand Cross of the Order of the Lion of Finland (1982)
14. Grand Cross of the Order of the Holy Lamb (1982)

Foreign orders and awards

15. Knight with Collar of the Swedish Royal Order of the Seraphim (1982, Collar 1983)
16. Grand Cross with Collar of the Order of the Icelandic Falcon (1982)
17. Grand Cross with Collar of the Norwegian Order of St. Olav (1983)
18. Knight of the Danish Order of the Elephant (1983)
19. Order of Lenin of the Union of Soviet Socialist Republics (1983)
20. Order of the Flag 1st Class with diamonds of the People's Republic of Hungary (1983)
21. Grand Cross of the French Legion of Honour (1984)
22. Grand Cross with Collar of the Civil and Military Equestrian Order of Marinus of San Marino (1984)

24. Ison-Britannian Pyhän Mikaelin ja Pyhän Yrjön ritarikunnan suurristi ketjun kera (1984)
25. Saksan liittotasavallan Ansioritarikunnan erikoisluokan suurristi (1985)
26. Bulgarian Balkanvuorten ritarikunnan olkanauha (1985)
27. Itävallan Ansioritarikunnan suurtähti (1985)
28. Jugoslavian Suuren Tähten ritarikunnan kunniamerkki (1986)
29. Japanin Korkeimman Krysanteemin ritarikunnan suurnauha (suurristi, 1986)
30. Jordanian Al-Hussein bin Ali-ritarikunnan kunniamerkki (1987)
31. Tšekkoslovakian Valkoisen Leijonan ritarikunnan I luokka ketjun kera (1987)
32. Puolan Kansantasavallan Ansioritarikunnan suurristi (suurnauha, 1989)
33. Espanjan Kaarle III:n ritarikunnan suurristi ketjun kera (1989)
34. Nepalín Ojaswi Rajanya-ritarikunnan jäsen (1989)
35. Alankomaiden Leijonan ritarikunnan suurristi (1990)
36. Portugalin Henrik Purjehtijan ritarikunnan suurristi ketjun kera (1990)
37. Luxemburgin Nassaun Kultaisen Leijonan ritarikunnan ritari (1993)
38. Italian tasavallan Ansioritarikunnan suurristi ketjun kera (1993)
39. Unkarin tasavallan Ansioritarikunnan suurristi (1993)
40. Puolan Valkoisen Kotkan ritarikunnan ritari (1993)
41. Viron Marianmaan Ristin ritarikunnan I luokka (suurristi, 2001)
42. Kansainvälisen Olympiakomitean kultainen kunniamerkki (1994)

19

21

24

28. Jugoslaviska Stora Stjärnans ordens hederstecken (1986)
29. Japanska Chrysantemum-ordens stora band (storkors, 1986)
30. Jordanska Al-Hussein bin Ali-ordens tecken med kedja (1987)
31. Tjeckoslovakiska Vita Lejonets ordens hederstecken av I klass med kedja (1987)
32. Folkrepubliken Polens Förtjänstordens hederstecken av I klass (stora bandet, 1989)
33. Spanska Carlos III:s ordens storkors med kedja (1989)
34. Nepalska Ojaswi Rjanya-orden, medlem (1989)
35. Nederländska Lejonordens storkors (1990)
36. Portugisiska Henrik Sjöfararens orden, storkors med kedja (1990)
37. Luxemburg-Nassauska Gyllene Lejonets orden, riddare (1993)
38. Italienska Republikens Förtjänstordens storkors (gyllene) med kedja (1993)
39. Ungerska republikens Förtjänstordens storkors (1993)
40. Polska Vita Örns orden, riddare (1993)
41. Estniska Terra Mariana-ordens I klass (storkors, 2001)
42. Internationella Olympiakommitténs orden i guld (1994)

39

41

23. Order of People's Friendship, Golden star of the German Democratic Republic (1984)
24. Knight Grand Cross with Collar of the British Most Distinguished Order of St. Michael and St. George (1984)
25. Grand Cross, Special Class, of the Order of Merit of the Federal Republic of Germany (1985)
26. Grand Cordon the Bulgarian Order of the Balkan Mountains (1985)
27. Grand Star of the Decoration of Honour for Services to the Republic of Austria (1985)
28. The Order of the Grand Star of Yugoslavia (1986)
29. Grand Cordon (Grand Cross) of the Japanese Supreme Order of the Chrysanthemum (1986)
30. Collar of the Jordanian Order of Al-Hussein bin Ali (1987)
31. 1st Class (Grand Cross) with Collar of the Czechoslovakian Order of the White Lion (1987)
32. 1st Class (Grand Cross) of the Order of Merit of the People's Republic of Poland (1989)
33. Grand Cross with Collar of the Royal and Distinguished Spanish Order of Charles III (1989)
34. First Class of the Most Glorious Order of Ojaswi Rajanya of Nepal (1989)
35. Grand Cross of the Order of the Netherlands Lion (1990)
36. Grand Cross with Collar of the Portuguese Order of Prince Henry the Navigator (1990)
37. Knight of the Luxembourg Order of the Golden Lion of the House of Nassau (1993)
38. Grand Cross with Collar of the Order of Merit of the Italian Republic (1993)
39. Grand Cross of the Order of Merit of the Republic of Hungary (1993)
40. Knight of the Polish Order of the White Eagle (1993)
41. 1st Class (Grand Cross) of the Terra Mariana Order of Estonia (2001)
42. The Golden Order of the International Olympic Committee (1994)

VAPAUDENRISTIN RITARIKUNTA
FRIHETSKORSETS ORDEN
THE ORDER OF THE CROSS OF LIBERTY

SUURRISTI | STORKORS | GRAND CROSS

VR SR mk.
FrK SK msv.

VR SR
FrK SK

1. LUOKKA RINTATÄHTINEEN | 1. KLASS MED KRASCHAN | 1ST CLASS WITH STAR

VR 1 mk. rtk.
FrK 1 mkr. msv.

VR 1 rtk.
FrK 1 mkr.

1. LUOKKA | 1. KLASS | 1ST CLASS

VR 1 mk.
FrK 1 msv.

VR 1
FrK 1

VAPAUDENRISTIN KULTAINEN ANSIOMITALI
 FRIHETSKORSETS FÖRTJÄNSTMEDALJ I GULD
 MEDAL OF MERIT IN GOLD OF THE CROSS OF LIBERTY

VR kult. Am
 FrK Fm g.

SURURISTI JA SURUMITALI
 SORGEKORS OCH SORGEMEDALJ
 CROSS AND MEDAL OF MOURNING

VR surur.
 FrK srk.

VR surum.
 FrK srm.

2. LUOKKA | 2. KLASS | 2ND CLASS

VR 2 mk.
 FrK 2 msv.

VR 2
 FrK 2

3. LUOKKA | 3. KLASS | 3RD CLASS

VR 3 mk.
 FrK 3 msv.

VR 3
 FrK 3

4. LUOKKA | 4. KLASS | 4TH CLASS

VR 4 mk.
 FrK 4 msv.

VR 4
 FrK 4

VAPAUDENMITALI | FRIHETSMEDALJER | MEDALS OF LIBERTY

VM 1
 FrM 1

VM 1 PRK.
 FrM 1 MRK.

VM 2
 FrM 2

VM 2 PRK.
 FrM 2 MRK.

VAPAUDENRISTIN ANSIOMITALI, 1. JA 2. LUOKKA
 FRIHETSKORSETS FÖRTJÄNSTMEDALJ, 1. OCH 2. KLASS
 MEDALS OF MERIT OF THE CROSS OF LIBERTY, 1ST AND 2ND CLASS

VR Am 1
 FrK Fm 1

VR Am 2
 FrK Fm 2

SUOMEN VALKOISEN RUUSUN RITARIKUNTA
FINLANDS VITA ROS ORDEN
THE ORDER OF THE WHITE ROSE OF FINLAND

SUURRISTI KETJUINEEN
STORKORSET MED KEDJA
GRAND CROSS WITH COLLAR

SUURRISTI | STORKORS | GRAND CROSS

SVR SR (naisten)
FVR SK (damer)
FWR GC (for ladies)

SVR SR (miesten)
FVR SK (herrar)
FWR GC (for gentlemen)

SVR SR ketj.
FVR SK kedj.
FWR GC collar

I LUOKAN KOMENTAJAMERKKI
KOMMENDÖRSTECKEN AV I KLASS
COMMANDER FIRST CLASS

SVR K I (naisten)
FVR K I (damer)
FWR C I (for ladies)

SVR K I (miesten)
FVR K I (herrar)
FWR C I (for gentlemen)

KOMENTAJAMERKKI | KOMMENDÖRSTECKEN | COMMANDER

SVR K (naisten)
FVR K (damer)
FWR C (for ladies)

SVR K (miesten)
FVR K (herrar)
FWR C (for gentlemen)

RITARIMERKIT | RIDDARTECKEN | KNIGHT FIRST CLASS AND KNIGHT

SVR R I
FVR R I
FWR K I

SVR R
FVR R
FWR K

ANSIORISTI JA MITALIT | FÖRTJÄNSTKORS OCH MEDALJER | CROSS OF MERIT AND MEDALS

SVR Ar
FVR Fk
FWR Cm

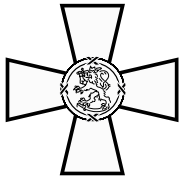
SVR M I kr
FVR M I gk
FWR M I gold

SVR M I
FVR M I
FWR M I

SVR M
FVR M
FWR M

SUOMEN LEIJONAN RITARIKUNTA
FINLANDS LEJONS ORDEN
THE ORDER OF THE LION OF FINLAND

SUURRISTI | STORKORS | GRAND CROSS

SL SR (naisten)
FLO SK (damer)
FL GC (for ladies)

SL SR (miesten)
FLO SK (herrar)
FL GC (for gentlemen)

I LUOKAN KOMENTAJAMERKKI
KOMMENDÖRSTECKEN AV I KLASS
COMMANDER FIRST CLASS

SL K I (naisten)
FLO K I (damer)
FL C I (for ladies)

SL K I (miesten)
FLO K I (herrar)
FL C I (for gentlemen)

KOMENTAJAMERKKI | KOMMENDÖRSTECKEN | COMMANDER

SL K (naisten)
FLO K (damer)
FL C (for ladies)

SL K (miesten)
FLO K (herrar)
FL C (for gentlemen)

PRO FINLANDIA -MITALI JA I LUOKAN RITARIMERKIT
PRO FINLANDIA-MEDALJEN OCH RIDDARTECKEN AV I KLASS
PRO FINLANDIA MEDAL AND KNIGHT FIRST CLASS

SL PF
FLO PF
FL PF

SL R I sk.
FLO R I msp.
FL K I clasp

SL R I
FLO R I
FL K I

RITARIMERKIT | RIDDARTECKEN | KNIGHT

SL R sk.
FLO R msp.
FL K clasp

SL R
FLO R
FL K

ANSIORISTI | FÖRTJÄNSTKORS | CROSS OF MERIT

SL Ar
FLO Fk
FL Cm

PIENOISKUNNIAMERKKEJÄ JA KUNNIAMERKKITUNNUKSIA | MINIATYRORDNAR OCH ORDENSMARKERINGAR

VR SR MK.
FrK SK MSV.

VR SR
FrK SK

VR 1 MK. RTK.
FrK 1 MSV. MKR.

VR 1 RTK.
FrK 1 MKR.

VR 1 MK.
FrK 1 MSV.

VR 1
FrK 1

VR SURUR.
FrK SRK.

VR 2 MK.
FrK 2 MSV.

VR 2
FrK 2

VR 3 MK.
FrK 3 MSV.

VR 3
FrK 3

VR 4 MK.
FrK 4 MSV.

VR 4
FrK 4

VM 1
FM 1

VM 1 PRK.
FM 1 MRK.

VM 2
FM 2

VM 2 PRK.
FM 2 MRK.

VR AM 1
FrK FM 1

VR AM 2
FrK FM 2

VR SR
FrK SK

VR 1 RTK.
FrK 1 MKR.

VR 1
FrK 1

VR 2 JA VR 3
FrK 2 OCH FrK 3

VR 4
FrK 4

VM 1
FM 1

VM 2
FM 2

VR AM
FrK FM

MINIATURES AND DESIGNATIONS

SVR SR
FVR SK

SVR SR
FVR SK

SVR K I
FVR K I

SVR K I
FVR K I

SVR K
FVR K

SVR K
FVR K

SVR R I
FVR R I

SVR R I
FVR R I

SVR R
FVR R

SVR R
FVR R

SL SR
FLO SK

SL SR
FLO SK

SL K I
FLO K I

SL K I
FLO K I

SL K
FLO K

SL K
FLO K

SL PF
FLO PF

SL PF
FLO PF

SL R I
FLO R I

SL R I
FLO R I

SL R
FLO R

SL R
FLO R

"On tärkeää, että sata vuotta täyttävä järjestelmä elää ajassa ja tunnistaa yhteiskunnan muutokset. On voitava palkita myös ne henkilöt, jotka eivät etsi huomiota, mutta antavat paljon lähimmäistensä tukemiseksi ja yhteiskunnan kehittämiseksi."

"Det är viktigt att det hundra år gamla systemet lever med sin tid och beaktar förändringarna i samhället. Man måste kunna belöna också de personer som inte söker uppmärksamhet, men som offrar mycket för att hjälpa sina närmaste och utveckla samhället."

"It is important that a system which celebrates its centenary adapts over time and recognises the changes in society. One must be able to decorate also those persons, who do not seek attention, but give much for the support of their neighbours and for the development of society."

SAULI NIINISTÖ

Tasavallan presidentti, ritarikuntien suurmestari
Republikens president, stormästare för ordnarna
President of the Republic, Grand Master of the Orders

SUOMEN VALKOISEN RUUSUN JA
SUOMEN LEIJONAN RITARIKUNNAT
FINLANDS VITA ROS OCH FINLANDS LEJONS ORDNAR

VAPAUDENRISTIN RITARIKUNTA
FRIHETSKORSETS ORDEN

KANSALLISARKISTO
RIKSARKIVET

ISBN 978-952-7323-00-7

